

Мао Цзе-дун

ИЗБРАНИ
ПРОИЗВЕДЕНИЯ

ИЗДАТЕЛСТВО НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

Пролетарии от всички страни, съединявайте се!

МаоЦзе-дун

ИЗБРАНИ
ПРОИЗВЕДЕНИЯ

毛澤東選集

第二卷

МаоЦзе-дун

ИЗБРАНИ
ПРОИЗВЕДЕНИЯ

ТОМ

3

Преведе от руски
Надежда Узунова

ИЗДАТЕЛСТВО НА БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

ДВИЖЕНИЕТО ОТ 4 МАЙ*

(Май 1939 година)

* Статия, написана от другаря Мао Цзе-дун за янанските вестници по случай двадесетгодишнината на „движението от 4 май“.

Разгърналото се преди 20 години „движение от 4 май“ показва, че антиимпериалистическата и антифеодална буржоазнодемократическа революция в Китай е достигнала нов етап в своето развитие. „Движението от 4 май“ като движение за нова култура беше само една от формите на проявление на антиимпериалистическата и антифеодална буржоазнодемократическа революция в Китай. Разтежът и развитието на новите обществени сили през този период доведоха до това, че в хода на антиимпериалистическата и антифеодална буржоазнодемократическа революция в Китай възникна лагерът, който по-късно стана мощна сила — лагерът, в който влязоха китайската работническа класа, студентските маси и младата национална буржоазия. В първите редици на „движението от 4 май“ геройски застанаха стотици хиляди студенти. В този смисъл „движението от 4 май“ беше крачка напред в сравнение с революцията от 1911 г.

Буржоазнодемократическата революция в Китай, ако я разглеждаме още от нейния подготвителен период, е преминала вече в своето развитие редица такива етапи като опиумните войни, войната на тайпините, китайско-японската война от 1894—1895 г.¹, реформите от 1898 г., боксерското движение, революцията от 1911 г., „движението от 4 май“, Северния поход, революционната аграрна война. Сегашната война срещу японските агресори представлява нов етап в развитието на тази революция, при това етап най-значителен, най-жив, най-деен. Буржоазнодемократическата революция ще може да се смята за успешно завършена само след като силите на чужде-

странния империализъм и силите на феодализма вътре в страната бъдат общо взето съборени и бъде създадена независима демократична държава. Всеки етап от развитието на революцията, като се почне от опиумните войни, има свои особености. Най-същественото различие между тези етапи се състои в това, че едни от тях се отнасят към периода преди образуването на комунистическата партия, а други — след нейното образуване. Обаче общо взето между тях няма нито един етап, на който да не е присъщ характерът на буржоазнодемократическа революция. Тази демократическа революция е насочена към създаването на невиджан още в историята на Китай обществен строй — демократичен строй; предшественик на този строй е феодалното общество (което през последните 100 години се превърна в полуколониално и полуфеодално общество), а на смяна на демократичния строй ще дойде социалистическият. Ако ни запитат защо комунистът трябва да се бори най-напред за създаване на буржоазнодемократически обществен строй, а след това вече за създаване на социалистически обществен строй, отговарят ще бъде такъв: той върви по пътя, предначертан от историята.

Завършването на демократическата революция в Китай зависи от определени обществени сили. Тези обществени сили са: работническата класа, селячеството, интелигенцията и прогресивната буржоазия, с други думи, революционните работници, селяни, войници, интелектуалци, делови кръгове, при което главната сила на революцията са работниците и селяните, а ръководител на революцията е работническата класа. Без тази главна революционна сила и без ръководството на работническата класа е невъзможно завършването на антиимпериалистическата и антифеодална демократическа революция. В днешно време главните врагове на революцията са японският империализъм и националните предатели, главната политическа линия е линията на единен антияпонски национален фронт, а съставни части на този фронт са всички работници, селяни, войници, интелигенцията и деловите кръгове, които се борят против японските окупатори. Окончателната победа във войната ще бъде завойвана тогава, когато единният фронт на работниците, се-

ляните, войниците, интелигенцията и деловите кръгове значително укрепне и се разшири.

В движението за демократическа революция в Китай интелигенцията беше онази обществена прослойка, чието съзнание се пробуди най-рано. Това ясно пролича както в революцията от 1911 г., така и в „движението от 4 май“. При това в периода на „движението от 4 май“ интелигенцията беше вече по-многобройна и по-съзнателна, отколкото интелигенцията през периода на революцията от 1911 г. Но ако интелигенцията не се сплоти с работническо-селските маси, тя ще бъде съвсем безпомощна. За да определим какъв е този или онзи представител на интелигенцията — революционер, нереволуционер или контра-революционер, — има един решаващ критерий: трябва да знаем желяе ли той да се сплоти с работническо-селските маси и сплотява ли се с тях на дело. В това именно се състои решаващата разлика между едната част от интелигенцията и другата, а не в бръщолевенията за трите народни принципа или за марксизъм. Истинските революционери трябва да желаят да се сплотят с работническо-селските маси и трябва на дело да се сплотяват с тях.

От момента на възникването на „движението от 4 май“ изминаха вече двадесет години. Наближава и втората годишнина на войната срещу японските агресори. Върху цялата китайска младеж и върху културните дейци лежи голяма отговорност за делото на демократическата революция и за делото на войната срещу японските агресори. Аз се надявам, че те ще си уяснят характера и движещите сили на китайската революция, ще се свържат в своята работа с работническо-селските маси, ще навлязат сред работническо-селските маси, ще станат пропагандисти и агитатори в тяхната среда. Денят, в който целият китайски народ се вдигне в единен порив, ще бъде ден на победата над японските агресори.

И тъй, на работа, китайска младеж!

Б Е Л Е Ж К И

¹ Китайско-японската война, която започна в 1894 г., беше предизвикана от японската агресия в Корея и от провокационните действия на Япония, насочени против сухопътните и военно-морските

сили на Китай. Китайската армия се сражаваше геройски, но поради гнилостта на манчжурската цинска династия и неподготовеността за решителен отпор срещу агресията Китай претърпя поражение. В резултат цинското правителство сключи с Япония позорния Симоносекски договор, според който то се съгласи да бъдат откъснати остров Тайван и островите Пенху (Пескадорски), да заплати контрибуции в размер 200 милиона сребърни ляна, разреши на японците да основават промишлени предприятия в Китай, отвори пристанищата Шаши, Чунцин, Сучжоу и Ханчжоу за търгуване, а Корея беше превърната във васална държава, поставена под контрола на Япония.

НАСОКА НА РАЗВИТИЕТО НА МЛАДЕЖКОТО ДВИЖЕНИЕ*

(4 май 1939 година)

* Реч, произнесена от другаря Мао Цзе-дун в Янан на масовия младежки митинг по случай двадесетгодишнината на „движението от 4 май“. В тази реч другарят Мао Цзе-дун разви редица теоретически положения по въпроса за революцията в Китай.

Днес е двадесетгодишнината на „движението от 4 май“. На този митинг, който нашата янанска младеж провежда, аз искам да засегна някои въпроси, отнасящи се до насоката на развитието на младежкото движение в Китай.

Първо. Сега 4 май е обявен за Ден на кигайската младеж и това е напълно правилно¹. Твърде знаменателно е, че тази година — двадесет години след възникването на „движението от 4 май“ — този ден най-сетне е обявен за Ден на младежта в цял Китай. Това показва, че у нас, в Китай, народнодемократическата революция, насочена против империализма и феодализма, скоро ще достигне повратната си точка. През последните няколко десетилетия антиимпериалистическата и антифеодална народнодемократическа революция неведнаж е търпяла поражения. Сега трябва да изменим това положение: да предотвратим ново поражение и да извоюваме поврат към победата. Сега китайската революция върви напред, напред към победата. Предишното положение, когато търпяхме поражение след поражение, не може да продължава повече, а и не бива да допускаме то да продължава; ние трябва да извоюваме поврат към победата. А сега настъпил ли е вече този поврат, или не? Не, този поврат още не е настъпил, победа още нямаме. Обаче можем да завоюваме победа. За да постигнем този поврат от поражения към победа, трябва да полагаме усилия във войната против японските агресори.

„Движението от 4 май“ беше насочено против правителството на изменниците, против правителството, което беше в съюз с империализма и предаваше интересите на

нацията, против правителството, което потискаше народа. Е, добре, трябваше ли да се борим против такова правителство, или не? Ако не трябваше, значи „движението от 4 май“ беше грешка. Разбира се, против такива правителства непременно трябва да се борим, правителствата на изменниците трябва да се събарят. Погледнете: Сун Ят-сен още много преди „движението от 4 май“ въставаше против тогавашното правителство. Той се бореше против манчжурското цинско правителство и го овали. Правилно ли постъпи той? Аз мисля, съвсем правилно. Правилно, понеже той се бореше не против правителство, което оказваше съпротива на империализма, а против правителство, което беше в съюз с империализма; не против революционно правителство, а против правителство, което задушаваше революцията. „Движението от 4 май“ допринесе много за борбата против правителството на изменниците. Затова то беше революционно движение. Цялата китайска младеж така именно трябва да разглежда „движението от 4 май“. Днес, когато целият народ се е вдигнал на борба против японската агресия, ние, имайки предвид опита от пораженията на революцията в миналото, сме напълно решени да разбием японския империализъм и същевременно да не допуснем да се появят нови национални предатели, да не допуснем революцията пак да претърпи поражение. Цялата наша младеж с редки изключения се е пробудила и проникнала с решителност да победи на всяка цена; за това именно свидетелствува провъзгласяването на 4 май за Ден на младежта. Ние вървим напред по пътя към победата. Трябва само всички като един да напругнем сили, и китайската революция непременно ще победи във войната против японските грабителни.

Второ. Против кого се бори китайската революция? Против кого е насочена революцията? На всички е известно, че тя е насочена, от една страна, против империализма, от друга — против феодализма. Против кого е насочена революцията днес? Против японските империалисти и против националните предатели. Ако си за революцията, ти непременно трябва да се бориш за разгрома на японските империалисти, за разгрома на националните предатели. А кой прави революцията? Кой я извършва?

Простият китайски народ. Движещите сили на революцията — това са пролетариатът, селячеството, както и всички ония представители на другите класи, които са готови да се борят против империализма и феодализма. Всичко това са антиимпериалистически, антифеодални революционни сили. Но кой от това множество хора е главната сила, опората на революцията? Работниците и селяните, които съставляват 90% от населението на страната.

Какъв е характерът на китайската революция? Каква революция извършваме ние сега? Сега ние извършваме буржоазнодемократическа революция и нищо от това, което правим, не излиза извън рамките на буржоазнодемократическата революция. Сега ние още не трябва да унищожаваме капиталистическата система на частната собственост изобщо; трябва да унищожаваме империализма и феодализма. Това именно се нарича буржоазнодемократическа революция. Обаче буржоазията е вече неспособна да завърши тази революция. Революцията може да бъде завършена само с усилията на пролетариата и на широките народни маси. А каква цел трябва да постигне революцията? Нейната цел е събарянето на империализма и феодализма и създаването на народнодемократична република. Такава народнодемократична република е републиката, основана върху трите революционни народни принципа. Тази република се отличава от днешния полуколониален, полуфеодален Китай; същевременно тя се отличава и от бъдещия Китай, в който ще бъде установен социалистически строй. При социалистическия обществен строй няма място за капиталисти; при народнодемократичния строй обаче съществуването на капиталисти още трябва да се допуска. Но винаги ли на Китай ще бъдат нужни капиталисти? Не, в бъдеще те безусловно не ще му бъдат нужни. Така ще бъде не само в Китай, но и в целия свят. Капиталистите не ще бъдат нужни никъде — нито в Англия, нито в САЩ, нито във Франция, нито в Япония, нито в Германия, нито в Италия. Китай също няма да бъде изключение.

Съветският Съюз е страната, която построи социализма. В бъдеще целият свят ще последва примера на Съветския Съюз. В това няма никакво съмнение. В своето развитие Китай непременно ще тръгне към социализма.

Това е неотменим закон, който никой не може да унищожи. Обаче на съвременния етап ние не осъществяваме социализма, а унищожаваме империализма и феодализма, ликвидираме сегашното полуколониално, полуфеодално положение на Китай, създаваме народнодемократичен строй. За тази цел младежта в нашата страна трябва да напегне всичките си сили.

Трето. Какво ни учи миналият опит на китайската революция? Това е също важен въпрос, по който младежта трябва да е наясно. Антиимпериалистическата, антифеодална буржоазнодемократическа революция в Китай, строго казано, започна със Сун Ят-сен и продължава вече повече от 50 години. Що се отнася до агресията на чуждите капиталистически държави срещу Китай, нейната история наброява почти 100 години. През тези 100 години Китай е водил своята борба в различна обстановка, но тази борба винаги е имала за цел да се даде отпор на външния враг или да се измени съществуващото в страната положение. Тази борба започна с опиумната война против английската агресия. След това последваха войната на тайпинската държава, китайско-японската война от 1894—1895 г., реформите от 1898 г., боксерското въстание, революцията от 1911 г., „движението от 4 май“, Северният поход и войната, която води Червената армия. Обаче едва с дейността на Сун Ят-сен борбата на Китай взе повече или по-малко ясно изразен характер на буржоазнодемократическа революция.

Революционното движение, началото на което бе положено от Сун Ят-сен, за 50 години в някои отношения се увенча с успех, а в други претърпя поражение. Например: революцията от 1911 г. прогони императора. Нима това не беше успех? А поражението се състоеше в това, че революцията от 1911 г. само прогони императора, но Китай си остана както и преди под гнета на империализма и феодализма, а антиимпериалистическите и антифеодални задачи на революцията съвсем не бяха разрешени. Каква цел преследваше „движението от 4 май“? То също беше насочено против империализма и феодализма, но също претърпя поражение, и Китай както и преди си остана под властта на империалистите и феодалите. Същото стана с революцията и през периода на Северния поход: тя се

увенча с успех, но същевременно претърпя поражение. Откакто гоминданът започна борба против комунистическата партия², Китай пак стана царство на империализма и феодализма. А това неизбежно доведе до война и тази война Червената армия водí десет години. Но и тази десетгодишна борба разреши задачите на революцията само в известна част от територията на Китай, а не в цялата страна. Ако направим равносметка на революцията през изминалите няколко десетилетия, ще видим, че сме постигнали само временни и частични победи, но не сме одържали окончателна победа в цялата страна. Работата стои точно така, както казваше Сун Ят-сен: „Революцията още не е завършена и моите съмишленици трябва да продължат своите усилия“.

А сега се пита: защо китайската революция след няколко десетилетия борба и досега още не е постигнала своята цел? Къде е тук причината? Аз мисля, че тук причината е в това, че враговете бяха могъщи, а силите на революцията слаби. На едната страна беше силата, на другата — слабостта, затова революцията не победи. „Враговете бяха могъщи“ — означава, че могъщи бяха империализмът (това е, главното) и феодализмът. „Силите на революцията бяха слаби“ — означава тяхната слабост във военно, политическо, икономическо и културно отношение. Обаче главното беше това, че трудещите се работнически и селски маси, които съставляват 90% от населението на страната, още не бяха раздвижени, а оттук и слабостта; затова именно се оказа невъзможно да се разрешат антиимпериалистическите и антифеодалните задачи на революцията. Ако направим равносметка на революцията за няколко десетилетия, ще се окаже, че китайският народ не е бил напълно мобилизиран и че реакционерите винаги са се борили против такава мобилизация и са го проваляли. А империализмът и феодализмът ще могат да бъдат съборени само ако бъдат мобилизирани и организирани широките работническо-селски маси, които съставляват 90% от населението на страната. В завещанието си Сун Ят-сен казва: „Четиридесет години аз отдах на делото на националната революция, за да постигна свобода и равенство за Китай. Въз основа на четиридесетгодишния си опит аз дойдох

до дълбокото убеждение, че за постигането на тази цел е необходимо да вдигнем народните маси и да се борим, в съюз с онези народи в света, които се отнасят към нас като към равни.“

Изминаха вече над десет години от смъртта на този достоен човек. Заедно с четиридесетте години, за които той говори, се получава общо над петдесет години. На какво ни учи опитът от тези петдесет и няколко години революция? Преди всичко на истината, че е необходимо „да се вдигнат народните маси“. Вие трябва добре да усвоите този урок. Младешта на цялата страна трябва да го усвои както следва. Младешта трябва непременно да разбере, че империализмът може да бъде победен, че феодализмът може да бъде победен само ако бъдат мобилизирани широките работнически и селски маси, съставляващи 90% от населението на страната. И сега не е възможно да одържим победа над Япония и да изградим нов Китай без мобилизиране на широките работническо-селски маси в цялата страна.

Четвърто. Минавам към младежкото движение. Преди двадесет години на този ден в Китай започнаха големи събития, в които участвуваше студентството и които са известни в историята на Китай като „движението от 4 май“. Това движение имаше огромно значение. А каква роля започна да играе китайската младеж от времето на „движението от 4 май“? Тя започна да играе в известен смисъл ролята на авангард. Това е признато от всички в страната с изключение на твърдоглавите. Какво значи да играеш ролята на авангард? Това значи да играеш ролята на вожд, това значи да стоиш в първите редици на революцията. В редиците на китайския народ, който се бори против империализма и феодализма, има младежка армия, състояща се от интелигенция и учащи се. Това е твърде внушителна армия. Макар че мнозина паднаха, тя и днес наброява няколко милиона души. Тази многомилионна армия представлява крупна и при това твърде важна бойна единица в борбата против империализма и феодализма. Но не бива да разчитаме само на нея. Разчитайки само на нея, ние не можем да победим врага, тъй като тя не съставлява главните сили на армията. А кой съставлява главните сили на армията? Най-широ-

ките работнически и селски маси. Младата китайска интелегенция и студентството трябва да навлязат в работническо-селските маси, за да мобилизират и организират тези широки маси от работници и селяни, съставляващи 90% от населението на страната. Без тези главни сили, т. е. без работниците и селяните, разчитайки само на онази част от армията, която се състои от младата интелегенция и студентството, е невъзможно да одържим победа над империализма и феодализма. Затова младата интелегенция и студентството от цялата страна трябва непременно да се съединят с широките работнически и селски маси, да се слоят с тях, в едно цяло и едва тогава ще се образува огромна, могъща армия. Това ще бъде армия от няколко стотин милиона души! Само с такава огромна армия ще можем да разбием здравите позиции на противника, да разбием последните му крепости.

Ако погледнем на младежкото движение в миналото от това гледище, трябва да отбележим в него една погрешна тенденция: през изминалите няколко десетилетия известна част от младежта в това движение не желаше да се обединява с широките работническо-селски маси и се бореше против работническо-селското движение. Това беше течение, което вървеше в разрез с общия ход на младежкото движение. Като не се обединяваше с широките работническо-селски маси, съставляващи 90% от населението на страната, обявявайки се по принцип против работническо-селското движение, тази част от младежта действуваше твърде неразумно. Добро ли беше това течение? Според мене, не, тъй като тази част от младежта, обявявайки се против работниците и селяните, се обявяваше по този начин против революцията. Затова именно казвам, че това течение вървеше в разрез с общия ход на младежкото движение. Такова младежко движение не може да доведе до нищо хубаво. Преди няколко дни написах малка статия³. В нея аз казвам: „За да определим какъв е този или онзи представител на интелегенцията — революционер, нереволуционер или контрареволуционер, — има един решаващ критерий: трябва да знаем желае ли той да се сплоти с работническо-селските маси и сплотява ли се с тях на дело“. Тук аз посочвам критерия, който според мен е единственият. Какво може да служи

за критерий за определяне революционността на един или друг млад човек? С каква мярка да я мерим? Има само един критерий: трябва да се види желае ли този млад човек да се сплоти с широките работническо-селски маси и сплотява ли се с тях на дело. Ако той желае да се сплоти с работниците и селяните и осъществява това на дело — значи той е революционер; в противен случай — той е нереволуционер или контрареволуционер. Ако днес той се сплотява с работническите и селските маси, днес той е революционер. Но ако утре не се сплотява с тях или, още по-лошо, ако потиска простия народ, той вече ще бъде нереволуционер или контрареволуционер. Някои млади хора само дрънкат, че вярват в трите народни принципа или че вярват в марксизма; но това не влиза в сметката. Погледнете: нима Хитлер не дрънкаше, че той е „за социализъм“? Та и Мусолини преди 20 години беше „социалист“! А какво всъщност представлява техният „социализъм“? Излиза, че той не представлява нищо друго освен фашизъм! Нима и Чен Ду-сю не „вярваше“ в марксизма? А какво направи той по-късно? Премина в лагера на контрареволуцията. Нима и Чжан Го-тао също не „вярваше“ в марксизма? А накъде е тръгнал сега? Той кръшна — и попадна право в блатото. Някои се представят за „последователи на трите народни принципа“, и то техни правоверни последователи. Но какво вършеха те? Излиза, че техният национализъм — е споразумение с империализма; тяхното народовластие — е потискане на простия народ; ами тяхното народно благоденствие? То се състои в това, да пият кръвта на народа, и то да я пият повечко. Те са привърженици на трите народни принципа само на думи. Затова когато оценяваме човека, ние проверяваме дали той е фалшив или истински последовател на трите народни принципа, дали той е фалшив или истински марксист. Достатъчно е само да видим какви са неговите отношения с широките работническо-селски маси, и веднага всичко ще стане ясно. Само този е критерият, друг критерий няма. Аз се надявам, че цялата китайска младеж ще се пази да не попадне в мътния поток, който върви в разрез с общия ход на движението, ще разбере ясно, че работниците и селяните са нейни приятели, и ще тръгне напред, към светло бъдеще.

Пето. Сегашната война против японските агресори представлява нов етап на китайската революция и при това най-значителен, най-деен, най-жив етап. На този етап върху младежта пада голяма отговорност. У нас, в Китай, революционното движение за няколко десетилетия измина цяла редица етапи на борба, но никога то не е било толкова широко като сега, през време на войната с японските агресори. Когато ние твърдим, че на китайската революция сега са присъщи такива особености, каквито в миналото тя нямаше, че след редица поражения сега тя ще стигне до победата, ние имаме предвид именно обстоятелството, че широките маси на китайския народ са направили голяма крачка напред, и прогресът на младежта е ярко доказателство за това. Ето защо сегашната война против японските агресори трябва непременно да завърши с победа, не може да не завърши с победа. Общозвестно е, че главната линия през периода на войната против японските агресори е линията на единен антияпонски национален фронт. Целта на войната е разгромът на японския империализъм и унищожението на националните предатели, превръщането на стария Китай в нов Китай, избавянето на целия народ от полуколониалния, полуфеодалния гнет.

Днес голям недостатък на младежкото движение в Китай е липсата на единство. Вие трябва да продължите борбата за единство, защото само в единството е силата. Вие трябва да се стремите към това, цялата китайска младеж да разбере сегашната обстановка, да се сплоти и да доведе войната против японските агресори до победен край:

И, най-сетне, шесто. Искам да се спра на младежкото движение в Янан. Младежкото движение в Янан е образец за младежкото движение в цялата страна. Насоката на младежкото движение в Янан трябва да стане насока на младежкото движение в цялата страна. Защо? Защото насоката на младежкото движение в Янан е правилна. Съдете сами: янанската младеж поработи за постигане на единство, и поработи добре. Янанската младеж е сплотена, единна. В Янан е сплотена цялата младеж — интелигенция, учащи се, работници, селяни. От всички краища на страната и дори от далечни страни, където живеят ки-

тайоки емигранти, в Янан идват да се учат големи групи революционна младеж. Повечето от присъстващите на този митинг са изменили огромен път, за да дойдат в Янан, и всички те — Чжан и Ли, младежи и девойки, работници и селяни — са единни в своите стремежи. Нима това не е образец за цялата страна?

Янанската младеж не само е сплотена, но и се е свързала с работническите и селските маси. И това още повече трябва да служи като образец за цялата страна. А с какво се занимава янанската младеж? Тя изучава революционната теория, изучава принципите и методите на борбата против японските агресори, за спасяване на родината. Тя участва в движението за развитие на производството и е разорала вече хиляди и хиляди му целина. Разораване на целина, обработване на ниви — дори Конфуций не се е занимавал с това. Когато Конфуций е водил своята школа, той е имал не малко ученици: „седемдесет сподвижници и три хиляди ученици“ — твърде внушителна картина! Но той е имал значително по-малко ученици от вас, които се учите в Янан, и те не са имали влечение към никакво движение за развитие на производството. Когато учениците на Конфуций го попитали как се обработва нива, той отговорил: „Не зная, в това отношение аз стоя по-долу от селянина“. Когато го попитали как се отглежда зеленчук, той пак отговорил: „Не зная, в това отношение аз стоя по-долу от градинаря“. В древен Китай младежта, която се е учила от Конфуций, не само не е изучавала революционната теория, но и не се е занимавала с трудова дейност. Днес в учебните заведения по цялата обширна територия на нашата страна малко се занимават с революционната теория, не се занимават и с движението за развитие на производството. И само у нас, в Янан, а също и на територията на опорните бази за съпротива срещу агресорите в тила на врага работата с младежта стои съвсем иначе. У нас младежта действително представлява авангард в борбата срещу японските грабителни, за спасение на родината, тъй като и политическата ѝ насока е правилна, и методът ѝ на работа е правилен. Затова именно казвам, че младежкото движение в Янан е образец за младежкото движение в цялата страна.

Днешният митинг има голямо значение. С това аз завършвам. Надявам се, че вие ще се заемете с изучаване опита на китайската революция през изминалите петдесет години, ще развivate хубавото, което е съществувало в миналото, ще отхвърлите грешките, които бяха извършени в миналото, за да се сплоти младежта с целия народ, за да направи революцията поврат от поражения към победа. Денят, в който цялата младеж и целият народ ще се раздвижат, ще се организират и сплотят, ще бъде ден на победата над японския империализъм и всеки млад човек трябва да поеме отговорността за това. Сега всеки млад човек трябва да стане по-друг от преди: той трябва да се проникне от великата решителност, да работи за сплотяване на цялата младеж, за организиране на целия народ, трябва да се бори за победа над японския империализъм, трябва да се бори за превръщане на стария Китай в нов Китай. Ето какви надежди аз възлагам върху вас.

Б Е Л Е Ж К И

- ¹ Денят 4 май първоначално беше провъзгласен за Ден на китайската младеж в пограничния район Шенси—Гансу—Нинся по инициатива на младежките организации от този район. По това време под натиска на патриотичното движение на широките младежки маси гоминданът също се съгласи с това решение. По-късно гоминданът, страхувайки се от засилване на революционните настроения сред младежта, сметна, че това решение е опасно, и обяви за Ден на младежта 29 март (Деня на героите на революцията, загинали през 1911 г. и погребани в предградията на Кантон — Хуанхуагаң). Обаче на територията на опорните бази на революцията, ръководени от Китайската комунистическа партия, 4 май си остана Ден на младежта. След създаването на Китайската народна република Държавният административен съвет на Централното народно правителство през декември 1949 г. официално обяви 4 май за Ден на китайската младеж.
- ² Става дума за контрареволюционните преврати, извършени през 1927 г. от Чан Кай-ши в Шанхай и Нанкин и от Ван Цзин-вей в Ухан.
- ³ Има се предвид статията „Движението от 4 май“, поместена в настоящия том.

ПРОТИВ КАПИТУЛАНТСТВОТО

(30 юни 1939 година)

Дълго време въпрос от първостепенна важност за китайската нация, поставена пред факта на японската агресия, беше въпросът: да воюва, или да не воюва. През периода между 18 септември 1931 година и събитията при Лугоуцяо този въпрос предизвикваше най-остри спорове. „Да воюваме — значи да живеем, да не воюваме — значи да загинем“ — до такъв извод идваха всички патриотични партии и групи, всички граждани-патриоти. „Да воюваме — значи да загинем, да не воюваме — значи да живеем“ — до такъв извод идваха всички капитуланти. Временно тези спорове ояха разрешени от грохота на оръдията в сражението при Лугоуцяо, където китайските войски оказаха съпротива на японските агресори: той въпреки, че първият извод е правилен, а вторият — погрешен. Но защо грохотът на оръдията при Лугоуцяо разреши тези спорове само временно, а не окончателно? Това се обяснява с политиката на японския империализъм, целяща да склони Китай към капитулация, с опитите на чуждестранните капитуланти да постигнат компромис за сметка на Китай и с неустойчивостта на известна група от участниците във фронта на борбата против японските агресори в Китай. Днес формулировката на проблемата малко се е изменила: сега тя се поставя като проблема за мир или война и в Китай започнаха спорове между привържениците на продължаването на войната и проповедниците на мира. Техните позиции си остават предишните. „Да воюваме — значи да живеем, да се съгласим на мир — значи да загинем“ — до такъв извод идват привържениците на продължаването на войната. „Да се съгласим на мир — значи да живеем, да воюваме — значи да загинем“ — до такъв извод идват проповедниците на мира.

Обаче в лагера на привържениците на продължаването на войната влизат всички патриотични партии и групи, всички граждани-патриоти — огромното мнозинство от китайския народ; а в лагера на проповедниците на мира, т. е. в лагера на капитулантите влизат само шепа колебаещи се елементи вътре във фронта на борбата срещу гравителите. Ето защо лагерът на проповедниците на мира е принуден да води пропаганда, целяща да измами народа, и преди всичко — антикомунистическа пропаганда. Той фабрикува безкраен поток от лъжливи съобщения, доклади, документи, резолюции, че комунистите били „дезорганизатори“, че 8-а и Нова 4-а армия „се лутат, но не воюват“ и не се подчиняват на централното командване, че „пограничният район Шенси—Гансу—Нинси се е обявил за самостоятелен и се стреми към експанзия“, че „комунистите възнамеряват да свалят правителството“, най-сетне, говорят дори за „тайни агресивни замисли на Съветския Съюз против Китай“ и т. н. и т. н. Всичко това се прави, за да се скрие истинското положение на нещата, да се извърши опит да се обработи общественото мнение и да се постигне мир, т. е. капитулация. Лагерът на проповедниците на мира, т. е. лагерът на капитулантите, постъпва така, защото комунистическата партия е инициатор за създаването на единен антияпонски национален фронт и ратува за него. Без да се води борба против комунистическата партия, не е възможно да се провали сътрудничеството между гоминдана и комунистическата партия, не е възможно да се разцепи единният антияпонски национален фронт, не е възможно да се капитулира.

По-нататък, проповедниците на мира се надяват, че японският империализъм ще се съгласи на отстъпки. Те смятат, че Япония вече се е изтощила, че тя ще измени основната линия на своята политика, сама ще се изтегли от Централен, Южен и дори от Северен Китай и тогава Китай ще може да одържи победа, без да продължава войната. И, най-сетне, те се надяват на натиск от страна на чуждите държави. Много от проповедниците на мира се надяват не само че държавите ще се намесят и ще упражнят натиск върху Япония, ще я заставят да направи отстъпки, за да може да се постигне споразумение за мир,

но и че държавите ще упражнят натиск и върху китайското правителство, за да може то да каже на привържениците на продължаване на войната: „Вижте, в такава международна атмосфера остава само да се съгласим на мир! Тихоокеанската конференция² е изгодна за Китай. Това не е никакъв Мюнхен³, това е крачка към възвръщането на Китай.“ Такива са общо възгледите, методите и тайните замисли на лагера на проповедниците на мира в Китай, т. е. на лагера на капитулантите⁴. Всички тези номера се изпълняват не само от Ван Цзин-вей; много по-лошо е това, че в Китай има още много големи и малки ванцинвейевци, които, притаили се вътре във фронта на борбата против агресорите, всячески подражават на Ван Цзин-вей: едни изпълняват заедно с него „шуанхуан“⁵, други излизат ту с червен, ту с бял грим⁶.

Ние, комунистите, открито заявяваме: в тази война ние ще бъдем докрай в лагера на привържениците на продължаване на войната, ние се обявяваме решително против проповедниците на мира. Единството, което искаме — това е заедно с всички патриотични партии и групи, заедно с всички китайски патриоти да засилваме сплотяването, да укрепваме единния антияпонски национален фронт, да укрепваме сътрудничеството между гоминдана и комунистическата партия, да осъществяваме трите народни принципа, да водим докрай войната срещу японските грабителци, да стигнем до река Ялуцзян и да си върнем всички изгубени територии⁷. Нищо друго не ни е нужно. Ние решително осъждаме всички явни и тайни ванцинвейевци, заедно създават атмосфера на вражда към комунистите, предизвикват търкания между гоминдана и комунистическата партия⁸ и дори замислят да предизвикат нова гражданска война между двете партии. Ние казваме на тях хора: вашите интриги, които имат за цел да предизвикат разцепление, всъщност не представляват нищо друго освен подготовка на капитулацията, а вашата политика на капитулация и разцепление представлява конкретен израз на вашия общ план за задоволяване корисните интереси на шепата хора чрез предаване интересите на цялата нация. Но народът има зорки очи: вашите коварни замисли ще бъдат разобличени. Ние осъждаме решително глупавото бръщолеване, че Тихо-

океанската конференция нямало да стане „източен Мюнхен“. Така наречената Тихоокеанска конференция ще бъде именно „източен Мюнхен“; тя ще пригответи на Китай съдбата на Чехословакия. Ние решително осъждаме брътвежа, че японските империалисти можело да се опомнят и да се съгласят на отстъпки. Основният курс на японския империализъм — курсът на поробване на Китай — не може да се измени. Сладкодумните изявления на японците след падането на Ухан като например отказването им от „непризнаването на националното правителство (на Китай) за страна в преговорите“⁹ и съгласието да го признаят за такава страна или пък прословутите условия за изтегляне на японските войски от Централен и Южен Китай — всичко това е проява на коварната политика, която цели да примамва рибката към въдицата, да я хване и да я опържи. Който се хване на тази примамка, нека се готви да влезе в тигана. Опитите на задграничните капитуланти да склонят Китай да капитулира представляват проява на също такава коварна политика. Те си затварят очите пред агресията на Япония спрямо Китай и „следят от високо борбата на тигрите“, очаквайки благоприятния момент да устроят тъй наречената Тихоокеанска конференция за мирно уреждане и да се окажат в изгодното положение на „третия, който печели“. Да се надяваш на тези интриганти — също значи да се хванеш на въдицата.

Въпросът, да воюваме или да не воюваме, днес се формулира като въпрос за война или мир; обаче същността на въпроса си остана предишната. Това е най-важният, най-основният от всички въпроси. В резултат на активизирането на японската политика, която има за цел да склони Китай да капитулира, в резултат на активната дейност на чуждестранните капитуланти и главно в резултат на засилените се колебания на известна група от участниците във фронта на борбата против агресорите в Китай последната половина година бе означена с невероятна шумотевица около тъй наречената проблема за мир или война и възможността за капитулация стана главната опасност в днешната политическа обстановка. При това борбата с комунизма, т. е. нарушаването на сътрудничеството между гоминдана и комунистическата партия,

и разцепването на фронта на борбата против агресорите се разглежда от капитулантите като първостепенна и най-важна крачка в подготвянето на капитулацията. При такова положение на нещата всички патриотични партии и групи, всички патриоти в Китай са длъжни зорко да следят дейността на капитулантите; те са длъжни ясно да разберат основната особеност на сегашната обстановка, която се състои в това, че главната опасност е капитулацията, а борбата с комунизма не е нищо друго освен подготовка на капитулацията, и са длъжни с всички сили да се борят против капитулацията и разцеплението.

Съвсем недопустимо е шепа хора да провалят и предават делото на войната срещу японския империализъм, която цялата нация, проливайки кръвта си, води вече две години. Съвсем недопустимо е шепа хора да подкопават и разцепват създадения с усилията на целия народ единен антияпонски национален фронт.

Ако продължи войната, ако се сплоти — Китай ще живее. Ако се съгласи на мир, ако допусне разцепление — Китай ще загине.

Кое да приемем, кое да отхвърлим — избирайте, граждани, времето не чака.

Ние, комунистите, разбира се, както и преди ще бъдем за продължаване на войната, за по-нататъшно сплотяване.

Всички патриотични партии и групи, всички китайски патриоти, разбира се, също ще бъдат за продължаване на войната, за по-нататъшно сплотяване.

Дори и да успеят капитулантите, които се стремят към капитулация и разцепление, да вземат временно връх, те в последна сметка без друго ще бъдат разобличени от народа и ще си понесат заслуженото наказание. Сплотяването и войната против японските агресори за неговото освобождение е историческа задача на китайския народ. Капитулантите решиха да се обявят против това, но каквито и успехи да постигнат те, колкото и да тържествуват, смятайки, че няма от кого да се страхуват, в края на краищата те не ще избягнат съдбата си. Ще ги постигне възмездие на народа.

Борбата против капитулацията и разцеплението е неотложна задача на всички патриотични партии и групи, на всички китайски патриоти.

Сплотете се, граждани на Китай, следвайте упорито курса на война срещу японските грабители и на сплотяване, сложете край на коварните интриги на капитулантите и разколниците!

Б Е Л Е Ж К И

¹ Имат се предвид английските и американските империалисти, които възнамеряваха през този период да се споразумеят с Япония за сметка на Китай.

² По онова време английските, американските и френските империалисти заедно с китайските проповедници на мир с Япония тайно замисляха чрез тъй наречената „Тихоокеанска международна конференция“ да се споразумеят с японските бандити за сметка на Китай. Обществено мнение наричаше тези коварни планове „източен Мюнхен“.

Осъждайки в дадената статия глупавия брътвеж, че Тихоокеанската конференция нямало да стане „източен Мюнхен“, другарят Мао Цзе-дун има предвид тогавашните изказвания на Чан Кай-ши.

³ През септември 1938 г. ръководителите на четирите държави — Англия, Франция, Германия и Италия — проведоха в Мюнхен (Германия) конференция, на която сключиха мюнхенското съглашение. По силата на това съглашение Англия и Франция продадоха Чехословакия на Германия при условие че Германия ще нападне Съветския Съюз. След декември 1938 г. английските и американските империалисти неведнаж са подготвяли сделка с японския империализъм за сметка на Китай. През юни 1939 г., когато другарят Мао Цзе-дун писа настоящата статия, между Англия и Япония отново се водеха преговори, на които продължи подготовката на това тайно споразумение. Тези интриги твърде напомняха мюнхенското споразумение между Франция, Англия, Германия и Италия и затова ги наричаха „източен Мюнхен“.

⁴ Става дума за възгледите, методите и тайните замисли на Чан Кай-ши. През този период Ван Цзин-вей беше главен водач на откритите капитуланти, а Чан Кай-ши — главен водач на капитулантската група, приляпла се вътре в антияпонския фронт. За него именно се отнасят думите на другаря Мао Цзе-дун за „тайните“ и „големите и малките“ ванцзинвейсци.

⁵ Тук другарят Мао Цзе-дун има предвид факта, че между Чан Кай-ши и Ван Цзин-вей имаше също такова разделение на задълженията както между артистите в представлението „шуан-хуан“ (представление, в което участвуват двама изпълнители; единият от тях, скрит зад гърба на другия, декламира, а другият в това време съответно жестикулира, мърда устните си и т. н. Бел. ред.)

- 6 През този период гоминданската групировка на проповедниците на мир с Япония, възглавявана от Чан Кай-ши, двуличничеше. От една страна, нейните членове още се представяха за привърженици на войната срещу японските агресори; от друга — те вършеха в най-различни форми капитулантска дейност. В класическия китайски театър артистите, изобразяващи преданите и честни хора, излизат с червен грим, а коварните хора — с бял.
- 7 През януари 1939 г., на петия пленум на ЦИК на гоминдана — 5-а сесия, Чан Кай-ши открито се изказа в смисъл, че така, както той схваща лозунга „война докрай срещу японските грабителни“, под думата „край“ се подразбира „възстановяване положението, което съществуваше до събитията при Лугоуцяо“. За да даде отпор на тази капитулантска ориентация на Чан Кай-ши, другарят Мао Цзе-дун специално разясни, че лозунгът „война докрай против японските грабителни“ означава: да стигнем до река Ялуцзян и да си върнем всички загубени територии.
- 8 Под „търкания“ — дума, широко разпространена през този период — се разбираха различните провокационни действия на реакционната гоминданска клика, насочени към подкопаване на единния антияпонски национален фронт в против комунистическата партия и всички прогресивни сили.
- 9 На 16 декември 1937 г. японската армия зае град Нанкин. На 16 януари 1938 г. японското правителство публикува декларация, в която заяви, че то „отсега нататък не признава националното правителство на Китай за страна (в преговорите) и изразява надеждата, че ще бъде създадено ново правителство“. През октомври 1938 г., след като японската армия зае Кантон и Ухан, японското правителство, възползувало се от колебанията на Чан Кай-ши по въпроса за войната, взе нов курс, целещ да склони Чан Кай-ши към капитулация. За тази цел на 3 ноември 1938 г. японското правителство публикува нова декларация, в която се казваше: „Що се отнася до националното правителство, ако то се откаже от предишната си погрешна политика и пристъпи към обноваване на страната и поддържане на реда с участието на другите дейци, то няма да срещне отказ от страна на императорското правителство“.

ДА ОБУЗДАЕМ РЕАКЦИОНЕРИТЕ*

(1 август 1939 година)

* Речь на другаря Мао Цзе-дун на масовия митинг в Янан, посветен на паметта на героите —

Днес, 1 август, ние сме се събрали тук на траурен митинг. Защо е свикан този митинг? Той е свикан, защото реакционерите убиха наши другари-революционери, убиха бойци, които се сражаваха срещу японските грабители. Кого трябва да унищожаваме сега? Трябва да унищожаваме националните предатели, трябва да унищожаваме японските империалисти. Две години вече Китай води война против японските империалисти, война, чийто изход още не е решен, а предателите продължават да действуват много активно и много малко от тях са унищожени. А, напротив, убити са революционери, бойци, които се сражаваха срещу японските грабители. Кой ги уби? Убиха ги войските. А защо войските убиха бойци, които се сражаваха срещу японските грабители? Войските изпълняваха заповед: на тях им беше дадено нареждане да извършат това убийство. Кой им даде нареждане да убият тия хора? Такова нареждане им дадоха реакционерите!. Другари! Помислете, на кого е нужно да се убиват бойци, които се сражават срещу японските грабители? Това е нужно, първо, на японските империалисти, това е нужно, второ, на Ван Цзин-вей и на другите национални предатели и изменници на родината. Но убийството става не в Шанхай, не в Бейпин, не в Тянцин, не в Нанкин, не на територия, окупирана от японските бандити и националните предатели, а в тила, в Пинцзян, и жертви на убийството станаха отговорни работници от пинцзянския пункт за връзка на Новата 4-а армия: другарите Ту Чжен-кун, Ло Цзи-мин и други. Напълно ясно е, че китайските реакционери са извършили това убийство по заповед на япон-

ските империалисти и Ван Цзин-вей. Реакционерите готвят капитулация и затова те угоднически приеха да изпълнят заповедта на японците и на Ван Цзин-вей и най-напред убиха най-твърдите и решителни борци на съпротивата срещу японските агресори. Това е извънредно сериозен инцидент и ние трябва да се борим, трябва да протестираме!

Сега цял Китай се бори срещу японските грабители и в името на тази цел целият китайски народ се е сплотил в едно цяло. В това велико сплотено цяло има шепа реакционери и капитуланти. С какво се занимават те? Те убиват борците срещу японската агресия, задушават всичко прогресивно, сговарят се с японските агресори и с националните предатели, подготвят капитулация.

Зае ли се някой с такова крупно събитие като убийството на другари, които се бореха против японските агресори? Те бяха убити на 12 юни в 3 часа след обед, но през цялото това време, включително до днес, 1 август, видяхме ли някой да се заеме с тази работа? Не, не видяхме. А кой трябваше да се заеме с нея? Трябваше да се намеси китайският закон, китайският съд трябваше да извърши следствие. Ако такова събитие се случеше в пограничния район Шенси—Гансу—Нинся, нашият Върховен съд отдавна вече щеше да се заеме с него. А тук скоро ще се навършат два месеца от деня на пинцзянската трагедия и нито законът, нито съдът се занимават с нея. Коя е причината за това? Причината е, че в Китай няма единство².

На Китай е нужно единство, без единство не може да бъде постигната победата. Но що е единство? Единството изисква всички да се борят срещу японските грабители, всички да бъдат сплотени, всички да вървят по пътя на прогреса. Единството изисква хората да се награждават и наказват според заслугите. Кого трябва да награждаваме? Трябва да награждаваме ония, които се борят срещу японските грабители, ония, които са за сплотяването, които вървят по пътя на прогреса. Кого трябва да наказваме? Трябва да наказваме националните предатели и реакционерите, които подриват борбата срещу японските грабители, подриват сплотяването и движението по пътя на прогреса. Съществува ли сега, у нас такова единство? Не, и доказателство за това е пинцзян-

ската трагедия. Тя показва, че там, където трябва да има единство, още го няма.

Ние отдавна вече искаме единство на цялата страна. Това е, първо, единство във войната срещу японските грабители. Но сега Ту Чжен-кун, Ло Цзи-мин и другите другари, които се сражаваха срещу японските грабители, не само не са възнаградени, но бяха безчовечно убити, а негодниците, които се обявяват против войната, които подготвят капитулация и вършат убийства, не получиха заслужено наказание. Това говори за липса на единство. Ние трябва да се борим против тези негодници, против тези капитуланти, трябва да заловим тези убийци.

Второ, това е единство в сплотяването. Привържениците на сплотяването трябва да се възнаграждават, а нарушителите му — да се наказват. Сега обаче, напротив, Ту Чжен-кун, Ло Цзи-мин и други другари, които бяха привърженици на сплотяването, понесоха незаслужено наказание, те бяха безчовечно убити, а мерзавците — нарушителите на сплотяването — не получиха ни най-малко наказание. Това също говори за липса на единство.

Трето, това е единство в движението по пътя на прогреса. Необходимо е цялата страна да върви по пътя на прогреса, необходимо е всички изоставащи да се равняват по предните, но никак не бива да дърпаме предните назад и да ги заставяме да се равняват по изоставащите. Пинцзянските палачи убиха прогресивни хора. От началото на войната срещу японските грабители вече са убити из засада десетки и стотици членове на комунистическата партия и други патриоти; пинцзянската трагедия е само най-неотдавнашното от тези убийства. Ако продължава така, зле ще си изтегли Китай: всички привърженици на съпротивата срещу японските грабители могат да бъдат избити. Какво означават тези убийства на привърженици на съпротивата срещу японските грабители? Те означават, че китайските реакционери са приели да изпълняват заповедта на японските империалисти и на Ван Цзин-вей, подготвят капитулация и затова убиват преди всичко военните, които се сражават срещу японските грабители, убиват преди всичко комунистите, патриотите. Ако не се сложи край на това, Китай може да загине от

ръцете на реакционерите. И тъй, пинцзянският инцидент е дело на цялата страна, и при това извънредно важно дело. Ние трябва да настояваме националното правителство да накаже сурово тези реакционери.

Другарите трябва да разберат също, че провокациите на японския империализъм в последно време се засилиха, а и помощта за Япония от страна на международния империализъм също се активизира³; активизира се и дейността на националните предатели в самия Китай, на явните и тайни ванцзинвейевци, които подкопават делото на войната срещу японските агресори, подкопават сплотяването, теглят ни назад. Те се опитват да накарат по-голямата част от Китай да капитулира, опитват се да предизвикат вътрешно разцепление и гражданска война в страната.

Сега в нашата страна получи разпространение една секретна инструкция, наречена „Мерки за ограничаване дейността на чуждите партии“⁴. По своето съдържание тя е напълно реакционна. Тя помага на японския империализъм и вреди на делото на войната срещу японските грабители, на делото на сплотяването и движението по пътя на прогреса. Какво значи „чужди партии“? Чужда партия е японският империализъм, чужда партия е Ван Цзин-вей, чужда партия са националните предатели. Комунистическата партия и всички партии и групи, които са за съпротива срещу японските грабители, единодушно са се сплотили и водят борба срещу грабителите. Нима това са „чужди партии“? Намират се обаче капитуланти, реакционери, твърдоглавци, които предизвикват търкания, предизвикват разцепление в редовете на бойците, които се сражават срещу японските грабители. Правилни ли са подобни действия? Съвсем неправилни. (*Бурни аплодисменти.*) Да „ограничаваме“ — кого трябва да ограничаваме сега? Трябва да ограничаваме японските империалисти, трябва да ограничаваме ванцзинвейевци, да ограничаваме реакционерите, да ограничаваме капитулантите. (*Бурни аплодисменти.*) А защо да ограничаваме най-последователния борец срещу японските грабители, най-революционната, най-прогресивната партия — комунистическата партия? Това е съвсем неправилно и цялото население на Янан се обявява решително, решително

протестира против това. (*Бурни аплодисменти.*) Ние трябва да се борим против тъй наречените „Мерки за ограничаване дейността на чуждите партии“ — мерки, които са причина за всевъзможни престъпни деяния, подриващи нашето сплотяване. Днес ние сме се събрали на този митинг в името на продължаване войната срещу японските грабителни, в името на по-нататъшното сплотяване и движение по пътя на прогреса. В името на това трябва да отменим „Мерките за ограничаване дейността на чуждите партии“, трябва да обуздаем капитулантите и реакционерите, трябва да вземем под защита всички другари революционери, всички, които са за борба срещу японските агресори, да вземем под защита народа, който се сражава против японския империализъм! (*Бурни, продължителни аплодисменти, участниците в митинга издигат лозунги.*)

Б Е Л Е Ж К И

¹ На 12 юни 1939 г. войските, влизащи в състава на 27-а армейска група от гоминданската армия, по тайна заповед на Чан Кай-ши обкръжиха пункта за връзка на Новата 4-а армия в Пинцзян (провинция Хунан) и разстреляха офицера от щаба на Новата 4-а армия др. Ту Чжен-кун и военния интендант на пункта за връзка др. У Хе-чжун, а 6 души, в това число и адютантът на щаба на 8-а армия, др. майор Ло Цзи-мин, бяха живи заровени в земята. Тези кървави събития предизвикаха възмущение сред населението в демократичните опорни бази на съпротивата срещу японските грабителни и у всички честни хора в районите, намиращи се под властта на гоминдана. Пинцзянската разправа беше извършена по указание на Чан Кай-ши и неговите съучастници. Под реакционна клика, която другарят Мао Цзе-дун в своята реч прикова на позорния стълб, се имат предвид Чан Кай-ши и неговите помагачи.

² Разяснявайки тук какво значи единство, другарят Мао Цзе-дун бие по тайните замисли на гоминданската реакция, която се опитваше под флага на „единството“ да унищожи създадените от комунистическата партия въоръжени сили, борещи се срещу японските грабителни, и опорните бази за съпротивата срещу грабителите. Още от деня, в който гоминдантът и комунистическата партия започнаха отново да сътрудничат в интерес на съвместната борба срещу японските грабителни, главното оръжие, с което гоминдантът си служеше в своите нападки против комунистическата партия, беше лозунгът за „единство“.

Гоминдановци заявяваха клеветнически, че комунистическата партия, занимавайки се с фантазърство, пречи на единството и не съдейства за борбата срещу японските грабители. След като през януари 1939 г. гоминданът на петия пленум на ЦИК — 5-а сесия, утвърди предложените от Чан Кай-ши „Мерки за ограничаване дейността на чуждите партии“, реакцията нададе още по-злобен вой. Другарят Мао Цзе-дун в тази свод реч изтръгва лозунга за единство из ръцете на гоминданската реакция, превръща го в революционен лозунг и го използва за борба против разколпическите антинародни, антинационални действия на гоминдана.

- 3 Виж статията на другаря Мао Цзе-дун „Против капитуланството“. След падането на Ухан през октомври 1938 г. японските бандити започнаха да водят спрямо гоминдана политика, която имаше за главна цел да го склони към капитулация; английските, американските и други империалисти също непрекъснато даваха да се разбере, че Китай трябва да започне мирни преговори с Япония. Чембърлейн изрази намерението си да участва в „конструктивни мероприятия в Далечния изток“. В 1939 г. интригите на японските бандити и на империалистите от другите страни се засилиха. През април същата година английският посланик в Китай — Кер, сновеше между японците и Чан Кай-ши, действайки за мирно съглашение между тях. През юли между Англия и Япония беше сключено съглашение и английското правителство беше готово напълно да признае „фактическото положение“, създадено в Китай от японските бандити.
- 4 В 1939 г. ЦИК на гоминдана издаде секретна инструкция, наречена „Мерки за ограничаване дейността на чуждите партии“, в която се предвиждаха най-строги ограничения за пропагандирането на възгледите, за публичните изказвания и за практическата дейност на комунистическата партия и на всички прогресивни елементи; по такъв път се възнамеряваше да се подкопаят всички народни организации за борба срещу японските грабители. В областите, които гоминдановците считаха за „райони на най-интензивната дейност на комунистическата партия“, се въвеждаше в действие „Законът за взаимното поръчителство и взаимната отговорност“, като в „десетдворките“ и „стодворките“ (системата баоцзя) беше създадена „мрежа от информатори“, с други думи, бяха създадени навред контрареволуционни организации на Специалната служба за системно шпиониране дейността на народа и за ограничаване на тази дейност.

**БЕСЕДА С КОРЕСПОНДЕНТ
НА „СИНХУАЖИБАО“ ОТНОСНО
СЪВРЕМЕННАТА МЕЖДУНАРОДНА
ОБСТАНОВКА**

(1 септември 1939 година)

Въпрос на кореспондента: Какво значение има подписването на договора за ненападение между СССР и Германия?

Отговор на Мао Цзе-дун: Съветско-германският договор за ненападение е резултат на нарастването на силите на социализма в СССР и на мирната политика, която правителството на СССР провежда неотклонно. Този договор провали интригите на международната реакционна буржоазия в лицето на Чембърлейн, Даладие и други, целещи да предизвикат война между СССР и Германия, разкъса обкръжението на СССР от антикомунистическия герmano-итало-японски блок, заздрави мирните отношения между СССР и Германия, стана гаранция за по-нататъшно разгръщане на социалистическото строителство в СССР. На изток този договор нанесе удар на Япония, оказа помощ на Китай, в самия Китай укрепи позициите на привържениците на продължаването на войната против японските агресори и нанесе удар на капитулантите. Всичко това създава основа за подпомагане на народите в света в тяхната борба за освобождение и свобода. Такова е в общи черти политическото значение на съветско-германския договор за ненападение.

Въпрос: Някои хора не разбират, че сключването на съветско-германския договор за ненападение бе резултат на провалянето на преговорите между Англия, Франция и СССР. Те смятат, напротив, че тези преговори са били провалени в резултат на подписването на съветско-германския договор. Обяснете, моля, защо англо-френско-съветските преговори излязоха безплодни.

О т г о в о р: Англо-френско-съветските преговори излязоха безплодни изключително защото правителствата на Англия и Франция проявиха неискреност. През последните години международната реакционна буржоазия и преди всичко реакционната буржоазия на Англия и Франция неизменно провеждаше по отношение на германската, италианската и японската фашистка агресия реакционната политика на тъй наречената „ненамеса“. Тя провеждаше тази политика, за да може, насърчавайки агресивната война, да извлече от нея облаги за себе си. Затова Англия и Франция категорично отхвърляха нееднократните предложения на СССР за организиране на истински фронт за борба против агресията, заеха позиция на „ненамеса“ и насърчавайки германската, италианската и японската агресия, се ограничаваха с ролята на странични наблюдатели. Те си поставяха за цел да оставят воюващите страни да се изтощят една друга, за да излязат след това на сцената и да се намесят. В процеса на осъществяването на тази реакционна политика половината от Китай беше принесена в жертва на Япония, цяла Абисиния, цяла Испания, цяла Австрия и цяла Чехословакия — в жертва на Германия и Италия². Този път Англия и Франция бяха решили да принесат в жертва Съветския Съюз. Техният коварен план пролича най-нагледно в хода на последните англо-френско-съветски преговори. В тези преговори, които продължиха повече от четири месеца — от 15 април до 23 август, — Съветският Съюз прояви крайно търпение. Англия и Франция обаче от началото до края на тия преговори не се съгласяваха да признаят принципа на равенството и взаимността. Те искаха Съветският Съюз да гарантира тяхната сигурност, а самите те не се съгласяваха да гарантират сигурността на СССР, не се съгласяваха да гарантират сигурността на малките прибалтийски страни, като се стараеха да оставят тук отвор за преминаване на германските войски; наред с това те не се съгласяваха да предоставят на съветските войски правото на преминаване през територията на Полша за борба с агресора. Тази е причината за провалянето на преговорите. Същевременно Германия изрази готовност да прекрати борбата против СССР, изрази готовност да се откаже от тъй

наречения „антикоминтернски пакт“³, призна неприкосновеността на съветските граници — и тогава именно бе сключен съветско-германският договор за ненападение. Политиката на „ненамеса“, която международната и преди всичко англо-френската реакция провеждаше — това е политиката на ония, които „следят отвисоко борбата на тигрите“, това е най-чистопробна империалистическа политика на забогатяване за чужда сметка. Началото на тази политика бе сложено с идването на Чембърлейн на власт, нейната кулминационна точка бе сключването на мюнхенското съглашение през септември миналата година и тя претърпя пълен крах през време на последните англо-френско-съветски преговори. В бъдеще тази политика неизбежно ще доведе до непосредствено сблъскване между двата големи империалистически блока — англо-френския и герmano-италианския. През октомври 1938 г. на шестия пленум на Централния комитет — 6-та сесия, аз казах: „Който вдигне камък, ще строши собствените си крака — такъв ще бъде неизбежният резултат от политиката на Чембърлейн“: Чембърлейн започна с това, че си постави за задача да навреди на другите, а свърши с това, че навреди на самия себе си. Такава е закономерността на развитието на всяка реакционна политическа линия.

Въпрос: Как ще се развиват според вас събитията по-нататък?

Отговор: Международната обстановка вече се промени. Започналата отдавна втора империалистическа война, която има едностранчив характер, тъй като в резултат на политиката на „ненамеса“ една страна напада, а друга стои със скръстени ръце, в Европа неизбежно ще вземе характер на всеобща война.

Втората империалистическа война вече навлиза в нов етап. В Европа всеки момент може да се разрази голяма война между герmano-италианския и англо-френския империалистически блок за господство над колониалните народи. В хода на тази война и двете воюващи страни ще лъжат най-безсъвестно, за да измамат народите, за да привлекат на своя страна общественото мнение; всяка ще уверява, че тя води справедлива война, а противникът — несправедлива. В действителност това е

чиста лъжа, защото целите и на двете страни са империалистически, и двете страни ще се борят за господство над колониите, полуколониите и сферите на влияние, и войната ще бъде грабителска и от двете страни. Така в ладения момент борбата се води за Полша, за Балканския полуостров и за Средиземноморското крайбрежие. Такива войни съвсем не са справедливи. Справедливи могат да бъдат само неграбителските войни, освободителните войни. Комунистите никога не ще поддържат никакви грабителски войни. Комунистите ще поддържат решително всички справедливи, неграбителски, освободителни войни и в тези войни ще стоят на предната линия на борбата. В резултат на заплахите и обещанията на Чембърлейн и Даладие вътре в социалдемократическите партии на II Интернационал се обособяват две части. Едната — реакционната върхушка в тези партии — отново върви по гибелния път, както и през време на първата световна война, и се готви да подкрепи новата империалистическа война. Другата част обаче ще тръгне по пътя на създаването съвместно с комунистите на антивоенен и антифашистки народен фронт. Подражавайки на това, което се върши в Германия и Италия, Чембърлейн и Даладие с всяка крачка все повече се подхлъзват по пътя на реакцията и използват военната мобилизация за фашизиране на своите държави и за превеждане на тяхната икономика на военни релси. Изобщо двата големи империалистически блока трескаво се готвят за война и опасността от кървава касапница е надвиснала над главите на милиони хора. Това несъмнено ще предизвика протестно движение сред широките народни маси. Както в Германия и Италия, така и в Англия и Франция, както в Европа, така и в другите части на света народите, ако не искат да станат пушечно месо за империалистите, непременно ще се вдигнат, за да водят в най-различни форми борба против империалистическата война.

Освен двата споменати големи блока в капиталистическия свят има и трети блок — това е блокът, който се възглавява от САЩ и включва редица държави от Централна и Южна Америка. Този блок, изхождайки от своите собствени интереси, засега не се намесва във войната. Американският империализъм възнамерява, при-

кривайки се с неутралитет, да не влиза засега във войната на ничия страна, за да излезе по-късно на арената и да заеме ръководното място в капиталистическия свят. Американската буржоазия засега не се готви да ликвидира демократичния режим и мирновременните икономически порядки в своята страна, а това отговаря на интересите на международното движение за мир.

Сключването на съветско-германския договор нанесе сериозен удар на японския империализъм, а в бъдеще него го очакват още по-големи трудности. По въпросите на външната политика в Япония сега се води борба между две групи. Милитаристите искат да сключат съюз с Германия и Италия, за да постигнат пълно господство над Китай, да разпрострат своята агресия върху страните край южните морета и да изтикат Англия, САЩ и Франция от Изтока. Част от буржоазията обаче настоява за отстъпки на Англия, САЩ и Франция, за да се съсредоточи цялото внимание върху ограбването на Китай. Сега в Япония са много силни тенденциите за компромис с Англия. Английската реакция неизбежно ще се стреми — при условие на съвместно поделение на Китай и срещу финансова и икономическа помощ — Япония да стане дворно куче на английските интереси на Изток, да задушава националноосвободителното движение в Китай и да сковва Съветския Съюз. Така при каквито и да било обстоятелства Япония по никакъв начин няма да се откаже от главната си цел — поробването на Китай. Възможността за голямо настъпление на японските войски в Китай може би не е много голяма, обаче японските агресори с още по-голямо ожесточение ще провеждат политическото настъпление — „да покоряват Китай с китайски ръце“⁴, и ще осъществяват икономическа агресия, „хранейки войната чрез война“⁵; в окупираните райони пък те ще продължават свирепите „изгребителни походи“⁶. Наред с това японците ще се опитват с посредничеството на англичаните да принудят Китай да капитулира. В определен, благоприятен за нея момент Япония ще излезе с предложение за „източен Мюнхен“. Обещавайки на Китай като примамка едни или други относително големи отстъпки, чрез обещания и заплахи тя ще го скланя да капитулира, за да може по такъв начин да пороби Китай. Каквито и

кабинети да поставят на власт господстващите класи в Япония, тази империалистическа цел на Япония ще си остане неизменна, докато там не избухне народна революция.

Освен капиталистическият свят съществува и друг, светъл свят; това е страната на социализма, Съветският Съюз. Съветско-германският договор откри пред Съветския Съюз големи възможности да оказва помощ на международното движение за мир, големи възможности да оказва помощ на Китай в неговата борба срещу японските грабители.

Такава е моята оценка на международното положение.

Въпрос: Какви перспективи се откриват пред Китай в тази обстановка?

Отговор: Пред Китай има два пътя: първият е да води упорито война срещу японските грабители, да държи твърдо курс на сплотяване на страната и на движение напред по пътя на прогреса, и това е пътят към възраждането. Вторият е да приеме съглашателството, разцеплението и движението назад; това е пътят към заробване.

В новата международна обстановка, при условие на по-нататъшно увеличаване на трудностите, които Япония среща, и на нашия категоричен отказ да се съгласим на компромис, етапът на стратегическото отстъпление на Китай може да се смята за завършен, а етапът на стратегическото равновесие — за вече настъпил. Етапът на стратегическото равновесие е именно етапът на подготовка за контранастъпление.

Обаче колкото по-устойчиво е равновесието на силите на фронта, толкова по-малко устойчиво е то в тила на противника. С настъпването на равновесие на силите на фронта борбата в тила на противника ще стане по-напрегната. Ето защо големите „изтребителни походи“, към които противникът пристъпи в окупираните райони (главно в Северен Китай) след падането на Ухан, за напред не само ще продължат, но и ще се провеждат още по-интензивно. По-нататък, днес, в условията, когато главният курс на врага е курсът на политическо настъпление с цел „да покори Китай с китайски ръце“ и на икономическа агресия с цел „да храни войната чрез война“,

а политиката на Англия в Далечния изток е насочена към организирането на „източен Мюнхен“, опасността от капитулация на голяма част от територията на Китай и опасността от вътрешно разцепление се увеличават в огромна степен. Що се отнася до съотношението на силите във войната, ние сме още далеч от противника и ще успеем да подготвим сили за контранастъпление само при условие че цялата страна ще се бори за това единодушно и упорито.

И тъй, упоритото водене на войната срещу японските грабителни все още си остава крайно сериозна задача за нашата страна и не е допустимо и най-малко отслабване на вниманието към нея.

И тъй, ясно е, че Китай в никой случай не трябва да изпуска сегашния момент, в никой случай не бива да тръгва по погрешен път; той трябва да държи твърд курс в своята политика!

Това значи:

Първо, да държи твърдо курс на упорито водене на войната срещу японските грабителни, да се бори против съглашателството, в каквито и форми да се проявява то. Трябва решително да гърми вайцинвейевците — както явните, така и тайните. Трябва решително да отхвърля всякакви обещания независимо от това, дали те изхождат от Япония или от Англия — Китай не трябва да участва под каквато и да било форма в „източния Мюнхен“.

Второ, да държи твърдо курс на сплотяване, да се бори против разколническата дейност, каквито и форми да взема тя. Тук също трябва да се проявява изключителна бдителност независимо от това, кой осъществява подобна дейност — японските империалисти, някоя друга чужда държава или пък китайските капитуланти. Необходимо е да се преснат най-строга всички вътрешни търкания, които вредят на делото на войната срещу японските грабителни.

Трето, да държи твърдо курс на движение напред по пътя на прогреса, да се бори против всякакви действия, които ни теглят назад. В интерес на войната срещу японските грабителни трябва да се ревизират и се изправят основно всички вредни за делото на войната идеи, порядки и мероприятия във военната, политическата и финансово-

икономическата област, във всички партийни работи, в областта на културата и просветата, в областта на масовото движение.

Ако това бъде направено, Китай ще може да подготви както трябва силите си за контранастъпление.

От днес нататък цялата страна трябва да смята подготовката за контранастъпление за своя главна задача във войната срещу японските грабители.

Сега трябва, от една страна, твърдо да се отбраняваме на фронта и активно да подпомагаме военните операции в тила на врага, от друга — да осъществяваме различни политически, военни и други преобразования и да натрупаме огромни сили, за да можем, когато дойде време, да ги стоварим върху противника, да разгърнем голямо контранастъпление и да освободим земите, окупирани от врага.

Б Е Л Е Ж К И

- 1 Съветско-германският договор за ненападение бе сключен на 23 август 1939 г.
- 2 През октомври 1935 г. Италия започна въоръжена агресия срещу Абисиния и към май 1936 г. я окупира напълно. През юли 1936 г. Германия и Италия съвместно осъществиха въоръжена интервенция в Испания, като подкрепиха метежа на фашиста Франко, който бе въстанал против правителството на Народния фронт. Правителството на Народния фронт водí продължителна война против войските на германо-италианските интервентни и франкистките метежници, но въпреки това през март 1939 г. претърпя поражение. През март 1938 г. германските войски окупираха Австрия, през октомври същата година заеха Судетската област в Чехословакия, а през март 1939 г. окупираха цяла Чехословакия. Германските и италианските фашисти можаха да предприемат и доведат докрай тези актове на разюздана агресия благодарение на насърчението и подстрекателството от страна на английското и френското правителство, които провеждаха политика на „ненамеса“.
- 3 През ноември 1936 г. Япония и Германия сключиха тъй наречения „антикоминтернски пакт“. През ноември 1937 г. към този пакт се присъедини Италия.
- 4 „Да покорява Китай с китайски ръце“ — един от коварните методи, към които прибегваше японският империализъм в своята

агресия срещу Китай. Японските империалисти отдавна подготвяха в Китай сили, които да могат да използват, за да разцепят Китай отвътре и да постигнат своите агресивни цели. Когато избухна войната срещу японските грабителни, японските империалисти използваха в свой интерес не само открито прояпонската ванцинвейевска групировка в гоминдана, но и силите на групировката на Чан Кай-ши, за да свържат ръцете на комунистическата партия, която бе заела най-решителна позиция във войната. От 1939 г. японците прекратиха настъплението срещу войските на Чан Кай-ши, а в своята политика започнаха всячески да го поощряват към антикомунистически действия. Така се осъществяваше политиката на „покоряване на Китай с китайски ръце“.

⁵ Японските империалисти грабежа безпощадно окупираните райони на Китай, за да задоволяват по такъв начин нуждите на своята агресивна война. Тази именно политика японските милитаристи наричаха „хранене на войната чрез война“.

⁶ През време на войната японските бандити провеждаха при настъплението си срещу нашите народни освободени райони изключително варварската „политика на трите без остатък“: да горят всичко без остатък, да колят всички без остатък, да грабят всичко без остатък. Това те наричаха „изстребителни походи“.

**БЕСЕДА С КОРЕСПОНДЕНТИ НА
ТЕЛЕГРАФНАТА АГЕНЦИЯ „ЧЖУНЯНШЕ“
И НА ВЕСТНИЦИТЕ „САОДАНБАО“
И „СИНМИНБАО“¹**

(16 септември 1939 година)

Кореспондентите: Разрешете да Ви зададем няколко въпроса. Днес прочетохме във вестник „Синчжунхуабао“ Вашата беседа от 1 септември. По някои въпроси Вие вече сте се изказвали, но по някои други въпроси бихме искали да получим от Вас допълнителни разяснения. Нашите въпроси се делят на три групи и са изложени в писмена форма. Молим Ви да отговорите на тези въпроси.

Ма о Цзе-дун: Добре, ще отговоря на въпросите по реда, по който са изложени в списъка.

Вие питате настъпил ли е вече във войната против японските грабителни етапът на равновесие на силите. Според мене условно може да се смята, че етапът на равновесие на силите е вече настъпил. Това означава, че в новата международна обстановка, при условие на по-нататъшно нарастване на трудностите, които Япония среща, и на категоричен отказ на Китай да се съгласи на компромис, може да се каже, че този етап вече е настъпил. Като казвам това, аз съвсем не отричам, че противникът още може да предприеме сравнително голямо настъпление от оперативен мащаб; например възможно е настъпление срещу Пакхой, Чанша и дори срещу Сиан. Твърдението, че широкото стратегическо настъпление на противника и нашето стратегическо отстъпление поради определени условия общо взето вече са се прекратили, съвсем не значи, че е напълно изключена всяка възможност за настъпление на противника и за отстъпление на нашите войски.

А що се отнася до конкретното съдържание на новия етап, това съдържание е подготовка на контранастъпле-

нието и в даденото понятие, може да бъде включено всичко. Това значи, че на етапа на равновесие Китай трябва да подготви всички сили за бъдещото контранастъпление. Подготовката на контранастъплението не значи незабавно започване на контранастъплението: без да са налице достатъчно условия, не бива да започваме контранастъпление. При това тук става дума за стратегическо контранастъпление, а не за контранастъпление от оперативен мащаб. Такива контранастъпления от оперативен мащаб като например онова, с помощта на което ние провалихме „изстребителния поход“ на противника в югоизточната част на провинцията Шанси, са не само възможни, но са и съвсем необходими. В дадения момент обаче периодът на стратегическо контранастъпление на широк фронт още не е настъпил; ние преживяваме период, когато още е необходимо активно да подготвяме такова широко контранастъпление. През този период на фронта ще се наложи още неведнаж да отбиваме възможни вражески настъпления от оперативен мащаб.

Ако говорим за задачите на новия етап поотделно, трябва да кажем, че в тила на врага е необходимо упорито да продължаваме партизанската война, да громим „изстребителните походи“ на противника, да парализираме неговата икономическа агресия; на фронта трябва да укрепваме отбраната и да отбиваме възможните настъпления от оперативен мащаб, а в нашия дълбок тил главното е да провеждаме енергично преустройството на политическия режим. Всичко това именно съставлява конкретното съдържание на подготовката за контранастъпление.

Преустройството на политическия режим в страната има изключително важно значение, тъй като сега противникът води главно политическо настъпление и ние трябва да засилим особено политическата съпротива. Това значи, че е необходимо да се разреши по-бързо въпросът за установяване на демократичен политически режим: само тогава ние ще можем да повишим своята способност за политическа съпротива и да подготвим военните сили. Във войната срещу японските грабители Китай трябва да се ръководи главно от принципа за възраждане със собствени сили. Ако за възраждане със собствени сили ние говорехме и в миналото, то в новата международна обста-

новка възраждането със сооствени сили придобива още по-голямо значение. Възраждане със собствени сили по своята същност означава установяване на демократичен политически режим.

Въпрос: Вие току-що казахте, че за завоюване на победата във войната срещу японските грабителни възраждане със собствени сили е необходимо да се установи демократичен политически режим; а с какви методи може да се въведе този режим при сегашните условия?

Отговор: Деленето на периоди на военна власт, на политическа опека и на конституционно управление² на времето беше набелязано от Сун Ят-сен. Обаче в „Декларацията във връзка с пътуването на Север“³, публикувана малко преди смъртта му, Сун Ят-сен вече не споменава за тия три периода, а говори за необходимостта от незабавно свикване на Националното събрание в Китай. От това се вижда, че самият Сун Ят-сен отдавна вече бе изменил своето становище съобразно с изменилите се условия. Сега в трудната обстановка, която се е създала в хода на войната срещу японските грабителни сили, ние трябва по-бързо да свикаме Националното събрание и да установим демократичен режим, за да избегнем най-голямата трагедия — поробването на Китай — и да изгоним врага от нашата страна. По този въпрос обикновено слушаме най-разнообразни мнения. Някои казват, че нашият народ е прост и затова не бивало да въвеждаме демократична система на управление. Това не е вярно. В хода на войната срещу японските грабителни сили народните маси растат много бързо. А при наличието на съответно ръководство и на съответна насока без съмнение може да бъде осъществена демократична система на управление. В Северен Китай например демократичният режим вече се осъществява. Там началниците на районите, началниците на сборните общини, началниците на „стедворките“ и „десетодворките“ в болшинството си са избрани от народа. На места и околийските началници са избрани от народа. За околийски началници са избрани много прогресивни дейци, както и енергични представители на младежта.

Такива въпроси би трябвало да се поставят на всеобщо обсъждане

Във втората група поставени от Вас въпроси фигурира въпросът за тъй нареченото „ограничаване дейността на чуждите партии“, т. е. за търканията, които стават по места. Вашият интерес към този въпрос е напълно оправдан. Макар че в последно време положението тук малко се поправи, все пак не са станали никакви коренни изменения.

Въпрос: Правила ли е комунистическата партия някакви писмени изложения до централното правителство за своята позиция по този въпрос?

Отговор: Ние протестирахме.

Въпрос: В каква форма?

Отговор: Още през юли представителят на нашата партия др. Чжоу Ен-лай написа по този повод писмо до председателя на Военния комитет Чан Кай-ши. На 1 август янанската общественост на свой ред изпрати телеграма до председателя на Военния комитет Чан Кай-ши и до националното правителство, като искаше да бъде отменена инструкцията относно „Мерките за ограничаване дейността на чуждите партии“, която се разпространява тайно и на места поражда търкания.

Въпрос: Отговори ли на това централното правителство?

Отговор: Не, не отговори. Казват, че и в самия гоминдан има хора, които не одобряват тази инструкция. Както ви е известно, армиите, които водят съвместно борбата срещу японските грабители, се наричат приятелски, а не „чужди“ армии. Следователно партиите и групите, които водят съвместно борбата срещу японските грабители, също са приятелски, а не „чужди“. Във войната срещу японските грабители участвуват много партии и групи, техните сили са различни, но всички те водят тази война съвместно и напълно естествено е, че те трябва да се сплотят, а съвсем не да „ограничават дейността“ си една друга.

Какво значи чужда партия? Партията на националните предатели на японския лакей Ван Цзин-вей е чужда партия, защото политически тя няма нищо общо с партиите и групите, които са за борба срещу японските грабители. Дейността на такава партия действително трябва да бъде ограничена. В политиката на гоминдана и на ко-

мунистическата партия има общ елемент — борбата срещу японската агресия. Ето защо сега въпросът съвсем не се състои в това, как да се съсредоточат всички сили за борба с комунистическата партия и за „предотвратяване дейността на комунистите“, а в това, как да се съсредоточат всички сили за борба срещу японските грабители за предотвратяване тяхната дейност, за борба с Ван Цзин-вей и за предотвратяване неговата дейност. Нашият лозунг може да бъде само такъв.

Ван Цзин-вей има сега три лозунга: борба против Чан Кай-ши, борба против комунистите, дружба с японците. Ван Цзин-вей е общ враг на гоминдана, на комунистическата партия и на целия китайски народ. А комунистическата партия не е враг на гоминдана и гоминданът не е враг на комунистическата партия. Те не трябва да се борят помежду си и взаимно „да ограничават дейността“ си, а трябва да се сплотят, да си помагат взаимно. Нашите лозунги трябва да се отличават от лозунгите на Ван Цзин-вей, трябва да бъдат противоположни на лозунгите на Ван Цзин-вей и в никой случай не бива да приличат на тях. Той призовава към борба против Чан Кай-ши, а ние трябва да призоваваме към поддържане на Чан Кай-ши, той призовава към борба против комунистите, а ние трябва да призоваваме към съюз с комунистите, той призовава към дружба с японските грабители, а ние трябва да призоваваме към борба срещу японските грабители. Ние трябва да поддържаме всичко, против което врагът се бори, и да се борим против всичко, което врагът поддържа. Сега в статиите на много автори се среща изразът: „Не постъпвай за скръб на приятелите и за радост на враговете“. Тези думи принадлежат на Чжу Фу — полководец, който служил при Лю Сю* през време на изтсчната ханска империя. Той писал на Пин Чун, управител на областта Юйян: „В никоя от своите постъпки не прави онова, което би причинило скръб на приятелите и би доставило радост на враговете“. В тези думи на Чжу Фу е изразен съвършено ясният политически принцип, който ние не бива да забравяме при никакви обстоятелства.

---

* Лю Сю — първият император от втората (източната) ханска династия. Управлявал от 25-а до 57-а година под името Гуан У-ди.

Във Вашия списък фигурира и въпросът за отношението на комунистическата партия към тъй наречените търкания. Мога да Ви кажа най-открито, че ние сме решително против всякакви търкания между партиите и групите, които са за борба срещу японските грабители, тъй като те отслабят тези партии и групи. Ако обаче някой си позволи произвол спрямо нас, ако се държи много нахално или започне да употребява сила, комунистическата партия трябва сериозно да реагира на това, с други думи, „докато не ни закачат, и ние няма да закачим, но ако ни закачат — няма да останем длъжни“. При това ние строго се придържаме към принципа да не се излиза от рамките на самозащитата и на нито един комунист не е позволено да нарушава тоя принцип.

Въпрос: Как стои въпросът с търканията в Северен Китай?

Отговор: Подвизаващите се там Чжан Ин-у и Цин Ци-жун са известни като специалисти по провокиране на търкания. Чжан Ин-у в Хебей и Цин Ци-жун в Шандун са хора, за които няма нищо свето; тяхното поведение не се различава много от поведението на националните предатели. Те повече воюват с 8-а армия, отколкото с врага. Ние вече изпратихме на председателя на Военния комитет Нан Кай-ши многобройни неопровержими доказателства за това, като например заповедта на Чжан Ин-у до частите му за нападение срещу 8-а армия и др. т.

Въпрос: Има ли търкания около Новата 4-а армия?

Отговор: Да, също има. Кървавият инцидент в Пинцзян е голямо събитие, което потресе цялата страна.

Въпрос: Някои казват: единният фронт е важно дело, но в такъв случай съгласно принципа на единството правителството на Пограничния район трябва да бъде ликвидирано. Какво мислите Вие по този повод?

Отговор: Малко ли глупости говорят хората. Една от тях са приказките за ликвидиране на Пограничния район. Пограничният район Шенси-Гансу-Нинся е демократична база на съпротивата срещу японските агресори; това е най-напредничавият район в страната в политическо отношение. Какви основания има тогава за неговото ликвидиране? Нещо повече, Пограничният район отдавна

е признат от председателя на Военния комитет Чан Кай-ши, като официалното решение за това е взето от Изпълнителния юан на националното правителство още през зимата на 1937 г. Китай действително се нуждае от единство, но то трябва да бъде единство във войната срещу японските грабителни, единство в сплотяването, единство в движението по пътя на прогреса. Ако осъществяваме единството, действайки в противоположна посока, Китай ще бъде поробен.

Въпрос: Съществува ли възможност за разрыв между гоминдана и комунистическата партия поради различно разбиране на единството?

Отговор: Ако говорим само за онова, което е възможно, то възможно е и сплотяване, и разрыв. Работата ще зависи от позициите на гоминдана и на комунистическата партия, а особено от позицията на целия китайски народ. Що се отнася до нас, комунистите, ние отдавна вече заявяваме за нашата линия на сътрудничество: ние не само желаем продължително сътрудничество, но и полагаме всички усилия за постигане на такова сътрудничество. Казват, че председателят на Военния комитет Чан Кай-ши заявил от своя страна на петия пленум на ЦИК на гоминдана, че въпросите на вътрешната политика не бива да се решават с оръжие. Ние сме изправени лице с лице срещу мощен враг и имайки предвид опита на миналото, напълно естествено е, че и двете партии — както гоминданът, така и комунистическата партия — трябва да се стремят към продължително сътрудничество и да избягват разцеплението. Но за да се отстрани окончателно възможността за разцепление, необходимо е да се създадат политически гаранции за продължително сътрудничество, а това значи, че трябва упорито да се води война докрай срещу японските грабителни и да се установи демократичен режим. Ако тръгнем по този път, ние ще можем да се сплотим по-тясно и да избегнем разцеплението. За това са нужни обединените усилия на двете партии и на целия народ и такива усилия трябва на всяка цена да се полагат.

„За упорита война срещу японските грабителни, против капитулацията“, „За сплотяване, против разцеплението“, „За движение напред, против движението назад“ — ето

трите основни политически лозунга, които нашата партия издигна тази година в своята декларация по случай годишнината на събитията от 7 юли 1937 г. Ние смятаме, че само по този път Китай ще може да избегне поробването и да изгони врага. Друг път няма.

Б Е Л Е Ж К И

- 1 „Чжунянше“ („Сентрал нюз“) — гоминданска осведомителна агенция. Вестник „Саоданбао“ — орган на военното ведомство на гоминданското правителство. „Сийминбао“ — един от вестниците, които изразяваха интересите на националната буржоазия.
- 2 В своя труд „Програма за изграждане на държавата“ Сун Ят-сен разделя процеса на „изграждането на държавата“ на три периода: първия — „период на военната власт“, втория — „период на политическата опека“ и третия — „период на конституционното управление“. Гоминданската реакционна клика, възглавявана от Чан Кай-ши, дълго време използваше тези формулировки на Сун Ят-сен за „военната власт“ и „политическата опека“ за прикриване на своята контрреволюционна диктатура и за лишаване на народа от всякакви свободи.
- 3 През зимата на 1924 г., през време на втората чжилн-мукденска война, Фин Юй-сян, който на времето принадлежеше към чжилнйската клика, напусна фронта и насочи войските си срещу Пекин, което доведе до падането на милитариста У Пей-фу, принадлежащ също към чжилнйската клика. Фин Юй-сян покани Сун Ят-сен да дойде в Пекин. Сун Ят-сен прие тази покана и на 12 декември потегли от Кантон на Север. Два дни преди заминаването си той публикува „Декларация във връзка с пътуването на Север“, в която отъгово изложи своята платформа за борба против империалистите и милитаристите и призова към свикване на Националното събрание за разрешаване на основните проблеми, които стояха пред страната. Тази декларация получи одобрението на целия народ.

**ЕДИНСТВОТО НА ИНТЕРЕСИТЕ
НА СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ И НА ЦЯЛОТО
ЧОВЕЧЕСТВО**

(28 септември 1939 година)

По случай предстоящата двадесет и втора годишнина на Великата Октомврийска социалистическа революция Китайско-съветското културно дружество ми предложи да напиша статия. Аз възнамерявам да осветля въз основа на своите наблюдения редица въпроси, отнасящи се и до Съветския Съюз, и до Китай. Поради това, че тези въпроси предизвикват сега много коментари сред широките кръгове на китайския народ и че по тях очевидно още не са направени определени изводи, смятам за неизлишно да се възползувам от случая да споделя някои свои съображения с онези, които се интересуват от войната в Европа и от китайско-съветските отношения.

Някои твърдят, че Съветският Съюз бил заинтересован в избухването на световната война, че той не се стремил към запазване на мира в целия свят, че за възникването на сегашната война спомогнало именно това, че вместо съглашение за взаимна помощ с Англия и Франция СССР сключил договор за ненападение с Германия.

Аз смятам такова мнение за неправилно, защото през целия изтекъл дълъг период външната политика на Съветския Съюз си оставаше последователна политика на мир, в която интересите на Съветския Съюз се съчетават с интересите на огромното мнозинство от човечеството. През изтеклия период Съветският Съюз беше заинтересован в мира не само за изграждането на социализма в своята страна, беше заинтересован в укрепването на мирни отношения с всички страни в света не само за предотвратяване на войната против СССР; наред с това той беше заинтересован и в пресичането на всяка агресия на фашистките държави, в пресичането на действията на тъй

наречените демократични страни, насочени към предизвикване на война, беше заинтересован в отлагането, доколкото е възможно, на световната империалистическа война и в запазването на мира в целия свят. В продължение на много години Съветският Съюз полагаше огромни усилия за запазването на всеобщия мир. Той например влезе в Обществото на народите¹, сключи договори за взаимна помощ с Франция и Чехословакия², всемерно се стремеше да сключи съглашения за гарантиране сигурността с Англия и с всички миролюбиви страни. Когато Германия и Италия нападнаха Испания, а Англия, САЩ и Франция започнаха да провеждат политика, която официално се наричаше „ненамеса“, а на дело представляваше насърчение на итало-германската агресия, Съветският Съюз активно помагаше на испанските правителствени войски в борбата им против итало-германската агресия и се бореше против англо-американо-френската политика на „ненамеса“. Когато Япония нападна Китай, а Англия, САЩ и Франция започнаха да провеждат също такава политика на „ненамеса“, Съветският Съюз не само сключи с Китай договор за ненападение, но и започна активно да помага на Китай в борбата срещу японските грабителни войски. Когато Англия и Франция принесоха в жертва Австрия и Чехословакия, съдействайки по този начин за хитлеристката агресия, Съветският Съюз всячески разобличаваше задкулиската страна на мюнхенската политика и се обърна към Англия и Франция с предложение да пресекат по-нататъшното разширение на агресията. Когато през пролетта и лятото на тази година полският въпрос се изостри и всеки момент можеше да избухне световна война, Съветският Съюз, въпреки цялата неискреност, проявена от Чембърлейн и Даладие, в продължение на повече от четири месеца води преговори с Англия и Франция, като се стремеше да сключи англо-френско-съветски договор за взаимна помощ и да предотврати световната война. За съжаление на всичко това пречеше империалистическата политика на правителствата на Англия и Франция, политика на насърчаване на войната, на разпалване на войната, на разширяване на войната; на делото на всеобщия мир беше нанесен окончателен удар и избухна световната империалистическа война.

Правителствата на Англия, САЩ и Франция изобщо нямаха искрено намерение да предотвратят войната — напротив, те съдействаха за нейното възникване. Със своя отказ от съглашение със Съветския Съюз, със своя отказ да сключат с него действено съглашение за взаимна помощ върху основите на равноправието и взаимността те показаха, че искат война, а не мир. Общозвестно е, че в сегашната международна обстановка да се отхвърли Съветският Съюз — значи да се отхвърли мирът. Това е известно дори на такъв представител на буржоазията като Лойд Джордж³. В тази обстановка, в този момент Германия изрази готовност да прекрати антисъветските действия, да се откаже от „антикоминтернския пакт“ и да признае неприкосновеността на съветските граници; тогава именно между Германия и СССР бе сключен договорът за ненападение.

Англия, САЩ и Франция разчитаха да тласнат Германия във война със Съветския Съюз, а сами искаха да „наблюдават отвисоко борбата на тигрите“: нека, мислеха си те, Съветският Съюз и Германия се изтощат взаимно напълно, а тогава ние ще излезем на сцената и ще турим ред. Този заговор бе провален от сключването на съветско-германския договор за ненападение. В Китай не обръщаха внимание на този заговор, на заговора на англо-френския империализъм, който имаше за цел да насърчи войната, да разпали войната, да ускори започването на световната война, защото хората бяха упоени от сладкодумната пропаганда на заговорниците. Когато ставаше дума за Испания, за Китай, за Австрия и Чехословакия, тези заговорници не само нямаха ни най-малко намерение да пресекат агресията, но, напротив, насърчаваха агресията и разгаряха войната, като се стремяха да насъскат другите да се бият, за да могат да спечелят за тяхна сметка. За благозвучие това се наричаше „ненамеса“, а в действителност то значеше „да наблюдаваш отвисоко борбата на тигрите“. Колко хора в света бяха измамани от сладките приказки на Чембърлейн и компания, не разбирайки колко опасни са техните усмивки, зад които е скрит нож, не знаейки, че Съветският Съюз сключи договор за ненападение с Германия едва тогава, когато Чембърлейн и Даладие отхвърлиха предложенията

на СССР и решиха да разпалят империалистическата война. Време е тези хора да се опомнят. Ето така Съветският Съюз до последния момент отстоява всеобщия мир и в това намери израз единството на интересите на Съветския Съюз и на огромното мнозинство от човечеството.

Това е първият въпрос, на който исках да се спра.

Някои твърдят: шом вече е пламнала втората световна империалистическа война, Съветският Съюз вероятно ще се присъедини към една от воюващите страни — с други думи, Червената армия на Съветския Съюз се готвела да вземе участие във войната на страната на германския империализъм.

Аз считам подобно мнение за неправилно. Разразилата се сега война както от страна на Англия и Франция, така и от страна на Германия е несправедлива, грабителска, империалистическа война. Комунистическите партии и народите от всички страни в света трябва да се борят против тази война, трябва да разобличават нейния империалистически характер, т. е. да показват, че войната само вреди на народите и ни най-малко не отговаря на техните интереси, трябва да разобличават престъпните действия на социалдемократическите партии, които поддържат империалистическата война и предават интересите на пролетариата.

Съветският Съюз е социалистическа държава, държава, в която управлява комунистическата партия, и отношението на Съветския Съюз към войната неизменно се характеризира със следните две ясни положения: 1. Решителен отказ от участие в несправедливи, грабителски, империалистически войни и строго спазване на неутралитет по отношение и на двете воюващи страни. Затова Червената армия на Съветския Съюз в никой случай не ще се съгласи на безпринципно участие във войната на страната на който и да било империалистически лагер. 2. Активно поддържане на справедливите, неграбителски, освободителни войни. Например преди тринадесет години СССР помагаше на китайския народ през време на Северния поход, преди една година помагаше на испанския народ във войната срещу итало-германската агресия, през последните две години подпомага Ки-

тай във войната срещу японските грабителци, през последните месеци подпомага монголския народ във войната му срещу японските грабителци и без съмнение ще поддържа народноосвободителните и националноосвободителните войни, които могат да избухнат в бъдеще в други страни или ще бъдат водени от други нации, без съмнение ще поддържа войните, които отговарят на интересите на защитата на мира. Това се потвърди вече от историята на СССР през изминалите двадесет и две години и ще се потвърждава от по-нататъшните събития.

Някои разглеждат търговията на СССР с Германия въз основа на съветско-германската търговска спогодба като акт на участие на Съветския Съюз във войната на страната на Германия. Това мнение е също неправилно, тъй като в дадения случай воденето на търговия се смесва с участие във войната. Воденето на търговия не бива да се смесва не само с участие във войната, но и с оказване на помощ. Така например през време на войната в Испания Съветският Съюз търгуваше с Германия и Италия, но никой в света не говореше, че Съветският Съюз помага на Германия и Италия в агресията против Испания, а, напротив, говореха, че той помага на Испания в борбата срещу германската и италианската агресия, защото Съветският Съюз действително помагаше на Испания. Или например сега, когато се води война между Китай и Япония, Съветският Съюз също търгува с Япония, но никой в света не говори, че Съветският Съюз помага на Япония в нейната агресия срещу Китай, а, напротив, говорят, че той помага на Китай в борбата му срещу японската агресия, защото СССР действително помага на Китай. Сега и двете страни, които участвуват в световната война, търгуват със Съветския Съюз, но този факт не може да бъде изтълкуван като подпомагане от Съветския Съюз на тази или онази от воюващите страни, а още по-малко като участие на Съветския Съюз във войната. Оказването на помощ от страна на Съветския Съюз или неговото участие във войната ще стане възможно само ако се измени характерът на войната, т. е. ако войната, водена от дадена страна или от група страни, след като претърпи определени и необходими изменения, започне да отговаря на интересите на Съветския Съюз и на народите от целия свят

В противен случай такава възможност е изключена. А що се отнася до различията в обема и условията на търговията между Съветския Съюз и отделните воюващи държави, различия, които са резултат от позицията — приятелска или враждебна — на тези държави по отношение на Съветския Съюз, то за тези различия са виновни самите тези държави, а не Съветският Съюз.

Но дори в случай че някоя страна или група страни заеме антисъветска позиция, то при условие че тя все пак пожелае да поддържа дипломатически отношения и да сключва търговски договори със СССР и не му обявява война — както постъпваше например Германия до 23 август, — Съветският Съюз няма да прекрати търговските отношения с тази страна или група страни.

Такива търговски отношения не са помощ, а още по-малко участие във войната. Това трябва ясно да се разбира.

Това е вторият въпрос, на който искаха да се спра.

Мнозина в нашата страна се объркаха по въпроса за влизането на съветските войски в Полша⁴. Полската проблема трябва да се разгледа от различни страни, като се оцени ролята на Германия, Англия и Франция, на полското правителство, на полския народ и на Съветския Съюз.

Що се отнася до Германия, тя води война за ограбване на полския народ; за разгромяване на един от фланговете на англо-френския империалистически фронт. Тази война има империалистически характер, на нея не бива да съчувствуваме, против нея трябва да се борим.

Що се отнася до Англия и Франция, те виждаха в Полша само един от обектите на ограбване за английския и френския финансов капитал; те я използват, за да не позволят на германския империализъм да пристъпи в целия свят към преразпределяне на награвената от тях плячка; те разглеждаха Полша като един от фланговете на своя империалистически фронт. Затова войната, която Англия и Франция водят, е империалистическа война. Тъй наречената англо-френска помощ за Полша е само борба с Германия за господство над Полша. На тази война също така не бива да съчувствуваме, а трябва да се борим против нея.

Що се отнася до полското правителство, то е фашистско правителство, реакционно правителство на полските поме-

щници и буржоазия. То експлоатираше жестоко полските работници и селяни и преследваше демократите. Същевременно полското правителство е шовинистическо правителство, тъй като то подлагаше на жестоко национално потисничество много национални малцинства, а именно: украинците, белорусите, евреите, германците, литовците и другите неполски националности, които възлизаха общо на повече от 10 милиона души. Самото то е империалистическо правителство. Във войната, която се води сега, реакционното правителство на Полша прояви пълна готовност да прати полския народ на фронта като пушечно месо за английския и френския финансов капитал и да се включи в реакционния фронт на международния финансов капитал като негова съставна част. През последните двадесет години правителството на Полша неизменно се бореше против Съветския Съюз, а през време на англо-френско-съветските преговори то категорично отхвърли помощта на съветските войски. Това правителство се оказа при това съвсем безпомощно, неговата огромна, повече от милион и половина армия беше повалена с един удар; за някакви си две седмици това правителство погуби своята страна и предаде полския народ да бъде разкъсан от германския империализъм. Всичко това е най-тежко престъпление на полското правителство и би било неправилно да съчувствуваме на такова правителство.

Що се отнася до полския народ, той стана жертва и трябва да се вдигне на борба против германския фашистки гнет, против собствените си реакционни помещици и капиталисти, за да създаде своя независима, свободна, демократична полска държава. Не подлежи на никакво съмнение, че нашето съчувствие трябва да бъде на страната на полския народ.

Що се отнася до Съветския Съюз, неговите действия имаха съвсем справедлив характер. Пред Съветския Съюз тогава се поставиха два въпроса. Първият: да допусне ли цяла Полша да изпадне под господството на германския империализъм или пък да направи така, че националните малцинства в Източна Полша да получат свобода. По този въпрос Съветският Съюз избра втория път. Обширни територии, населени с белоруси и украинци, още в 1918 г. при сключването на Бресткия мир бяха насил-

ствено изтръгнати от германския империализъм из ръцете на младата Съветска Русия, а по-късно по силата на Версайския договор пак насилствено бяха предадени под властта на реакционното правителство на Полша. Сега Съветският Съюз само си върна загубените в миналото територии, освободи потиснатите белоруси и украинци и ги избави от опасността да изпаднат под германско иго. Съобщенията на телеграфните агенции през последните дни показват как тези националности посрещат с хляб и сол Червената армия, гледайки на нея като на своя освободителка. Нищо подобно не се съобщава от територията на Западна Полша, заета от германската армия, или от територията на Западна Германия, заета от френските войски. Всичко това показва, че войната, която СССР води, е справедлива, неграбителска, освободителна война, помагаша за освобождението на малките националности, помагаша за освобождението на народните маси. А що се отнася до войната, която води Германия, до войната, която водят Англия и Франция, то и от двете страни войната е несправедлива, грабителска, империалистическа, война за потискане на други нации и други народи.

Наред с това пред Съветския Съюз възникна и втори въпрос, чиято същност се заключава в това, че Чембърлейн се опитва да продължи предишната си антисъветска политика. Тази политика на Чембърлейн се състои в следното: първо, здраво да блокира западната граница на Германия и да упражнява натиск върху Германия от запад; второ, заедно със САЩ да се опитат да подкупят Италия, Япония и страните в Северна Европа, за да ги привлекат на своя страна и по този начин да изолират Германия; и трето, да принесат Полша в дар на Германия — нещо повече, те са готови да дадат дори Унгария и Румъния, за да съблазнат Германия. Накъсо казано, Чембърлейн се стреми чрез заплахи и обещания да накара Германия да се откаже от съветско-германския договор за ненападение, да обърне оръдията против Съветския Съюз и да го нападне. Тези интриги се правеха не само в миналото, те продължават и сега, могат да продължат и в бъдеще. Навлизането на съветските войски в Източна Полша беше практическа крачка, целеща да възстанови държавната територия на Съветския Съюз, да освободи малките народи и

същевременно да прегради пътя за разпространение на германската агресия на изток и да провали плановете на Чъмбърлейн. Съдейки по съобщенията през последните дни, политиката на Съветския Съюз се е увенчала с най-голям успех. В това именно намери конкретен израз единството на интересите на Съветския Съюз и на огромното мнозинство от човечеството, единството на интересите на Съветския Съюз и на потиснатите националности, намиращи се под реакционното полско господство.

Това е третият въпрос, на който исках да се спра.

Сключването на съветско-германския договор за ненападение, ако говорим за създалата се след това обща обстановка, нанесе извънредно силен удар на Япония, помогна на Китай, укрепи позициите на привържениците на войната срещу японските грабителци и нанесе удар на капитулантите в Китай. Китайският народ приветства този договор и постъпва съвсем правилно.

Обаче след сключването на съглашението за прекратяване на военните действия при Халхин-Гол⁵ английските и американските агенции усилено разпространяват слухове, че между СССР и Япония скоро ще бъде сключен пакт за ненападение, и това породил известни опасения у китайския народ. Някои смятат, че Съветският Съюз може би ще прекрати помощта за Китай.

Аз считам такова предположение за неправилно. Съглашението за прекратяване на военните действия при Халхин-Гол по своя характер е аналогично на съглашението, сключено във връзка с прекратяването на военните действия при езерото Хасаи⁶, а именно: след като Япония беше поставена на колена, японските милитаристи признаха неприкосновеността на съветските и монголските граници. Такова съглашение за прекратяване на военните действия ще увеличи възможността за Съветския Съюз да оказва помощ на Китай, а няма да намали тази помощ. А що се отнася до съветско-японския пакт за ненападение, то Съветският Съюз още преди много години предлагаше на Япония да подпишат подобен пакт, но Япония неизменно отхвърляше това предложение. Сега една от кликите на господстващите класи в Япония се домогва до сключването на такъв пакт със Съветския Съюз. Но дали Съветският Съюз ще пожелае да сключи този пакт —

ще зависи от едно основно принципно съображение, а именно: ще отговаря ли пактът на интересите на Съветския Съюз и на преобладаващото мнозинство от човечеството, конкретно казано, няма ли той да противоречи на интересите на националноосвободителната война на Китай. Според мене, като се съди по отчетния доклад на И. В. Сталин пред XVIII конгрес на комунистическата партия на Съветския Съюз от 10 март тази година и по речта на В. М. Молотов на сесията на Върховния съвет на СССР от 30 май тази година, Съветският Съюз няма да се откаже от този свой основен принцип. И ако дори допуснем, че бъде сключен съветско-японски пакт за ненападение, Съветският Съюз без друго в никой случай няма да допусне този пакт да ограничи неговите действия по оказване помощ на Китай.

Интересите на Съветския Съюз никога не ще се сблъскат с интересите на националното освобождение на Китай, напротив, те винаги ще съвпадат. Аз смятам това за съвсем несъмнено. Предубедените противници на Съветския Съюз използват сключването на съглашението за прекратяване на военните действия при Халхин-Гол и слуховете за предстоящо сключване на съветско-японски пакт за ненападение, за да размътят водата и да предизвикат влошаване на отношенията между великите народи на Китай и на Съветския Съюз. С това се занимават политическите интриганти в Англия, Америка и Франция и капитулантите в Китай. Това е сериозна опасност и подкладката на такива интриги трябва да се разобличава до край. Съвсем ясно е, че външната политика на Китай трябва да бъде подчинена на задачите на борбата против японските грабителци. Тази политика е основана на принципа на възраждането със собствени сили, но наред с това тя не предполага отказване от всяка помощ, която може да се получи отвън. А помощ отвън в условията на разразилата се световна империалистическа война може да изхожда главно от следните три източника: 1) от социалистическата държава — Съветския Съюз; 2) от народите на всички капиталистически страни; 3) от потиснатите нации в колониите и полуколониите. Само тези източници на помощ са сигурни. А всяка друга тъй наречена помощ отвън, макар и възможна, трябва все пак да

се разглежда само като частична и временна помощ. Разбира се, ние трябва да търсим и тази частична и временна помощ, но на нея изобщо не можем много да разчитаме, не можем да я смятаме за сигурна помощ. Що се отнася до отношението ни към страните, които участвуват в империалистическата война, Китай трябва да пази строг неутралитет и да не се присъединява към никоя от воюващите страни.

Мнението, че Китай трябва да участвува във войната на страната на англо-френския империалистически лагер, е мнение на капитулантите, то не отговаря на интересите на борбата против японските агресори, не отговаря на интересите на независимостта и освобождението на китайския народ и трябва да бъде изцяло отхвърлено.

Това е четвъртият въпрос, на който исках да се спра.

Разгледаните по-горе въпроси сега са предмет на оживени разисквания сред нашите съотечественици. Много отрадno е, че съотечествениците отделят такова внимание на изучаването на международните проблеми, на взаимната връзка между световната империалистическа война и войната на Китай против японските агресори и на отношенията между СССР и Китай, и то в името на една цел — победата на Китай в борбата срещу японските грабители.

Аз изказах главните си съображения по разгледаните по-горе въпроси и се надявам, че читателите ще бъдат любезни да изразят мнението си доколко тия съображения са основателни.

Б Е Л Е Ж К И

- 1 Обществото на народите беше организация, която империалистите от Англия, Франция, Япония и други страни създадоха след първата световна война, за да се споразумеят за подялбата на света и да уредят временно взаимните противоречия. Като заграби в 1931 г. Северозточен Китай, империалистическа Япония, за да развърже ръцете си за по-нататъшно разширяване на агресията, в 1933 г. напусна Обществото на народите; в 1933 г. фашистката партия в Германия заграби властта и за да улесни своята подготовка за агресивна война, Германия също напусна Обществото на народите. Именно в този период на всекидневно нарастваща опасност от фашистка агресивна война СССР влезе.

- 1934 г. в Обществото на народите и по този начин превърна Обществото на народите от оръдие за спогаждане относно подялбата на света между империалистите в оръдие, способно да принесе полза на делото на мира. В 1935 г. Италия нахлу в Абисиния и също напусна Обществото на народите.
- 2 Съветско-френският и съветско-чехословашкият договор за взаимна помощ бяха сключени в 1935 г.
  - 3 Лойд Джордж е един от лидерите на либералната партия на английската буржоазия. През време на англо-френско-съветските преговори той заяви в парламента: „Да отхвърлим предложението на Съветския Съюз — значи да отхвърлим мира“.
  - 4 На 1 септември 1939 г. германските войски нахлуха в Полша и окупираха по-голямата част от нейната територия; на 17 септември реакционното полско правителство избяга в чужбина. На 17 септември Съветският Съюз влезе с войските си в Източна Полша, за да си възвърне територията, да освободи поробените украинци и белоруси и да прегради пътя на агресията на германските фашисти на изток.
  - 5 През май 1939 г. японските и „манчжурските“ войски (т. е. войските на марионетната държава Манчжоу-Го) започнаха настъпление срещу войските на Съветския Съюз и на Монголската народна република в района на реката Халхин-Гол на манчжуро-монголската граница. В резултат на героичния отпор, оказан от съветските и монголските войски, японските и „манчжурските“ войски претърпяха тежко поражение и поискаха от Съветския Съюз примирие. През септември в Москва беше подписано съглашение за прекратяване на военните действия в района на Халхин-Гол, чието съдържание се свеждаше в общи черти до следното: 1. Двете страни незабавно прекратяват военните действия. 2. За уточняване границата между МНР и Манчжоу-Го в района на конфликта се създава комисия от представители на японо-манчжоугоската страна и на съветско-монголската страна — по двама представители от всяка страна.
  - 6 В края на юли и началото на август 1938 г. японските войски извършиха провокационни нападения срещу съветските войски при височината Заозерная (района на езерото Хасан), на мястото, където се събират границите на Китай, Съветския Съюз и Корея. В резултат на силните контраудари на съветските въоръжени сили японците претърпяха поражение и поискаха мир. На 11 август в Москва беше подписано съглашение за прекратяване на военните действия в района на езерото Хасан. По силата на това съглашение военните действия се прекратяваха незабавно, а окончателното установяване на пограничната линия се предаваше за разглеждане от смесена комисия от двама представители на СССР и двама представители на японо-манчжоугоската страна.

**ПО СЛУЧАЙ ИЗЛИЗАНЕТО
НА ПЪРВАТА КНИЖКА НА СПИСАНИЕ
„ГУНЧАНДАНЖЕН“**

(4 октомври 1939 година)

Централният комитет на партията още отдавна проектираше издаването на печатен орган за партийните членове, и ето сега то се осъществи. За изграждането на обхващаща цялата страна масова, идейно, политически и организационно напълно здрава, болшевишка Китайска комунистическа партия, такъв печатен орган е необходим. В сегашния момент тази необходимост стана още по-очевидна. Особеностите на сегашния момент са: от една страна, всекидневно нарастващата опасност от капитулация, разцепление и движение назад в единния антияпонски национален фронт; от друга страна, излизането на нашата партия от предишните тесни рамки и превръщането ѝ в голяма общокитайска партия. Пред партията стои задачата да мобилизира масите за преодоляване опасността от капитулация, разцепление и движение назад и да бъде готова да посрещне във всеоръжие възможните изненади, така че партията и революцията да не понесат от тях непредвидени щети. В такъв момент издаването на подобен орган за членовете на партията е действително крайно необходимо.

Това списание за партийните членове е наречено „Гунчанданжон“*. Какви са неговите задачи? За какво ще пише то? По какво ще се отличава то от другите печатни органи на нашата партия?

Неговата задача е да помага за изграждането на обхващаща цялата страна масова, идейно, политически и организационно напълно здрава, болшевишка Китайска комунистическа партия. Изграждането на такава партия е извънредно необходимо за победата на Китайската революция. Субективните и обективните условия за изгражда-

---

* „Комунист“.

нето на такава партия общо взето са налице и тази огромна работа вече се върши. Обикновеният партниен орган не може да се справи със задачата да помага на тази огромна работа; за това е необходим специален партниен орган. Ето защо се появи списание „Гунчанданжен“.

В известна степен нашата партия е вече партия, която обхваща цялата страна, е вече масова партия, а ако се съди по нейното ръководно ядро, по известна част от нейния състав, по нейната генерална линия, по нейната революционна дейност, тя е вече и партия идейно, политически и организационно здрава и болшевишка.

Но защо все пак сега се поставят нови задачи?

Защото сега у нас има много нови организации, в които влизат голям брой млади партийни членове. Тези нови организации още не могат да бъдат считани за масови, те още не са здрави в идейно, политическо и организационно отношение, те още не са болшевишки. Наред с това възниква и задачата за повишаване равнището на старите партийни членове, задачата за по-нататъшното идейно, политическо и организационно укрепване, както и за по-нататъшната болшевизация на старите организации. Обстановката, в която действа партията, и задачите, които стоят пред партията сега, много се различават от ония, които съществуваша през периода на миналите граждански революционни войни. Сега обстановката е много по-сложна, а задачите — далеч по-трудни.

Сегашният период — това е период на единния национален фронт, когато ние създадохме единен фронт с буржоазията, сегашният период — това е период на войната срещу японските грабители, когато въоръжените сили на нашата партия във взаимодействие с приятелските войски ожесточено се сражават с врага на фронта; сегашният период — това е такъв период в развитието на нашата партия, когато тя се превръща в голяма общокитайска партия и вече не е онова, което беше по-рано. Разглеждайки тези обстоятелства в тяхната обща връзка, ние ще разберем колко почетна и заедно с това сериозна е поставената от нас задача за *изграждане на обхващаща цялата страна масова, идейно, политически и организационно напълно здрава, болшевишка Китайска комунистическа партия.*

А как трябва да изграждаме сега такава партия? Тоя въпрос не бива да се решава откъснато от историята на нашата партия, от историята на нейната осемнадесетгодишна борба.

Историята на нашата партия от първия ѝ Общокитайски конгрес през 1921 година до наши дни наброява вече осемнадесет години. За осемнадесет години партията премина през много големи битки. В тези големи битки партийните членове, ръководните партийни кадри, партийните организации се закалиха. Те преживяха големи победи на революцията, преживяла и сериозни нейни поражения. На времето те създадоха единен национален фронт с буржоазията, а във връзка с разкъсването на тоя единен фронт издържаха тежката въоръжена борба с едрата буржоазия и нейните съюзници. Последните три години отново са период на единен национален фронт с буржоазията. В условията на такива сложни взаимоотношения с китайската буржоазия се развиваха китайската революция и Китайската комунистическа партия. Това е историческа особеност, присъща на развитието на революцията в колоните и полуколоните и липсваща в историята на революцията в която и да било капиталистическа държава.

По-нататък, от това, че Китай представлява полуколониална и полуфеодална държава, държава, която в политическо, икономическо и културно отношение се развива неравномерно, държава, в която преобладава полуфеодалната икономика, и при това държава с огромна територия, следва, че на съвременния етап китайската революция по своя характер е буржоазнодемократическа революция, че тя е насочена преди всичко против империализма и феодализма, че главните движещи сили на революцията са пролетариатът, селячеството и градската дребна буржоазия, а в известни периоди и в известна степен в нея участва и националната буржоазия; следва също и това, че главна форма на революционната борба в Китай е въоръжената борба. Може да се каже, че историята на нашата партия е история на въоръжената борба. Другарят Сталин казва: „В Китай въоръжената революция се бори против въоръжената контрареволуция. Това е една от особеностите и едно от предимствата на китайската рево-

люция.⁴¹ Това е казано изключително вярно. Тази особеност, присъща на полуколониален Китай, също липсваше в историята на революциите, които се извършваха под ръководството на комунистическите партии в капиталистическите страни, или пък се наблюдаваше в тях не в такава степен.

По такъв начин 1) създаването от пролетариата на единния революционен национален фронт с буржоазията или наложителното разкъсване на тоя фронт и 2) въоръжената борба като главна форма на революцията станаха двете главни особености на процеса на развитието на буржоазнодемократическата революция в Китай. Ние не разглеждаме тук като главна особеност отношенията на партията със селячеството и градската дребна буржоазия, тъй като, първо, тия отношения при всички комунистически партии в света по принцип са еднакви и, второ, в Китай, когато се говори за въоръжена борба, всъщност се има предвид селската война; тясната връзка на партията със селската война — това е именно връзката на партията със селячеството.

Вследствие на тези две главни особености, именно вследствие на тези особености процесът на изграждането на нашата партия, процесът на болшевизацията на нашата партия протича в особена обстановка. Пораженията и победите на партията, нейните отстъпления и настъпления, намаляването и разширяването на нейните редици, нейният растеж и укрепване не могат да не бъдат свързани с отношенията между партията и буржоазията и с отношението на партията към въоръжената борба. Когато партията, определяйки своята политическа линия, правилно решава въпроса за създаването на единен фронт с буржоазията или за наложителното разкъсване на единния фронт, тя прави крачка напред в своя растеж, укрепване и болшевизация; ако пък партията решава въпроса за отношенията с буржоазията неправилно, може да се случи тя да направи крачка назад в своя растеж, укрепване и болшевизация. Също така, когато нашата партия решава правилно въпроса за въоръжената революционна борба, тя прави крачка напред в своя растеж, укрепване и болшевизация; ако пък тя решава тоя въпрос неправилно, може да се случи тя да направи крачка назад в своя рас-

теж, укрепване и болшевизация. В продължение на осемнадесет години процесът на изграждането на партията, процесът на болшевизацията на партията протичаше именно в такава тясна връзка с политическата линия на партията, в такава тясна връзка с това, дали партията решаваше правилно или неправилно въпроса за единния фронт и въпроса за въоръжената борба. Това положение се потвърждава най-нагледно от цялата осемнадесетгодишна история на партията. А, от друга страна, когато партията се болшевизира, тогава и само тогава тя все по-правилно определя своята политическа линия, все по-правилно решава въпроса за единния фронт и въпроса за въоръжената борба. Това положение също така най-нагледно се потвърждава от цялата осемнадесетгодишна история на партията.

По такъв начин проблемата за единния фронт, проблема за въоръжената борба и проблема за партийното строителство — това са трите основни проблеми, които занимават нашата партия в процеса на революцията в Китай. Правилно да разбираме тези три проблеми и взаимната връзка между тях — значи правилно да ръководим цялата китайска революция. Въз основа на богатия опит, натрупан през осемнадесетгодишното съществуване на партията, въз основа на дълбокия и богат опит от пораженията и победите, отстъпленията и настъпленията, намаляването и разширяването на партийните редове ние сме вече в състояние да направим правилен извод по отношение на тези три проблеми. Иначе казано, ние сме вече в състояние правилно да решаваме и въпроса за единния фронт, и въпроса за въоръжената борба, и въпроса за партийното строителство. С други думи, осемнадесетгодишният опит ни показва, че единният фронт, въоръжената борба и партийното строителство са в ръцете на Китайската комунистическа партия трите чудотворни средства, трите най-важни средства за победата над враговете на китайската революция. Това е велико постижение на Китайската комунистическа партия и велико постижение на китайската революция.

Сега ние ще се спрем накратко на всяко от тези три чудотворни средства, на всяка от тези три проблеми по-

В продължение на осемнадесет години единният фронт на китайския пролетариат с китайската буржоазия и с другите класи премина в своето развитие три различни етапа, на всеки от които се създаваше особена обстановка, а именно: етапът на първата велика революция от 1924—1927 година, етапът на революционната аграрна война от 1927—1937 година и сегашният етап на война против японските агресори. Историята на тези три етапа свидетелствува за следните закономерности:

1. Поради това, че в Китай най-тежък гнет е чуждоземният гнет, китайската национална буржоазия е способна в известни периоди и в известна степен да участва в борбата против империалистите и феодалите-милитаристи. Затова в такива периоди пролетариатът трябва да създава единен фронт с националната буржоазия и да го пази с всички сили.

2. В друга историческа обстановка обаче китайската национална буржоазия поради своята икономическа и политическа слабост може да се разколебае и да измени. Затова съставът на единния революционен фронт в Китай не може да бъде отначало докрай еднакъв, не може да не търпи изменения. В едни периоди националната буржоазия участва в него, в други — не участва.

3. Китайската компрадорска едра буржоазия — това е класа, която служи непосредствено на империалистите, и е създадена от тях. Затова китайската революция винаги е била насочена против компрадорската едра буржоазия. Обаче тъй като зад гърба на различните групи на китайската компрадорска едра буржоазия стоят различни империалистически държави, то когато противоречията между отделните империалистически държави се изострят, когато острието на революцията е насочено главно против една определена империалистическа държава, групата на едрата буржоазия, влизаща в системата на друга империалистическа държава, също е способна в известна степен и в известни периоди да участва в борбата против дадената империалистическа държава. В подобни периоди с цел да отслаби врага и да засили собствените си резерви китайският пролетариат може да създава с такава група от едрата буржоазия единен фронт

и при определени, благоприятни за революцията условия да го пази с всички сили.

4. Но и тогава, когато компрадорската едра буржоазия участва в единния фронт и води заедно с пролетариата борба срещу общия враг, тя си остава както и преди крайно реакционна и се бори решително против идейния политически и организационен растеж на пролетариата и неговата партия, стреми се да ограничи този растеж, провежда за тази цел подривна политика на измама, обещания, на „разтваряне“, нанасяне удари и т. н. и с тази политика подготвя своята капитулация пред врага и разкъсването на единния фронт.

5. Здрав съюзник на пролетариата е селячеството.

6. Градската дребна буржоазия е също надежден съюзник.

Тези закономерности не само бяха доказани в процеса на първата велика революция и на аграрната революция, но се потвърждават и в процеса на сегашната война против японските агресори. Затова по въпроса за организирането на единен фронт с буржоазията (особено с едрата буржоазия) партията на пролетариата трябва да води решителна и сурова борба на два фронта.

От една страна, трябва да се борим против грешката, която се състои в пренебрегване възможността буржоазията да участва в известни периоди и в известна степен в революционната борба. Хората, които правят такава грешка, отъждествяват китайската буржоазия с буржоазията в капиталистическите страни и затова пренебрегват политиката на създаване единен фронт с буржоазията и на всемерно запазване на този единен фронт. Това е „ляво“ сектанство. От друга страна, трябва да се борим против грешката, която се състои в отъждествяване на програмата, политиката, идеологията, практиката и т. н. на пролетариата и буржоазията, в пренебрегване на съществуващите между тях принципи различия. Хората, които правят такава грешка, пренебрегват обстоятелството, че буржоазията (особено едрата буржоазия) не само с всички сили въздейства върху дребната буржоазия и селячеството, но всемерно въздейства и върху пролетариата и комунистическата партия, като се стреми по всякакъв начин да унищожи идеологическата, полити-

ческата и организационната самостоятелност на пролетариата и на комунистическата партия, като се стреми по всякакъв начин да превърне пролетариата и комунистическата партия в опашка на буржоазията и на нейните политически партии, като се стреми по всякакъв начин плодвете на революцията да се присвоят от буржоазната шайка; те пренебрегват обстоятелството, че буржоазията (особено едрата буржоазия) предава революцията, щом като интересите на революцията се сблъскват с користните интереси на буржоазната шайка. А пренебрегването на тази страна на въпроса означава десен опортюнизъм. Характерна черта на десния опортюнизъм на Чен Ду-сю беше именно това, че той водеше пролетариата по пътя на приспособяване към користните интереси на буржоазната шайка, което послужи като субективна причина за поражението на първата велика революция.

Тази двойственост на китайската буржоазия в буржоазнодемократическата революция оказва изключително голямо влияние върху политическата линия и изграждането на комунистическата партия. Без да сме разбрали тази двойственост на китайската буржоазия, не е възможно да си изясним политическата линия и делото на изграждане на комунистическата партия. Важен елемент на политическата линия на Китайската комунистическа партия е линията на съюз с буржоазията и същевременно на борба с нея. Важен елемент на партийното строителство на Китайската комунистическа партия е нейното развитие и закаляване в условията на съюз с буржоазията и едновременна борба с нея. Под съюз тук се разбира единният фронт с буржоазията, под борба се разбира идейната, политическа и организационна „мирна“, „безкръвна“ борба през периодите на съюз с буржоазията; през периодите пък на наложителния разрыв с буржоазията тази борба става въоръжена борба. Ако в известни периоди нашата партия не съумее да сключва съюз с буржоазията, тя не ще може да върви напред и революцията не ще може да се развива; ако нашата партия, след като сключи съюз с буржоазията, не съумее същевременно да води против нея решителна, сурова „мирна“ борба, партията може да стигне до идейна, политическа и организационна разруха, а революцията — да претърпи

поражение. От друга страна, ако през периодите на наложителен разрив с буржоазията нашата партия не води против нея решителна, сурова въоръжена борба, партията също така може да стигне до разруха, а революцията да претърпи поражение. Всичко, това е потвърдено от историята на изминалите осемнадесет години.

Въоръжената борба на Китайската комунистическа партия — това е селската война, която се води под ръководството на пролетариата. Нейната история също може да се раздели на три етапа. Първият етап е участието в Северния поход. Макар по това време партията да беше вече почнала да разбира важността на въоръжената борба, тя обаче още не беше осъзнала тази важност докрай, още не беше разбрала, че в китайската революция въоръжената борба е главната форма на борбата. Вторият етап е революционната аграрна война. През това време нашата партия вече си създаде свои въоръжени сили, вече овладя изкуството самостоятелно да води война, вече създаде народна власт и опорни бази. Нашата партия вече се оказва в състояние пряко или косвено да съчетава въоръжената борба — тази главна форма на борбата — с много други необходими форми на борба, с други думи, пряко или косвено да съчетава в общонационален мащаб въоръжената борба с борбата на работниците, с борбата на селяните (това е главното), с борбата на младежта, жените и на всички слоеве от населението, с борбата за власт, с борбата на стопанския фронт, с борбата за изкореняване на предателите, с борбата на идеологичния фронт и с другите форми на борба. А самата тази въоръжена борба беше революционна борба на ръководеното от пролетариата селячество за земя. Третият етап — това е сегашният етап на война срещу японските гребители. На този етап ние можем да използваме опита на въоръжената борба от първия и особено от втория етап, да използваме опита от съчетаването на въоръжената борба с всички други необходими форми на борба. Сега тази въоръжена борба може да се определи общо като партизанска война². Какво значи партизанска война? Това е онази форма на борба, която въоръжените сили на народа в изостаналите държави, в големите полуколониални страни неизбежно трябва да

прилагат дълго време, за да извоюват победата над въоръжения враг и да си създадат собствени бойни позиции, и която следователно е най-добрата форма на борба. И до днес политическата линия на нашата партия и нейното изграждане са тясно свързани с тази форма на борба. Откъснато от въоръжената борба, откъснато от партизанската война не могат да се разберат нито нашата политическа линия, нито нашето партийно строителство. Важен елемент на нашата политическа линия е въоръжената борба. В продължение на осемнадесет години нашата партия постепенно се учеше на въоръжена борба и упорито я водеше. Ние разбираме, че в Китай без въоръжена борба не ще могат да заемат подобаващото им място нито пролетариатът, нито народът, нито комунистическата партия, и революцията не ще може да победи. В продължение на осемнадесет години растежът, укрепването и болшевизацията на нашата партия се извършваха в процеса на революционните войни и без въоръжена борба не би съществувала и сегашната комунистическа партия. Тези уроци, заплатени с нашата кръв, трябва да се помнят от цялата партия.

Процесът на изграждането на партията, процесът на растежа, укрепването и болшевизацията на партията по своите особености също се дели на три етапа. Първият етап е младостта на партията. В началния и средния стадий на този етап линията на партията беше правилна, революционната активност на партийните маси и на ръководните кадри на партията беше на твърде високо равнище и благодарение на това първата велика революция се увенча с успех. По това време обаче партията беше още млада, нямаше опит по такива три основни въпроса като единния фронт, въоръжената борба и партийното строителство, нямаше достатъчно ясна представа за хода на историческото развитие на Китай и за състоянието на китайското общество, за особеностите и закономерностите на китайската революция, още не разбираше напълно единството между марксистко-ленинската теория и практиката на китайската революция. Затова хората, които заемаха командно положение в ръководните органи на партията, в последния стадий на този етап, в най-отговорния негов момент, се оказаха неспособни да поведат

партията към затвърдяване: победите на революцията, бяха измамени от буржоазията и доведоха революцията до поражение. На този етап партийните организации пораснаха, но не укрепнаха и не можаха да постигнат укрепването на партийните членове и на ръководните партийни кадри в идейно-политическо отношение. Имаше извънредно много нови партийни членове, но те не получиха необходимото марксистко-ленинско възпитание. Натрупан беше и немалък опит в работата, но не успяхме да го обобщим както трябва. В партията се бяха промъкнали много приспособленци, които не бяха изчистени от нея. Партията се намираше в обръч от заговори и интриги на врагове и съюзници, а липсваше бдителност. В партията се оформи голям актив, но не можа да се създаде здрав партиен скелет. В ръцете на партията се намираха известни въоръжени сили на революцията, но тя не съумя да ги запази. Всичко това стана затова, защото партията нямаше опит, липсваха ѝ дълбоки революционни познания, тя още не умееше да свързва марксистко-ленинската теория с практиката на китайската революция. Такъв беше първият етап на изграждането на партията.

Вторият етап — това е етапът на революционната аграрна война. Благодарение на опита, натрупан през първия етап, благодарение на по-доброто разбиране хода на историческото развитие на Китай и състоянието на китайското общество, на разбирането на особеностите и закономерностите на китайската революция, благодарение на по-доброто усвояване на марксизма-ленинизма от нашите кадри, благодарение на това, че ние се научихме по-добре да свързваме марксистко-ленинската теория с практиката на китайската революция, нашата партия се оказа в състояние да води победоносна десетгодишна борба за аграрна революция. Буржоазията измени, но партията съумя здраво да се облегне на селячеството. Партийните организации не само започнаха отново да растат, но и укрепнаха. Враговете всекидневно тайно вършеха подривна работа в нашата партия, но партията изгони подривните елементи. В партията бяха издигнати нови многобройни ръководни кадри, които се превърнаха в основен чинен скелет. Партията тръгна по пътя на изграждането на народната власт и във връзка с това ов-

ляда изкуството да управлява държавата и да се грижи за благото на народа. Партията създаде здрави въоръжени сили и във връзка с това овладя изкуството да води война. Всичко това бяха сериозни постижения и големи успехи на партията. Обаче през време на тази велика борба част от другарите се подхлъзнаха или временно се подхлъзваха в блатото на опортюнизма. Това ставаше пак защото те не се стараеха да усвояват опита на миналото, не си бяха уяснили хода на историческото развитие на Китай и състоянието на китайското общество, особеностите и закономерностите на китайската революция, не разбираха единството между марксистко-ленинската теория и практиката на китайската революция. Затова част от дейците от ръководните партийни органи не се оказаха в състояние да спазват правилната политическа и организационна линия в продължение на целия този етап. На партията и на революцията беше нанесена сериозна вреда отначало от „левия“ опортюнизъм на др. Ли Ли-сан, а след това — от „левия“ опортюнизъм по въпроса за революционната война и от „левия“ опортюнизъм по въпроса за работата в белите райони. Едва след съвещанието в Цзуня (съвещание на Политбюро на Централния комитет, което се състоя през януари 1935 година в града Цзуня в провинцията Гуйчжоу) партията окончателно тръгна по пътя на болшевизацията и положи основата на бъдещата победа над десноопортюнистическия уклон на Чжан Го-тао и на създаването на единен антияпонски национален фронт. Такъв беше вторият етап от развитието на партията.

Третият етап от развитието на партията — това е етапът на единния антияпонски национален фронт. От началото на този етап изминаха вече три години и борбата, която се води през тези три години, има извънредно голямо значение. Опирайки се на опита от двата предшестващи етапа в развитието на революцията, опирайки се на силата на своята организация и на своите въоръжени сили, опирайки се на високото политическо доверие на целия народ към партията, опирайки се на дълбокото разбиране на единството между марксистко-ленинската теория и практиката на китайската революция, партията не само създаде единния антияпонски на-

ционален фронт, но и поведе велика война против японските агресори. Организационно партията вече излезе от своите предишни тесни рамки и се превърна в голяма общокитайска партия. Въръжените сили на партията още повече израснаха и укрепнаха в борбата с японските агресори. Порасна влиянието на партията сред народните маси в цял Китай. Това са големи успехи. Обаче многобройните млади членове на партията още не са минали необходимата школа, много нови партийни организации още не са укрепнали, те са още далеч от старите партийни членове и старите партийни организации. Много млади партийни членове, младите ръководни кадри още нямат достатъчен революционен опит. Те още не са си уяснили или недостатъчно са си уяснили хода на историческото развитие на Китай и състоянието на китайското общество, особеностите и закономерностите на китайската революция. Те са още много далеч от пълното разбиране на единството между теорията на марксизма-ленинизма и практиката на китайската революция. Макар че в миналото във връзка с работата по разширяване на партийните организации Централният комитет най-решително издигна лозунга: „Смело да разширяваме редовете на нашата партия, но да не допускаме в нея нито един негодник“, на дело обаче в партията се промъкнаха много приспособленци и подривни елементи от лагера на нашите врагове. Макар че единният фронт е създаден и съществува вече три години, буржоазията и особено едрата буржоазия непрестанно се опитва да разруши нашата партия; навред в страната стават сериозни търкания, раздухвани от капитулантите и твърдоглавците из средата на едрата буржоазия; разюзданата антикомунистическа кампания е в пълен разгар. Капитулантите и твърдоглавците искат по такъв начин да подготвят капитулацията пред японския империализъм, да разцепят единния фронт и да помъкнат Китай назад. Едрата буржоазия се опитва да „разтвори“ идейно комунизма, да ликвидира политически и организационно комунистическата партия, да ликвидира пограничните райони, да ликвидира въръжените сили на нашата партия. При тия условия нашата задача несъмнено се състои в това, да преодолеем опасността от капитулация, разцепление и движение

назад, да пазим с всички сили единния национален фронт, да пазим сътрудничеството между гоминдана и комунистическата партия и да се борим за по-нататъшна съпротива срещу японските грабители, за по-нататъшно сплотяване и по-нататъшно движение напред; наред с това ние трябва да бъдем готови да срещнем във всеоръжие възможните изненади така, че партията и революцията да не претърпят от тези изненади непредвидени щети. За тази цел необходимо е да укрепваме партийните организации, да укрепваме въоръжените сили на партията и да мобилизираме целия народ на решителна борба против капитулацията, разцеплението и движението назад. Изпълнението на тази задача зависи от усилията на цялата партия, от непреклонната и все по-упорита борба на всички членове на партията, на нейните ръководни кадри и на всички партийни организации отдолу догоре, в цялата страна.

Ние сме уверени, че Китайската комунистическа партия, която има осемнадесетгодишен опит, със съвместните усилия на старите, опитни партийни членове, на нейните стари ръководни кадри и на пълните с пресни сили и бодрост млади партийни членове и млади ръководни кадри, със съвместните усилия на изпитания бошевишки Централен комитет на партията и на местните организации, със съвместните усилия на мощните въоръжени сили на партията и прогресивните народни маси ще съумее да постигне тези цели.

Ето главното, което нашата партия преживя, и главните въпроси, които я занимаваха през изтеклите осемнадесет години.

Осемнадесетгодишният опит ни показва, че единният фронт и въоръжената борба — това са двете главни оръжия за победата над врага. Единният фронт — това е единен фронт за водене на въоръжената борба, а партията — това е храбрият боец, който държи в ръцете си и едното, и другото оръжие — единния фронт и въоръжената борба — за успешното шурмуване на вражеските позиции. Такава е взаимната връзка между тези три фактора.

Как трябва да изграждаме нашата партия днес? Какво е необходимо да направим, за да изградим обхващаща цялата страна, масова, идейно, политически и ор-

ганизационно напълно здрави, болшевишка Китайска комунистическа партия? За да си отговорим на този въпрос, достатъчно е само да се запознаем с историята на нашата партия; за да си отговорим, достатъчно е само да разгледаме въпроса за изграждането на партията във връзка с въпросите за единния фронт и за въоръжената борба, да разгледаме въпроса за изграждането на партията във връзка с въпроса за съюз с буржоазията и за едновременна борба с нея, във връзка с въпроса за партизанската война срещу японските грабителите, която 8-а и Новата 4-а армия упорито водят, и с въпроса за създаването от тези армии на опорни бази за съпротива срещу грабителите. Опирайки се на разбирането за единството между теорията на марксизма-ленинизма и практиката на китайската революция, да сумираме опита на изминалите осемнадесет години и сегашния пресен опит и да го предадем на цялата партия, за да стане тя здрава като стомана и да избягва грешките, вършени в миналото — такава е нашата задача.

Б Е Л Е Ж К И

¹ И. В. Сталин. „За перспективите на революцията в Китай“ (Съч., т. 8, стр. 297. Ред.).

² Говорейки тук, че въоръжената борба на китайската революция може да се определи общо като партизанска война, другарят Мао Цзе-дун обобщава опита от революционната борба в Китай през периода на втората гражданска революционна война и през началния период на войната срещу японските грабителите. През периода на втората гражданска революционна война въоръжената борба, ръководена от Китайската комунистическа партия, дълго време беше неизменно партизанска война. През последната част на този период съобразно с нарастването на силите на Червената армия партизанската война се превръщаше в мащабна война на редовни войски, която имаше партизански характер (такава мансарена война по определението на другаря Мао Цзе-дун представлява партизанска война, издигната на по-високо равнище).

Обаче през време на войната срещу японските грабителите поради това, че се наложи да се води борба с нов противник, тази мансарена война, която имаше партизански характер, отново се превърна в партизанска война. В началния период на войната срещу японските грабителите партийните членове, които допускаха десноопортюнистически грешки, подценяваха партизанската война,

ръководена от партията, и възлагаха всички свои надежди върху действията на гоминданските войски. В своите произведения „Стратегически въпроси на партизанската война срещу японските грабители“, „За продължителната война“ и „Войната и въпросите на стратегията“ другарят Мао Цзе-дун осъди тези възгледи, а в настоящия си труд обобщи теоретически опита от продължителната въоръжена борба под формата на партизанска война, водена от китайската революция. Когато настъпи последният етап на войната срещу японските грабители и особено през периода на третата гражданска революционна война благодарение на по-нататъшното разрастване на силите на революцията и поради това, че трябваше да се води борба вече с друг противник, главната форма на въоръжената борба, ръководена от Китайската комунистическа партия, стана не партизанската война, а военните действия на редовните войски; а в заключителния етап на третата гражданска революционна война тя се разви в такава война, която се водеше вече от големи войскови съединения, използващи голямо количество тежко въоръжение и прибегващи към операции за овладяване на укрепените пунктове на противника.

СЪВРЕМЕННАТА ОБСТАНОВКА И ЗАДАЧИТЕ НА ПАРТИЯТА*

(10 октомври 1939 година)

* Решение на Централния комитет на Китайската комунистическа партия, написано от другаря Мао Цзе-дун.

---

1. Световната империалистическа война избухна в резултат на това, че империалистическите държави се опитват да намерят изход от новата икономическа и политическа криза. По своя характер тази война както от страна на Германия, така и от страна на Англия и Франция е несправедлива, грабителска, империалистическа война. Комунистическите партии от целия свят трябва да се борят решително против тази война, против престъпните действия на социалдемократите, които измениха на пролетариата и поддържат тази война. Страната на социализма — Съветският Съюз, както винаги твърдо се придържа към своята политика на мир, пази строг неутралитет по отношение и на двете воюващи страни. Навлизайки с войските си в Полша, Съветският Съюз прегради пътя за разпространение на германската агресия на изток, заздрави мира в Източна Европа и освободи братските народи на Западна Украйна и Западна Белорусия, потискани от полските управници. За да предотврати възможно нападение на международната реакция, Съветският Съюз сключи различни договори със своите съседи и се бори за възстановяване на мира в целия свят.

2. Политиката на японския империализъм в новата международна обстановка се състои в това, да хвърли всичките си сили в настъпление срещу Китай, да се опита да свърши с Китай и да подготви по този начин разширяването в бъдеще на своите авантюри на международната арена. Линията, която следва японският империализъм, опитвайки се да свърши с Китай, се свежда до следното:

1) По отношение на окупираните райони — да се настави здраво в тях, за да подготви по такъв начин поробването на целия Китай. За постигането на тази цел японските империалисти трябва да унищожат партизанските бази за съпротива срещу японските грабителни, трябва да овладеят икономическите ресурси на окупираната територия и да създадат в нея марионетъчна власт, трябва да изкоренят националния дух на китайците.

2) По отношение на нашия тил — да поставят на пръв план политическото настъпление, като направят военното настъпление спомагателно средство. Същността на това политическо настъпление е такава: вместо широки настъпателни операции вниманието ще бъде съсредоточено върху това, да се разцепи единният антияпонски фронт, да се провали сътрудничеството между гоминдана и комунистическата партия и да се склони гоминданското правителство да капитулира.

В сегашния момент благодарение на ударите, нанесени на противника в героичната война срещу японските грабителни през изтеклите повече от две години, благодарение на това, че неговите военни сили и финансови ресурси са недостатъчни, възможността за широко стратегическо настъпление на противника като онова, което той води на времето срещу Ухан, вече не е голяма. В този смисъл етапът на стратегическото равновесие във войната срещу японските грабителни в общи черти вече е настъпил. Този етап на стратегическо равновесие е етап на подготовка за контранастъпление. Обаче, първо, когато говорим, че равновесието в общи черти вече е настъпило, ние съвсем не отричаме, че противникът още може да предприеме известни настъпателни действия от оперативен мащаб; сега той настъпва срещу Чанша, а по-нататък може да предприеме настъпление и срещу някои други райони. Второ, колкото по-устойчиво става положението на фронта, толкова повече противникът ще засилва своите „изтребителни“ операции против нашите партизански бази. Трето, ако Китай не успее да провали окупацията на заетите от противника райони, ако той позволи на грабителите да се закрепят в тях и да ги експлоатират, ако по-нататък Китай не успее да отблъсне политическото настъпление на врага, да държи твърдо курс на упорито водене на вой-

ната, на сплотяване, на движение напред по пътя на прогреса, за да подготви по този начин сили за контранастъпление, или, най-сетне, ако гоминданското правителство самó капитулира, то и в бъдеще, както и преди, не е изключена възможността за широко настъпление на противника. А това значи, че настъпилото вече равновесие може да бъде нарушено от противника и от капитулантите.

3. В съвременната обстановка опасността от капитулация, разцепление и движение назад в единния антияпонски фронт както и преди си остава главната опасност. Наблюдаваните понастоящем прояви против комунистите и реакционни нападки се предприемат както и преди от едрите помещици и едрата буржоазия с цел да подготвят капитулацията. Нашата задача както и преди се състои в това, съвместно с всички патриоти на страната да мобилизираме масите за неотклонно осъществяване на трите основни политически лозунга, издигнати от нашата партия в „Декларацията от 7 юли“* — „да държим твърдо курс на упорито водене на войната, да се борим против капитуланството“, „да държим твърдо курс на сплотяване, да се борим против разцеплението“, „да държим твърдо курс на движение напред по пътя на прогреса, да се борим против движението назад“, — за да подготвим сили за контранастъпление. За тази цел в тила на противника е необходимо да водим упорито партизанска война, да разгромяваме „изстребителните походи“ на противника, да проваляме окупацията на заетите от противника райони, да провеждаме радикални политически и икономически преобразования в интерес на широките народни маси, които водят борба срещу японските грабителци. На фронта трябва да държим здраво отбраната, да отблъскваме всяко възможно вражеско настъпление от оперативен мащаб. В нашия тил е необходимо да осъществим незабавно и най-сериозно политически преобразования, да сложим край на еднопартийната диктатура на гоминдана, да свикаме правомощно Национално събрание, което действително да представлява волята на народа, да изра-

* Има се предвид декларацията на Централния комитет на Китайската комунистическа партия, обнародвана на 7 юли 1939 г. във връзка с втората годишнина от започването на войната срещу японските грабителци

ботим конституция и да установим конституционно управление. Всякакви колебания, протакания, всякакви противоположни становища са безусловно погрешни. Наред с това нашите ръководни партийни органи от всички степени и всички членове на партията трябва да следят по-зорко всичко, което става, и с всички сили да укрепват нашата партия идеологически, политически и организационно, да укрепват войсковите части и органите на властта, ръководени от нашата партия, за да бъдем готови да посрещнем във всеоръжие всякакви възможни изненади, които могат да навредят на делото на китайската революция, за да не претърпят партията и революцията непредвидени щети от тези изненади.

ШИРОКО ДА ПРИВЛИЧАМЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЯТА*

(1 декември 1939 година)

* Изготвено от Централния комитет на Китайската комунистическа партия, написано от брата Мао Цзе-дун.

---

1. В хода на продължителната и жестока национално-освободителна война, в хода на великата борба за създаване на нов Китай комунистическата партия трябва да умее да привлича интелигенцията в тази борба и едва тогава тя ще успее да организира великите сили на войната срещу японските грабителни сили, да организира многомилionните селски маси, да разгръща движението за революционна култура и да разширява единния революционен фронт. Без участието на интелигенцията победата на революцията е невъзможна.

2. През последните три години нашата партия и армия вече положили известни усилия за привличане на интелигенцията, привлякоха голяма група революционна интелигенция в партията и в армията, в работата на органите на властта, в движението за култура, в работата сред масите и по този начин разшириха единния фронт. Това е голямо постижение. Но много ръководни работници във военните части още подценяват важното значение на интелигенцията, още се страхуват от нея и, нещо повече, склонни са дори да я гонят. Много наши учебни заведения още не се решават смело и широко да приемат студентската младеж. Много партийни организации по места още не искат да привличат интелигенцията в партията. Подобни явления се обясняват с неразбиране на важната роля, която интелигенцията играе в революцията, с неразбиране на разликата между интелигенцията от колониалните и полуколониалните страни и интелигенцията от капиталистическите страни, с неразбиране на разликата между интелигенцията, която е в служба на помещици-

ците и буржоазията, и интелигенцията, която служи на работническата класа и селячеството, с неразбиране сериозното значение на обстоятелството, че буржоазните партии се борят отчаяно с нас за интелигенцията, а японският империализъм също се стреми с всички средства да подкупи и заблуди интелигенцията, а главно — с неразбиране благоприятното за нас обстоятелство, че нашата партия и армия вече си създадоха здрав гръбнак и вече са в състояние да ръководят интелигенцията.

3. Затова необходимо е занаяпред да съсредоточаваме вниманието си върху следното: а) Партийните организации във всички райони на военните действия и ръководените от партията войсковни части трябва широко да привличат интелигенцията в нашата армия, в нашите училища към участие в работата на органите на властта. Трябва всемерно да привличаме и възпитаваме всички повече или по-малко лоялни и способни да понасят трудностите и лишенията представители на интелигенцията, стига само те да желаят да се борят срещу японските грабителя, за да се закаляват в хода на бойните действия и в процеса на своята работа, за да работят за армията, за органите на властта, за да служат на народните маси. Наред с това необходимо е да призличаме индивидуално в партията онази част от интелигенцията, която вече отговаря на условията за приемане в партията. А с онази част от интелигенцията, която не може или не желае да влезе в партията, също е необходимо да установим добри отношения в съвместната работа и да ръководим нейната работа. б) Разбира се, при провеждане политиката на широко привличане на интелигенцията трябва да обърнем най-сериозно внимание на това, да не допускаме в нашите редове лица, изпращани от врага и от буржоазните партии, а също и нелоялни хора; при това трябва да действуваме най-сурово. Позовавайки се на достоверни доказателства, трябва да чистим ония от тях, които са успели да проникнат в нашата партия, в нашата армия и в органите на властта, като действуваме при това решително и с индивидуален подход. Обаче от това не следва да поставяме под подозрение относително лоялните представители на интелигенцията; трябва особено много да се пазим от опитите на контрареволуционерите

да компрометират честни хора. в) Трябва да даваме подходяща работа на всички повече или по-малко лоялни представители на интелигенцията, които могат да ни бъдат полезни в една или друга степен, да ги възпитаваме както трябва, да ги водим след себе си и в процеса на дългата борба постепенно да преодоляваме техните недостатъци, така че те да се проникват от революционен дух и да се сближават с масите, да се сдружат със старите партийни членове и със старите ръководни кадри, да се сдружат с партийните членове из средата на работниците и селяните. г) Трябва съответно да убеждаваме ония ръководни дейци, особено някои дейци от редовната армия, които се противопоставят на участието на интелигенцията в работата, за да разберат те необходимостта от привличане на интелигенцията. Същевременно трябва да потикваме както трябва ръководните дейци, излезли из средата на работниците и селяните, да се учат уиорито и да повишават своето културно равнище, за да може едновременно със сближаването на интелигенцията с работническо-селските маси ръководните дейци из средата на работниците и селяните сами постепенно да се превръщат в интелигенти. д) В районите под гоминданска власт и в районите, окупирани от японските бандити, трябва да се ръководим в общи черти от същите принципи, но при привличането на интелигентите в партията трябва да обръщаме още по-голямо внимание на степента на тяхната лоялност, за да осигурим още по-голяма неуязвимост на партийните организации. Що се отнася до широките слоеве на симпатизиращата ни непартийна интелигенция, с тях трябва да установим необходимата връзка и да ги организираме за участие във великата борба за изгонване на японските грабители и за установяване на демокрация, за участие в движението за култура и в работата на единния фронт.

4. Всички членове на партията трябва да осъзнаят, че правилната политика по отношение на интелигенцията е едно от важните условия за победата на революцията. Неправилното отношение към интелигенцията, което нашите партийни организации допушаха в много райони и в много войскове части през периода на аграрната революция, занаяпред не бива в никой случай да се

допуша отново, а и създаването от пролетариата на собствена интелигенция никак не може да се осъществява успешно без използването на интелигенцията, която вече съществува в обществото. Централният комитет очаква, че партийните комитети от всички стъпени и всички членове на партията ще отделят сериозно внимание на този въпрос.

КИТАЙСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ И КИТАЙСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ*

(Декември 1939 година)

* Произведението „Китайската революция и Китайската комунистическа партия“ представлява учебно помагало, написано от другаря Мао Цзе-дун съвместно с група другари в Янан през зимата на 1939 г. Първата глава — „Китайското общество“ — беше подготвена от тези другари

и след това преработена от другаря Мао Цзе-дун. Втората глава — „Китайската революция“ — е написана лично от другаря Мао Цзе-дун. Предполага се да бъде написана и трета глава — „Партийното строителство“, — но поради това, че другарите, на които бе възложено да напишат тази глава, не я завършиха, работата с това бе прерушена. Обаче и наличните две глави, особено втората, имаха огромно възпитателно значение за Китайската комунистическа партия и за китайския народ. Възгледите на другаря Мао Цзе-дун относно новата демокрация, изложени във втората глава на този труд, бяха значително развити от него в труда му „За новата демокрация“, написан през януари 1940 г.

Глава I

КИТАЙСКОТО ОБЩЕСТВО

I. КИТАЙСКИЯТ НАРОД

Нашият Китай е една от най-големите страни в света. Неговата територия е равна на почти цялата територия на Европа. На това огромно пространство широко се простират плодородни полета, които ни дават облекло и храна; простират се, пресичайки надлъж и нашир цялата страна, големи и малки планински вериги, обрасли с огромни гори, криещи в недрата си богати залежи от полезни изкопаеми; нашите многобройни реки и езера спомагат за корабоплаването и напояването; прострялото се като дълга ивица морско крайбрежие ни дава удобства за общуване със задморските народи. От дълбока древност предците на нашия китайски народ са живели, трудили са се и са умножавали своя род на тази обширна земя.

Държавната граница на Китай днес е следната: на североизток, северозапад и частично на запад той граничи със Съюза на съветските социалистически републики; на север — с Монголската народна република; на югозапад и частично на запад — с Афганистан, Индия, Бутан и Непал; на юг — с Бирма и Виетнам; на изток Китай граничи с Корея и има за свои съседи Япония и Филипините. Това географско положение на Китай сред другите страни създава както благоприятни, така и неблагоприятни външни условия за китайската народна революция. Към благоприятните условия може да се отнесе това, че нашата страна граничи със Съветския Съюз, а всички главни империалистически държави на Европа и Америка са разположени сравнително далеч от нас,

и това, че много от заобикалящите ни страни са колонии и полукolonии. Неблагоприятно условие пък е това, че японският империализъм, използвайки своята географска близост с Китай, постоянно застрашава съществуването на народите на Китай, застрашава китайската народна революция.

Населението на нашата страна днес възлиза на 450 милиона души, т. е. почти на една четвърт от населението на цялото земно кълбо. Над 90% от тези 450 милиона са китайци (ханци*). Освен китайци в Китай живеят още няколко десетки различни национални малцинства: монголци, дунганци, тибетци, уйгурци, мяо, й, тун, чжунцзя, корейци и много други. Макар равнището на тяхното културно развитие да не е еднакво, всяка от тези националности има своя дълга история. Китай е многонационална страна с огромно население.

В процеса на своето развитие китайският народ (тук ще говорим главно за историята на ханците), както и много други народи в света, премина периода на безкласовия първобитно-общинен строй, който продължи десетки хилядолетия. От разпадането на първобитната община и образуването на класи в обществото до днес изминаха около четири хиляди години, през които китайският народ преживя епохите на робовладелското и феодалното общество. В процеса на развитие на своята цивилизация китайският народ създаде земеделието и занаятчийското производство, които отдавна се славят със своето високо равнище, роди много велики мислители, учени, изобретатели, политически и военни дейци, писатели, художници и създаде много паметници на културата. Още отдавна в Китай е бил изнамерен компасът¹, преди 1,800 години е бил изнамерен начин за приготвяне на хартия², преди 1,300 години — печатането с дъски³, преди 800 години — наборното печатане⁴. Китайците започнали да употребяват и барута⁵ преди европейците. По такъв начин Китай е една от държавите в света, които имат най-стара култура. Историята на Китай съгласно писмените паметници наброява почти четири хиляди години.

* Ханци (по китайски ханжен) — китайци като националност, за разлика от другите националности и народности, които живеят в Китай.

Китайският народ е не само известен на целия свят със своето трудолюбие и издържливост, но е и свободолюбив народ, който има богати революционни традиции. Историата на китайците (ханците) например свидетелствува, че китайският народ никога не е търпял господството на тъмните сили и всякога по революционен път е събарял подобно господство или е осъществявал преобразования. В продължение на хилядолетия историата на китайците е изпълнена със стотици големи и малки селски въстания, насочени против жестокото господство на помешчиците и аристокрацията, и в повечето случаи смяната на династията е ставала възможна само в резултат на селските въстания. Нито един народ на многонационалния Китай не е желаел да се примирява с чуждото иго, и всички те винаги са се стремели да се освободят от него по пътя на активната съпротива. Те са признавали само обединение върху началата на равенството, но не са признавали потискането на един народ от друг. През своята хилядолетна история китайският народ е дал много национални герои и революционни вождове. И така, китайският народ — това е народ, които има и славни революционни традиции, и прекрасно историческо наследство.

2. ДРЕВНОТО ФЕОДАЛНО ОБЩЕСТВО

Макар че Китай е държава на велик народ, макар че той е държава с огромна територия, с многобройно население, с многовековна история, с богати революционни традиции и прекрасно историческо наследство, след преминаването от робовладелския строй към феодалния той навлезе в дълъг период на забавено икономическо, политическо и културно развитие. Периодът на този феодален строй, който започна от времето на династията Чжоу и Цин, продължи около три хиляди години.

Икономическият и политическият строй в Китай в епохата на феодализма се характеризира със следните най-важни черти:

1. В страната господствуваше натуралното стопанство. Селяните не само произвеждаха необходимите им селскостопански продукти, но и сами си изработваха по-голямата част от необходимите им занаятчийски изделия. Продук-

цията на селското стопанство, присвоявана от помещиците и аристокрацията като аренда за земята, също отиваше главно за лично потребление, а не се използваше за размяна. Макар в ония времена размяната вече да се развиваше, в икономиката изобщо тя не играеше решаваща роля.

2. Управляващата класа на феодалното общество — помещиците, аристокрацията и императорът — владееше основната маса земя, а селяните или имаха много малко земя, или съвсем нямаха. Селяните обработваха със собствени сечива нивите на помещиците, аристокрацията и императорския двор и им даваха 40, 50, 60, 70, а понякога 80 и дори повече процента от реколтата. Такива селяни бяха всъщност крепостни.

3. Освен где то помещиците, аристокрацията и императорският двор живееха от арендата, изстисквана от селяните, на това отгоре помещическата държава принуждаваше селяните да плащат данъци и да носят безвъзмездно трудови повинности за издържането на огромната шайка от държавни чиновници и на армията, която се използваше главно за потискане на самите селяни.

4. Апарат на властта, който охраняваше тази система на феодална експлоатация, беше помещическата феодална държава. Докато през определен период, предшествувал цинската династия, феодалните князе във феодалната държава бяха пълновластни господари на своите феодеи, то след обединяването на Китай от императора от цинската династия Ши-хуан бе образувана абсолютистка феодална държава с централизирана власт, макар че и в тази държава до известна степен още се запазваше феодалната раздробеност. Във феодалната държава императорът имаше неограничена власт: той назначаваше по места длъжностните лица за водене на военните, съдебните, финансовите, продоволствените и други работи и се опираше на помещиците и на шенните като основа на феодалния режим.

В такива условия на феодална икономическа експлоатация и политически гнет китайските селяни в продължение на много векове влачиха тъжно, пълно с лишения робско съществуване. Селяните, оковани във феодалните вериги, нямали друга работа. Помещиците, монахи

по своя прищявка да оскърбява, да бие и дори да убива селяните. Селяните бяха лишени от всякакви политически права. Крайната мизерия и изостаналост на селяните, породени от жестоката помещническа експлоатация и гнет, бяха основните причини, загдето в продължение на няколко хилядолетия в икономическо и социално отношение китайското общество тъпчеше на едно място.

Главното противоречие във феодалното общество е противоречието между класата на селяните и класата на помещниците.

В такова общество само селяните и занаятчийските работници са основните класи, които създават материалните ценности и културата.

Жестоката икономическа експлоатация на селяните и политическото им потискане от страна на помещниците пораждаха многобройни селски въстания, насочени против господството на помещниците. Въстанието на Чен Шен, У Гуан, Сян Юй, Лю Бан⁶ през времето на цинската династия; движенията, известни под названията Синши, Пинлин, Чимей, Тунма⁷, Хуанцзин⁸ през време на ханската династия; въстанията под ръководството на Ли Ми и Доу Цзян-де⁹ през време на суйската династия; въстанията на Ван Сян-чжи и Хуан Чао¹⁰ през време на танската династия; движението начело със Сун Цзян и Фан Ла¹¹ през време на сунската династия; въстанието на Чжу Юан-чжан¹² през време на юанската династия, на Ли Цзи-чен¹³ през време на минската династия; най-сетне, войната на тайпините¹⁴ при цинската династия — всички тези големи и малки въстания, които наброяват общо няколко стотин, бяха селски протестни движения, селски революционни войни. В цялата световна история има малко такива огромни по своите мащаби селски въстания и войни, каквито са ставали в Китай. В китайското феодално общество само тази класова борба на селянството, само тези селски въстания и войни именно бяха истинските движещи сили на историческото развитие.

Резултатът на всяко по-голямо или по-малко селско въстание, на всяка по-голяма или по-малка селска война беше удар върху съществуващото през това време феодално господство, а това на свой ред даваше повече или по-малко силен тласък на развитието на производител-

ните сили на обществото. Обаче поради това, че в ония времена още липсваха нови производителни сили и нови производствени отношения, липсваха нови класови сили, липсваха прогресивни политически партии, тези селски въстания и селски войни не можеха да имат правилното ръководство, което осъществяват днес пролетариатът и комунистическата партия. Поради тези причини селските революции от ония времена винаги завършваха с поражение и неизменно биваха използвани от помещиците и аристокрацията както в процеса на тяхното развитие, така и след свършването им като оръдия за сваляне на една династия и за утвърждаване на друга. По такъв начин, макар всеки път след прекратяване на широката революционна борба на селяните и да се отбелязваше известен прогрес в обществото, феодалните икономически отношения и феодалният политически строй в основата си се запазваха.

Едва през последните сто години положението се измени.

3. СЪВРЕМЕННОТО КОЛОНИАЛНО, ПОЛУКОЛОНИАЛНО И ПОЛУФЕОДАЛНО ОБЩЕСТВО

По-горе вече казахме, че през изтеклите три хиляди години китайското общество беше феодално. Но все още напълно феодално ли е сегашното китайско общество? Не, Китай вече претърпя изменения. След опиумната война от 1840 г. той постепенно се превърна в полуколониална и полуфеодална страна. След събитията от 18 септември 1931 г., когато японският империализъм извърши въоръжено нахлуване в Китай, китайското общество претърпя нови изменения, превърна се в общество колониално, полуколониално и полуфеодално. По-долу ще покажем как станаха тези изменения.

Както казахме в раздел 2, феодалното общество съществува в Китай около три хиляди години. Едва в средата на XIX век в резултат на нахлуването на чуждестранния капитал в това общество станаха дълбоки изменения.

В стоковото стопанство, което се развиваше в недра на китайското феодално общество, вече се зараждаха

първите наченки на капитализма. Затова и без въздействието на чуждестранния капитализъм Китай постепенно би се превърнал в капиталистическа страна. Нахлуването на чуждестранния капитализъм ускори този процес. Проникването на чуждестранния капитализъм изигра огромна роля за разлагането на общественно-икономическия строй, който съществуваше в Китай: от една страна, то подкопа основите на натуралното стопанство, разруши занаятчийската промишленост в градовете и домашното занаятчийство на селяните, а от друга — спомогна за развитието на стоковото стопанство в града и селото.

Всичко това не само водеше до разлагане основите на феодалната икономика на Китай, но и създаваше определени обективни условия и възможности за развитие на капиталистическото производство. Разпадането на натуралното стопанство създаде за капитализма пазар за пласиране на стоки, а разоряването на огромни маси селяни и занаятчии му създаде пазар на работна сила.

И действително под въздействието на чуждестранния капитализъм и поради известно разпадане на феодалния икономически строй още през втората половина на XIX век, преди 60 години, част от търговците, помешчиците и бюрокрацията започнаха да влагат капиталите си в нов тип промишленост. А към края на XIX век и началото на XX век, т. е. преди 40 години, китайският национален капитализъм вече направи първата крачка в своето развитие. Преди 20 години, през периода на първата световна империалистическа война, благодарение на това, че империалистическите държави в Европа и Америка, заети с войната, временно отслабиха своя натиск върху Китай, китайската национална промишленост, главно текстилната и мелничарската, направи нова крачка напред.

Процесът на възникването и развитието на националния капитализъм в Китай беше същевременно и процес на възникване и развитие на буржоазията и пролетариата. Ако из средата на търговците, помешчиците и бюрокрацията излезе китайската буржоазия, то из средата на селяните и занаятчийските работници излезе китайският пролетариат. Китайската буржоазия и китайският пролетариат като особени обществени класи са новоза-

родили се класи, които не са съществували по-рано в китайската история. Те излязоха из недрата на феодалното общество и се оформиха в нови обществени класи. Това са две взаимно свързани и същевременно антагонистични класи. Това са близнаци, родени от старото (феодалното) китайско общество. Обаче процесът на възникването и развитието на китайския пролетариат съпътствуваше не само възникването и развитието на китайската национална буржоазия, но и създаването и експлоатирането на собствени предприятия в Китай от чуждите капиталисти. Затова значителна част от китайския пролетариат е по-стара и по-опитна от китайската буржоазия; затова и неговата социална мощ е по-голяма и социалната му база — по-широка.

Обаче описаните по-горе изменения, т. е. възникването и развитието на капитализма, представляваха само една страна от измененията, станали от времето на проникването на империализма в Китай. Имаше още и друга страна, която съществуваше наред с посочените изменения и която пречеше за тези изменения, а именно: империализмът, влизайки в споразумение с феодалните сили, задушаваше развитието на китайския капитализъм.

Целта на проникването на империалистическите държави в Китай съвсем не се състоеше в това, да превърнат феодален Китай в капиталистически. Империалистическите държави преследваха тъкмо противоположна цел: те се стремяха да превърнат Китай в своя полуколония и колония.

За да постигнат тази цел, империалистическите държави прилагаха и продължават да прилагат спрямо Китай следния вид методи на военно, политическо, икономическо и културно потискане, с помощта на които те постепенно го и превърнаха в полуколония и колония.

1. Те неведнаж водиха агресивни войни против Китай, каквито бяха например замислената от Англия опиумна война от 1840 г., войната от 1857 г., която се водеше от обединените войски на Англия и Франция, китайско-френската война от 1884 г.¹⁵, китайско-японската война от 1894 г., войната, която водиха в 1900 г. обединените сили на осем държави. Нанасяйки военни поражения на Китай, империалистическите държави не само

заграбиха много държави, разположени около Китай, които по-рано се намираха под негово покровителство, но и отнеха или „арендуваха“ от Китай части от китайската територия. Например: Япония заграби остров Тайван, островите Пенху* и „арендува“ Порт Артур; Англия заграби Хонконг; Франция „арендува“ Гуанчжоуван. Освен откъсването на територия империалистите принуждаваха Китай да плаща огромни контрибуции. По такъв начин на Китай — тази огромна феодална империя — биваха нанасяни крайно тежки удари.

2. Империалистическите държави наложиха на Китай множество неравноправни договори. По силата на тези договори империалистите придобиха право да държат в Китай свои военно-морски сили и сухопътни войски, право на консулска юрисдикция¹⁶, а също така разделиха целия Китай на сфери на влияние на империалистическите държави¹⁷.

3. Въз основа на неравноправните договори империалистическите държави поставиха под свой контрол всички важни търговски пристанища на Китай и превърнаха части от териториите на много търговски пристанища в концесии¹⁸, намиращи се под тяхно непосредствено управление. Те заграбиха митниците и външната търговия на Китай, сложиха ръка на съобщителните средства (морски, сухоземни, речни и въздушни). Благодарение на това те получиха възможност да пласират огромни количества свои стоки в Китай, като превърнаха Китай в пазар за пласиране на своите промишлени изделия и същевременно подчиниха селскостопанското производство на Китай на своите нужди.

4. Наред с това империалистическите държави откриха в Китай много предприятия на леката и тежката промишленост, за да използват на място китайските суровини и евтина работна сила и по този начин да упражняват непосредствен икономически натиск върху китайската национална промишленост и непосредствено да слъват развитието на производителните сили в Китай.

5. Като отпушаха заеми на китайското правителство и създаваха в Китай банки, империалистическите дър-

* Пескадовските острови.

жави монополизираха паричното обръщение и финансите на Китай. В резултат те не само задушиха националния капитал на Китай, създавайки конкуренция на китайските стоки, но притиснаха здраво Китай и в областта на паричното обръщение и финансите.

6. За да си улеснят експлоатирането на широките селски маси и другите слоеве на китайския народ, империалистическите държави изплетоха гъста мрежа от компрадурска и търговско-лихварска експлоатация, която уплита цял Китай, като се започне от търговските пристанища и се свърши с изостаналите затънтени краища; създадоха компрадурската и търговско-лихварската буржоазия, която служи на техните интереси.

7. Освен компрадурската буржоазия империализмът превърна в опора на своето господство в Китай също и класата на феодалите-помещици, „... той се обединява преди всичко с господстващите слоеве на предишния социален строй — феодалите и търговско-лихварската буржоазия, против мнозинството от народа. Империализмът се старее навред да запази и увековечи всички докапиталистически форми на експлоатация (особено в селото), които са основа на съществуването на неговите реакционни съюзници.“¹⁹

„... империализмът с цялата си финансова и военна мощ в Китай е силата, която поддържа, вдъхва, култивира и консервира феодалните отживелици с цялата им бюрократично-милитаристическа надстройка“.²⁰

8. С цел да организират междуособни войни между китайските милитаристи, с цел да потискат китайския народ империалистическите държави снабдяваха китайските реакционни правителства с огромни количества въоръжение и изпращаха в Китай големи групи военни съветници.

9. Наред с всички тези мероприятия империалистическите държави не забравяха и духовното опояване на китайския народ. Към това беше насочена тяхната агресивна политика в областта на културата. Тази агресивна политика се провежда чрез мисионерската дейност, откриването на болници, учебни заведения, издаването на вестници, привличането на китайската младеж в учеб-

ните заведения в чужбина. Всичко това се прави, за да се създадат послушни на империалистите кадри от интелигенция и да се залъжат широките слоеве на китайския народ.

10. След 18 септември 1931 г. в резултат на широкото настъпление на японския империализъм значителна част от територията на Китай, който и без това вече беше станал полуколония, се превърна в японска колония.

Всичко това именно съставлява другата страна на измененията, които станаха след нахлуването на империализма в Китай, разкрива кървавата картина на превръщането на феодален Китай в полуфеодален, полуколониален и колониален Китай.

И така, ние виждаме, че нахлуването на империалистическите държави в Китай, от една страна, спомогна за разпадането на китайското феодално общество, спомогна за развитието на елементите на капитализма в Китай и доведе до превръщане на феодалното общество в полуфеодално. От друга страна пък, като установиха в Китай своето жестоко господство, империалистическите държави превърнаха независим Китай в полуколониална и колониална страна.

Като резюмираме всичко казано по-горе за двете страни на станалите в Китай изменения, трябва да кажем, че това колониално, полуколониално и полуфеодално общество в Китай има следните характерни черти.

1. Основата на натуралното стопанство от феодалната епоха е разрушена. Обаче основата на феодалната експлоатация — експлоатацията на селяните от помещиците — не само се запазва както и преди, но в съчетание с компрадорската лихварска експлоатация заема явно господстващи позиции в икономическия живот на Китай.

2. Националният капитализъм получи известно развитие и започна да играе доста значителна роля в политическия и културния живот на Китай. Той обаче не стана основен обществено-икономически строй на Китай, той е много слаб, мнозинството от неговите представители са свързани в една или друга степен с чуждестранния империализъм и с феодализма вътре в страната.

3. Абсолютната власт на императора и на аристокрацията е свалена. Обаче на нейно място дойде отначало господството на помешчическата класа в лицето на милитаристите и бюрократите, след това диктатурата на блока на помешниците и едрата буржоазия. В окупираните райони пък господствуват японският империализъм и неговите марионетки.

4. Империализмът държи в свои ръце не само командните височини на финансовия и икономическия живот на Китай, но и държавния и военния апарат на страната. А в окупираните райони на Китай японският империализъм господствува над всичко.

5. Поради това, че Китай се намираше в условията на господство и полугосподство на цяла редица империалистически държави, поради това, че дълго време фактически той се намираше в състояние на изолация, най-сетне, поради обширната територия на Китай в неговото икономическо, политическо и културно развитие се наблюдава крайна неравномерност.

6. Под двойния гнет на империализма и феодализма и особено в резултат на широкото настъпление на японския империализъм народните маси в Китай, на първо място селяните, от ден на ден все повече обедняват, разоряват се, влачат гладно, безправно съществуване. Такава мизерия и безправие на народа като в Китай рядко може да се срещне някъде другаде в света.

Такива са характерните черти на колониалното, полуколониално и полуфеодално общество в Китай.

Такова положение се създаде главно под въздействието на мощта на японския империализъм и на империализма на другите държави и в резултат на преплитането на чуждестранния империализъм с китайския феодализъм.

Противоречието между империализма и китайския народ и противоречието между феодализма и народните маси са в ново време главните противоречия на китайското общество. Има, разбира се, и други противоречия, например противоречието между буржоазията и пролетариата, вътрешните противоречия сред реакционните господстващи класи. Но от всички противоречия противоречието между империализма и китайския народ е

най-главното. Борбата между тези противоречия и тяхното изостряне неизбежно поражда революционно движение, което се развива с всеки ден. Великата китайска революция от ново и най-ново време възникна и се развива днес на базата на тези основни противоречия.

Глава II

КИТАЙСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

1. РЕВОЛЮЦИОННОТО ДВИЖЕНИЕ ПРЕЗ ПОСЛЕДНОТО СТОЛЕТИЕ

Историята на превръщането на Китай от империализма съвместно с китайския феодализъм в полуколониална и колониална страна е същевременно история на борбата на китайския народ против империализма и неговите лакеи. Опиумната война, войната на тайпините, китайско-френската война, китайско-японската война, движението за реформи от 1898 година, боксерското въстание, революцията от 1911 година, „движението от 4 май“, „движението от 30 май“, Северният поход, революционната аграрна война и, най-сетне, сегашната война против японските агресори — всичко това свидетелствува за непреклонния съпротивителен дух на китайския народ, който не желае да се покори на империализма и неговите лакеи.

Благодарение на упоритата, все по-ожесточена героична борба на китайския народ през последното столетие империализмът досега не успя да пороби Китай и никога не ще успее.

Въпреки че японският империализъм напруга сега всичките си сили, водейки широко настъпление срещу Китай, въпреки че мнозина представители на помешниците и едрата буржоазия от рода на явните и скритите ванцинвейевци вече капитулираха или се готвят да капитулират пред врага, героичният китайски народ неотклонно ще продължава своята борба. За нищо на света той няма да прекрати тази борба, докато не изгони японския империализъм от Китай, докато не извоюва пълното освобождение на своята страна.

Историята на националнореволуционната борба на китайския народ от времето на опиумната война — в 1840 г. вече наброява точно сто години; дори от времето на революцията от 1911 г. вече изминаха тридесет години. Този революционен процес още не е завършен; в разрешаването на задачите на революцията още не са постигнати осезателни резултати; нужно е целият китайски народ и на първо място Китайската комунистическа партия да се нагърбят с мисията да доведат борбата докрай.

Но против кого в края на краищата е насочена тази революция? Какви са задачите на тази революция? Какви са нейните движещи сили? Какъв е нейният характер? Какви са перспективите на тази революция?

Тези именно въпроси ние ще осветлим по-долу.

2. ПРОТИВ КОГО Е НАСОЧЕНА КИТАЙСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ?

От дадения по-горе анализ (глава I, 3 раздел) ние вече знаем, че съвременното китайско общество по своя характер е колониално, полуколониално и полуфеодално общество. Само като разберем характера на китайското общество, можем да разберем против кого е насочена китайската революция, да разберем задачите, движещите сили, характера, перспективите на китайската революция и пътищата на по-нататъшното ѝ прерастване. Затова да разберем характера на китайското общество, т. е. да разберем националните особености на Китай — значи да разберем основата на основите на всички въпроси на революцията.

Ако съвременното китайско общество по своя характер е колониално, полуколониално и полуфеодално, то против кого главно е насочена китайската революция на съвременния етап, кой е главният ѝ враг?

Разбира се, империализмът и феодализмът, т. е. буржоазията на империалистическите държави и класата на помещиците в Китай, тъй като в днешен Китай именно те са главната сила, която потиска обществото и спъва неговото развитие; те са се споразумели тайно с цел да потискат китайския народ и тъй като националното потисничество, осъществявано от империализма, е най-теж-

кото потисничество, именно империализмът е първият и най-зъл враг на китайския народ.

От момента, в който японските империалисти извършиха въоръженото нахлуване в Китай, главните врагове на китайската революция са японският империализъм и всички споразумели се с японците, открито капитулирали или готвещи се да капитулират национални предатели и реакционери.

В действителност китайската буржоазия също изпитва на гърба си империалистическия гнет. Тя беше и ръководителка на революционната борба, играеше главната, ръководната роля в нея като напр. през време на революцията в 1911 г.; беше и участница в революционната борба като например през време на Северния поход; участвува в сегашната война срещу японските грабителни. Обаче върхушката на тази буржоазия, т. е. онзи неин слой, чийто представител е реакционната гоминданска клика, дълго време — от 1927 до 1937 г. — се намираще в тайно споразумение с империализма и като сключи реакционния съюз с класата на помещиците, предаде приятелите, които я поддържаха — комунистическата партия, пролетариата, селячеството и другите слоеве на дребната буржоазия, — предаде китайската революция и я доведе до поражение. Затова през онзи период революционният народ и революционната партия (комунистическата партия) не можеха да не смятат и тези буржоазни елементи като един от враговете, против които е насочена революцията. Във войната против японските агресори част от едрите помещици и едрата буржоазия, чийто представител е Ван Цзин-вей, вече измениха, вече се превърнаха в национални предатели. Затова народът, който се бори против японските агресори, не може да не смята и тези елементи на едрата буржоазия, които предадоха националните интереси, като един от враговете, против които е насочена революцията.

И така, ние виждаме, че враговете на китайската революция са извънредно силни. Врагове на китайската революция са не само могъщият империализъм, но и мощните феодални сили, а в определени периоди — още и реакционната буржоазна клика, която се съюзява с империализма и с феодалните сили за съвместна борба против

народа. Затова би било неправилно да подценяваме силата на враговете на революционния китайски народ.

Сблъскването с такъв враг обуслови продължителния и ожесточен характер на китайската революция. Работата е там, че нашият враг е извънредно силен и е нужно дълго време, за да съберем и закалим революционните сили и да ги превърнем в такава сила, която ще може да одържи окончателна победа над врага. Именно защото врагът с изключителна жестокост задушава китайската революция, революционните сили не ще могат да държат здраво своите позиции и да завземат позициите на врага, без да се въоръжат с упоритост и без да развиват у себе си това качество. Затова неправилно е да смятаме, че силите на китайската революция могат да бъдат създадени мигновено и че революционната борба в Китай може незабавно да завърши с победа.

Сблъскването с такъв враг обуслови и това, че главен метод на китайската революция, главна нейна форма не може да бъде мирната борба, а непременно трябва да бъде въоръжената борба. Работата е там, че нашите врагове не дават на китайския народ възможност да действа с мирни средства, китайският народ е лишен от всички политически права и свободи. И. В. Сталин казва: „В Китай въоръжената революция се бори против въоръжената контрареволюция. Това е една от особеностите и едно от предимствата на китайската революция.“²¹ Това е съвършено правилно. Затова неправилно е да подценяваме въоръжената борба, да подценяваме революционната война, да подценяваме партизанската война, да подценяваме работата в армията.

Сблъскването с такъв враг постави и въпроса за опорната база на революцията. Работата е там, че империализмът, който притежава огромна мощ, и неговите реакционни съюзници в Китай обикновено се установяват задълго в централните градове на страната; затова революционните борци, ако не желаят да правят компромис с империализма и неговите лакеи, а смятат твърдо да продължат борбата, ако смятат да подготвят, да трупат и закаляват своите сили, а когато тези сили са недостатъчно, да избягват решителна битка със силния враг — трябва да превърнат изостаналото село в прогресивна, здрава

културна крепост на революцията, за да могат, опирайки се на нея, да водят борба против заклетия враг, който използва града за настъпление срещу селските райони, и в продължителната борба стъпка по стъпка да завоюват победата на революцията в целия Китай.

При тези условия неравномерността на икономическото развитие на Китай (липсата на единна капиталистическа икономика), обширността на неговата територия (силите на революцията разполагат с възможности за маневриране), липсата на единство и множеството най-различни противоречия в лагера на китайската контрареволюция, ръководенето от партията на пролетариата — комунистическата партия — на борбата на селяните, които представляват основната армия на революцията в Китай — всичко това, от една страна, създава възможност за победа на китайската революция най-напред в селските райони, а от друга — обуславя неравномерното развитие на революцията и прави борбата за пълна победа на революцията продължителна и трудна. Оттук следва, че дългата революционна борба, която се води в селото — тази опорна база на революцията, представлява главно селска партизанска война, ръководена от Китайската комунистическа партия. Затова неправилно е да пренебрегваме необходимостта от използване на селските райони като опорни бази на революцията, да пренебрегваме необходимостта от упорита работа със селяните, да пренебрегваме партизанската война.

Обаче поставянето на въоръжената борба на пръв план съвсем не значи, че може да се откажем от останалите форми на борба. Напротив, без съчетаване с различните други форми на борба въоръжената борба не може да доведе до победа. Поставянето на пръв план работата в опорните бази в селото съвсем не значи, че можем да зарежем работата в града и в ония обширни селски райони, които още се намират под властта на врага. Напротив, без работа в града и в ония селски райони, които още се намират под властта на врага, опорните бази в селото ще се окажат изолирани и революцията ще претърпи поражение. При това крайната цел на революцията се състои в завоюване на градовете като главни бази на врага, а без усилена работа в градовете тази цел не може да бъде постигната.

Оттук следва, че не можем да постигнем победа на революцията и в селото, и в града, ако не слоим главното оръжие на врага за борба против народа — вражеската армия. Затова освен унищожаването на вражеските войски на бойните полета важно значение придобива също работата по разлагане армията на врага.

Оттук следва също, че в пропагандистката и организационната работа на Китайската комунистическа партия в отдавна заетите от врага, потънали в мрака на реакцията градове и села не бива да следваме курс на прибързани, авантюристични действия, а трябва да укривем на сигурно място своите най-добри кадри и да набираме сили, изчаквайки благоприятния момент за действие. В тези райони тактиката на партийните организации, които ръководят борбата на народа против врага, трябва да се състои в използването на всяка възможност за открита легална работа в рамките, допускани от съществуващите закони, заповеди и обществени традиции. Само правотата, пресметливостта и издържливостта могат да осигурят успех; трябва стъпка по стъпка да затвърдяваме всяка завоювана позиция; ако обаче действваме ураджийски и не държим сметка за условията, успех няма да имаме.

3. ЗАДАЧИТЕ НА КИТАЙСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Ако главните врагове на китайската революция на съвременния етап са империализмът и феодално-помещицеската класа, то какви са задачите на революцията на този етап?

Няма никакво съмнение, че главната нейна задача е да бие и по двата тези врага. От една страна, задачата се състои в осъществяване на националната революция, насочена към събаряне игото на чуждестранния империализъм, а от друга — в осъществяване на демократическата революция, насочена към събаряне гнета на феодалите-помещици вътре в страната; при което най-главната от тези две задачи е националната революция, насочена към събаряне на империализма.

И двете велики задачи на китайската революция са взаимно свързани. Ако не съборим господството на империализма, не можем да унищожим и господството на фео-

дално-помещическата класа, тъй като империализмът е главната сила, която го поддържа. От друга страна пък, ако не помогнем на селяните да съборят феодално-помещическата класа, не ще можем да създадем могъща армия на китайската революция и да съборим господството на империализма, тъй като феодално-помещическата класа е главната социална база на империалистическото господство в Китай, а селячеството — основната армия на китайската революция. Следователно тези две основни задачи — националната революция и демократическата революция, — отличавайки се една от друга, същевременно съставляват единство. Задача на националната революция в Китай днес е главно борбата против японския империализъм, който нахлу в китайската земя, а задачите на демократическата революция трябва да бъдат разрешени, за да се завоюва победа във войната. Задачите и на двете революции се сляха в едно. Неправилно е да смятаме, че националната революция и демократическата революция съставляват два рязко разграничени етапа на революцията.

4. ДВИЖЕЩИТЕ СИЛИ НА КИТАЙСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Какви са движещите сили на китайската революция в светлината на направения по-горе анализ и определение на характера на китайското общество на съвременния етап, на враговете, против които е насочена китайската революция, и на задачите на революцията?

Ако китайското общество е колониално, полуколониално и полуфеодално, ако китайската революция е насочена главно против господството на чуждестранния империализъм и на китайския феодализъм, ако задача на китайската революция е събарянето на потисниците и от двете тези категории, то кои класи и слоеве от всички класи и слоеве на китайското общество могат да бъдат силата, противостояща на империализма и феодализма? До това именно се свежда въпросът за движещите сили на китайската революция на съвременния етап. Само като си уясним въпроса за движещите сили на китайската революция, можем правилно да решим въпроса за основната тактическа линия на революцията.

Какви класи съществуват в съвременното китайско общество? Съществува помещническа класа, съществува буржоазия. Горните слоеве на помещническата класа и на буржоазията — това е господстващата върхушка на китайското общество. Наред с тях съществуват пролетариат и селячество; съществуват и различни категории дребна буржоазия извън селяните. Последните три класи са все още подвластни класи почти на цялата огромна територия на днешен Китай.

Отношението на всяка от тези класи към китайската революция и нейната позиция в нея се определят изцяло от нейното социално-икономическо положение. Затова характерът на социално-икономическите отношения определя не само против какви врагове е насочена революцията и задачите на революцията, но и нейните движещи сили.

Ще се спрем върху характеристиката на различните класи на китайското общество.

Помещниците

Помещническата класа е главната социална база на господството на империализма в Китай, класата, която, използвайки феодалните порядки, експлоатира и потиска селяните, класата, която спъва политическия, икономическия и културния прогрес на китайското общество и не играе никаква прогресивна роля.

Затова помещниците като класа са врагове на революцията, а не нейна движеща сила.

Във войната против японските агресори част от едрите помещници, следвайки част от едрата буржоазия (капитулантите), капитулираха пред японските бандити и се превърнаха в национални предатели. Друга част от едрите помещници, следвайки друга част от едрата буржоазия (твърдоглавите), макар и да стоят още в лагера на войната срещу грабителите, също проявяват крайна неустойчивост. Но много прогресивни шенши, излезли из средата на средните и дребните помещници, т. е. помещници, които до известна степен вече са се обуржоазили, още проявяват активност в борбата срещу японските грабители и с тях ние ще трябва още да се обединяваме за съвместна борба.

Буржоазията

Буржоазията се дели на компрадорска едра буржоазия и национална буржоазия.

Компрадорската едра буржоазия е класата, която непосредствено служи на капиталистите от империалистическите страни и е създадена от тях; тя е свързана с хиляди нишки с феодалните сили в селото. Затова в историята на китайската революция компрадорската едра буржоазия никога не е била движеща сила на революцията, а винаги е била враг, против който е насочена революцията.

Обаче поради това, че различните групи на компрадорската едра буржоазия в Китай се намират в зависимост от империалистите от различните страни, през периоди на рязко изостряне на противоречията между империалистическите държави, през периоди, когато революцията е насочена главно против империализма на дадена страна; компрадорската буржоазия, свързана със системите на други империалистически държави; също може в известна степен и за известни периоди да се присъединява към формиращия се в такива моменти антиимпериалистически фронт. Но щом господарите на тази компрадорска буржоазия започнат борба против китайската революция, самата тази буржоазия също незабавно се обявява против революцията.

Във войната срещу японските грабителни прояпонската едра буржоазия (капитулантите) вече капитулира или се готви да капитулира. Едрата буржоазия с американска и европейска ориентация (твърдоглавите), макар и да стои още в лагера на борбата срещу японските грабителни, също проявява крайна неустойчивост. Тя е двулика: тя се бори и срещу японските грабителни, и против комунистите. Нацията политика по отношение на капитулантската едра буржоазия е следната: ние я смятаме за враг и решително я унищожаваме. Що се отнася до твърдоглавите из средата на едрата буржоазия, по отношение на тях се прилага революционна двойка политика, т. е., от една страна, ние се обединяваме с тях, тъй като те още водят борба срещу японските грабителни и противоречията между тях и японския империализъм трябва да се използват, а, от

друга страна, водим решителна борба с тях, тъй като те провеждат антикомунистическа, антинародна политика на репресии, която води към подкопаване делото на войната срещу грабителите и към подкопаване на единството. Ако не се борим с тях, това ще нанесе вреда на делото, на войната срещу японските грабителите, ще нанесе вреда на единството.

Националната буржоазия има двойствена природа.

От една страна, националната буржоазия изпитва на собствения си гръб гнета на империализма и е скована от веригите на феодализма и поради това между нея, от една страна, и империализма и феодализма — от друга, съществуват противоречия. В този смисъл националната буржоазия е една от силите на революцията. В историята на китайската революция националната буржоазия проявяваше на времето определена активност в борбата против империализма и милитаристко-бюрократическите правителства.

От друга страна обаче, поради икономическата и политическата слабост на националната буржоазия, поради това, че тя съвсем не е скъсала напълно икономическите си връзки с империализма и феодализма, на нея ѝ липсва мъжество, за да води докрай борба срещу империализма и феодализма. Това положение става особено очевидно през периодите, когато се надигат могъщите революционни сили на народните маси.

Тази двойствена природа на националната буржоазия обуславя положението, че в известни периоди и в известна степен тя може да взема участие в революцията против империализма, против милитаристко-бюрократическите правителства, може да се превърща в една от силите на революцията. Но в други периоди съществува опасност тя, влачейки се в опашката на компрадорската едра буржоазия, да се превърне в помагач на контрареволуцията.

Националната буржоазия на Китай е главно средната буржоазия. Макар че през периода между 1927 и 1931 г. (до събитията от 18 септември 1931 г.) тя, следвайки едрите помещици и едрата буржоазия, се бореше против революцията, тя всъщност нямаше власт и ръцете ѝ бяха свързани от реакционната политика на намиращите се на

срещу японските грабителни националната буржоазия се отличава по своята позиция не само от капитулантската група на едрите помещици и едрата буржоазия, но и от твърдоглавите измежду едрата буржоазия и сега, както и преди, е наш сравнително надежден съюзник. Затова по отношение на националната буржоазия е съвсем необходимо да водим предпазлива политика.

Различните категории на дребната буржоазия извън селяните

Извън селяните към дребната буржоазия спадат широките слоеве на интелигенцията, дребните търговци, занаятчиите и лицата със свободни професии.

Положението на всички тези категории напомня положението на средните селяни. Всички те, изпитвайки на гърба си гнета на империализма, феодализма и едрата буржоазия, всеки ден все повече се разоряват и пропадат.

Затова дребната буржоазия е една от движещите сили на революцията, надежден съюзник на пролетариата. Дребната буржоазия също може да постигне освобождение само под ръководството на пролетариата.

Да разгледаме сега различните категории на дребната буржоазия извън селяните.

а) Интелигенцията и учащата се младеж. Интелигенцията и учащата се младеж не са класа или класова прослойка. Обаче по своя социален произход, условия на живот и политически възгледи мнозинството от съвременната китайска интелигенция и учаща се младеж може да бъде отнесено към категорията на дребната буржоазия. През последните десетилетия в Китай се образува голям слой интелигенция и учаща се младеж. С изключение на онази част от интелигенцията, която се сближи с империализма и едрата буржоазия, която служи на тях и е враждебна на народа, основната маса на интелигенцията и учащата се младеж изпитва гнета на империализма, феодализма и едрата буржоазия и се намира под заплахата или да остане без работа, или да загуби възможността да се учи. Поради това интелигенцията и учащата се мла-

деж се отличават с голяма революционност. Те са овладели в по-голяма или по-малка степен буржоазната наука, живо възприемат политическите събития и на съвременния етап на китайската революция често играят ролята на инициатор и на предавателен механизъм. Ярки примери за това са: преди революцията от 1911 г. — движението на учащите се в чужбина, а след нея — движението от 4 май 1919 г., движението от 30 май 1925 г., движението от 9 декември 1935 г. Широките слоеве на трудно изкарващата препитанието си интелигенция са особено способни, вървейки по един и същ път с работниците и селяните, да участвуват в революцията и да отстояват делото на революцията. Широкото разпространение и възприемане идеите на марксизма-ленинизма в Китай също се наблюдаваше преди всичко сред интелигенцията и учащата се младеж. Организирането на силите на революцията, както и на революционната работа, не може да се осъществява успешно без участието на революционната интелигенция. Обаче докато революционната интелигенция не се включи органически в революционната борба на масите, докато не се изпълни с решителност да се посвети в служба на интересите на народните маси и да живее един живот с масите, тя често бива склонна към субективизъм и индивидуализъм, нейните идеи често се оказват безплодни, в своите действия тя често проявява неустойчивост. Затова, макар широките слоеве на революционната интелигенция в Китай и да играят ролята на инициатор и предавателен механизъм, все пак не цялата интелигенция е способна да участвува в революцията докрай. Част от интелигенцията в критичните моменти напуска редовете на революцията, става пасивна, а малка част от нея дори се превръща във враг на революцията. Изброените недостатъци на интелигенцията могат да бъдат изживени само в процеса на нейното продължително участие в борбата на масите.

б) Дребните търговци. Като собственици на малки дюкянчета те обикновено или съвсем не държат продавачи, или държат много малко. Експлоатацията, на която те са подложени от страна на империалистите, на едрата буржоазия и лихварите, постоянно ги държи под заплахата от

в) Занаятчиите. Техният брой е огромен. Притежават собствени средства за производство, те или съвсем не прибегват до наемане на работна сила, или държат само един-двама чираци или калфи. Положението на занаятчиите е аналогично на положението на средния селянин.

г) Лица със свободни професии. Към тази категория принадлежат представителите на различни професии, например лекарите. Лицата със свободни професии или съвсем не експлоатират чужд труд, или експлоатират такъв само в незначителни размери. Тяхното положение е подобно на положението на занаятчиите.

В разгледаните по-горе категории на дребната буржоазия влизат огромен брой хора. В мнозинството си те са способни да участвуват в революцията и да отстояват делото на революцията. Това са надеждни съюзници на революцията. Затова е необходимо да ги привличаме на своя страна и да ги защищаваме. Недостатък на дребната буржоазия е това, че някои нейни представители лесно попадат под влиянието на буржоазията, затова е необходимо да отделяме внимание на революционната пропаганда и на организационната работа сред дребната буржоазия.

Селяните

Селяните, които съставляват приблизително 80% от населението на Китай, сега са главната сила в народното стопанство на страната.

В тяхната среда сега се извършва бурен процес на разслояване.

а) Кулаците. Кулаците съставляват приблизително 5% от селското население (а заедно с помещиците около 10%). Те се наричат селска буржоазия. Мнозинството от китайските кулаци дават част от земята си под аренда; освен това те се занимават и с лихварство. Те жестоко експлоатират ратанте и тази експлоатация има полуфеодален характер. Обаче кулаците обикновено сами участвуват в труда и по този признак те все пак трябва да бъдат отнесени към селяните. Кулашкото производство през определен период все пак си остава полезно. Изобщо кулаците могат да вземат известно участие в борбата на

селските маси против империализма, както и да пазят неутралитет в аграрната революция, насочена против помещиците. Затова ние не трябва да слагаме знак за равенство между кулаците и помещиците, не трябва преждевременно да провеждаме политика на ликвидиране на кулачеството.

б) Средняците. Средняците съставляват около 20% от селското население на Китай. В основната си маса средняците не експлоатират чужд труд. Стопанството на средняците осигурява техните собствени нужди (при това в плодородни години те дори могат да имат известни излишъци от продукция; понякога те използват в известни размери наемен труд или дават малки парични суми в заем); тях ги експлоатират империалистите, помещиците и буржоазията. Средняците нямат политически права. Част от средняците нямат достатъчно земя и само известна част от тях (заможните средняци) имат малки излишъци от земя. Средняците могат не само да участвуват в антиимпериалистическата и аграрната революция, но и да приемат социализма. Затова цялата средняшка маса може да стане надежден съюзник на пролетариата и е важна съставна част от движещите сили на революцията. Отношението на средняка към революцията е един от решаващите фактори за победата или поражението на революцията и това важи особено за периода след аграрната революция, когато преобладаващото мнозинство от селското население се превръща в средняци.

в) Бедняците. Бедняците заедно с ратаите съставляват около 70% от селското население на Китай. Бедняците — това са огромната маса от селското население, което или съвсем не притежава, или притежава недостатъчно земя. Това е селският полупролетариат, най-масовата движеща сила на китайската революция, естественният и най-надежден съюзник на пролетариата, основната армия на китайската революция. Бедняците и средняците могат да постигнат освобождение само под ръководството на пролетариата и на свой ред пролетариатът само в здрав съюз с бедняците и средняците може да доведе революцията до победа. Иначе победата е невъзможна. «Когато говорим за „селяни“, ние имаме предвид главно бедняците и средняците».

Пролетариатът

Китайският пролетариат наброява от 2·5 до 3 милиона работници от съвременната промишленост, около 12 милиона души наемни работници от градската дребна промишленост и занаятчийската промишленост, както и служачи от търговските предприятия; освен това има голям брой селски пролетарии (ратаи) и други пролетарии от града и селото.

Китайският пролетариат, освен че има основните предимства, присъщи на пролетариата изобщо — т. е. освен че е свързан с най-прогресивната форма на стопанството, че се отличава със своята организираност и дисциплинираност и че няма в частна собственост средства за производство, — има още много специални предимства.

А какви са тези особени предимства на китайския пролетариат?

Първо, китайският пролетариат, подложен на троен гнет (от империализма, буржоазията и феодалните сили) — на какъв тежък и жесток гнет, какъвто рядко може да се срещне някъде другаде в света, — е по-решителен и по-последователен в революционната борба от която и да било друга класа. В колониален и полуколониален Китай липсва икономическа основа за социал-реформизъм, подобен на западноевропейския, и затова целият пролетариат с изключение на нищожна шепа стачкоизменници е във висша степен революционна класа.

Второ, от момента на появяването си на арената на революционната борба китайският пролетариат стана под ръководството на своята революционна партия — Китайската комунистическа партия — най-съзнателната класа на китайското общество.

Трето, поради това, че преобладаващата част от пролетариата са разорени селяни, китайският пролетариат, е свързан с естествени връзки с широките селски маси, което улеснява установяването на тесен съюз със селяните.

Поради това, макар че китайският пролетариат неизбежно има и своите слаби страни, към които се отнасят на пример относителната малобройност (в сравнение със се-

ляните), относителната младост (в сравнение с пролетариата на капиталистическите страни), относително ниското културно равнище (в сравнение с буржоазията), все пак той става основната движеща сила на китайската революция. Без ръководството на пролетариата китайската революция безусловно не може да победи. Ако се обърнем към далечните времена, пред нас ще изпъкне примерът на революцията от 1911 г., която излезе недоносче, понеже в онзи период пролетариатът още не вземаше съзнателно участие в революцията, понеже тогава още нямаше комунистическа партия. Ако се обърнем към по-близките времена, пред нас ще изпъкне примерът на революцията от 1924—1927 г., която в известен период достигна големи успехи, понеже тогава пролетариатът вземаше съзнателно участие в революцията и играеше ръководна роля в нея, понеже тогава вече съществуваше комунистическа партия. Обаче поради това, че едрата буржоазия измени впоследствие на съюза с пролетариата, измени на общата революционна програма, както и поради това, че китайският пролетариат и неговата партия тогава още нямаха богат революционен опит, тази революция също претърпя поражение. След започването на войната срещу японските грабителни благодарение на ръководството на пролетариата и комунистическата партия единният анти-японски национален фронт успя да сплоти целия народ, разгърна се широко велика война и твърдо се провежда курс на упорито водене на войната.

Китайският пролетариат трябва да разбере, че макар да е най-съзнателната и най-организирана класа, той не ще може да победи, ако се опира само на собствените си сили, че за победата е необходимо в най-различни условия да създава единен революционен фронт, като обединява всички ония класи и слоеве от населението, които могат да вземат участие в революцията. Измежду различните класи на китайското общество селяните са най-здравият съюзник на работническата класа; градската дребна буржоазия също е надежден неин съюзник; що се отнася обаче до националната буржоазия, тя е съюзник в известни периоди и в известна степен. Такава е една от основните закономерности, вече потвърдени от историята

Декласираните елементи

Колониалното и полуколониално положение на Китай доведе до това, че в китайското село и град се образува огромна маса хора, лишени от работа. Между тях има много хора, които — загубили възможност да си изкарват средства за съществуване по честен път — са принудени да си изкарват прехраната с нечестни занятия. От тази среда произхождат бандитите, скитниците, просящите, проститутките и различните професионални експлоататори на суеверията. Това е неустойчивият слой от населението. Една част от тях лесно се подкупват от реакцията, но друга част от тях може да участва в революцията. На тях им липсва склонност към изграждане, те са по-способни да рушат, отколкото да градят, и участват в революцията, те стават източник на настроения на стихийно бунтарство и анархизъм в редовете на революционерите. Следователно необходимо е умело да ги превъзпитаваме и да се стараем да обуздаем техния стремеж към разрушение.

Такъв е нашият анализ на движещите сили на китайската революция.

5. ХАРАКТЕРЪТ НА КИТАЙСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Ние изяснихме характера на китайското общество, т. е. своеобразните национални особености на Китай. Това е основата на основите за разрешаване на всички въпроси на китайската революция. Ние изяснихме също против какви врагове е насочена китайската революция, какви са нейните задачи и нейните движещи сили. Всичко това са основни въпроси на китайската революция на съвременния етап, които произтичат от своеобразния характер на китайското общество, от своеобразните национални особености на Китай. След като изясним това, ние ще можем да си уясним още един основен въпрос на китайската революция на съвременния ѝ етап — въпроса за характера на китайската революция.

А какъв характер има китайската революция на дадения етап? Буржоазнодемократическа революция ли е тя,

или пролетарско-социалистическа? Разбира се, тя се отнася не към последния, а към първия тип.

Тъй като китайското общество все още е колониално, полуколониално и полуфеодално общество, тъй като врагове на китайската революция си остават преди всичко империализмът и феодалните сили, тъй като задачите на китайската революция се състоят в осъществяване на националната революция и демократическата революция, насочени към събарянето на тези два главни врага, при което в тази революция понякога участва и буржоазията, и острията на революцията, дори ако едрата буржоазия изменя на революцията и става неин враг, все пак е насочено не против капитализма и капиталистическата собственост въобще, а против империализма и феодализма — тъй като всичко това е така, на съвременния етап китайската революция по своя характер е не пролетарско-социалистическа, а буржоазнодемократическа революция²².

Обаче съвременната буржоазнодемократическа революция в Китай е вече не обикновена буржоазнодемократическа революция от стария тип, тъй като тия революции принадлежат вече на миналото, а своеобразна буржоазнодемократическа революция, буржоазнодемократическа революция от нов тип. Такъв тип революция се разгръща сега в Китай и във всички колониални и полуколониални страни. Ние я наричаме новодемократическа революция. Тази новодемократическа революция е част от световната пролетарска социалистическа революция, тя се бори решително против империализма, т. е. против международния капитализъм. Политически тази революция представлява диктатура на съюза на няколко революционни класи, насочена против империалистите и националните предатели — реакционерите, и се бори против превръщането на китайското общество в общество на буржоазната диктатура. Икономически тази революция се състои в предаване под управлението на държавата на крупните капитали и крупните предприятия, принадлежащи на империалистите и на националните предатели — реакционерите, в разделяне на помещическите земи и предаването им в собственост на селяните; наред с това тя предполага запазване на частнокапиталистическите предприятия

вобщо и съвсем не ликвидира кулашкото стопанство. Затова, макар че такава демократическа революция от нов тип, от една страна, разчиства пътя на капитализма, от друга страна, тя създава предпоставки за социализма. Съвременният етап на революцията в Китай — това е преходен етап, чиято задача е да ликвидира колониалното, полуколониално и полуфеодално общество и да подготви условията за построяване на социалистическото общество; това е процесът на новодемократическата революция. Този процес започна едва след първата световна война и Октомврийската революция в Русия; в Китай той започна с движението от 4 май 1919 г. Това, което ние наричаме новодемократическа революция, е антиимпериалистическа, антифеодална революция на широките народни маси под ръководството на пролетариата. Само чрез тази революция китайското общество ще може да стигне до социализма. Друг път към социализма няма.

Такава новодемократическа революция рязко се отличава от демократическите революции, които са ставали в страните на Европа и Америка. Тя създава не диктатура на буржоазията, а диктатура на единния фронт на революционните класи, ръководени от пролетариата. Антияпонската демократична власт, създадена в хода на войната срещу японските грабителни ръководени от комунистическата партия опорни бази за съпротива срещу грабителите, е именно властта на единния антияпонски национален фронт. Това не е диктатура единствено само на буржоазията, не е диктатура единствено само на пролетариата, а е диктатура на съюза на няколко революционни класи, ръководени от пролетариата. В осъществяването на тази власт може да участва всеки, към която партия или група и да принадлежи, стига само да поддържа войната срещу японските грабителни и да е за демократията.

Такава новодемократическа революция се отличава и от социалистическата революция, тъй като тя се ограничава със сваляне господството на империализма и националните предатели — реакционерите в Китай, но не разгромява ония капиталистически елементи, които още са способни да участвуват в борбата против империализма и феодализма

Такава новодемократическа революция е сходна по същество с революцията на трите народни принципа, за необходимостта от която говори Сун Ят-сен в 1924 г. В публикувания в 1924 г. Манифест на 1-ия Общокитайски конгрес на гоминдана Сун Ят-сен писа: „В наше време тъй нареченото „народовластие“ в различните страни често се монополизира от буржоазията и се обръща в оръдие за потискане на простия народ. Гоминданският принцип на народовластието обаче означава, че властта трябва да бъде общо достояние на целия прост народ, а не да се присвоява от шепя хора“; по-нататък: „Всички предприятия, принадлежащи на китайци и на чужденци, които имат монополистичен характер или са много големи по своите мащаби и не могат да се управляват от частни лица, като например банките, железниците, въздушните съобщения и т. н., се експлоатират и управляват от държавата, за да не може частният капитал да държи в ръцете си живота на народа. Ето къде е основният смисъл на ограничаването на капитала.“ И, най-сетне, в своето завещание Сун Ят-сен формулира основните принципи на вътрешната и външната политика: „Необходимо е да издигнем народните маси и да се борим в съюз с ония народи в света, които се отнасят към нас като към равни“. Всичко това, взето заедно, преобразува трите народни принципа на старата демокрация, които съответствуваха на старата международна и вътрешна обстановка, в трите народни принципа на новата демокрация, съответстващи на новата международна и вътрешна обстановка.

В декларацията на Китайската комунистическа партия от 22 септември 1937 г., в която се казва, че „трите народни принципа на Сун Ят-сен са необходими за съвременен Китай и нашата партия е готова да води борба за тяхното пълно осъществяване“, се имаха предвид именно тези три народни принципа, а не някакви други три народни принципа.

Тези три народни принципа именно представляват трите народни принципа, които включват трите основни политически принципа на Сун Ят-сен: съюз с Русия, съюз с комунистическата партия и поддържане на селяните и работниците

В неговите международни и вътрешни условия трите народни принципа, откъснати от трите основни политически принципа, вече не са трите революционни народни принципа (тук ние няма да се спираме на това, че принципите на комунизма и трите народни принципа се схождат само по основните въпроси на политическата програма на демократическата революция, а във всички останали отношения са различни).

От казаното следва, че и в буржоазнодемократическата революция в Китай — независимо от това, дали става дума за фронта на борбата (единият фронт) или за държавното устройство — не бива да игнорираме значението на пролетариата, значението на селяните и на другите слоеве от дребната буржоазия. Който намисли да пренебрегне китайския пролетариат, да пренебрегне китайското селячество и другите слоеве на дребната буржоазия, той несъмнено не ще може да реши съдбата на китайския народ, той несъмнено не ще разреши нито един въпрос, който стои пред Китай. Демократичната република, която предстои да създадем на сегашния етап на китайската революция, трябва да бъде република, в която работниците, селяните и другите слоеве от дребната буржоазия ще заемат определено положение, ще играят определена роля. Иначе казано, тя трябва да бъде демократична република на революционния съюз на работниците, селяните, градската дребна буржоазия и на всички други антиимпериалистически и антифеодални елементи. Делото за създаване на такава република може да бъде доведено докрай само под ръководството на пролетариата.

6. ПЕРСПЕКТИВИТЕ НА КИТАЙСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ

След като изяснихме основните въпроси, които се отнасят до характера на китайското общество на дадения етап, до враговете, против които е насочена китайската революция, до задачите на китайската революция, до нейните движещи сили и нейния характер, не е трудно да отговорим на въпроса за перспективите на китайската революция, т. е. на въпроса, в каква връзка се намират буржоазнодемократическата и пролетарско-социалистиче-

ската революция в Китай, за връзката между съвременния и бъдещия етап на китайската революция.

Тъй като китайската буржоазнодемократическа революция на съвременния етап не е обикновена буржоазнодемократическа революция от стария тип, а представлява демократическа революция от особен, нов тип, новодемократическа революция, тъй като при това китайската революция се разгръща в новата международна обстановка през периода на тридесетте-четиридесетте години на XX век, т. е. в международна обстановка, която се характеризира с подем на социализма и упадък на капитализма, през периода на втората световна война и на новия подем на революционното движение, няма никакво съмнение, че крайната перспектива на китайската революция са социализмът и комунизмът, а не капитализмът.

Несъмнено е, че тъй като на сегашния етап на китайската революция се поставя задачата за ликвидиране съвременния колониален, полуколониален и полуфеодален характер на китайското общество, т. е. задачата за завършване новодемократическата революция, лесно е да си представим — и в това няма нищо удивително, — че след победата на революцията в Китай капиталистическата икономика ще получи известно развитие, тъй като революцията ще отстрани пречките по пътя на развитието на капитализма. В икономически изостаналия Китай неизбежен резултат от победата на демократическата революция ще бъде известно развитие на капитализма. Но това ще бъде само един от резултатите на китайската революция, с който работата не се изчерпва. А общо резултат от китайската революция ще бъде, от една страна, развитието на капиталистическите елементи, а от друга — развитието на социалистическите елементи. Кои са тези социалистически елементи? Това е повишаване ролята на пролетариата и комунистическата партия в политическия живот на страната. Това е или съществуващото вече, или възможното в бъдеще признаване от страна на селяните, интелигенцията и градската дребна буржоазия ръководната роля на пролетариата и на комунистическата партия; това е държавното стопанство на демократичната република и кооперативното стопанство на трудовото население. Тези ще бъдат социалистическите елементи. Ако вземем под

внимание и благоприятната международна обстановка, трябва да смятаме във висша степен вероятно, че в крайния си резултат буржоазнодемократическата революция в Китай ще избегне капиталистическия път на развитие и ще тръгне по социалистическия път.

7. ДВУЕДИННАТА ЗАДАЧА НА КИТАЙСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ И КИТАЙСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ

Като обобщим всичко казано в тази глава, ще разберем, че китайската революция като цяло разрешава двуединна задача, с други думи, тя разрешава както задачата на буржоазнодемократическата (новодемократическата) революция, така и задачата на пролетарско-социалистическата революция, както задачата на сегашния етап на революцията, така и задачата на бъдещия етап на революцията, при това ръководството при разрешаването на тази двуединна революционна задача изцяло ляга върху плещите на партията на китайския пролетариат — Китайската комунистическа партия — и без ръководството на Комунистическата партия никаква революция не може да се увенчае с успех.

Да завърши китайската буржоазнодемократическа (новодемократическа) революция и да подготви нейното преминаване към етапа на социалистическата революция, когато бъдат налице всички необходими условия за това — такава е в цялата ѝ пълнота славната, великата революционна задача, която стои пред Китайската комунистическа партия. Всеки член на Комунистическата партия трябва да се бори за изпълнението на тази задача и в никой случай да не се спира на сред път. Някои недостатъчно зрели членове на комунистическата партия смятат, че пред нас стоят само задачите на сегашния етап на революцията — демократическата революция — и не стоят задачите на бъдещия етап — социалистическата революция, или пък смятат, че сегашната революция или аграрната революция вече представлява социалистическа революция. Нужно е най-сериозно да изтъкнем погрешността на такива възгледи. Всеки комунист трябва да разбере, че ръководеното от Китайската комунистическа партия ре-

волюционно движение изобщо е единно революционно движение, което обхваща и етапа на демократическата революция, и етапа на социалистическата революция. Това са два различни по своя характер революционни процеса и само след като завършим първия от тях, можем да се заемем със завършването на втория. Демократическата революция е необходима подготовка за социалистическата революция, а социалистическата революция е неизбежна насока в развитието на демократическата революция. А крайната цел на всички комунисти се заключава в това, да се борят с всички сили за окончателното изграждане на социалистическото общество и на комунистическото общество. Само като разберем разликата между демократическата и социалистическата революция и същевременно си уясним съществуващата между тях връзка, можем правилно да ръководим революцията в Китай.

Никоя друга политическа партия (нито буржоазна, нито дребнобуржоазна) освен Китайската комунистическа партия не е способна да доведе до пълен завършек тези две велики революции — китайската демократическа революция и китайската социалистическа революция. А Китайската комунистическа партия още от деня на своето основаване се нагърби с тази двуединна задача и ето вече цели осемнадесет години води трудната борба за нейното осъществяване.

Необикновено почетна е тази задача, но същевременно тя е и крайно трудна. Без обхващаща цялата страна масова, идейно, политически и организационно напълно здрава, болшевишка Китайска комунистическа партия е невъзможно да изпълним тази задача. Затова дълг на всеки комунист е да взема активно участие в изграждането на такава комунистическа партия.

Б Е Л Е Ж К И

¹ Според китайските предания компасът бил изнамерен много отдавна. В книгата „Люйши чунцю“, която се отнася към периода на Чжанго (V—III век преди н. е.), е казано: „магнитът привлича желязото“, от което може да се заключи, че още в ония времена китайците са познавали свойството на магнита да привлича желязото. Известно е с достоверност, че в началото на

управлението на източната ханска династия (около 50-та година) китайците вече открили свойството на магнита да сочи към полюсите. Според литературните източници от сунската епоха в XI век компасът получил много широко разпространение.

- 2 През периода на източната ханска династия дворцовият евнух Цай Лун изнамерил начин за приготвяне на хартия от дървесна кора, ленени и конопени отпадъци, парцали и рибарски мрежи. В 105 г., последната година от управлението на император Хе-ди, Цай Лун предал своето изобретение на императора и оттогава хартията влязла в употреба, като получила името „коприната на княз Цай“.
- 3 Книгопечатането било изобретено в Китай през периода на управлението на династията Суй, в около 600 година.
- 4 През 40-те години на XI век (при императора от сунската династия Жън-цзун) Би Шен изнамерил начин за наборно печатане.
- 5 Според съществуващите данни барутът бил изнамерен в Китай в IX век. В XI век в Китай вече се изработвали оръдия и барутът се използвал за военни цели.
- 6 Това било първото голямо селско въстание в историята на Китай В 209 г. преди в. е., през време на управлението на император Ер-ши от цинската династия, Чен Шен и У Гуан, намирайки се на път за пограничния гарнизон, възглавили въстанието на 900 движещи се заедно с тях войници от пограничната охрана против жестоката тирания на цинския двор. Въстанието било подкрепено в цял Китай. Сян Юй и неговият чичо Сян Лян вдигнали войските в У (сега околия Усян в провинцията Цзянсу), а Лю Бан — в Пей (сега околия Пейсян в провинцията Цзянсу). Армията на Сян Юй унищожила главните сили на армията на цинската империя, а армията на Лю Бан първа заела района Гуанчжун (в днешната провинция Шенси) и столицата на цинската държава. След това между Лю Бан и Сян Юй започнала борба, през време на която Сян Юй претърпял поражение и загинал. По-късно Лю Бан станал император и основал династията Хан, която сменила династията Цин.
- 7 През последните години от управлението на западната ханска династия навред в страната ставали селски въстания и разпокъсани дребни селски въстания. В 8-а г. Ван Ман свалил властта на династията Хан, станал император и опитвалки се да отслаби селските въстания, провъзгласил известни реформи. По това време на юг върлувал голям глад. Гладуващите избрали за свои ръководители Ван Куан и Ван Фин, родом от Синша (сега в околията Цзиншан, провинция Хубей) и вдигнали въстание. По-късно създадената от тях селска армия, която получила името „войските от Синша“, с боеве стигнала до гр. Нянан. Чен Му, родом от Пинлин (в североизточната част на сегашната околия Суйсян, провинция

Хубей), начело на повече от хиляда души вдигнал въстание. Неговият отряд получил наименованието „войските от Пинлин“. Чимей („Червеновеждите“) и Тунма („Медните коне“) са също селски армии, въстали през времето на Ван Май в централната част на днешната провинция Шандун. Вожда на „Червеновеждите“ бил Фан Чун. Понеже всички участници във въстанието си боядисвали веждите червени, те получили названието „армия на червеновеждите“. Тя била най-голямата по онова време армия на селяни-въстаници.

- 8 Хуанцзян — „Жълтите превръзки“. В 184 г., през време на управлението на императора от източната ханска династия Лин-ди, избухнало селско въстание под ръководството на Чжан Цзяо; като отличителен знак въстаниците носели на главата си жълти превръзки.
- 9 В края на управлението на сунската династия навред избухвали селски въстания. Ли Ми и Доу Цзян-де били ръководители на тези въстания. Ли Ми в Хенан, а Доу Цзян-де в Хебей възглавявали въстаническите армии, които получили по това време най-голяма известност.
- 10 В 874 г. (при управлението на император Си-цзун от танската династия) Ван Сян-чжи възглавил въстанието в сегашната провинция Шандун, а на другата година Хуан Чао, родом от окръга Цао-чжю, подкрепил Ван Сян-чжи, като също вдигнал масите на въстание. Виж бележка 2 към труда „За изкореняване погрешните възгледи в партията“ в 1-я том на настоящото издание.
- 11 Сун Цзян и Фан Ла са известни вождове на двете селски въстания — в Северен и Южен Китай — през последните години от управлението на император Хуей-цзун от сунската династия (1101—1125). Сун Цзян действувал в района на границата на трите провинции — Шандун, Хебей и Хенан, а Фан Ла — в района на провинциите Чжецзян и Анхуей.
- 12 В 1352 г., през управлението на император Шун-ди от династията Юан, навред ставали народни въстания. Чжу Юан-чжан, родом от околната Финян в сегашната провинция Анхуей, влязъл в армията на въстаниците, ръководена от Го Цзи-син; а когато Го Цзи-син умрял, Чжу Юан-чжан възглавил въстаниците, свалил господството на монголската династия и станал пръв император от династията Мин.
- 13 Виж бележка 3 към труда „За изкореняване погрешните възгледи в партията“ в 1-я том на настоящото издание.
- 14 Виж бележка 31 към произведението „За тактиката на борбата срещу японския империализъм“ в 1-я том на настоящото издание.
- 15 В 1884—1885 г. френските агресори извършили въоръжено нахлуване във Виетнам, Гуанси, Фуцзян, Чжецзян и на остров Тай-

ван. Под командуването на военачалниците-патриоти Фин Цзидай и Лю Юн-фу китайските войски оказаха героична съпротива на агресорите и одържаха редица победи. Обаче прогнилото манчжурско цинско правителство въпреки тези победи подписа унижителния Тяншзински договор от 1895 г., призна заграбването на Виетнам от Франция и позволи на агресора да сложи ръка върху Южен Китай.

- 16 Правото на консулска юрисдикция е една от привилегиите, установени за чужденците с неравноправните договори, които империалистическите държави натрапваха със сила на старите китайски правителства. За пръв път това право било установено с китайско-английския договор в Хуми от 1843 г. и с китайско-американския договор във Ванся от 1844 г. Тези привилегии се състои в това, че живеещият в Китай поданик на държава, която се ползува с правото на консулска юрисдикция, във всички случаи, когато трябва да се явява като ответник или обвиняем по гражданско или наказателно дело, не е подсъден на китайския съд, а е подсъден само на съда на консула на своята държава.
- 17 От края на XIX в. империалистическите държави, които бяха нахлули в Китай, започнаха да го делят на сфери на влияние в съответствие със своята икономическа и военна мощ в Китай. Така например средната част от басейна на Янцзи беше превърната в сфера на влияние на Англия; провинциите Юнан, Гуанси и Гуандун — в сфера на влияние на Франция; провинцията Шандун — в сфера на влияние на Германия; провинцията Фуцзян — в сфера на влияние на Япония; Трите източни провинции станаха сфера на влияние на царска Русия, а след Руско-японската война от 1905 г. южната част на Трите източни провинции стана сфера на влияние на Япония.
- 18 След като империалистическите държави принудиха със сила манчжурското цинско правителство да признае известен брой пунктове по морското крайбрежие и по бреговете на реките за открити пристанища, те пак със сила заграбиха някои райони в местата, които им се струваха удобни за това, и ги превърнаха в тъй наречените „концесии“. На територията на тези концесии съществуваше особена система на управление, съвсем независима от китайската администрация и съдебни учреждения, т. е. беше въведен империалистически колониален режим. Заседно с това чрез подобни концесии империализмът пряко или косвено държеше под своя политически и икономически контрол властта на китайските феодални и компрадори. В периода на революцията от 1924—1927 г. революционните маси под ръководството на Китайската комунистическа партия подеха движение за възвръщане на концесиите и през януари 1927 г. отнеха от англичаните концесиите в Ханкоу и Цю-цзян. Обаче след контрареволуционния преврат на Чан Кай-ши концесиите на империалистите в различните части на Китай бяха запазени.

-
- 19 Тезиси „О революционном движении в колониальных и полуколониальных странах“ (Стенографический отчет IV конгресса Коминтерна. Выпуск 6. Москва, 1929, стр. 128. — *Бел. ред.*).
- 20 И. В. Сталин, „Революцията в Китай и задачите на Коминтерна“ (Съч., т. 9, стр. 236. — *Бел. ред.*).
- 21 И. В. Сталин, „За перспективите на революцията в Китай“ (Съч., т. 8, стр. 297 — *Бел. ред.*).
- 22 Виж В. И. Ленин, „Аграрната програма на социалдемократията в първата руска революция от 1905—1907 г.“ (Съч., т. 13. — *Бел. ред.*).

**СТАЛИН — ПРИЯТЕЛ НА КИТАЙСКИЯ
НАРОД**

(20 декември 1939 година)

На 21 декември тази година другарят Сталин навършва шестдесет години. Лесно е да си представим какво искрено, какво горещо ликуване ще предизвика тоя ден в целия свят, в сърцата на всички, които знаят за тази дата и които са настроени революционно.

Но да чествуваме Сталин — това не значи само да му поднесем своите поздравления. Да чествуваме Сталин — това значи да се борим за него, за неговото дело, за победата на социализма, за пътя, който той сочи на човечеството, да се борим за своя близък приятел. Защото сега огромното мнозинство на човечеството живее в мъки и само пътят, сочен от Сталин, само помощта на Сталин може да избави човечеството от бедствията.

Нашият китайски народ преживява период на най-тежки бедствия в своята история и сега повече откогато и да било му е нужна помощ. Както е казано в Шицзин*, „звучи неговият вик, търси приятелски отклик“.

Но кои са нашите приятели?

Едната категория — това са така наречените приятели, хора, които сами се наричат приятели на китайския народ; а и някои измежду китайците без дълги размисления ги наричат приятели. Обаче такъв вид приятели могат да бъдат оприличени на Ли Лин-фу¹. Ли Лин-фу бил пръв министър на танския двор; той бил прочут лицемер, за когото казвали: „На устата му — мед, а в пазвата — нож“. И тези така наречени приятели са такива „приятели“, на които „на устата им — мед, а в пазвата —

---

* Шицзин — „Книга на песните“, най-древните от които се отнасят към периода на Западния Чжоу (122—770 г. преди н. е.) Според преданието тези песни били събрани от Конфуций в V в. преди н. е.

нож“. Но кои са те, тези хора? Това са империалистите, те съчувствуват на Китай само на думи.

Другите наши приятели не са такива. Те ни съчувствуват искрено, отнасят се към нас като към родни братя.

А кои са те, тези хора? Това е съветският народ, това е Сталин.

Нито една страна не се отказа от своите привилегии в Китай, само Съветският Съюз се отказа от тях.

През време на нашата първа велика революция против нас се бориха всички империалисти — само Съветският Съюз ни помагаше.

От започването на войната против японските грабители нито едно правителство на империалистическите държави не ни оказа истинска помощ. Само Съветският Съюз ни помогна с военна авиация и материални ресурси.

Нима това не е достатъчно убедително?

На делото на националното и социалното освобождение на китайския народ може да помогне истински само страната на социализма, вождът на социализма, социалистическият народ, мислителите, политическите дейци и трудещите се от страната на социализма, и без тяхната помощ нашето дело не може да се увенчае с окончателна победа.

Сталин е верен приятел на китайския народ в неговата борба за освобождение. Любовта на китайския народ към Сталин, приятелските чувства на китайския народ към Съветския Съюз са дълбоко искрени. И никакви клевети, никакви опити да се посее вражда между тях няма да постигнат целта си.

Б Е Л Е Ж К И

¹ Ли Лин-фу (VIII в. от н. е.) — пръв министър на танския император Мин-хуан. В историческия труд „Цзичжи тунцзи“ за него се казва: „Като пръв министър Ли Лин-фу се стремил с всички средства да премахне от пътя си всеки, който го превъзхождал с таланти или заслуги, всеки, към когото императорът проявявал благоволение, всеки, чието влияние или положение можело да заплашва неговата кариера. Особено мразел той учените хора. Външно той бил добър с тях, ласкаел ги със сладки приказки, а тайно се стараел да ги погуби. Съвременниците му казвали за Ли Лин-фу: „на устата му мед, а в пазвата — нож“.

В ПАМЕТ НА БЕТЮН

(21 декември 1939 година)

Другарят Бетюн¹ беше член на Канадската прогресивна работническа партия. Той живя повече от 50 години. Той беше изпратен при нас от Канадската прогресивна работническа партия и от Комунистическата партия на САЩ и без да се побои от трудностите на дългия път, пристигна тук, за да помогне на Китай в неговата война срещу японските грабителни. През пролетта на миналата година той пристигна в Янан, а след това замина на работа в района на Утайшан, където загина преждевременно на своя боен пост. Чужденец, не преследвайки никакви користни цели, той се бе отдал всецяло на делото на освобождаването на китайския народ. Какво го потикваше към това? Неговият интернационализъм, неговото комунистическо съзнание, които трябва да служат за пример на всеки китайски комунист. Ленинизмът учи, че световната революция може да победи само ако пролетариатът от капиталистическите страни подкрепя освободителната борба на народите от колониалните и полуколониалните страни, а пролетариатът от колониите и полуколониите подкрепя освободителната борба на пролетариата от капиталистическите страни². Другарят Бетюн осъществяваше на практика тази ленинска линия. Ние, китайските комунисти, също трябва да осъществяваме тази линия на практика. Ние трябва да се обединим с пролетариатите от всички капиталистически страни, трябва да се обединим с пролетариатите от Япония, Англия, САЩ, Германия, Италия и всички други капиталистически държави и само тогава ще можем да съборим империализма, да извоюваме националното и социалното

освобождение на нашия народ, националното и социалното освобождение на всички народи в света. В това именно се състои нашият интернационализъм — нашето оръжие в борбата против тесния национализъм и тесния патриотизъм.

Присъщият на другаря Бетюн дух на безкористие и служене на хората се изразяваше в неговото чувство за най-дълбока отговорност за своята работа и в горащата му любов към другарите и към народа. Всеки комунист трябва да се учи на това от него. Има не малко хора, които се отнасят безотговорно към работата, заемат се с по-леките работи, а от трудните се страхуват, прехвърлят тежкия товар върху другите, като оставят за себе си лекия; каквото и да правят, те се грижат преди всичко за себе си, а после за другите. Направят някаква дреболия и я представят за подвиг, ходят и се хвалят, страхувайки се, че иначе хората няма да узнаят. Към другарите и към народа се отнасят не с гореща любов, а студено, безразлично, безчувствено. Въсщност такива хора не са комунисти или във всеки случай не бива да се считат за истински комунисти. Всички, които се връщаха от фронта, говореха за Бетюн с най-дълбоко уважение, всички без изключение се възхищаваха от него. Бетюн правеше огромно впечатление на всички бойци и на жителите на пограничния район Шанси—Чахар—Хебей, които имаха случай да се лекуват при него или да видят с очите си как работи. Всеки член на комунистическата партия трябва да се учи от другаря Бетюн да бъде истински комунист.

Другарят Бетюн беше лекар. Той бе направил лекуването на хората своя професия и неуморно усъвършенствуваше своето майсторство. В цялата санитарна служба на 8-а армия нямаше по-изкусен лекар от него. Това е превъзходен урок за всички, които са готови, без много да помислят, да сменят своята професия с нова, за всички, които се гнусят от практическа работа, свързана с приложни знания, считайки тази работа за незначителна, за безперспективна.

Аз имах случай да се срещна с другаря Бетюн само веднаж. След това той ми писа много писма. Поради своята застост аз му отговорих само с едно писмо, но

дори не зная дали то е стигнало до него. Аз скърбя дълбоко за неговата смърт. Сега всички ние почитаме паметта му и това свидетелствува за дълбочината на чувствата, предизвикани у нас от неговата душевна сила. Ние всички трябва да се учим от него на безкористие и самоотверженост. Така именно можем да станем хора, принасящи огромна полза на народа. Човек може да бъде надарен с по-големи или по-малки способности, но само притежаването на тези качества го прави човек с възвишена душа, истински човек, човек нравствен, човек, отрекъл се от низките интереси, човек, полезен на народа.

Б Е Л Е Ж К И

¹ Норман Бетюн — член на Канадската прогресивна работническа партия, известен лекар. В 1936 г., когато германските и италианските фашистки бандити нападнаха Испания, той замина за фронта и се отдаде на служба на испанския народ, който се бореше против фашизма. В 1937 г., когато в Китай избухна войната срещу японските грабителни, той пристигна начело на група канадски и американски медицински работници в освободените райони на Китай. През април 1938 г. той замина през Янан за пограничния район Шанси—Чахар—Хебей и работи там две години. Неговата самоотверженост, ентузиазъм в работата и чувство за отговорност бяха образец, достоен за подражание. На 12 ноември 1939 г., оперирайки ранени, той получи отравяне на кръвта и почина в околнята Вансян, провинция Хебей.

² Виж И. В. Сталин „За основите на ленинизма“, раздел VI, „Националният въпрос“ (Съч., т. 6. — Бел. ред.).

ЗА НОВАТА ДЕМОКРАЦИЯ

(Януари 1940 година)

---

1. НАКЪДЕ ВЪРВИ КИТАЙ?

Когато започна войната срещу японските грабителци, нашият народ се окрили духом, на всички се струваше, че изходът е намерен, мрачните лица веднага се проясниха. Обаче в последно време атмосферата на съгласителство отново се сгъсти, отново се развихри антикомунистическата истерия и китайският народ отново е натъкан в задънена улица. И това се отразява преди всичко върху дейците на културата и върху учащата се младеж, т. е. върху хората, които възприемат най-остро събитията. И отново стана неясно: какво да се прави? Накъде върви Китай? Ето защо може би е целесъобразно да се възползуваме от излизането на новото списание „Чжунго венхуа“¹, за да осветлим пътищата на развитието на политическия живот и на културата в нашата страна. Аз не съм компетентен по въпросите на културата, все се канех да се заема с тях, но едва сега пристъпих към това. За щастие редица наши янански другари вече дадоха изчерпателни статии на тази тема и нека нахвърляните от мен мисли послужат като малко встъпление към тях. Тези наши съображения трябва да се разглеждат само като отделни сполуки в неумелите търсения, като оная песъчинка, която извиква на живот бисера, като скромен почин, който ще потикне прогресивните дейци на културата в цялата наша страна да се отзоват на него със значителни трудове. Ние се надяваме, че съвместното обсъждане ще ни доведе до правилни изводи, отговарящи на националните нужди на Китай.

Научният подход се заключава в добросъвестното дирене на истината. А да се смятаме за непогрешими и само

да поучаваме другите е глупаво; при такъв подход не ще разрешим нито един въпрос. Твърде тежки са бедствията, преживявани от нашия народ. Само научният подход, само високото чувство за отговорност могат да изведат нашия народ на пътя на освобождението. Истината е само една и въпросът, на чия страна е тя, се решава в последна сметка от обективната практика, а не от субективното самохвалство. Само революционната практика на многомилionenния народ може да служи за мерило на истината. Аз мисля, че именно такава позиция трябва да заема започващото да излиза списание „Чжунго венхуа“.

2. НИЕ ИСКАМЕ ДА ИЗГРАДИМ НОВ КИТАЙ

Ние, комунистите, в течение на дълги години се борим не само за политическа и икономическа революция в Китай, но и за културна революция. Целта на цялата тази борба се състои в това, да изградим ново общество и нова държава на китайския народ. Това ново общество и тази нова държава ще имат не само нов политически строй и нова икономика, но и нова култура. А това значи, че ние не само се стремим да превърнем политически потискания и икономически експлоатирания Китай в политически свободен и икономически процъфтяващ, но и искаме да го превърнем от страна на господството на старата култура и поради това страна непросветена и изостанала в страна на господството на новата култура, следователно в страна просветена и напреднала. С една дума, ние искаме да изградим нов Китай. Създаване на нова култура на китайския народ — ето нашата цел в областта на културата.

3. ОСОБЕНОСТИ НА ИСТОРИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА КИТАЙ

Ние искаме да създадем нова култура на китайския народ. Но какво представлява тази нова култура?

Дадена култура (разглеждана като система от възгледи) е отражение на политиката и икономиката на дадено общество и на свой ред упражнява огромно влияние и въздействие върху политиката и икономиката на даденото общество; икономиката е базата, а политиката е концен-

триран израз на икономиката². Такъв е в основата си нашият възглед за отношението между културата, от една страна, и политиката и икономиката, от друга, и за отношението между политиката и икономиката. По такъв начин политиката и икономиката на дадена формация определят нейната култура и едва след това тази култура на свой ред оказва влияние и въздействие върху политиката и икономиката на дадена формация. Маркс казва: „Не съзнанието на хората определя тяхното битие, а, обратно, тяхното обществено битие определя съзнанието им“³. И по-нататък: „Философите само по различен начин са обяснявали света, но задачата се състои в това, той да бъде променен“⁴. Това е научно определение, което за пръв път в историята на човечеството правилно разреши въпроса за отношението на съзнанието към битието и легна в основата на активната революционна теория на отражението, впоследствие задълбочено развита от Ленин. Обсъждайки проблемите на китайската култура, ние не трябва да забравяме това основно положение.

И тъй, въпросът е ясен: реакционните елементи в старата култура на китайския народ, които ние искаме да унищожим, са неразривно свързани със старата политика и старата икономика на китайския народ, а новата култура на китайския народ, която ние искаме да създадем, също е неразривно свързана с новата политика и новата икономика на китайския народ. Старата политика и старата икономика — това е основата на старата култура на китайския народ, а новата политика и новата икономика ще станат основа на новата култура на китайския народ.

А какво е старата политика и старата икономика на китайския народ? И какво представлява неговата стара култура?

От времето на чжоуската и цинската династии в Китай съществува феодално общество; политиката беше феодална политика, икономиката беше феодална икономика, а господстващата култура като отражение на тази политика и икономика беше феодална култура.

А от времето на нахлуването на чуждестранния капитализъм в Китай и от времето, когато в китайското общество постепенно започнаха да се зараждат капита-

листически елементи, Китай постепенно се превърна в колониална, полуколониална и полуфеодална страна. В съвременен Китай в районите, окупирани от японците, съществува колониално общество, в районите, в които господства гоминданът — главно все още полуколониално общество, при това както в районите, окупирани от японците, така и в районите на гоминданското господство преобладават феодалните и полуфеодалните порядки. Такъв е характерът на съвременното китайско общество, такива са националните особености на съвременен Китай. И ако вземем господстващите черти, то политическият строй на това общество е колониален, полуколониален и полуфеодален строй, неговата икономика е колониална, полуколониална и полуфеодална икономика, а господстващата в него култура като отражение на тази политика и икономика е колониална, полуколониална и полуфеодална култура.

Против тази именно господстваща политическа, икономическа и културна формация е насочена нашата революция. Ние искаме да унищожим именно този стар колониален, полуколониален и полуфеодален политически строй, старата икономика и обслужващата ги стара култура. А се стремим да построим съвсем противоположното — нов политически строй, нова икономика и нова култура на китайския народ.

Но в такъв случай какво представлява новият политически строй, новата икономика на китайския народ, какво представлява неговата нова култура?

Историческият ход на китайската революция трябва да се раздели на две фази: първата — това е демократическата революция, а втората — социалистическата революция. Това са два различни по характер революционни процеса. Но това, което ние наричаме демокрация, сега вече не е демокрация от стария тип. Това не е вече старата демокрация, а демокрация от нов тип, нова демокрация.

Изхождайки от това, можем да твърдим, че новият политически строй на китайския народ ще бъде политически строй на новата демокрация, неговата нова икономика — икономика на новата демокрация, а новата култура на китайския народ — култура на новата демокрация.

Такава е историческата особеност на сегашната китайска революция. Ония партии и дейци, които, осъществявайки революцията в Китай, не разбират тази историческа особеност, не могат да ръководят революцията, не могат да я доведат до победа. Те ще бъдат отхвърлени от народа и ще се превърнат в жалки отцепници.

4. КИТАЙСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ — ЧАСТ ОТ СВЕТОВНАТА РЕВОЛЮЦИЯ

Историческата особеност на китайската революция се състои в това, че тя се дели на две фази: демократическа и социалистическа, при което в първата фаза става дума вече не за демокрация въобще, а за демокрация от китайски тип, особена, нов тип демокрация — нова демокрация. А как се създаде тази историческа особеност? Съществувала ли е тя вече преди сто години или е възникнала по-късно?

Достатъчно е да проследим хода на китайската и на световната история, за да стане ясно, че тази историческа особеност се създаде съвсем не през време на опиумната война, а едва по-късно, след първата световна война и Октомврийската революция в Русия. По-надолу ние ще разгледаме процеса на нейното възникване.

Ясно е, че тъй като съвременното китайско общество по своя характер е колониално, полуколониално и полуфеодално, китайската революция трябва да се дели на две фази. Първата фаза — това е превръщането на колониалното, полуколониално и полуфеодално общество в общество независимо, демократично; втората фаза е по-нататъшното развитие на революцията, изграждането на социалистическото общество. Сега китайската революция преминава своята първа фаза.

Подготвителните етапи на тази първа фаза започнаха още от времето на опиумната война от 1840 г., т. е. от времето, когато китайското общество започна да се превръща от феодално общество в полуколониално и полуфеодално общество. По този път бяха изминати редица етапи, такива като движението на тайпините, китайско-френската война, китайско-японската война, реформите от 1898 г., революцията от 1911 г., „движението от 4 май“, Северния

поход, революционната аграрна война и, най-сетне, сегашната война срещу японските грабители. Всички тези многобройни етапи обхващат цяло столетие и в известен смисъл всички те служеха на осъществяването на задачите на първата фаза на революцията. През този период китайският народ в различно време и в различна степен осъществяваше първата фаза на революцията, бореше се против империализма и феодалните сили, бореше се за изграждане на независимо демократично общество, за осъществяване първата фаза на революцията. А революцията от 1911 г. в по-пълен смисъл послужи за начало на тази революция, която по своето социално съдържание е буржоазнодемократическа революция, а не пролетарска, не социалистическа. Тази революция засега не е завършена и за завършването ѝ ще са нужни още много усилия, тъй като нейните врагове и сега още са много силни. Когато Сун Ят-сен казваше: „Революцията още не е завършена и моите съмишленици трябва да продължат своите усилия“, той имаше предвид именно тази буржоазнодемократическа революция.

Обаче след като в 1914 г. избухна първата световна империалистическа война, а в 1917 г. Октомврийската революция в Русия създаде върху една шеста част от земното кълбо социалистическа държава, буржоазнодемократическата революция в Китай претърпя изменения.

Дотогава буржоазнодемократическата революция в Китай спадаше към стария тип буржоазнодемократически революции, беше част от световната буржоазнодемократическа революция от стария тип.

След това буржоазнодемократическата революция в Китай стана вече нов тип буржоазнодемократическа революция и в общия революционен фронт съставлява част от световната пролетарско-социалистическа революция.

Защо? Защото първата световна империалистическа война и Октомврийската революция — първата победоносна социалистическа революция — измениха целия ход на световната история, откриха нова епоха в световната история.

В епохата, когато в една част от света (съставляваща една шеста част от земното кълбо) фронтът на световния капитализъм е пробит, а в останалите части на света на-

пълно се е разкрила неговата гнилост, в епохата, когато оцелялата засега още част от капиталистическия свят не може да живее, без да се опира в още по-голяма степен на колониите и полуколониите, в епохата, когато вече е създадена социалистическата държава, която прогласи своя стремеж да води борба, насочена към поддържане на всички освободителни движения в колониите и полуколониите, в епохата, когато пролетариатът от капиталистическите страни всеки ден все повече се освобождава от влиянието на социал-империалистическите и социалдемократическите партии и прогласява своята солидарност с освободителното движение в колониите и полуколониите — ако в тази епоха в някоя колониална или полуколониална страна възниква революция, насочена срещу империализма, т. е. срещу международната буржоазия, срещу международния капитализъм, тя вече не се отнася към стария тип буржоазнодемократически революции, а към новия тип революции, тя вече не е част от старата световна буржоазна, капиталистическа революция, а част от новата световна революция, т. е. част от световната пролетарска, социалистическа революция. Такива революционни колонии и полуколонии вече не могат да бъдат съюзници на световния капиталистически фронт на контрареволуцията, те се превръщат в съюзници на световния социалистически фронт на революцията.

Макар такава революция в колониална или полуколониална страна в първия си етап, в първата си фаза по своето социално съдържание общо взето да си остава все още буржоазнодемократическа и нейните искания обективно да водят към разчистване пътя за развитие на капитализма, тази революция вече не е старата революция, ръководена от буржоазията и поставяща си за цел образуването на капиталистическо общество и държава на буржоазната диктатура. Сега тя е нова революция, ръководена от пролетариата и поставяща си за цел през първия етап създаването на общество на новата демокрация и държава на диктатурата на съюза на всички революционни класи. Затова именно такава революция разчиства път и за развитието на социализма и при това още по-широк път. Съобразно с измененията, които стават в лагера на врага и в състава на съюзниците, тази револю-

ция в хода на нейното осъществяване на свой ред се дели на редица етапи, но основният ѝ характер си остава неизменен.

Такава революция бие по империализма докрай. Затова тя е неприемлива за империализма и среща отпор от негова страна. Но затова пък тя е приемлива за социализма и намира помощ от страна на социалистическата държава и социалистическия международен пролетариат.

Ето защо такава революция не може да не стане част от световната пролетарско-социалистическа революция.

„Китайската революция е част от световната революция“ — това правилно положение бе издигнато още през периода на първата велика китайска революция от 1924 — 1927 г. То беше издигнато от китайските комунисти и одобрено от всички участници в антиимпериалистическата и антифеодална борба по онова време. Тогава обаче съдържанието на това теоретическо положение още не беше разкрито и в резултат разбирането на този въпрос беше още твърде мъгляво.

Тази „световна революция“ вече не е световната революция от стария тип — на старата световна буржоазна революция отдавна вече дойде краят, — а е нова световна революция, световна социалистическа революция. Също така и тази „част“ вече не е част от старата, буржоазната революция, а е част от новата, социалистическата революция. Това е огромна промяна, това е промяна, която няма равна на себе си в историята на Китай и на целия свят.

Издигайки горепоменатото правилно положение, китайските комунисти се опираха на учението на И. В. Сталин.

Още през 1918 г. в труда си, посветен на първата годишнина на Октомврийската революция, И. В. Сталин писа:

„Великото световно значение на Октомврийския преврат се състои преди всичко в това, че той:

1) разшири рамките на националния въпрос, като го превърна от частен въпрос за борба с националното потисничество в Европа в общ въпрос за освобождението на потиснатите народи, колонните и полуколонните от империализма;

2) откри широки възможности и действителните пътища за това освобождение, с което значително облекчи и делото за освобождението на потиснатите народи от Запада и Изтока, като ги въвлече в общото течение на победоносната борба с империализма;

3) Извърли по този начин мост между социалистическия Запад и поробения Изток, като създаде нов фронт на революциите, от пролетариите на Запад през Руската революция до потиснатите народи от Изток, против световния империализъм.“⁵

След този труд И. В. Сталин неведнъж е развивал теоретическото положение, че революциите в колониите и полуколониите са се отдалечили от стария тип и са станали част от пролетарската социалистическа революция. Това е изложено най-ясно и релефно в публикуваната на 30 юни 1925 г. статия на И. В. Сталин, в която той polemизира с югославските националисти. Тази статия е поместена в преведената от Чжан Чжун-ши книга, излязла под названието „Сталин за националния въпрос“, и е озаглавена: „Още веднаж по националния въпрос“. Там четем следния абзац:

„Семич се позовава на едно място от брошурата на Сталин „Марксизмът и националният въпрос“, написана в края на 1912 година. Там е казано, че „в условията на възходящия капитализъм националната борба е борба на буржоазните класи помежду им.“ Очевидно, той се опитва с това да намекне, че е правилна неговата формула за определяне социалния смисъл на националното движение в дадените исторически условия. Но брошурата на Сталин е написана преди империалистическата война, когато в представата на марксистите националният въпрос не беше още въпрос от световно значение, когато основното искане на марксистите за правото на самоопределение се оценяваше не като част от пролетарската революция, а като част от буржоазнодемократическата революция. Би било смешно да не се вижда, че оттогава международната обстановка се коренно измени, че, от една страна, войната, и, от друга страна, Октомврийската революция в Русия превърнаха националния въпрос от частица на буржоазнодемократическата революция в частица на пролетарско-социалистическата революция. Ленин казваше още през октомври 1916 година в своята статия за „Резултатите от дискусията за самоопределението“, че главната точка на националния въпрос — за правото на самоопределение — е престанала да съставлява част от общодемократическото движение, че тя вече се е превърнала в съставна част на общопролетарската, на социалистическата революция. Да не говоря за по-късните трудове по националния въпрос както на Ленин, така и на други представители на руския комунизъм. Какво значение може да има след всичко това позоваването на Семич на познатото място в брошурата на Сталин, написана в периода на буржоазнодемократическата революция в Русия, сега, когато ние, по силата на новата историческа обстановка, встъпихме в нова епоха, в епохата на пролетарската революция? То може да има само това значение, че Семич цитира във от пространството и времето, във от зависимостта от живата историческа об-

становка, като нарушава с това елементарните изисквания на диалектиката и не се съобразява с това, че правилното в една историческа обстановка може да се окаже неправилно в друга историческа обстановка.*

Оттук става ясно, че има две световни революции. Едната от тях е буржоазната, капиталистическата световна революция; времето на тази революция отдавна вече мина, тя свърши още с възникването на първата световна империалистическа война в 1914 г. и особено с Октомврийската революция от 1917 г. в Русия. От този момент започна другата световна революция — световната пролетарска социалистическа революция. В тази революция главна сила е пролетариатът от капиталистическите страни, а негов съюзник са потиснатите народи от колониите и полуколониите. Независимо от това, кои класи, кои партии и кои отделни представители на потиснатите народи вземат участие в революцията, независимо от това, съзнават ли те това или не, разбират ли това субективно или не, ако те се борят против империализма, тяхната революция става част от световната пролетарска социалистическа революция и самите те стават нейни съюзници.

Днес значението на китайската революция порасна още повече. Сега преживяваме такъв период, когато поради икономическата и политическа криза на капитализма светът всеки ден все повече бива въвличан във втората световна война; когато СССР вече е навлязъл в периода на прехода от социализма към комунизма и вече е в състояние да ръководи световния пролетариат и потиснатите народи и да им оказва подкрепа в тяхната борба против империалистическата война, в техните боеве с капиталистическата реакция; когато пролетариатът от капиталистическите страни се готви да събори капитализма и да построи социализма; когато китайският пролетариат, селяните, интелигенцията и останалите слоеве на дребната буржоазия под ръководството на Китайската комунистическа партия вече са се оформили в огромна самостоятелна политическа сила. Сега преживяваме именно такова време, а щом е така, не трябва ли да смятаме, че световното значение на китайската революция е пораснало още

* И. В. Сталин, Съч. т. 7, стр. 184--185.

повече? Аз мисля, че трябва. Китайската революция е *велика* част от световната революция.

Китайската революция през първия си етап (който от своя страна се подразделя на редица по-малки етапи), *макар* и по своето социално съдържание да е буржоазно демократическа революция от нов тип, а не още пролетарска, социалистическа революция, отдавна вече е *стала* част от световната пролетарска социалистическа революция, а сега, нещо повече, огромна част от тази световна революция, неин велик съюзник.

Първата фаза, първият етап от тази революция в *никой* случай не трябва да доведе и не може да доведе, до създаване в Китай на капиталистическо общество на буржоазната диктатура; на този етап се поставя задачата да създадем *ново* демократическо общество на диктатурата на съюза на всички революционни класи в Китай под ръководството на китайския пролетариат и по такъв начин да завършим първия етап. След това революцията ще бъде преведена на втория етап — етапа на изграждане социалистическото общество в Китай.

Това е главната особеност на сегашната китайска революция, в това се състои новият революционен процес на последните две десетилетия (смятано от времето на движението от 4 май 1919 г.), това е живото, конкретното съдържание на сегашната китайска революция.

5. ПОЛИТИЧЕСКИЯТ СТРОЙ НА НОВАТА ДЕМОКРАЦИЯ

Китайската революция се дели на два исторически етапа, първият от които е *ново* демократическата революция. Това представлява нова историческа особеност на китайската революция. Но в какво конкретно се изразява тази нова особеност в политическите и икономическите отношения в Китай? По-долу ние ще осветлим тоя въпрос.

До движението от 4 май 1919 г. (това движение възникна след първата световна война от 1914 г. и Октомврийската революция от 1917 г. в Русия) ролята на политически ръководител на буржоазно демократическата революция в Китай принадлежеше на дребната буржоазия и на буржоазията (на тяхната интелигенция). По

това време китайският пролетариат още не беше излязъл на политическата арена като съзнателна, самостоятелна класова сила. Участвайки в революцията, той още вървеше след дребната буржоазия и буржоазията. Например именно такава роля игра пролетариатът през време на революцията от 1911 г.

Макар че след „движението от 4 май“ китайската национална буржоазия продължава да участва в революцията, ролята на политически ръководител на буржоазнодемократическата революция в Китай вече принадлежи не на китайската буржоазия, а на китайския пролетариат. През този период нарастването на китайския пролетариат и влиянието на руската революция доведоха до това, че пролетариатът бързо се превърна в съзнателна, самостоятелна политическа сила. Неговата партия — Китайската комунистическа партия — издигна лозунга „Долу империализмът!“ и програма за последователно осъществяване на китайската буржоазнодемократическа революция. А аграрната революция се осъществяваше вече самостоятелно от Китайската комунистическа партия.

Поради това, че китайската национална буржоазия е буржоазия на колониална и полуколониална страна и изпитва върху себе си империалистическия гнет, тя дори в епохата на империализма все пак в известни периоди и в известна степен запазва революционността си в борбата против чуждестранния империализъм и против бюрократическо-милитаристическите правителства в своята страна (последното се потвърждава с примери от периода на революцията от 1911 г. и на Северния поход) и може в съюз с пролетариата и дребната буржоазия да действа против ония врагове, с които е склонна да се бори. В това е разликата между китайската буржоазия и буржоазията на бившата руска империя. В бившата руска империя поради това, че тя беше вече държава на военно-феодалния империализъм и осъществяваше завоевателна политика, буржоазията беше лишена от всякаква революционност. Там задачата на пролетариата беше да се бори с буржоазията, а не да се съюзява с нея. В Китай обаче поради това, че той представлява колониална и полуколониална страна и сам е обект на агресия, китайската национална буржоазия в известни периоди и в известна степен още

може да проявява революционност. Тук задачата на пролетариата се състои в това, да не пренебрегва тази революционност на националната буржоазия, а да създаде с последната единен фронт против империализма и против бюрократично-милитаристическите правителства.

Обаче именно поради това, че китайската национална буржоазия е колониална и полуколониална буржоазия и затова икономически и политически извънредно слаба, тя притежава същевременно и друго свойство — склонност към съглашателство с враговете на революцията. Китайската национална буржоазия дори през време на революцията не е склонна да скъса напълно с империализма. Освен това тя е тясно свързана с експлоатацията в селото, осъществявана чрез даване на земята под аренда. Затова тя не е склонна и не е способна да се съгласи с пълното събаряне на империализма, а още по-малко с пълното събаряне на феодалните сили. По такъв начин китайската национална буржоазия не е в състояние да разреши нито един от двата основни въпроса, нито една от двете основни задачи на китайската буржоазнодемократическа революция. Що се отнася до китайската едра буржоазия, тя в лицето на гоминдана през целия дълъг период от 1927 до 1937 г., като се хвърли в обятията на империализма и влезе в блок с феодалните сили, се борише против революционния народ. Китайската национална буржоазия в 1927 г. и в течение на известен период след 1927 г. също вървеше с контрареволуцията. В хода на войната срещу японските грабителски част от едрата буржоазия, представлявана от Ван Цзин-вей, отново капитулира пред врага, като даде нов пример за предателството на едрата буржоазия. По това китайската буржоазия се отличава от европейската и американската буржоазия в миналото, особено от френската буржоазия. В страните на Европа и Америка, особено във Франция, по времето, когато те още преживяваха епохата на революциите, буржоазните революции бяха сравнително последователни; в Китай буржоазията не проявява дори такава последователност.

От една страна, способност да участва в революцията, от друга — склонност към съглашателство с враговете на революцията — такава е двойствената природа

на китайската буржоазия. Тази двойственост беше присъща в миналото и на европейската и американската буржоазия. Пред лицето на силен враг буржоазията се съюзява с работниците и селяните за борба с този враг; но когато у работниците и селяните се пробужда класовото самосъзнание, тя се съюзява с врага за борба против работниците и селяните. Това е закон, общ за буржоазията на всички страни в света. Но у китайската буржоазия тази черта се проявява с особена сила.

В Китай въпросът е съвсем ясен: който съумее да поведе народа на борба за събаряне на империализма и феодалните сили, той ще спечели доверието на народа, тъй като империализмът и феодалните сили, особено империализмът, са смъртни врагове на народа. А днес онзи, който съумее да поведе след себе си народа на борба за изгонване на японския империализъм и за установяване на демократична система на управление, ще стане спасител на народа. Историята показва, че китайската буржоазия не може да се справи с тези задачи и те неизбежно лягат върху плещите на пролетариата.

Затова при всички условия китайският пролетариат, селяните, интелигенцията и другите слоеве на дребната буржоазия са главната сила, която решава съдбата на страната. Тези класи или вече са станали, или стават съзнателни и те неминуемо образуват скелета на държавната организация и на организацията на властта в Китайската демократична република, при което ръководната сила ще бъде пролетариатът. Китайската демократична република, която предстои сега да изградим, може да бъде само демократична република на диктатурата на съюза на всички антиимпериалистически и антифеодални сили, ръководени от пролетариата. Това ще бъде република на новата демокрация, република на истински революционните нови три народни принципа, включващи грите основни политически принципа на Сун Ят-сен.

Такава република на новата демокрация се отличава от една страна, от буржоазните републики от стария, европейско-американски тип, от републиките на буржоазната диктатура. Те бяха републики на старата демокрация, времето на която вече е минало. От друга страна, републиката на новата демокрация се отличава от буржоазните

стическите републики от типа на СССР, от републиките на диктатурата на пролетариата. Тези социалистически републики вече процъфтяват в СССР и ще бъдат създадени във всички страни, които сега са капиталистически. Те несъмнено ще станат господстващата форма на държавната организация и на организацията на властта във всички напреднали промишлени страни. Обаче тази форма засега още, в определен исторически период от време, не може да бъде приложена в революциите в колониалните и полуколониалните страни. А затова в определен исторически период от време в хода на революциите във всички колониални и полуколониални страни като форма на държавно устройство може да бъде приета само третата форма: това, което наричаме република на новата демокрация. Това е форма, присъща на определен исторически период и следователно преходна; обаче тя е форма необходима и задължителна.

И тъй, ако класифицираме многообразните форми на държавен строй, които съществуват в света, по класовия характер на властта, те ще се сведат главно до следните три типа: 1) републики на буржоазната диктатура; 2) републики на пролетарската диктатура; 3) републики на диктатурата на съюза на няколко революционни класи.

Първият тип — това са държавите на старата демокрация. Днес, след избухването на втората империалистическа война, в много капиталистически страни вече няма и помен от демокрация; те се превърнаха или се превръщат в държави на кървавата военна диктатура на буржоазията. Някои държави на обединената диктатура на буржоазията и помещиците могат да бъдат отнесени към същата категория.

Вторият тип съществува в СССР, неговото раждане назрява сега във всички капиталистически страни и в бъдеще той ще стане световна господстваща форма за определен период.

Третият тип е преходната форма на държава, създавана от революциите в колониалните и полуколониални страни. Разбира се, революциите в различните колониални и полуколониални страни ще имат свои особености, но това ще бъдат само малки различия при голямо сходство.

Щом става дума за революции в колониите и полуколониите, държавната организация и организацията на властта там общо взето непременно ще бъдат еднакви. Това ще бъдат държави на новата демокрация, в които няколко антиимпериалистически класи ще се обединят за съвместна диктатура. За днешен Китай такава новодемократична държава трябва да бъде държавата на единния антияпонски фронт. Последният си поставя за цел борбата срещу японските грабителни, т. е. борбата против империализма; това е единният фронт, т. е. съюзът на няколко революционни класи. Но за съжаление, въпреки че войната срещу японските грабителни се води вече отдавна, върху голяма част от територията на страната е изключение на ръководените от комунистическата партия демократични бази за съпротива срещу японските грабителни, демократизацията общо взето, още не е и започната. Японският империализъм се възползува от тази наша основна слабост и стремително нахлу вътре в страната. Ако и занапред курсът не бъде изменен, съдбата на нашата нация ще се окаже в сериозна опасност.

Става дума всъщност за държавния строй. Разправите по този въпрос продължават вече няколко десетилетия, като се почне от последните години от съществуването на цинската династия, обаче и досега въпросът не е изяснен. А всъщност той се свежда само до едно — до положението на различните обществени класи в държавата. Буржоазията винаги премълчава тази разлика в положението на класите и прикривайки се с думата „нация“, осъществява на практика диктатурата на една класа. Такова премълчаване съвсем не е в интерес на революционния народ и това трябва да се каже напълно определено. Думата „нация“ може да се използва, обаче в това понятие съвсем не се включват контрареволуционните елементи и националните предатели. Диктатура на всички революционни класи, насочена против контрареволуционерите, против националните предатели — ето държавата, която ни е нужна днес.

„В наше време тъй нареченото „народовластие“ в различните страни често се монополизира от буржоазията и се превръща в оръдие за потискане на простия народ. А гоминданският принцип на народовластие означава,

че властта трябва да бъде общо достойние на целия прост народ, а не да се присвоява от шепа хора.“ Тази тържествена декларация се съдържа в Манифеста на 1-я Общокитайски конгрес на гоминдана, който се състоя в 1924 г., в периода на сътрудничество между гоминдана и комунистическата партия. В продължение на шестнадесет години гоминданът нарушава тази декларация, което и доведе страната до сегашното извънредно тежко положение. Това е извънредно голяма грешка на гоминдана и ние се надяваме, че в борбата срещу японските грабителци, в очистителния огън на войната, гоминданът ще поправи грешката си.

Що се отнася до въпроса за тъй наречената форма на властта, тук става дума за формата на изграждане на политическата власт, за това, каква форма избира определена обществена класа, създавайки органи на властта за борба с враговете и за собствената си защита. Без органи на властта със съответна форма няма и държава. Сега в Китай може да се приложи следната система: общокитайско събрание на народните депутати, провинциални, околийски, районни — включително и селски събрания на народните депутати, при което органите на държавната власт трябва да се избират от събранията на народните депутати от всички степени. Но при това необходимо е да се въведе избирателна система, основана на действително всеобщи и равни избори, без разлика на пол и религия, без имуществен и образователен ценз и т. н. Само такава система ще съответствува на положението на различните революционни класи в държавата, ще даде възможност за изразяване волята на народа и за ръководене на революционната борба, ще отговаря на духа на новата демокрация. Тази система е демократическият централизъм. Само органи на властта, изградени по принципа на демократическия централизъм, могат напълно да съдействуват за изразяване волята на целия революционен народ и са способни да се нахвърлят с най-голяма сила срещу враговете на революцията. Принципът, който гласи, че властта не бива „да се присвоява от шепа хора“, трябва да памери израз в организацията на държавната власт и на армията. Без истински демократичен режим тази цел не може да бъде постигната. Иначе ще се по-

лучи несъответствие между държавния строй и формата на организация на властта.

Държавният строй е диктатура на съюза на всички революционни класи, формата на организация на властта е демократическият централизъм. Такъв е политическият строй на новата демокрация, такава е републиката на новата демокрация, република на единния антияпонски фронт, република на новите три народни принципа, които включват трите главни политически принципа — Китайската република, чиято същност ще отговаря на названието ѝ. А сега макар да имаме названието „Китайска република“, тя по своята същност не е република и задачата днес се състои в това, да приведем същността в съответствие с названието.

Такива са вътрешните политически отношения, които трябва да създадем и не може да не създадем в революционен Китай, в Китай, който се бори против японските окупатори. Такъв е днес единствено правилният курс в изграждането на държавата.

в. ИКОНОМИКАТА НА НОВАТА ДЕМОКРАЦИЯ

Републиката, която ще бъде изградена в Китай, трябва и в политическо, и в икономическо отношение да бъде република на новата демокрация.

В държавна собственост на тази република трябва да бъдат предадени големите банки, големите промишлени и търговски предприятия. „Всички предприятия, принадлежащи на китайци и на чужденци, които или имат монополистичен характер, или са много големи по своите мащаби и не могат да се управляват от частни лица, като например банките, железниците, въздушните съобщения и др. т., се експлоатират и управляват от държавата, за да не може частният капитал да държи в свои ръце живота на народа. Ето къде е главният смисъл на ограничаването на капитала.“ Това е също тържествена декларация, която се съдържа в Манифеста на 1-я Общокитайски конгрес на гоминдана, състоял се в периода на сътрудничество между гоминдана и комунистическата партия. В това се и заключава правилната линия на организиране на икономиката на новодемократичната република.

лика. В ръководената от пролетариата република на новата демокрация държавният стопански сектор по своя характер ще бъде социалистически и ще бъде ръководна сила на цялото народно стопанство. Но в тази република съвсем няма да бъде конфискувана капиталистическата частна собственост освен горепосочената и съвсем няма да бъде забранявано развитието на такова капиталистическо производство, което не може „да държи в свои ръце живота на народа“, тъй като икономиката в Китай все още е крайно изостанала.

В тази република ще бъдат взети някои необходими мерки за конфискуване на помещическите земи и за поделянето им между безимотните и малоимотните селяни, за осъществяване лозунга на Сун Ят-сен „на всеки орач — своя нива“, за ликвидиране феодалните отношения в селото и за предаване на земята в собственост на селяните. Ще бъде допуснато и съществуването на кулашки стопанства в селото. Това е курс на „изравняване правото на земя“. Правилният лозунг, който изразява същността на този курс, е „на всеки орач — своя нива“. На този етап, изобщо казано, още не се създава социалистическо селско стопанство, но в различните кооперативни стопанства, развиващи се върху основата на лозунга „на всеки орач — своя нива“, вече ще се съдържат и социалистически елементи.

Китайската икономика непременно ще тръгне по пътя на „ограничаване на капитала“ и „изравняване правото на земя“. Съвсем недопустимо е тя да бъде „присвоена от шепата хора“. Съвсем недопустимо е малка група капиталисти и помещици „да държи в свои ръце живота на народа“. Да строим капиталистическо общество по американо-английски образец е също тъй недопустимо, както и да запазваме старото, полуфеодално общество. Който се осмели да се отклони от посочения по-горе курс, той положително нищо няма да постигне и само ще си строши главата.

Такива са вътрешните икономически отношения, които непременно ще бъдат създадени в революционен Китай, в Китай, борещ се против японските грабители.

Такава икономика именно ще бъде икономика на новата демокрация,

А политиката на новата демокрация ще бъде концентриран израз на тази икономика на новата демокрация.

7. ПРОТИВ ДИКТАТУРАТА НА БУРЖОАЗИЯТА

За такава република, която по своето политическо и икономическо устройство ще бъде република на новата демокрация, са над 90% от целия наш народ и друг път не може да има.

Не трябва ли да тръгнем по пътя на изграждането на капиталистическо общество на буржоазната диктатура? Разбира се, това е стар път, утъпкан от буржоазията на Европа и Америка. Но ето беда — нито международната, нито вътрешната обстановка не позволяват на Китай да тръгне по този път.

При сегашната международна обстановка този път е затворен. Международната обстановка се характеризира главно с това, че между капитализма и социализма се води борба, капитализмът върви надолу, а социализмът се намира в подем. Преди всичко международният капитализъм, т. е. империализмът, няма да допусне създаването на капиталистическо общество на буржоазната диктатура в Китай. Новата история на Китай е история на агресията на империализма в Китай, на борбата на империализма против стремежа на Китай към независимост, на препятствията, които той е поставил на развитието на капитализма в Китай. В миналото всички революционни акции в Китай бяха задушени от империализма, безбройните герои, паднали в тези революционни акции, през целия си живот носеха чувството на пламенна омраза към империализма. Сега в страната нахлу мощният японски империализъм, който се стреми да превърне Китай в своя колония. Сега в Китай се развива японският капитализъм, а съвсем не някакъв китайски капитализъм. Сега в Китай има диктатура на японската буржоазия, а съвсем не някаква диктатура на китайската буржоазия. Наистина ние живеем в периода на последните конвулсии на империализма, той скоро ще загине. Империализмът — това е „умиращ капитализъм“⁴⁰. Но именно поради това, че скоро ще загине, той все повече живее за сметка на колонните и полуколонните и за нищо на света няма да допусне в някоя колония или полуколония да бъде създадено капи-

талистическо общество на буржоазната диктатура. Именно защото японският империализъм е затънал в тресавището на тежка икономическа и политическа криза, т. е. защото скоро ще загине, той непременно ще се стреми да разбие Китай, да го превърне в своя колония и затова прерязва пътя на Китай към установяване диктатура на буржоазията, към развитие на национален капитализъм.

По-нататък, това не ще допусне и социализмът. Всички империалисти в света са наши врагове. Ако Китай иска да стане независим, той в никой случай не може да мине без помощта на социалистическата държава и международния пролетариат. Това значи, че той не може да мине без помощта на СССР, не може да мине без помощта на пролетариата на Япония, както и на Англия, САЩ, Франция, Германия, Италия, който води — всеки в своята страна — борба против капитализма. Макар че не можем да твърдим, че победата на китайската революция ще дойде само след победата на революцията в Япония, а също в Англия, САЩ, Франция, Германия, Италия или в една-две от тия страни, несъмнено е обаче, че за победата на китайската революция са необходими освен нашите усилия и усилията на пролетариата в тези страни. Това важи особено за помощта на Съветския Съюз, която е необходимо условие за завоюване на окончателната победа във войната против японските грабителни. Да се откажем от помощта на Съветския Съюз значи да обречем революцията на поражение. Нима уроците от антисъветската кампания, разгърнала се след 1927 г.⁷, не доказват това изключително нагледно? Съвременният свят живее в нова епоха, епоха на революции и войни, епоха на неминуема гибел на капитализма и неотклонен разцвет на социализма. Не ще ли бъде най-голяма нелепост в тези условия, след победата на Китай над империализма и феодализма, да започнем да изграждаме капиталистическо общество на буржоазната диктатура?

Ако поради особените условия (победата на турската буржоазия в борбата с гръцката агресия, изключителната слабост на пролетариата) след първата световна империалистическа война и след Октомврийската революция се появи миниатюрната кемалистка Турция⁸, където беше установена диктатура на буржоазията, то след втората

световна война и след пoстрояването на социализма в СССР друга такава Турция вече няма да се появи и още по-немислимо е появяването на такава Турция с 450-милионно население. Поради особените условия в Китай (слабостта на буржоазията и нейната съглашателска природа, мощта на пролетариата и неговата последователна революционност) тук никога не са се случвали такива „лесни успехи“ както в Турция. Нима след поражението на великата революция в 1927 г. китайските буржоа не почнаха да дрънкат за кемализъм? Но къде е китайският Кемал? Къде са диктатурата на китайската буржоазия и капиталистическото общество в Китай? Нещо повече, дори тъй наречената кемалистка Турция, и тя в края на краищата беше принудена да се хвърли в обятията на англо-френските империалисти и всеки ден все повече се превръща в полуколония, превръща се в част от света на империалистическата реакция. Международната обстановка сега е такава, че в колониалните и полуколонии страни всеки, който търси приложение на своите сили, трябва или да застане на страната на империалистическия фронт и тогава той се превръща в частица от силите на световната контрареволуция, или да застане на страната на антиимпериалистическия фронт и тогава той се превръща в частица от силите на световната революция. Едно от двете. Трети път няма.

Що се отнася до вътрешната обстановка, китайската буржоазия би трябвало да извлече нужните поуки от историята. В 1927 г., в момента, когато със силите на пролетариата, селячеството и другите слоеве на дребната буржоазия революцията беше близо до победата, китайската буржоазия начело с едрата буржоазия грубо отритна народните маси, присвои плодовете на революцията и влезе в контрареволуционен съюз с империализма и феодалните сили. След това в продължение на десет години, гърчейки се в напъни, мътеше „антикомунистически походи“. А какво излезе от това? Нима и сега, когато силният враг нахлу навътре в страната и войната срещу японските грабителски продължава вече повече от две години, вие все още възнамерявате да подражавате на старите, отживели времето си трафаретни похвати на буржоазията от Европа и Америка? Десет години вие мътите „ан-

тикомунистически походи“, но капиталистическо общество на буржоазната диктатура не „измътихте“; да не би да искате да опитате още веднаж? Наистина в тия „походи“ вие „измътихте“ „еднопартийната диктатура“, но тази диктатура е полуколониялна и полуфеодална. Освен това през първите четири години на „антикомунистическите походи“ (от 1927 г. до 18 септември 1931 г.) вие „измътихте“ още и „Манчжоу-Го“, а след още шест години, в 1937 г., успяхте да „измътите“ и нахлуването на японския империализъм във вътрешността на Китай. Ако и сегà на някого му се прииска да „помъти“ още десетина години, това ще бъде вече „антикомунизъм“ от нов тип, не съвсем като предишния. Но няма не се намери вече човек, който изпревари всички и настървено се зае да организира ново „антикомунистическо“ предприятие? Това е Ван Цзин-вей, прославеният антикомунистически герой от нов образец. Ако някой пожелае да влезе в компания с Ван Цзин-вей, да заповяда! Но тогава ще бъде вече съвсем неудобно да пее за някаква си диктатура на буржоазията, за някакво си капиталистическо общество, кемализъм, съвременна държава, еднопартийна диктатура, „единно учение“ и други фиоритури от тоя род. Ако пък искаш, без да влизаш в компания с Ван Цзин-вей, да стоиш в лагера на борбата против японските грабителни и същевременно смяташ след победата във войната отново грубо да отритнеш народа, който се е сражавал с окупаторите, да присвоиш плодовете на победата и да изиграеш номера: „Да живее еднопартийната диктатура!“, то това напълно прилича на бълуване.

Вие все крещите: „Да бием окупаторите! Да бием окупаторите!“ А кой ги бие? Та без работниците, без селяните, без другите слоеве на дребната буржоазия вие не можете да направите нито крачка. Който посмее да ги отритне, от него помен няма да остане. Това са все елементарни истини. Но твърдоглавците из средата на китайската буржоазия (говоря именно за твърдоглавците) очевидно през тези двадесет години нищо не са научили. Защото те продължават да крещат за „ограничаване на комунистическата дейност“, за „разтваряне на комунистите“, за борба с комунизма. Защото след „Мерките за ограничаване дейността на чуждите партии“ последваха

„Мерките за уреждане проблемата за чуждите партии“, а след тях „Програмата за практическите мероприятия по уреждане проблемата за чуждите партии“. Добре са се засилили! Та ако подобни „ограничения“ и „уреждания“ продължават, каква съдба ще приготвят тия хора на нацията и какво ще приготвят на самите себе си? Ние искрено съветваме тези господа: отворете си очите, погледнете Китай и целия свят, погледнете какво става в страната и извън нейните граници, вижте какво време е настанало сега и не повтаряйте грешките си. По-нататъшните грешки предвещават, разбира се, беди на нацията, но според мене и вие няма да се отървете лесно. Безспорно, ясно и несъмнено е, че ако твърдоглавците не разберат, зле ще си патят: те сами ще си изкопаят гроба. Затова ние се надяваме, че единният антияпонски фронт в Китай ще крепне, че у нас ще има не диктаторство, а всеобщо сътрудничество, че борбата против японските окупатори ще бъде доведена до победа. Ето единствено правилния път, а всички останали пътища доникъде не водят. Това ви съветваме ние, комунистите, и „не се оплаквайте после, че не са ви предупреждавали“.

В Китай отдавна казват: „Има ли ядене — да ядат всички“. Това е напълно правилно. Щом като всички трябва да бият врага, то и всички трябва да ядат, и всички да решават работите, и всички да се учат. Когато „един изяжда всичко“ и „от никого не го е страх“, той се държи като феодален господар, но в четиридесетте години на XX век този стар номер, разбира се, няма да мине.

Ние, комунистите, съвсем не отхвърляме никого от революционно настроените хора, ние ще укрепваме единния фронт и ще осъществяваме продължително сътрудничество с всички класи, прослойки, партии, организации и отделни лица, които са за война до победа над японските окупатори. Но ако някой се опита да отхвърли комунистите, това няма да го бъде; ако някой се опита да разцепи единния фронт, това също няма да го бъде. Китай трябва да продължава войната против японските окупатори, да се сплоти и да върви напред по пътя на прогреса и ние няма да търпим ония, които искат капитулация, искат разцепление, искат движение назад.

8. ПРОТИВ ЛЕВИЧАРСКОТО ПРАЗНОСЛОВИЕ

Ако ние не тръгнем по капиталистическия път на буржоазната диктатура, може би ще може да тръгнем по социалистическия път на диктатурата на пролетариата?

Не, това е също невъзможно.

Несъмнено е, че сега революцията преминава първата си фаза и че впоследствие, в хода на по-нататъшното си развитие, тя ще навлезе във втората си фаза, във фазата на социализма. Епоха на истинско щастие за Китай ще бъде едва епохата на социализма. Сега обаче още не е време да осъществяваме социализма. Днешната задача на революцията в Китай е борбата против империализма и феодализма. Докато тази задача не е изпълнена, не бива да говорим за социализъм. Китайската революция неизбежно трябва да премине две фази: фазата на новата демокрация и едва след това — фазата на социализма. При това първата фаза ще бъде сравнително дълга, за ден-два тя не може да бъде завършена. Ние не сме мечтатели и не можем да се откъсваме от условията на реалната действителност.

Някои злостни демагози съзнателно смесват тези два различни етапа на революцията и проповядват тъй наречената „теория за еднократната революция“, като се опитват да докажат с нейна помощ, че трите народни принципа се разпростират върху всички етапи на революцията и че комунизмът по такъв начин е загубил право на съществуване. С помощта на тази „теория“ те се стараят да се борят против комунистическото учение и комунистическата партия, против 8-а и Новата 4-а армия, против пограничния район Шенси—Гансу—Нинся. Тяхната цел е да унищожат из основи всяка революция, да се борят против довеждането на буржоазнодемократическата революция докрай, против довеждането докрай на борбата срещу японските грабителни и да подготвят общественото мнение за капитулацията пред тях. Тази кампания се инспирира планово от японските империалисти. Като разбраха след завземането на Ухан, че само със силата на оръжието не ще успеят да покорят Китай, японските империалисти пунаха в ход политическото настъпление и икономическите примамки. Така нареченото политическо настъпление се

състои в това, че японските империалисти се опитват да примамят на своя страна колебаещите се елементи вътре в антияпонския фронт, да разцепят единния фронт, да провалят сътрудничеството между гоминдана и комунистическата партия. Така наречената икономическа примамка е създаването на „съвместни промишлени предприятия“. В Централен и Южен Китай японските бандити разрешиха на китайските капиталисти да влягат своите капитали в предприятия в размер 51% от общия капитал при наличността на 49% японски капитал. В Северен Китай японските окупатори разрешиха на китайските капиталисти да влягат 49% капитал при наличността на 51% японски капитал. При това окупаторите обещаваат да върнат на китайските капиталисти техните бивши предприятия и разглеждат стойността им като китайски дял от капиталовложенията. И ето очите на някои капиталисти, загубили всякаква съвест, загубили при вида на такава съблазън елементарно чувство на дълг, алчно пламнаха. Част от тях, представлявана от Ван Цзин-вей, вече капитулира, друга част, укрепила се в недрата на антияпонския фронт, също възнамерява да избяга. Но тези подли душици се страхуват, че комунистите ще им пресекат пътя, страхуват се, че народът ще ги заклейми като национални предатели. Тогава цялата тази шайка се събира и решава: отначало трябва да се проведе подготовка в културните и обществени среди. Речено — сторено: наемат се няколко беснеещи метафизичи⁹, към тях се прибавят няколко троцкисти, те се залавят за своите злъчни пера и почва истерията. Заблуждават неопитните хора с „теорията за еднократната революция“, с твърдения, че комунизмът не отговарял на националните особености на Китай, че в Китай не било необходимо съществуването на комунистическа партия, че 8-а и Новата 4-а армия проваляли борбата против японските грабителни, че партизаните „скитали, но не воювали“, че пограничният район Шенси—Гансу—Нинся е феодална мушья, че комунистите били непокорни, не искали единство, таели тъмни замисли, готвели безредици; и всичко това се говори, за да могат капиталистите в подходящия момент да се отправят с пълно основание за своите 49 или 51 процента, да могат да продадат на врага на едро интересите на цялата нация. Това се казва „да играеш с белязани

карти“, това е идеологическа подготовка за капитулация, предварителна обработка на общественото мнение. Излиза, че тези господа с най-сериозен вид проповядват „теорията за еднократната революция“ и нападат комунизма и комунистите не за нещо друго, а за своите 49 или 51 процента. Но как само се престарават! А същността на работата е там, че „теорията за еднократната революция“ е теория на отказване от революцията.

Но има и друга група хора, които явно не хранят никаква зла умисъл, а просто са заблудени от „теорията за еднократната революция“, заблудени са от чисто субективната представа, че „политическата революция и социалната революция трябва да бъдат завършени в едно сражение“. Те не разбират, че революцията се дели на етапи, че може само да се премине от една революция към друга, но „да бъдат те завършени в едно сражение“ е невъзможно. Подобни възгледи, които смесват различните фази на революцията и отслабят нашите усилия за осъществяване на предстоящите задачи, са също вредни. Положението, което гласи, че от двете фази на революцията първата подготвя условията за втората, че тези фази трябва да следват непосредствено една след друга и че не бива да допуснем помежду им етапа на буржоазната диктатура, е правилно. Това е марксистката теория за развитие на революцията. Да твърдим, че демократическата революция няма свои определени задачи, няма свой определен период, че другите задачи, осъществими само в друг период, като например задачите на социалистическата революция, могат да се решават, като ги обединим със задачите на демократическата революция, и да наричаме всичко това „завършване в едно сражение“ — това е фантазия, неприемлива за истинските революционери.

9. ПРОТИВ ТВЪРДОГЛАВИТЕ

И ето на сцената се появяват твърдоглавите буржоа и казват: щом като вие, комунистите, отлагате социалистическия обществен строй за последния етап и щом при това заявявате, че „трите народни принципа на Сун Ят-сен са необходими за съвременен Китай и нашата партия е готова да води борба за тяхното пълно осъществяване“¹⁰, то вре-

менно скрийте своя комунизъм. Такива приказки, прикривани под фирмата на „единно учение“, добиха характер на бесни кръсъци. Тези кръсъци всъщност изразяват стремежа на твърдоглавите към абсолютно господство на буржоазията, а вежливо казано, можем да ги наречем също проява на абсолютно невежество.

Комунизмът — това е цялостна идеология на пролетариата и същевременно това е нов обществен строй. Тази идеология и този обществен строй се отличават от всяка друга идеология и от всеки друг обществен строй и са най-съвършените, най-прогресивните, най-революционните, най-разумните в цялата история на човечеството. Феодалната идеология и обществен строй вече са предадени в музея на историята. Идеологията и общественият строй на капитализма в една част от света (в СССР) също вече са предадени в музея, а в останалите страни едва дишат, доживяват последните си дни и скоро ще отидат в музея. И само идеологията и общественият строй на комунизма, които не познават прегради, се разпространяват с непреодолима сила по целия свят, преживявайки своята прекрасна пролет. Откакто в Китай се появи научният комунизъм, кръгозорът на хората се разшири, измени се и обликът на китайската революция. Демократическата революция в Китай в никой случай не може да победи, ако не се ръководи от комунистическото учение; това се отнася в още по-голяма степен до следващия етап на революцията. Ето защо така крещят още твърдоглавите буржоа и настояват да „скрием“ комунизма. Да го „скрием“ обаче е невъзможно, защото достатъчно е само да го „скрисм“ и Китай може да загине. Комунизмът — това е пътеводна звезда за целия съвременен свят, в това число и за съвременен Китай.

На кого не е известно, че по въпроса за обществения строй комунистическата партия има програма за днес и програма за бъдещето, с други думи, програма-минимум и програма-максимум? За днес — новата демокрация, за бъдещето — социализмът; това са две органически свързани помежду си програми, в основата на които лежи цялостната комунистическа идеология. А да крещим истерично за необходимостта „да се скрие“ комунизмът само защото програмата-минимум на комунистическата партия в общи

черти съвпада с трите народни принципа — това е най-голяма нелепост! Що се отнася до комунистите, те можаха да признаят „трите народни принципа за политическа основа на единния антияпонски фронт“ и заявиха, че „трите народни принципа на Сун Ят-сен са необходими за съвременен Китай и нашата партия е готова да води борба за тяхното пълно осъществяване“ само защото политическите положения на трите народни принципа в общи черти съвпадат с комунистическата програма-минимум. В противен случай това би било невъзможно. Това е единният фронт на комунизма и на трите народни принципа на етапа на демократическата революция. Когато Сун Ят-сен казваше, че „комунизмът е най-добрият приятел на трите народни принципа“¹¹, той имаше предвид именно такъв единен фронт. Отричането на комунизма фактически означава отричане на единния фронт. Именно защото твърдоглавите се вкопчват в своята идея за единна партия и отхвърлят единния фронт, те измислиха цялата тази словесна нелепост за отричане на комунизма.

Нищо няма да излезе и от „единното учение“. В историята на съществуването на класите има толкова учения, колкото и класи. Нещо повече, дори различните групи в една и съща класа имат свои учения. В днешно време феодалната класа си има феодалните учения, буржоазията — капиталистическите, будистите — будизма, християните — християнството, селяните — политеизма, а в последно време се намериха и проповедници на кемализма, фашизма, „философията на живота“¹², „учението за разпределяне според труда“¹³. А защо пролетариатът да няма свое учение — комунизма? Щом има толкова много различни учения, защо вие, като видяхте комунизма, веднага закрещяхте, че трябва да го „окрием“? Трябва открито да кажем, че със „скриването“ нищо няма да излезе. По-добре да оз посъстезаваме. Ако някой победи комунизма, ние, комунистите, ще си признаем неуспеха. Ако ли не, ще трябва вие да „скриете“ своето антидемократическо искане за „единно учение“, и то по-скоро!

За избягване на недоразумения, а също и за да помогнем на твърдоглавите да разширят кръгозора си, трябва да изясним въпроса, по какво си приличат и по какво се различават помежду си трите народни принципа и комунизмът.

При съпоставяне на трите народни принципа с комунистическото учение ние намираме, че в някои отношения те съвпадат, а в други се различават.

Първо, по какво съвпадат? Двете учения съвпадат по основните програми за етапа на буржоазнодемократическата революция в Китай. Трите революционни народни принципа — национализъм, народовластие и народно благоденствие, — отново разтълкувани от Сун Ят-сен в 1924 г., общо взето съвпадат с комунистическата програма за етапа на демократическата революция в Китай. Именно благодарение на това, че те съвпадат, както и благодарение на това, че трите народни принципа се провеждат на практика, съществува единният фронт на двете учения и на двете партии. Неправилно би било да пренебрегваме тази страна на въпроса.

Второ, по какво се различават те? Тук ние виждаме:

1) Частично различие в програмите за етапа на демократическата революция. В пълната програма за демократическата революция на комунистите има точки за последователно осъществяване на народната власт, за осемчасов работен ден и за последователна аграрна революция, а в трите народни принципа това липсва. Ако смятаме да осъществяваме трите народни принципа, без да ги допълним в тази част, то и двете програми за демократическия етап ще съвпадат само в общи черти и не ще можем да говорим, че съвпадат напълно.

2) Различие, което се изразява в това, че едното учение предвижда етапа на социалистическата революция, а другото не го предвижда. Освен етапа на демократическата революция комунистическото учение предвижда още и етап на социалистическата революция. Затова освен програмата-минимум има и програма-максимум, т. е. програма за установяване на социалистическото и комунистическото общество. Трите народни принципа предвиждат само етапа на демократическата революция, но не предвиждат етапа на социалистическата революция, затова те съдържат само програма-минимум и не съдържат програма-максимум, т. е. не съдържат програма за установяване на социалистическия и комунистическия обществен строй.

3) Различие в мирогледите. Комунистическият мироглед — това е диалектическият и историческият материа-

лизъм, а миогледът, изразен в трите народни принципа — това е „обявление на историята с нуждите на народния живот“, т. е. всъщност дуализъм или идеализъм. Тези миогледи са противоположни един на друг.

4) Различие по отношение на революционната последователност. При комунистите съществува единство между теорията и практиката, иначе казано, комунистите са последователни революционери. У привържениците на трите народни принципа с изключение на ония от тях, които са пай-предани на революцията и на истината, няма единство между теорията и практиката, думите и делата си противоречат, с други думи, на привържениците на трите народни принципа липсва революционна последователност.

Такива са несъответствията между комунистическото учение и трите народни принципа. Поради тези несъответствия между комунистите и привържениците на трите народни принципа съществува различие. Да пренебрегваме това различие, да виждаме само единството и да не забелязваме притиворечията — значи несъмнено да изпадаме в сериозна грешка.

Като си изясним всичко това, лесно е да разберем какво означава искането на твърдоглавите да „скрием“ комунизма. Това е или стремеж на буржоазията към абсолютно господство, или абсолютно невежество.

10. СТАРИТЕ ТРИ НАРОДНИ ПРИНЦИПА И НОВИТЕ ТРИ НАРОДНИ ПРИНЦИПА

Твърдоглавите буржоа съвсем не разбират историческите промени; техните познания са така оскъдни, че почти се равняват на нула. Те не разбират нито различието между комунистическото учение и трите народни принципа, нито различието между новите и старите три народни принципа.

Ние, комунистите, признаваме „трите народни принципа за политическа основа на единния антияпонски национален фронт“, признаваме, че „трите народни принципа на Сун Ят-сен са необходими за съвременен Китай и нашата партия е готова да се бори за тяхното пълно осъществяване“, признаваме, че комунистическата

програма-минимум в общи черти съвпада с трите народни принципа. Но за какви три народни принципа става дума? Става дума не за някакви други три народни принципа, а именно за онези, на които Сун Ят-сен даде ново тълкуване в Манифеста на I-ия Общокитайски конгрес на гоминдана. Аз бих искал господата твърдоглавците в минути на самодоволно благодушие след усилена работа по „ограничаване комунистическата дейност“, по „разтваряне на комунистите“ и борба с комунизма също да прегледат този манифест. Значи в този манифест Сун Ят-сен казва: „Такова е истинското тълкуване на трите народни принципа на гоминдана“. Оттук става ясно, че само тези три народни принципа са истински, а всички други — фалшиви, че само тълкуването, дадено на трите народни принципа в Манифеста на I-я Общокитайски конгрес на гоминдана, е „истинско тълкуване“, а всяко друго — фалшиво. Това очевидно не е „комунистическа лъжа“; и аз, и твърде много членове на гоминдана присъствувахме, когато се приемаше този манифест.

Манифестът на I-я конгрес на гоминдана беше граница между двете епохи в историята на трите народни принципа. Преди това трите народни принципа бяха три народни принципа от стар тип, три народни принципа на старата буржоазнодемократическа революция в полуколониална страна, три народни принципа на старата демокрация, старите три народни принципа.

След това трите народни принципа станаха три народни принципа от нов тип, три народни принципа на новата буржоазнодемократическа революция в полуколониална страна, три народни принципа на новата демокрация, новите три народни принципа. Само тези три народни принципа са революционните три народни принципа от новия период.

Тези революционни три народни принципа от новия период, новите или истинските три народни принципа включват трите основни политически установки: съюз с Русия, съюз с комунистическата партия и поддържане на селяните и работниците. В новия период без тези три основни политически установки или при липса макар и на една от тях това ще бъдат фалшиви или половинчати три народни принципа.

Първо, революционните, новите или истинските три народни принципа непременно трябва да бъдат трите народни принципа, включващи установката за съюз с Русия. Сега положението е съвсем ясно: ако не политика на съюз с Русия, ако не съюз със социалистическата държава, то непременно политика на съюз с империалистите, непременно съюз с империализма. Нима не видяхме това след 1927 година? Щом борбата между социалистическия Съветски Съюз и империализма се изостри още повече, Китай, ще трябва да застане или на едната, или на другата страна. Това е неизбежно. А нима няма среден път? Не, това е илюзия. Целият свят ще бъде въвлечен в борба на страната на единия или на другия лагер. В днешно време „неутралитет“ — това е термин, който служи само за заблуждаване на хората. При това сега, когато Китай води борба против нахлулия дълбоко в страната империализъм, без помощта на СССР толкова по-малко може да се мисли за окончателна победа. Ако отхвърлим СССР и се съюзим с империалистите, ще трябва да зачеркнем думата „революционни“ и тогава трите народни принципа ще станат реакционни. В края на краищата „неутрални“ три народни принципа няма, може да има само революционни или контрареволюционни три народни принципа. Можем също да се вслушаме в стария съвет на Ван Цзин-вей и да опитаме „борбата против двата лагера“¹⁴, да опитаме трите народни принципа, насочени „против двата лагера“. Това не е ли геройство? Но, уви, дори самият автор на тази теория Ван Цзин-вей и той се отказа от такива три народни принципа (или ги „скри“) и се ориентира към „трите народни принципа“, основани върху съюза с империалистите. Може да се разсъждава и така: империалистите също се делят на източни и западни, а щом той (Ван Цзин-вей) се е съюзил с източните, аз, обратно, ще се съюзя със западните и с бой — на изток! Това не е ли революция? Но, уви, западните империалисти възнамеряват да се борят със СССР, да се борят с комунистите. Ще се съюзиш с тях, а те ще поискат от тебе „с бой — на север“, и от твоята революция нищо няма да остане. Всички тези обстоятелства именно определиха положението, че революционните, новите или истинските три народни принципа могат да бъдат само три народни прин-

ципа, включващи установката за съюз с Русия, и в никой случай не могат да бъдат три народни принципа, основани на съюз с империалистите против Русия.

Второ, революционните, новите или истинските три народни принципа непременно трябва да бъдат три народни принципа, включващи установката за съюз с комунистическата партия. Ако не съюз с комунистическата партия, значи борба против нея. Борба против комунизма — това е политиката на японския империализъм и на Ван Цзинвей. Ако ти също искаш да се бориш против комунизма, прекрасно — те ще те поканят да влезеш в тяхната антикомунистическа фирма. Но няма това не намирисва на национално предателство? Аз пък, ще речеш, няма да отида с Япония, ще отида с друга държава. Но това е комедия: с когото и да отидеш, достатъчно е само да се обявиш против комунистите и ти ще станеш национален предател, тъй като повече не ще можеш да се бориш против японските грабители. Тогава, ще речеш, аз самостоятелно ще се боря против комунистите. Но това е глупост! Нима ще се намерят в колониалните и полуколониални страни такива „юначаги“, които биха могли без помощта на империалистите да извършат толкова велик контрареволуционен „подвиг“? Как ще можете днес изведнаж да победите „самостоятелно“ комунистите, щом не можахте да ги победите по-рано в продължение на цели десет години борба, като мобилизирахте силите почти на целия световен империализъм? Казват, че сега бил разпространен такъв израз: „Борбата с комунизма е хубаво нещо, но нищо няма да излезе от нея“. Ако тези слухове са верни, даденият израз е наполовина погрешен: какво хубаво има в „борбата с комунизма“? Но втората половина е напълно вярна: от тази борба наистина „нищо няма да излезе“. И причината тук се крие главно не в комунистите, а в народа, тъй като народът обича комунистите и не желае да се бори срещу тях. Народът е безпощаден и ако сега, в момента, когато националният враг е нахлул дълбоко в нашата страна, ти се опълчиш срещу комунистите, народът ще ти види сметката. Всеки, който възнамерява да се бори против комунистите, трябва да знае, че ще бъде ликвидиран. Това е несъмнено. А ако не си се решил да бъдеш ликвидиран, наистина по-добре е да не се месиш в тази

борба. Такъв е нашият искрен съвет към всички антикомунистически „герои“. Оттук става съвсем ясно, че съвременните три народни принципа непременно трябва да включват установката за съюз с комунистическата партия, в противен случай трите народни принципа ще загинат. От това зависи дали да живеят, или да загинат трите народни принципа. Съюзът с комунистическата партия означава за тях живот, борбата с комунистическата партия означава смърт. Кой може да докаже обратното?

Трето, революционните, новите или истинските три народни принципа непременно трябва да бъдат три народни принципа, включващи установката за поддържане на селяните и работниците. Да се откажем от тази установка, да се откажем от искреното поддържане на селяните и работниците, да се откажем от осъществяването на съдържащия се в завещанието на Сун Ят-сен призив „да издигнем народните маси“ — значи да подготвяме поражение на революцията, да подготвяме собственото си поражение. И. В. Сталин казва: „... националният въпрос е всъщност селски въпрос“¹⁵. А това значи, че китайската революция е всъщност селска революция, сегашната борба срещу японските грабителни е всъщност селска борба. Политическият строй на новата демокрация е всъщност предаване властта на селяните. Новите, истинските три народни принципа — това са всъщност принципи на селската революция. Културата на масите е всъщност издигане културата на селяните. Войната срещу японските грабителни е всъщност селска война. Сега господства идеята за „отиване в планините“¹⁶. Там се провеждат събрания, върши се работа, развива се просветна дейност, издават се вестници, пишат се книги, поставят се пиеси — всичко в планините, всичко всъщност за селяните. Всичко, което е нужно за борбата срещу японските грабителни, всичко, което е нужно за нашия живот, дават всъщност селяните. Когато казваме „всъщност“, това значи „главно“, но съвсем не означава недооценяване на останалите елементи; това беше разяснено от самия Сталин. На всеки ученик е известно, че селяните съставляват 80% от населението на Китай. Затова селският въпрос стана основен въпрос на китайската революция, силата на селячеството е

основната сила на китайската революция. Следващата част от населението на Китай са работниците. В Китай има няколко милиона промишлени работници и няколко десетки милиона занаятчийски и селскостопански работници. Без работниците от различните отрасли на промишлеността Китай не би могъл да съществува, защото те произвеждат промишлената продукция. Без работническата класа, заета в съвременната промишленост, революцията не ще може да победи, защото тя е ръководител на китайската революция, тя е най-революционната класа. При тези условия революционните, новите или истинските три народни принципа непременно трябва да бъдат три народни принципа, включващи установката за поддържане на селяните и работниците. А ако се намерят три народни принципа, които да не включват тази установка, които да не предвиждат искрено поддържане на селяните и работниците, които да не предвиждат осъществяването на призива „да издигнем народните маси“ — такива три народни принципа безусловно ще загинат.

Оттук става ясно, че трите народни принципа, откъснати от трите главни политически установки — съюз с Русия, съюз с комунистическата партия и поддържане на селяните и работниците, — нямат бъдеще. Всички честни привърженици на трите народни принципа трябва да се замислят сериозно върху това.

Трите народни принципа, включващи трите главни политически установки, революционните, новите, истинските три народни принципа са три народни принципа на новата демокрация, по-нататъшно развитие на старите три народни принципа, велика заслуга на Сун Ят-сен, рожба на епохата, в която китайската революция стана част от световната социалистическа революция. Само такива три народни принципа Китайската комунистическа партия нарича „необходими за съвременен Китай“, за „пълното осъществяване“ само на такива три народни принципа тя изказва готовност да се бори. Само такива три народни принципа съвпадат в общи черти с програмата на Китайската комунистическа партия за етапа на демократическата революция, т. е. с нейната програма-минимум.

Що се отнася до старите три народни принципа, те бяха породени от стария период на китайската революция.

По онова време Русия беше империалистическа и, разбира се, не можеше да има установа за съюз с Русия. По онова време в Китай още нямаше комунистическа партия и, разбира се, не можеше да има установа за съюз с комунистическата партия. По онова време работническо-селското движение още, не беше проявило напълно своето голямо политическо значение, още не беше привлякло вниманието върху себе си и, разбира се, нямаше установа за съюз с работниците и селяните. Затова трите народни принципа, които съществуваха до реорганизирането на гоминдана в 1924 г., са три народни принципа от стар тип, три народни принципа, които са отживели времето си. Гоминданът не можеше да върви напред, без да ги развие в нови три народни принципа. Със свойствената си прозорливост Сун Ят-сен разбра това и с помощта на Съветския Съюз и Китайската комунистическа партия даде ново тълкуване на трите народни принципа, отрази в тях новите исторически особености на епохата. В резултат на това беше създаден единният фронт на трите народни принципа и на комунизма, установено беше първото сътрудничество между гоминдана и комунистическата партия, спечелени бяха симпатиите на целия китайски народ и беше осъществена революцията от 1924—1927 г.

Старите три народни принципа бяха революционни за стария период, те отразяваха историческите особености на стария период. Но ако и в новия период, след като са създадени новите три народни принципа, свирим както и порано на старата свирка, противопоставяме се на съюза с Русия, след като се роди социалистическата държава, противопоставяме се на съюза с комунистическата партия, след като се роди комунистическата партия, противопоставяме се на установката за поддържане на селяните и работниците, след като у селяните и работниците се пробуди класовото самосъзнание и те показаха своята политическа мощ — трите народни принципа ще представляват нещо реакционно, противоречещо на духа на времето. Реакцията, която настъпи след 1927 г., беше плод именно на таква неразбиране на духа на времето. Казват: „Герой е той, който върви в крак с времето“. Аз бих искал сегашните привърженици на трите народни принципа да помнят това.

Ако говорим за трите народни принципа от стария тип, в тях няма нищо, което в общи черти да съвпада с комунистическата програма-минимум, тъй като те се отнасят до стария период и са отживели времето си. Ако пък се намерят някакви три народни принципа, насочени против Русия, против комунистическата партия, против селяните и работниците, те ще бъдат реакционни три принципа и в тях не само няма да има абсолютно нищо, което да съвпада с комунистическата програма-минимум, но, напротив, те ще бъдат враждебни на комунизма и тогава изобщо няма да има какво да се говори. И над това привържениците на трите народни принципа също трябва дълбоко да се замислят.

Във всеки случай, докато задачата за борба срещу империализма и феодализма не бъде изпълнена, общо взето, нито един честен човек не може да отхвърли новите три народни принципа. Отхвърлят ги само ванцинвейевци и тем подобни. Но колкото и да се стараят всички тези ванцинвейевци и тем подобни да създадат някакви си антируски, антикомунистически, антиселски и антирабочнически фалшиви три народни принципа, несъмнено ще се намерят честни, справедливи хора, които и занапред ще отстояват истинските три народни принципа на Сун Ят-сен. Ако дори през периода на реакцията, която започна в 1927 г., се намериха мнозина истински привърженици на трите народни принципа, които продължиха борбата за делото на китайската революция, то сега, когато националният враг е нахлул дълбоко в нашата страна, несъмнено ще има огромно множество такива хора. Ние, комунистите, неизменно ще осъществяваме трайно сътрудничество с всички искрени привърженици на трите народни принципа и няма да отхвърлим нито един приятел, никого освен националните предатели и закоравелите врагове на комунизма.

II. КУЛТУРАТА НА НОВАТА ДЕМОКРАЦИЯ

По-горе ние осветлихме исторически създадените се особености на политическия строй в Китай през новия период, осветлихме въпроса за републиката на новата демокрация. Сега можем да минем към въпросите на културата.

Всяка дадена култура е отражение на политиката и икономиката на дадено общество в идеологията. В Китай има империалистическа култура, която отразява политическото и икономическото господство или полугосподство на империализма в Китай. Тази култура се популяризира не само от „културните“ учреждения, създавани в Китай непосредствено от самите империалисти, но и от някои загубили всякаква съвест китайци. Тук спадат всички прояви на културата, съдържащи колонизаторски идеи. Наред с това в Китай има полуфеодална култура, която отразява полуфеодалната политика и полуфеодалната икономика. Представители на тази култура са всички, които са за почитането на Конфуций, за изучаването на каноническите книги, които проповядват старата етика и старите идеи и се борят против новата култура и новите идеи. Империалистическата култура и полуфеодалната култура — това са двама братя-близнаци; те съставляват реакционният блок и се борят против новата култура в Китай. Тази реакционна култура служи на империалистите и на феодалната класа. Тя подлежи на разрушаване. Ако не я разрушим, не е възможно да построим никаква нова култура. „Ако не разрушиш старото — няма да строиш новото, ако не преградиш пътя на старото — няма да отвориш път за новото, ако не спреш старото — няма да тръгне новото.“

Борбата между новата и старата култура — това е борба на живот и на смърт.

Що се отнася до новата култура, тя е отражение на новата политика и на новата икономика в идеологията и обслужва новата политика и новата икономика.

Както казахме вече в третия раздел, с появяването на капиталистическата икономика в Китай характерът на китайското общество постепенно се изменя, то престава да бъде напълно феодално общество и става полуфеодално, макар все още да преобладава феодалната икономика. В сравнение с феодалната икономика капиталистическата икономика е нова икономика. Едновременно с новата, капиталистическата икономика възникват и се развиват нови политически сили: буржоазията, дребната буржоазия и пролетариатът. Отражение пък на тези нови политически и икономически сили в идеологията е новата култура, ко-

ято ги и обслужва. Ако не беше капиталистическата икономика, ако не беше буржоазията, дребната буржоазия и пролетариатът, ако не беше политическата сила на тези класи, не биха могли да възникнат и новата идеология, и новата култура.

Новите политически, икономически и културни сили — това са революционните сили в Китай. Те се борят със старата политика, старата икономика и старата култура, които се образуват от два елемента: от собствената китайска полуфеодална политика, икономика и култура, от една страна, и от империалистическата политика, икономика и култура — от друга, при което в този съюз господствуват последните. Всичко това е гангрена, която трябва да се унищожи напълно. Борбата между новото и старото в китайското общество е борба между новите сили на народните маси (революционните класи) и старите сили на империализма и феодалната класа. Борбата между новото и старото е борба между революцията и контрареволуцията. Тя продължава вече сто години, смятано от времето на опиумната война, и почти тридесет години, смятано от времето на революцията в 1911 г.

Но както вече казахме по-горе, и самата революция се дели на нова и стара и онова, което е било ново в един исторически период, в друг става старо. Стогодишният период на буржоазнодемократическата революция в Китай се дели на два големи дяла, първият от които обхваща осемдесет години, а вторият — двадесет. Всеки от тези два големи дяла има свои основни исторически особености, а именно: през първите осемдесет години буржоазнодемократическата революция в Китай спадаше към революциите от стария тип, а през следващите двадесет години поради измененията в международната и вътрешната политическа обстановка тя стана революция от нов тип. Особеност на първите осемдесет години е старата демокрация, особеност на следващите двадесет години — новата демокрация. Тази разлика съществува както в политиката, така и в културата.

А как се проявява това различие в културата? Именно този въпрос се готвим да разгледаме по-долу.

12. ИСТОРИЧЕСКИТЕ ОГОБЕНОСТИ НА КУЛТУРНАТА РЕВОЛЮЦИЯ В КИТАЙ

Като говорим за положението на културния или идеологическия фронт в Китай, трябва да различаваме два исторически периода: преди „движението от 4 май“ и след това движение,

Преди „движението от 4 май“ борбата на културния фронт в Китай беше борба между новата култура на буржоазията и старата култура на феодалната класа. Преди „движението от 4 май“ борбата между училищната система и старата система на държавните изпити¹⁷, между новата и старата наука, между западната и китайската наука имаше именно такъв характер. Под училищна система, нова наука и западна наука по онова време се имаха предвид главно естествените науки и буржоазните социално-политически теории, от които се нуждаеха представителите на буржоазията (казвам „главно“, защото към тях се примесваше в значителна степен отровата на феодалните остатъци). По това време идеите на тъй наречената нова наука играеха революционна роля в борбата против китайските феодални идеи и служеха на китайската буржоазнодемократическа революция от стария период. Обаче поради безпомощността на китайската буржоазия и поради това, че светът вече бе навлязъл в епохата на империализма, тези буржоазни идеи, след като издържаха само няколко схватки, бяха отхвърлени от силите на реакционния съюз между колонизаторските идеи на чуждестранния империализъм и реставраторските идеи на китайския феодализъм. Още при първите контраудари на този реакционен идеологически съюз тъй наречената нова наука сви знамената и обяви отстъпление; тя загуби душата си и запази само външната обвивка. Старата буржоазнодемократическа култура в епохата на империализма се разлага, тя изнемогва и нейното поражение е неизбежно.

Другояк тръгна работата след „движението от 4 май“. След „движението от 4 май“ на фронта на културата в Китай се появи съвсем нова, пълна с пресни сили армия, възглавявана от Китайската комунистическа партия и ръководеща се от идеите на комунистическата култура, т. е.

от комунистическия мироглед и от теорията за социалната революция. „Движението от 4 май“ възникна в 1919 г., създаването на Китайската комунистическа партия и действителното начало на работническото движение се отнасят към 1921 г., с други думи, и едното, и другото отнаха след първата световна война и Октомврийската революция, когато в целия свят националният въпрос и революционното движение в колониалните страни придобиха нов облик. Тази връзка между китайската революция и световната революция е извънредно нагледна. Благодарение на това, че на политическата арена в Китай излезе нова политическа сила — китайският пролетариат и Китайската комунистическа партия, — на фронта на културата новата армия в нови доспехи и с ново оръжие, обединила се с всички възможни съюзници, започна смело настъпление на широк фронт срещу империалистическата и феодалната култура. Както в областта на обществените науки, така и в областта на литературата и изкуството — във философската, икономическата, политическата, военната, историческата наука, в художествената литература, в изкуството (театър, кино, музика, скулптура, живопис) — тази нова армия широко разгърна силите си. В продължение на двадесет години, накъдето и да насочеше тази нова армия своето оръжие, като се почне с идеите и се свърши с формата (литературния език и пр.), тя неизменно извършваше огромна революция. Нейните действия взеха такъв размах, нейният натиск беше толкова могъщ, че никой не можеше да устои срещу нея. Мобилизираните от нея сили по масовост нямат равни на себе си в нито една епоха от историята на Китай. Най-великият и най-смелият знаменосец на тази нова армия беше Лу Син. Лу Син беше кормчията на културната революция в Китай. Той беше не само велик писател, но и велик мислител, и велик революционер. Лу Син беше твърд човек, в него нямаше нито сянка от раболепие и подлизурство, а това е извънредно ценно качество за хората от колониалните и полуколониалните страни. Лу Син беше най-безумречният, най-смелият, най-решителният, най-преданият, най-пламенният, невиджан дотогава национален герой, който, представлявайки мнозинството от народа, шурмуваше вражеските позиции на фронта на културата. Направление-

нието на Лу Син е направление на новата култура на китайския народ.

Преди „движението от 4 май“ новата култура в Китай имаше стародемократичен характер и беше част от световната буржоазна, капиталистическа културна революция. След „движението от 4 май“ новата китайска култура има вече новодемократичен характер и е част от световната пролетарска, социалистическа културна революция.

Преди „движението от 4 май“ движението за нова култура в Китай, китайската културна революция, се възглавяваше от буржоазията, която тогава още играеше ръководна роля. След „движението от 4 май“ идеите на буржоазната култура изостанаха дори от политическите институти на буржоазията и сега са съвсем неспособни да играят ръководна роля. В най-добрия случай през периода на революцията те до известна степен ще играят ролята на съюзник. А що се отнася до ръководната роля в този съюз, тя безусловно ще принадлежи на идеите на пролетарската култура. Това е железен факт, който никога не е в състояние да опровергае.

Културата на новата демокрация — това е антиимпериалистическата, антифеодалната култура на народните маси. Днес това е културата на единния антияпонски фронт. Ръководна роля в нея могат да играят само идеите на пролетарската култура, т. е. идеите на комунизма. В нея не могат да играят ръководна роля идеите на културата на която и да било друга класа. Накратко казано, културата на новата демокрация — това е антиимпериалистическата, антифеодалната култура на народните маси, ръководени от пролетариата.

13. ЧЕТИРИТЕ ПЕРИОДА

Културната революция отразява в идеологията политическата и икономическата революция и служи на тях. В Китай в културната революция, както и в политическата, има единен фронт.

Историята на единния фронт на културната революция през последните две десетилетия се дели на четири периода. Първият период — от 1919 до 1921 г. (две години); вторият — от 1921 до 1927 г. (шест години); третият — от

1927 до 1937 г. (десет години) и четвъртият — от 1937 до днес (три години).

Първият период започна с „движението от 4 май“ в 1919 г. и завърши със създаването на Китайската комунистическа партия в 1921 г. Този период бе ознаменуван главно с „движението от 4 май“. „Движението от 4 май“ беше антиимпериалистическо и същевременно антифеодално движение. Важното историческо значение на това движение се състоеше в това, че му бяха присъщи черти, каквито революцията в 1911 г. още не притежаваше, а именно: последователна и непримирима борба против империализма и феодализма. „Движението от 4 май“ имаше такъв характер, защото по това време китайската капиталистическа икономика бе направила нова крачка в своето развитие; защото пред очите на тогавашната китайска революционна интелигенция се бяха разпаднали такива големи империалистически държави като Русия, Германия, Австрия, бяха отслабнали от войната такива големи империалистически държави като Англия и Франция, руският пролетариат бе създал социалистическа държава, а в Германия, Австрия (Унгария) и Италия пролетариатът водеше революционни борби и поради всичко това революционната интелигенция получи нова надежда за национално освобождение на Китай. „Движението от 4 май“ се роди в отговор на призива на световната революция, на призива на руската революция, на призива на Ленин. То беше част от световната пролетарска революция. Макар че през периода на „движението от 4 май“ Китайската комунистическа партия още не съществуваше, и тогава вече имаше много представители на интелигенцията, солидарни с руската революция и започнали да се проникват от комунистическите идеи. Отначало „движението от 4 май“ беше революционно движение на единния фронт на комунистическата интелигенция и революционната дребнобуржоазна и буржоазна интелигенция (буржоазната интелигенция съставляваше дялото крило на движението). Неговата слабост се състоеше в това, че в него участвуваше само интелигенцията и не участвуваха работниците и селяните. Обаче със започването на „движението от 3 юни“¹⁸ то израсна в общокитайско революционно движение, в което участвуваше вече не само интелигенцията, но и ~~ши-~~

роките маси на пролетариата, на дребната буржоазия и буржоазията. Културната революция, която „движението от 4 май“ осъществяваше, водеше последователна борба против феодалната култура. През цялата си история Китай още не познава такава велика и последователна културна революция. Под знамето на културната революция в борбата против стария морал за нов морал и в борбата против старата литература за нова литература бяха извършени велики подвизи. Това културно движение по онова време още не можеше да обхване работническите и селските маси. Наистина то издигна лозунга „литература за простия народ“, но по това време „простият народ“ практически се ограничаваше с интелигенцията измежду градската дребна буржоазия и буржоазия, т. е. с тъй наречената градска интелигенция. „Движението от 4 май“ както идеологически, така и по отношение на кадрите подготви създаването в 1921 г. на Китайската комунистическа партия. То подготви и „движението от 30 май“, и Северния поход. Буржоазната интелигенция съставляваше дясното крило в „движението от 4 май“. През втория период на движението по-голямата ѝ част тръгна по пътя на съглашателството с врага и премина на страната на реакцията.

Вторият период бе ознаменуван със създаването на Китайската комунистическа партия, както и с „движението от 30 май“ и Северния поход. През този период продължаваше да действа и да се развива единният фронт на трите класи, създаден през време на „движението от 4 май“, фронт, в който сега бяха привлечени и селяните. Този единен фронт на всички класи се оформи и като политически единен фронт; за пръв път беше установено сътрудничество между гоминдана и комунистическата партия. Величието на Сун Ят-сен се състои не само в това, че той възглави великата революция през 1911 г. (макар тя и да беше демократическа революция от стария период), но и в това, че съумя „съобразно с хода на развитието на световната история, съобразно с исканията на масите“ да издигне трите революционни основни политически установки: съюз с Русия, съюз с комунистическата партия и поддържане на селяните и работниците; съумя да даде ново тълкуване на трите народни принципа и да създаде новите три народни принципа, които включват

трите главни политически установки. Дотогава трите народни принципа малко интересуваха дейците на просветата, хората на науката, младежта, тъй като тези принципи не издигаха лозунга за борба против империализма, не издигаха и лозунга за борба против феодалните обществени порядки, против идеите на феодалната култура. Дотогава те бяха старите три народни принципа, на които обществото гледаше като на временно знаме на група лица в борбата им за власт, т. е. за постове в правителството, и в стремежа им към политическа кариера. След това се появиха новите три народни принципа, включващи трите главни политически установки. Благодарение на сътрудничеството между гоминдана и комунистическата партия, благодарение на усилията на революционерите — членове на двете партии — новите три народни принципа се разпространиха по цялата страна, разпространиха се сред част от дейците на просветата и науката, сред широките маси на учащата се младеж. И всичко това, защото предишните три народни принципа бяха развити в антиимпериалистически, антифеодални, новодемократически три народни принципа, включващи трите главни политически установки. Ако не бяха получили такова развитие, идеите на трите народни принципа не биха могли да се разпространят.

През този период революционните три народни принципа стават политическа основа на единния фронт на гоминдана и на комунистическата партия, както и на всички революционни класи. „Комунизмът е най-добрият приятел на трите народни принципа“; затова двете учения образуваха единен фронт. По своя класов състав това беше единен фронт на пролетариата, селячеството, градската дребна буржоазия и буржоазията. По това време гоминданът и Китайската комунистическа партия заедно пропагандираха антиимпериалистическите идеи на страниците на седмичника на комунистическата партия „Сяндаочжоубао“, на гоминданския вестник „Мингжибао“ в Шанхай и на местните печатни органи, заедно водеха борба против феодалната конфуцианско-каноническа образователна система, против облечената в древни феодални доспехи стара литература и против стария литературен език „веньи“, пропагандираха антиим-

периалистическата и антифеодална по своето съдържание нова литература и общопонятния литературен език „байхуа“. През време на военните действия в провинцията Гуандун и през време на Северния поход в китайската армия се внасят антиимпериалистически и антифеодални идеи и армията се преустройва. Сред многомилионните селски маси се издигат лозунги за сваляне на чиновниците, които крадат държавната хазна и вземат подкупи, за сваляне на тухао и лешен, и започва великата революционна борба на селяните. Благодарение на всичко това, както и благодарение на подкрепата на Съветския Съюз, Северният поход завърши с победа. Но щом едрата буржоазия се докопа до властта, тя незабавно ликвидира революцията и в резултат на това се създаде нова политическа обстановка.

Третият период — това е новият период на революцията, който трая от 1927 до 1937 г. Тъй като в края на преходния период в революционния лагер станаха промени — китайската едра буржоазия премина към контрареволуционния лагер на империализма и феодалните сили, а националната буржоазия се присъедини към едрата буржоазия — то в революционния лагер от четирите класи останаха три — пролетариатът, селяните и останалите слоеве на дребната буржоазия (като се включи тук и революционната интелигенция). Затова китайската революция по силата на нещата навлезе в нов период, в който Китайската комунистическа партия сама поведе масите на революция. Това беше период, от една страна, на контрареволуционните „походи“, от друга — на задълбочаване на революцията. По това време се водеха два вида контрареволуционни „походи“ — военни и културни. Задълбочаването на революцията също вървеше в две посоки — задълбочаване на революцията в селото и задълбочаване на културната революция. За гореспоменатите „походи“ по командата на империалистите бяха мобилизирани контрареволуционните сили на целия Китай и на целия свят. Тези „походи“ продължиха цели десет години и се отличаваха с невиджана жестокост. Избити бяха няколко стотин хиляди комунисти и учаща се младеж, над няколко милиона работници и селяни бяха извършени звер-

ски разправи. Ония, които дирижираха всичко това, мислеха, че непременно ще успеят „да заличат от лицето на земята“ комунизма и комунистическата партия, но на дело се получи съвсем обратен резултат. И двата вида „походи“ претърпяха най-жесток провал. Резултат от военните „походи“ беше преминаването на Червената армия на север за борба срещу японските грабители; резултат от „походите“ в областта на културата беше революционното младежко движение от 9 декември 1935 г. А общ резултат от двата вида „походи“ беше пробуждането на целия народ. Такива са положителните резултати. Но най-позорителното е, че „походите“ в областта на културата също завършиха с позорен провал, въпреки че комунистите нямаха никаква възможност да им оказват съпротива в културните учреждения в районите, в които господствуваше гоминданът. Коя е тук причината? Не трябва ли да се замислим върху това? Та и Ли Син — комунист по убеждение — именно през време на тези „походи“ стана велик деец на културната революция в Китай.

Отрицателен резултат от контрареволуционните „походи“ беше нахлуването на японския империализъм в Китай. Именно това е главната причина за дълбоката омраза, с която целият наш народ и досега си спомня за десетгодишната борба срещу комунизма.

През този период на борбата лагерът на революцията отстояваше принципите на борбата на народните маси против империализма и феодализма — новата демокрация и новите три народни принципа, а лагерът на контрареволуцията — абсолютистките домогвания на блока на помещиците и едрата буржоазия под егидата на империализма. И в областта на политиката, и в областта на културата този блок се разправи безпощадно с трите главни политически установки на Сун Ят-сен, разправи се безпощадно с неговите нови три народни принципа и причини на китайския народ най-тежки бедствия.

Четвъртият период — това е периодът на сегашната война срещу японските грабители. Кривулещият път на китайската революция отново доведе до единен фронт на четирите класи, но рамките на този фронт се разшириха още повече. Във висшите слоеве на китайското об-

щество той обхваща много представители на господстващите класи, в средните слоеве — националната буржоазия и дребната буржоазия, и в низшите слоеве — целия пролетариат. Всички слоеве на населението образуват съюз и казаха решителен отпор на японския империализъм. Първият етап от този период завърши с падането на Ухан. На този етап във всички области от живота на страната се наблюдаваше радостен подем, в политиката се появи тенденция към демокрация, на културния фронт се извършваше сравнително широка мобилизация на силите. На втория етап, който започна след падането на Ухан, в политическата обстановка станаха редица промени. Част от едрата буржоазия капитулира пред врага, другата част също се готви по-скоро да свърши с войната. В културния живот отражение на създаването се положение беше реакционната дейност на Е Цин, Чжан Цзюн-май и други, както и липсата на свобода на словото и печата.

За да преодолеем тази криза, необходимо е да водим решителна борба с всички идеи, насочени против войната срещу грабителите, против сплотяването на силите, против прогреса. Ако не разбием тези реакционни идеи, не можем да се надяваме на победа във войната. А какви са перспективите на нашата борба? Този важен въпрос сега привлича вниманието на целия народ. Изхождайки от съществуващите вътрешни и международни условия, можем да твърдим, че каквито и трудности да среща във войната срещу японските грабители, китайският народ без друго ще победи. Ако вземем цялата история на Китай, то прогресът, постигнат от Китай през двадесетте години след „движението от 4 май“, надминава постиженията не само на предшестващите осемдесет години, но дори и на няколкото изминали хилядолетия. Можем да си представим какви успехи ще постигне Китай през следващите двадесет години! Развихрянето на тъмните сили вътре и вън от страната предизвика сегашните национални бедствия. Но това развихряне показва не само че мракобесниците са още силни, но и че това са последните им гърчове, че народните маси постепенно се приближават към победата. Така стои работата в Китай, така стои работата в целия Изток, така стои тя и в целия свят.

14. УКЛОНИТЕ ПО ВЪПРОСА ЗА ХАРАКТЕРА НА КУЛТУРАТА

Всичко ново се изковава в тежка борба. Това важи и за новата култура, която през двадесетгодишното си развитие извърши три поврата, описа зигзаг, при което се разкри всичко хубаво и лошо в нея.

Твърдоглавите буржоа съвсем не са прави по въпросите на културата, както и по въпросите на политическата власт. Те не разбират историческите особености на новия период в Китай и не признават новодемократичната култура на широките народни маси. Те изхождат от стремежа да установят неограничена власт на буржоазията, а в областта на културата — монополно господство на буржоазната култура. Част от дейците на културата с тъй наречената европейско-американска ориентация¹⁹ (аз говоря за част от тях) в миналото практически се солидаризираха с антикомунистическите „походи“ на фронта на културата, провеждани от гоминданското правителство, а сега очевидно се солидаризират с политиката на „ограничаване на комунистическата дейност“ и „разтваряне на комунистите“. Те не искат работниците и селяните да участвуват в политическия живот, не искат работниците и селяните да участвуват в културата. Обаче от това монополно господство на културата на твърдоглавите буржоа нищо няма да излезе, защото и тук, както и по въпроса за политическата власт, няма нито вътрешни, нито международни условия за това. А по тази причина все пак по-добре е теорията за монополното господство на буржоазната култура също да бъде „скрита“.

Що се отнася до насоката на народната култура, ръководна роля в нея играят комунистическите идеи. Ние трябва усилено да пропагандираме сред работническата класа социализма и комунизма и наред с това по съответния начин планомерно да възпитаваме селяните и останалата маса от народа в социалистически дух. Обаче народната култура изобщо засега още не е социалистическа.

В политиката, икономиката, културата на новата демокрация, — във всички тези области благодарение на пролетарското ръководство има социалистически елементи и при това не просто елементи, а такива, които

играят решаваща роля. Но ако говорим за политиката, икономиката и културата изобщо, всички те още не са социалистически, а новодемократически. На дадения етап на революцията нейната основна задача се състои главно в борбата против чуждестранния империализъм и китайския феодализъм и поради това засега тя е буржоазнодемократическа, а не социалистическа революция, която си поставя за цел събарянето на капитализма. Що се отнася до народната култура, би било неправилно да смятаме, че цялата наша сегашна народна култура изобщо е или трябва да бъде социалистическа. Това би означавало да смесваме задачата за пропагандирането на комунистическата идеология със задачата за практическото осъществяване на комунизма като програма за действие в дадения момент, да смесваме прилагането на комунистическия подход, на комунистическите методи при разглеждането на различните въпроси, при овладяването на науката, при организирането на работата, при подготовката на кадри с осъществяването на комунистическите идеи като практическа линия за цялото дело на народното образование и народната култура на етапа на демократическата революция в Китай. Социалистическата по своето съдържание народна култура трябва да отразява социалистическата политика и икономика. У нас в политиката и икономиката има социалистически елементи и като тяхно отражение в нашата народна култура също има социалистически елементи. А що се отнася до обществото като цяло, у нас все още не се е формирала напълно социалистическа политика и социалистическа икономика и затова у нас още не може да има и напълно социалистическа народна култура.

Поради това, че сегашната китайска революция е част от световната пролетарска социалистическа революция, съвременната нова култура на Китай също е част от новата световна пролетарска социалистическа култура, неин велик съюзник. Но въпреки наличието на значителни елементи на социалистическа култура в нея, тя, ако се говори за народната култура изобщо, влиза в световната пролетарска социалистическа култура засега още не като напълно социалистическа култура, а като антиимпериалистическа, антифеодална, новодемократи-

ческа култура на народните маси. Тъй като сегашната китайска революция не е възможна без ръководството на китайския пролетариат, то и съвременната нова култура на Китай не е възможна без ръководството на идеите на пролетарската култура, т. е. на идеите на комунизма. Но на дадения етап това ръководство води народните маси към антиимпериалистическа, антифеодална политическа и културна революция и затова по своето съдържание сегашната, новата народна култура като цяло си остава новодемократическа, а не социалистическа.

Няма никакво съмнение, че сега трябва да разширяваме пропагандирането на комунистическите идеи, да засилваме марксистко-ленинската просвета. Без такава пропаганда и просвета ще бъде невъзможно не само да се осигури преминаването на китайската революция към следващия, социалистическия етап, но и да се доведе до победа сегашната, демократическата революция. Ние обаче трябва да правим разлика между пропагандирането на комунистическата идеология, на комунистическия обществен строй, от една страна, и практическото осъществяване на новодемократическата програма за действие — от друга; да правим разлика между прилагането на комунистическата теория и комунистическите методи при разглеждането на въпросите, при овладяването на науката, организирането на работата, подготовката на кадри, от една страна, и новодемократическия курс в народната култура изобщо — от друга. Разбира се, не бива да смесваме едното с другото.

Оттук става ясно, че съдържание на новата народна култура в Китай на съвременния етап не е нито монополното господство на буржоазната култура, нито пролетарският социализъм в неговия чист вид, а ръководената от идеите на пролетарската социалистическа култура антиимпериалистическа, антифеодална нова демокрация на народните маси.

15. ЗА НАЦИОНАЛНА, НАУЧНА, МАСОВА КУЛТУРА

Културата на новата демокрация е национална култура. Тя се бори против империалистическия гнет, за националното достойнство, за независимостта на китайския

народ. Тя принадлежи на нашата нация и носи нашите национални особености. Тя се обединява с всички социалистически и новодемократически култури на другите нации, влиза с тях в отношение на взаимно обогатяване и взаимно развитие и заедно с тях образува новата световна култура. Но тя в никакъв случай не може да се обединява с реакционните, с империалистическите култури на които и да било други нации, тъй като нашата култура е революционна национална култура. Китай трябва да поглъща в големи количества прогресивната култура на другите държави като суров материал за обогатяване на своята култура. В миналото тази работа се вършеше съвсем недостатъчно. Тук става дума не само за съвременната социалистическа и новодемократическа култура, но и за чуждестранната култура на миналото, например за културата от епохата на Просвещението в различните капиталистически страни. Ние трябва да поглъщаме всичко, което може да ни послужи днес. Обаче към всичко чуждестранно трябва да се отнасяме като към храна, която най-напред се сдъква в устата, преработва се в стомаха и червата, размеква се от слюнката, от стомашния и чревния сок, а след това се разделя на отпадъци, които се изхвърлят, и екстракт, който се усвоява; едва тогава храната става полезна за нашия организъм. Също така ние не бива да поглъщаме изцяло, безразборно всичко чуждо. Искането за „пълна европеизация“²⁰ е погрешно. Механическото заимствуване на всичко чуждо в миналото нанесе голяма вреда на Китай. Прилагайки марксизма в Китай, китайските комунисти трябва също напълно и умело да съчетават общите истини на марксизма с конкретната практика на китайската революция — с други думи, да ги съчетават с националните особености на Китай, да ги обличат в определена национална форма. Само тогава ще има полза от нашата работа. В никой случай не бива да прилагаме марксизма субективистично, схематично. Това, което правят марксистите-схематици, е просто гавра с марксизма и с китайската революция. За тях няма място в редовете на китайската революция. Китайската култура трябва да има своя, т. е. национална форма. Национална по форма, новодемократическа по съдържание — такава е нашата днешна нова култура.

Културата на новата демокрация е научна култура. Тя се бори против всякакви феодални идеи и мистика, за добросъвестност при търсенето на истината, за обективна истина, за единство на теорията и практиката. Тук научната мисъл на китайския пролетариат може да създаде единен фронт против империализма, феодализма и мистиката с буржоазните материалисти и естествоизпитатели, които още играят прогресивна роля в Китай. Но тя в никой случай не може да влиза в единен фронт с каквито и да било разновидности на реакционния идеализъм. В политическата дейност комунистите могат да създават единен антиимпериалистически, антифеодален фронт с някои идеалисти и дори с привърженици на религиозните учения, но в никой случай не могат да се съгласяват с техния идеализъм или с техните религиозни догми. През дългия период на съществуване на феодалистното общество в Китай беше създадена забележителна култура. Да си изясним процеса на развитието на тази древна култура, да изхвърлим от нея цялата феодална вектория, да вземем нейното демократическо зърно — ето необходимото условие за развитието на новата национална култура и за укрепване вярата на нацията в собствените ѝ сили. В никой случай обаче не бива да възприемаме всичко безкритично, безразборно. Трябва да отличаваме цялата гнилост, породена от господстващата класа на древните феодали, от прекрасната древна народна култура, т. е. от това, на което са били присъщи в по-голяма или по-малка степен демократичност и революционност. Съвременната нова политика и нова икономика на Китай са се развили от старата политика и старата икономика на предшестващите епохи; съвременната нова култура на Китай също се е развила от старата култура на предшестващите епохи. Затова ние трябва да уважаваме своето историческо минало и не бива да се отвърщаме от него. Но уважението ни трябва да се проявява в това, да отредим на историята подходящо място в науката, да уважаваме диалектичното развитие на историята, а не в това, да възпяваме древността и да хулим съвременността, не в това, да се възхищаваме от всякаква феодална отрова. По отношение на народните маси и на учащата се младеж главното е да ги насочваме така, че те да гледат напред, а не назад.

Културата на новата демокрация е масова култура, а поради това и демократическа. Тя трябва да служи на трудещите се работническо-селски маси, които съставляват над 90% от нацията, трябва постепенно да става тяхна култура. Трябва да има разлика между количеството знания, които трябва да дадем на революционните ръководни кадри, и количеството знания, които трябва да дадем на революционните маси, но същевременно между тези знания трябва да има и връзка. Трябва да различаваме и същевременно да свързваме изискванията за повишаване равнището на културата и изискванията за осигуряване на нейната общодостъпност. За широките народни маси революционната култура е мощно оръжие на революцията. В дореволюционния период тя служи за идеологическа подготовка на революцията, в хода на революцията тя съставлява необходим и важен участък от общия фронт на революцията, а революционерите, които работят на културния фронт, са на този фронт командири от различни рангове. „Без революционна теория не може да има и революционно движение“²¹; от това се вижда какво важно значение има движението за революционна култура за практиката на революционното движение. Както борбата за революционна култура, така и практическата революционна борба са масови движения и затова прогресивните дейци на фронта на културата трябва да имат своя армия във войната срещу японските грабители. Тази армия са народните маси. Ако деецът на фронта на революционната култура не се сближи с народа, той ще стане „генерал без армия“, а значи неговият огън не ще поразни врага. За постигането на тези цели писмеността трябва да бъде реформирана при определени условия, езикът трябва да бъде приближен до народните маси. Трябва да се разбере, че народът е неизчерпаем източник на революционна култура.

Националната, научна, масова култура — това е антиимпериалистическата, антифеодалната култура на народните маси, културата на новата демокрация, новата култура на китайския народ.

Съчетаването на новодемократическата политика, новодемократическата икономика и новодемократическата култура ще даде република на новата демокрация, Китай-

ската република, чиято същност ще отговаря на названието и новия Китай, който ние искаме да изградим.

Нов Китай е пред нас, да съдействуваме за по-скорошното му идване!

Върхът на мачтата на кораба — Нов Китай — вече се показва на хоризонта, ръкопляскайте, приветствайте го!

Ликувайте, Нов Китай принадлежи на нас!

Б Е Л Е Ж К И

¹ Списание „Чжунго венхуа“ („Китайска култура“) започна да излиза в Янан през януари 1940 г. Произведенното „За новата демокрация“ беше публикувано за пръв път в първата книжка на това списание.

² Виж В. И. Ленин, „За професионалните съюзи, за текущия момент и за грешките на Троцки“ (Съч., т. 32, стр. 15).

³ К. Маркс, „Към критиката на политическата икономия“, предговора, стр. 9.

⁴ К. Маркс, „Тезиси за Фойербах“ (К. Маркс и Ф. Енгелс, Избрани произведения в два тома, т. I, стр. 459).

⁵ И. В. Сталин, „Октомврийският преврат и националният въпрос“ (Съч., т. 4, стр. 138).

⁶ В. И. Ленин, „Империализмът като най-висок стадий на капитализма“ (Съч., т. 22, стр. 314).

⁷ Имат се предвид цяла редица антисъветски действия, предприети от гоминданското правителство, след като Чан Кай-ши предаде революцията: на 13 декември 1927 г. гоминданците убиха вице-консула на СССР в Кантон, на 14 декември гоминданското правителство в Нанкин издаде „заповед за прекратяване връзките с Русия“, заяви, че не признава съветските консулства по места, и принуди съветските търговски организации в различните провинции на Китай да прекратят дейността си. През август 1929 г., подбуден от империалистите, Чан Кай-ши предизвика на Североизток въоръжен конфликт със СССР.

⁸ Кемал — представител на турската търговска буржоазия. След първата световна война английските империалисти тласнаха своя сателит Гърция във въоръжена агресия срещу Турция. Турският народ, който получи помощ от Съветския Съюз, в 1922 г. одържа победа над гръцката армия. В 1923 г. Кемал беше избран за президент на Турция. И. В. Сталин казва: „Кемалистката революция е революция на върховете на националната търговска буржоазия,

възникнала в борбата с чуждестранните империалисти и насочена в своето по-нататъшно развитие фактически против селяните и работниците, против самите възможности за аграрна революция“ (И. В. Сталин, „Беседа със студентите от университета „Сун Ят-сен“, Съч., т. 9, стр. 211).

- 9 Другарят Мао Цзе-дун тук има предвид Чжан Цзюн-май и неговата компания. След „движението от 4 май“ Чжан Цзюн-май се обяви открито против науката, като проповядваше метафизическото учение за „духовна култура“, и получи прозвището „бесният метафизик“. През декември 1938 г., подстрекаван от Чан Кай-ши, Чжан Цзюн-май публикува „отворено писмо до г. Мао Цзе-дун“, в което развиваше налудничавите идеи за ликвидиране на 8-а и на Новата 4-а армия и на пограничния район Шенси—Гансу—Нинся, проявявайки се като съучастник на японските окупатори и на Чан Кай-ши.
- 10 Из публикуваната през септември 1937 г. декларация на Централния комитет на Китайската комунистическа партия за установяване на сътрудничество между комунистическата партия и гоминдана.
- 11 Сун Ят-сен, „Лекции за принципа на народното благоденствие“, 1924 г., лекция 2-а.
- 12 Един от главатарите на чанкайшистката Специална служба (контраразузнаването) Чен Ли-фу нае шайка реакционни продажни писачи, които скалпиха едно книжле, озаглавено „Вей-шенлун“ („Философия на живота“), което беше пълно с глупости и в което се проповядваше гоминданският фашизъм. Това книжле беше подписано с презрятото име Чен Ли-фу.
- 13 Такъв лозунг цинично се рекламираше от милитариста Ян Си-шан — представител на едрите помешници и едрите компрадори в провинцията Шанси.
- 14 Като предаде революцията в 1927 г., Ваи Цзин-вей излезе с пасквил, озаглавен „Борба против двата лагера“.
- 15 На 30 март 1925 г. в речта си „По националния въпрос в Югославия“, произнесена на заседанието на югославската комисия на Изпълкома на Коминтерна, И. В. Сталин каза, че: „... селячеството представлява основната армия на националното движение, че без селска армия няма и не може да има национално движение... националният въпрос е всъщност селски въпрос“ (Съч., т. 7, стр. 61).
- 16 На времето някои догматици в комунистическата партия се поддържавяха, че другарят Мао Цзе-дун отделя голямо внимание на революционните опорни бази в селото, и наричаха това идея за „отиване в планините“. Другарят Мао Цзе-дун тук използва този ироничен израз на догматичните, за да покаже огромната роля на революционните опорни бази в селото.

- 17 Под училищна система тук се има предвид системата на родното образование, копирана от капиталистическите държави в Европа и Америка. Системата на държавните изпити „кецзюй“ съществуваше във феодален Китай отдавна. В края на XIX век китайските интелектуалци — привърженици на реформите — настояваха за отменяване на старата изпитна система и за основаване на училища от европейски тип.
- 18 Патриотичното движение, което възникна на 4 май 1919 г., в началото на юни навлезе в нов етап, който започна с това, че на 3 юни пекинските студенти оказаха съпротива срещу насилствените действия на войската и полицията, организираха митинги и държаха речи. След студентските стачки последваха стачки на работниците и търговците в Шанхай, Нанкин, Тяндзин, Ханчжоу, Ухан, Цзюцзян и в различни пунктове на провинциите Шандун и Анхуей. По такъв начин „движението от 4 май“ се превърна в широко масово движение с участието на пролетариата, градската дребна буржоазия и националната буржоазия.
- 19 Има се предвид групата, представители на която бяха Ху Ши и др.
- 20 За „пълна европеизация“ се бореха част от буржоазните учени. Те безрезервно възхваляваха отдавна вече отживялата времето си индивидуалистическа буржоазна култура на Запада и настояваха Китай във всичко да следва примера на капиталистическите държави от Европа и Америка, като наричаха това „пълна европеизация“.
- 21 В. И. Ленин, „Какво да се прави?“ (Съч., т. 5, стр. 384).

**ДА ПРЕОДОЛЕЕМ ОПАСНОСТТА ОТ
КАПИТУЛАЦИЯ, ДА ПОСТИГНЕМ ПРЕЛОМ
В ОБСТАНОВКАТА***

(28 януари 1940 година)

* Директива на Централния комитет на Китайската комунистическа партия до партийните организации, написана от другаря Мао Цзе-дуч.

Ходът на събитията доказва, че всички оценки на обстановката, давани неведнаж от Централния комитет, са били правилни. На стремежа на едрите помещици и едрата буржоазия да капитулират пред врага противостоят стремежът на пролетариата, селяните, градската дребна буржоазия и средната буржоазия да продължават войната против японските грабителни и между тези два стремежа се води борба. Днес и двете тези тенденции съществуват, и двете перспективи са възможни. Всички наши другари комунисти трябва да разберат, че такива сериозни явления, които възникват в различни места, като капитулантските действия, акциите против комунистите и движението назад, не бива да се разглеждат изолирано. Трябва да разберем сериозността на тези явления, трябва решително да се борим с тях, трябва да съумеем да не капитулираме пред тях. Ако не се проникнем от такъв дух, ако не вземем правилен курс на решителна борба с тези явления, ако предоставим на кликата на твърдоглавите в гоминдана възможност да продължава своята дейност по „военното ограничаване на комунистите“ и по „политическото ограничаване на комунистите“, ако във всички свои действия изхождаме само от страха да не разцепим единния фронт, това ще доведе дотам, че съдбата на войната против японските грабителни ще бъде поставена под заплаха, капитулантството и антикомунистическата кампания ще се разпрострат по цялата страна и единният фронт ще бъде застрашен от разцепление. Необходимо е да си дадем сметка, че сега както вътре в страната, така и на международната арена още съществуват много обективни условия, които благоприятствуват на нашата борба за

продължаване на войната против японските грабителци, за по-нататъшно сплотяване, за по-нататъшно движение напред. Например Япония както и преди твърдо се придържа към взетия от нея курс по отношение на Китай; макар че противоречията между Англия, САЩ и Франция, от една страна, и Япония — от друга, малко се смекчиха, те все пак не са напълно уредени; освен това позициите на Англия и Франция в Далечния изток са отслабени от войната в Европа и затова свикването на така наречената „далекоизточна мюнхенска конференция“ е свързано с големи трудности за тях. Съветският Съюз активно помага на Китай. Всичко това са външнополитически условия, които затрудняват гоминдана да капитулира или да прибягне до компромис и му пречат да започне война против комунистите в целия Китай.

По-нататък, комунистическата партия, 8-а армия и Нова 4-а армия решително се борят против капитулацията и твърдо провеждат курс на война против японските грабителци и на сплотяване. Междинните сили също се борят против капитулацията. Макар че в гоминдана властта се намира в ръцете на капитулантите и твърдоглавите, те все пак са малцинство в своята партия. Такива са вътрешнополитическите условия, които затрудняват гоминдана да капитулира или да прибягне до компромис и му пречат да започне война против комунистите в целия Китай.

В тази обстановка задачата на партията се състои в това, от една страна, да оказва решителен отпор срещу военното и политическото настъпление на капитулантите и твърдоглавите, а от друга — активно да разширява редовете на единния национален фронт, който обединява различни партийни, политически, военни и граждански среди, както и учащата се младеж, да води енергична борба за болшинство в гоминдана, за междинните сили, за симпатизиращите им елементи в армиите, участващи във войната против японските грабителци, за задълбочаване на масовото движение, за интелигенцията, за укрепване на опорните бази за съпротива срещу грабителите, за разгръщане на антияпонските въоръжени сили и органи на властта, за укрепване на нашата партия и за кейното движение напред по пътя на прогреса. Ако действуваме и в двете тези направления, ние ще можем да просодолеем

опасността от капитулация на едрите помешчици и на едрата буржоазия и да постигнем прелом в сегашната обстановка. Затова да се борим енергично за прелом в обстановката и същевременно да повишаваме бдителността спрямо възможните изненади (засега още изненади от частен и местен характер) — такава е общата линия на нашата партия днес.

След като неотдавна бе оповестено изменническото съглашение¹, сключено от Ван Цзин-вей, и след обръщението на Чан Кай-ши към народа атмосферата на съглашателство до известна степен ще се разпръсне, а силите, които са за война против японските грабителци, несъмнено ще пораснат. Обаче наред с това още може да продължава дейността по „военното ограничаване на комунистите“ и „политическото ограничаване на комунистите“; още е възможно възникването по места на нови инциденти, възможно е гоминданът да настоява на така нареченото „единство в борбата против външния враг“, за да ни нападне под този предлог. Това е възможно, защото силите, които са за война против японските агресори и за прогрес, в най-близко време не ще могат да се разгърнат още дотолкова, че да задушат напълно силите, които са за капитулация и за движение назад. Нашата линия се заключава в това, навред в страната, където съществуват организации на комунистическата партия, с всички сили да разгръщаме пропагандата против изменническото съглашение, сключено от Ван Цзин-вей. В своето обръщение Чан Кай-ши заяви, че възнамерява да продължава войната против грабителите, но не подчерта, че цялата страна трябва да се сплоти по-здраво, и дори не спомена за курса на упорито водене на войната против грабителите и на движение по пътя на прогреса; а ако не вземем такъв курс, невъзможно е да продължаваме упорито войната. Затова в кампанията против Ван Цзин-вей ние трябва да поставим на първо място следните лозунги: 1) За политика на война докрай против грабителите, против изменническото съглашение, сключено от Ван Цзин-вей! 2) За сплотяване на целия китайски народ! Долу предателят Ван Цзин-вей, долу марionетъчното централно правителство на Ван Цзин-вей! 3) За сътрудничество между гоминдана и комунистическата партия! Долу ванцинвейевската политика на бор-

ба против комунистите! 4) Борбата против комунистите — това е заговор на Ван Цзин-вей, насочен към разцепление на единния антияпонски фронт. Долу маскиращите се национални предатели — ванцинвейевците! 5) Да укрепваме сплотяването в страната, да сложим край на вътрешните търкания! 6) За обновяване политическото устройство на страната, за разширяване движението за конституционен режим, за въвеждане демократическа система на управление! 7) Да се отмени забраната за дейността на партията, да се разреши легалното съществуване на партиите и групите, които са за борба против японските грабители! 8) Да се гарантира на народа свобода на словото и събранията в интерес на борбата против японските грабители и националните предатели! 9) Да укрепваме опорните бази за съпротива срещу японските грабители, да водим борба против подривната дейност на националните предатели — ванцинвейевците! 10) Да обкръжим с внимание войсковите части, които имат заслуги в борбата против японските грабители, да осигурим напълно снабдяването на фронта! 11) Да развиваме културата, подчинена на задачите на войната против грабителите! Да вземем под защита прогресивната младеж, да пресечем пропагандата на националните предатели!

Всички изброени лозунги трябва да се популяризират открито. По места е необходимо широко да се публикуват статии, декларации, позиви, речи и брошури, както и да се издигат допълнителни лозунги с оглед на местната обстановка.

В Янан на 1 февруари ще бъде свикан масов протестен митинг против изменническото съглашение, сключено от Ван Цзин-вей. Навред по места трябва през първите или вторите десет дни на февруари да се проведат масови митинги с участието на всички обществени среди и на антияпонските групировки в гоминдана, за да се подеме в цялата страна мощно движение против капитулацията, против предателството, против вътрешните търкания.

Б Е Л Е Ж К И

¹ Има се предвид изменническият таен договор „Приходи за уреждане новите отношения между Япония и Китай“, сключен от Ван Цзин-вей с японските бандити в края на 1939 г. Неговото съдържание се свеждаше към следните основни положения: 1) Северо-

източен Китай се отстъпва на Япония; монголските райони (имат се предвид провинцията Суйюан, южната част на провинцията Чахар и северната част на провинцията Шанси), Северен Китай, долното течение на река Янцзи и островите в Южен Китай се признават за „зона на усиленото сближение на Япония с Китай“ и подлежат на продължителна окупация от японските войски. 2) Марионетъчните органи на властта — от централното правителство до местната администрация — се поставят изцяло под контрола на японските съветници или чиновници. 3) Марионетъчните войски и марионетъчната полиция трябва да бъдат обучавани от японски инструктори, въоръжението за тях също трябва да доставя Япония. 4) Финансовата и икономическата политика на марионетъчното правителство, промишлеността, селското стопанство, съобщителните средства, пощите и телеграфите се поставят под японски контрол; на Япония се дава право да разработва всички естествени ресурси по свое усмотрение. 5) Всяка антияпонска дейност се забранява.

**ДА СПЛОТИМ ВСИЧКИ СИЛИ, КОИТО СА
ЗА БОРБА ПРОТИВ ЯПОНСКИТЕ ОКУПА-
ТОРИ, ДА СЕ БОРИМ ПРОТИВ АНТИКОМУ-
НИСТИЧЕСКАТА КЛИКА НА ТВЪРДО-
ГЛАВИТЕ***

(1 февруари 1940 година)

* Реч на другаря Мао Цзе-дун на протестния митинг в Янан против изменническите действия на Ван Цзин-вей.

Защо сме се събрали ние, представителите на всички среди от населението на Янан, днес тук на митинг? За да заклеим с позор изменника на родината Ван Цзин-вей, за да сплотим всички сили, които са за съпротива срещу японските грабителите, на борба против антикомунистическата клика на твърдоглавите.

Ние, комунистите, неведнаж сме посочвали, че японският империализъм твърдо и безвъзвратно е взел курс на поробване на Китай. Каквито и кабинети да се сменят в Япония, нейният основен курс на поробване на Китай, на пръвръщане на Китай в колония винаги ще си остава неизменен. Като разбра това, Ван Цзин-вей, политическият представител на прояпонската клика на едрата китайска буржоазия, от страх си загуби ума, падна на колене пред Япония и подписа с нея изменнически договор, с който продаде Китай на японския империализъм. Сега той възнамерява още да сформира марионетъчно правителство, за да го противопостави на правителството, което води война против японските грабителите; да сформира марионетъчна армия, за да я противопостави на армията, която се бори против грабителите. В последно време той започна рядко да споменава за борба против Чан Кай-ши и, казват, вече се ориентирал към „съюз с Чан Кай-ши“. Борба против комунистите — ето главната цел на Япония и на Ван Цзин-вей. Те знаят, че комунистическата партия се бори най-последователно против окупаторите, а сътрудничеството между гоминдана и комунистическата партия увеличава силите, които водят тази борба. Затова те се стараят с всички сили да провалят това сътрудничество. да изолират двете партии една от друга или още по-точно

да ги насъскат една против друга. И ето чрез твърдоглавите гоминдановци те навред предизвикват конфликти. В Хунан твърдоглавите устройха пинцзянското клане¹, в Хенан — цюешанското клане², в Шанси — нападението на старите войски срещу новите³, в Хебей — нападението на Чжан Ин-у срещу 8-а армия⁴, в Шандун — нападението на Цин Ци-жун срещу партизанските отряди⁵, в източен Хубей Чен Жу-хуай организира кървава разправа, през време на която бяха убити около 600 комунисти⁶, в пограничния район Шенси—Гансу—Нинся те организираха „работа по създаването на опорни точки и линии“⁷, а въвн от него провеждат „работа по блокадата“ и се готвят за военно нападение⁸. Освен това те арестуваха голяма група прогресивни младежи и ги хвърлиха в концентрационни лагери⁹; наеха беснеещия метафизик Чжан Цзюн-май, който направи реакционното предложение за ликвидиране на комунистическата партия, за ликвидиране на пограничния район Шенси—Гансу—Нинся, за ликвидиране на 8-та и Новата 4-а армия; наеха троцкиста Е Цин и други, които фабрикуват статийки, хулещи комунистическата партия. Всичко това има за цел не нещо друго, а проваляне борбата против японските грабителци, за да бъде превърнат целият народ в колониални роби¹⁰.

По такъв начин ванцзинвейевци и антикомунистическата клика на твърдоглавите в гоминдана, действувайки едните отвън, другите отвътре и гледайки да не останат назад едни от други, задушават атмосферата в страната с отровни миазми.

Възмущавайки се от това от дъното на душата си, мнозина започват да смятат, че борбата против японския империализъм е безнадеждна работа, че всички гоминдановци са мерзавци и че против всички тях трябва да се води борба. Трябва да кажем, че това възмущение е напълно основателно. А и може ли да не се възмущаваши при вида на всички тия безобразия? Обаче борбата против японския империализъм съвсем не е безнадеждна работа, а в гоминдана не всички са мерзавци. По отношение на различните групи гоминдановци трябва да провеждаме различна политика. Ние съвсем не можем да се отнасяме толерантно към оная сган, която е загубила

всякакъв човешки образ, към онези, които посмяха да стрелят в гърба на 8-та и на Новата 4-а армия, които посмяха да извършат убийствата в Пинцзян и Цюешан, които се осмеляват да водят подривна работа в Пограничния район, които се осмеляват да нападат прогресивните войскови части, прогресивните организации, прогресивните дейци. На такива хора ние трябва да отвърщаме на удара с удар и не можем да им правим никакви отстъпки. Тези мерзавци са загубили всякакъв човешки образ и в момент, когато националният враг е проникнал дълбоко в нашата страна, се занимават с провокиране на търкания, устройват кървави инциденти и предизвикват разцепление. Каквото и да мислят те за себе си, фактически те помагат на Япония и на Ван Цзин-вей, а някои от тях може би са просто скрити национални предатели. Ако не наказваме такива хора, от наша страна това ще бъде грешка, ще бъде поощряване на предателите и изменниците, ще бъде нарушение на нашия дълг към националноосвободителната война, ще бъде нарушение на дълга ни пред родината, ще бъде снизхождение към всяка сган, която подкопава единния фронт, ще бъде нарушение на политиката на партията. Но заедно с това тази политика на удар върху капитулантите и върху антикомунистическата клика на твърдоглавите има за цел изключително решителната борба против окупаторите, изключително защитата на единния антияпонски фронт. Затова към всички ония, които са предани на делото на борбата против окупаторите, към всички ония, които не принадлежат към капитулантите или към антикомунистическата клика на твърдоглавите — към всички такива членове на гоминдана ние се отнасяме доброжелателно, искаме да постигнем единство с тях, уважаваме ги и се стремим към продължително сътрудничество с тях, за да изправим нашата страна на крака. И всеки, който не прави това, също нарушава политиката на партията.

Нашата партия провежда двустранна политика: от една страна, сплотяване с всички прогресивни сили, сплотяване с всички, които са предани на борбата против японския империализъм; от друга — борба с цялата сган, загубила човешки образ, борба с всички капитуланти и с антикомунистическата клика на твърдоглавите. Тази

политика на нашата партия преследва една единствена цел: да се постигне прелом в обстановката и победа над японските окупатори. Задачата на нашата партия и на целия наш народ е да сплотят всички прогресивни сили, които са за борба против японския империализъм, да дадат отпор на всички реакционни сили, които са за капитулация, да се борят енергично за поврат към по-добро, за предотвратяване на поврата към по-лошо. Такава е нашата основна линия. Ние съвсем не сме песимисти, ние гледаме оптимистично на бъдещето. Ние не се боим от никакви нападения на капитулантите и на антикомунистическата клика на твърдоглавите, ние трябва да ги разгромим и непременно ще успеем да направим това. Китайският народ несъмнено ще извоюва своето национално освобождение, Китай няма да загине. Китай несъмнено ще върви напред по пътя на прогреса; движението назад е само временно явление.

С днешния си митинг ние искаме още да изразим на целия наш народ своето убеждение, че за борбата против грабителите е необходимо целият народ да се сплоти и да върви напред. Някои подчертават само задачата за борба против японските грабителите, но не подчертават необходимостта от сплотяване и движение напред, а понякога и съвсем не споменават за сплотяване и движение напред. Това е неправилно. Как може да се води решителна борба против японските грабителите без истинско и здраво сплотяване, без бързо и действително движение напред? Антикомунистическата клика на твърдоглавите изтъква задачата за постигане на единство, обаче това тяхно тъй наречено „единство“ е мнимо, а не действително единство; то е вредно, а не ползно единство; то е формално, а не реално единство. Зад техните кръсъци за единство се крие желанието да ликвидират комунистическата партия, 8-а армия, Новата 4-а армия и пограничния район Шен-си—Гансу—Нинся; те говорят, че докато съществуват комунистическата партия, 8-а армия, Новата 4-а армия и Пограничният район, в Китай няма да има единство; те искат всичко в страната да стане гоминданско; те не само продължават да осъществяват своята еднопартийна диктатура, но и искат още да я засилят. А щом е така, за какво единство може да се говори тогава?

Ако пък говорим откровенно, то ако в миналото комунистическата партия, 8-а армия, Новата 4-а армия и пограничният район Шенси—Гансу—Нинся не бяха издигнали най-искрено искането за прекратяване на гражданската война и за единодушна борба против японските окупатори, то нямаше кой друг да вземе инициативата за създаването на единния антияпонски национален фронт и да ръководи мирното разрешаване на сианския конфликт, а тогава щеше да бъде практически невъзможно да водим война против японските грабителни. Ако не бяха днес комунистическата партия, 8-а армия, Новата 4-а армия, пограничният район Шенси—Гансу—Нинся и демократическите бази за съпротива, които най-искрено отстояват делото на борбата с грабителите и се борят против опасната тенденция към капитулация, разцепление и движение назад, то всичко би пропаднало. Няколко стотин хиляди бойци от 8-та и Новата 4-а армия задържат две пети от всички вражески войски, водят боеве със 17 от 40-те японски дивизии¹¹ — тогава защо да ликвидираме тези армии? Пограничният район Шенси—Гансу—Нинся е най-прогресивният район в страната; това е демократическа база за съпротива срещу японските грабителни. Тук няма нито чиновници, които крадат държавната хазна и вземат подкупи, нито тухао и лешен, нито азартни игри, нито проституция, нито държанки, нито просящи, нито шайки от тъмни аферисти, нито атмосфера на упадък и униение, нито хора, които да живеят от провокиране на търкания¹², нито хора, които да трупат богатства от националното бедствие — защо тогава трябва да ликвидираме Пограничния район? Такива безсъвестни приказки могат да изхождат само от безсъвестни хора; какво морално право имат твърдоглавите дори да споменават за това? Това няма да го бъде, другари! Трябва не да ликвидираме Пограничния район, а трябва цялата страна да се учи от него; трябва не да ликвидираме 8-та и Новата 4-а армия, а трябва цялата страна да се учи от тях; трябва не да ликвидираме комунистическата партия, а трябва цялата страна да се учи от нея; трябва не първите да се равняват по изостаналите, а изостаналите — по първите.

Ние, комунистите, сме най-последователните привърженици на единството, ние бяхме инициаторите на един-

ния фронт, ние неотклонно провеждахме курса на единен фронт, ние издигнахме лозунга за единна демократична република. Кой друг би могъл да вземе такава инициатива? Кой друг би могъл да осъществява всичко това? Кой друг е способен да се задоволява с пет юани месечна заплата¹³? Кой друг би бил способен да създаде такъв неподкупен държавен апарат? Те крещат: единство, единство! Капитулантите си имат своя теория за единството: те искат цялата страна да се обедини на основата на капитулацията; антикомунистическата клика на твърдоглавите си има своя любима теория за единството: те искат цялата страна да се обедини на основата на разцеплението, да се обедини на основата на движението назад. Можем ли да се съгласим с това? Нима можем да смятаме за действително единство такава единство, което е основано не върху войната против японските грабителци, не върху сплотяването и движението напред? Нима можем да смятаме такава единство за полезно единство? Нима можем да го смятаме за реално единство? Не, то е чиста фантазия!

Днес на тоя митинг ние издигаме своята теория за единството. Нашата теория за единството — това е теория за единството, която целият китайски народ споделя, това е теория за единството, която споделят всички, които имат будна съвест. Това е теория за единството, основано върху войната против японските грабителци, върху сплотяването и движението напред. Само ако вървим напред, ние можем да се сплотим, само ако се сплотим, ние можем да водим борба против японските грабителци, само ако вървим напред, ако се сплотим и водим борба против японските грабителци, ние можем да постигнем единство. Такава е нашата теория за единството, теория за действителното единство, за полезното единство, за реалното единство. А онази теория за мнимото единство, за вредното единство, за формалното единство е такава теория за единството, която ще доведе до поробването на нашата страна, тя е теория на хора, загубили последните остатъци от съвест. Те биха искали да изтрият от лицето на земята комунистическата партия, 8-а армия, Новата 4-а армия и демократическите бази за съпротива срещу

лицето на земята всички сили, които са за борба против грабителите, за да постигнат обединение под властта на гоминдана.

Това са коварни интриги; това значи под фирмата на единството да прокарваш деспотизъм; това значи да продаваш кучешко месо за овнешко месо, под флага за единство да натрапваш еднопартийна диктатура. Това значи, забравил срам и съвест, да се занимаваш с безсрамна демагогия. И днес, на нашия митинг, ние трябва да пробием техния картонен тигър, трябва да дадем решителен отпор на антикомунистическата клика на твърдоглавите.

Б Е Л Е Ж К И

- 1 Виж бележка 1 към труда „Да обуздаем реакционерите“ в настоящия том.
- 2 На 11 ноември 1939 г. агенти на гоминданското контраразузнаване и войскови части, наброяващи общо над 1,800 души, обкръжиха Тиловото управление на Новата 4-та армия в Чжугоучжен (околия Цюешан, провинция Хенан) и зверски убиха памираците се там командири и бойци от Новата 4-та армия, ранени във войната против японските грабителни, както и членове на техните семейства; загинаха общо над 200 души.
- 3 Под стари войски се имат предвид войските на шансийския милитарист гоминдановеца Ян Си-шан; под нови войски — антияпонските въоръжени сили на населението от провинцията Шанси (с други думи — антияпонските отряди на смъртта), организирани в началото на войната и намиращи се под влиянието и ръководството на комунистическата партия. През декември 1939 г. Чан Кай-ши и Ян Си-шан се опитаха да унищожат новите войски и като съсредоточиха в западната част на провинцията Шанси шест корпуса, предприеха настъпление, но настъпващите части бяха разбити от контраудара на новите войски. В същото време войските около Ян Си-шан разгромиха антияпонските демократически околийски управления в района Яичен—Цзинчен (югоизточната част на провинцията Шанси) и извършиха там масово клане, при което загинаха много комунисти и други прогресивни дейци.
- 4 Чжан Цю-ю — командувач гоминданските части за „охрана на реда“ в провинцията Хебей. От 1939 г. по указание на Чан Кай-ши той неурестанно организираше нападения срещу 8-а армия. През юни 1939 г. неговите части внезапно нападнаха тиловите учреждения на 8-а армия в околията Шенсян, провинция Хебей, и убиха над 400 командири и бойци от 8-а армия.

- 5 През април 1939 г. председателят на гоминданското провинциално правителство на провинцията Шандун Шен Хун-ле даде на бандите на Цин Ци-жуи нареждане да нанесат внезапен удар на 3-и партизански отряд от Шандунската колона на 8-а армия в Бошан. През време на нападенето бяха убити повече от 400 души, в това число и много командири с чин до командир на полк.
- 6 През септември 1939 г. реакционерът-гоминдановец Чен Жу-хуай съсредоточи своите банди в източната част на провинцията Хубей, обкръжи тиловите учреждения на Новата 4-а армия и изкла около 600 комунисти.
- 7 Агентите на гоминданското контраразузнаване, които действуваха в пограничния район Шенси—Гансу—Нинся, създаваха в градовете на Пограничния район свои опорни точки, съединяваха ги с линните на агентурната връзка и по такъв начин водеха своята контрареволуционна работа. Самите те я наричаха „работа по създаването на опорни точки и линии“.
- 8 През зимата на 1939 г. и през пролетта на 1940 г. гоминданските войски завзеха в пограничния район Шенси—Гансу—Нинся пет околийски центъра: Чунхуа, Сюни, Чженни, Нинсян и Чженюан.
- 9 През периода на войната против японските грабители гоминданските реакционери, копирайки методите на германските и италианските фашисти, създадоха много концентрационни лагери, като се почне с Лянчжоу и Сиан в Северозападен Китай и се свърши с Ганчжоу и Шанжао в Югоизточен Китай, и затвориха в тях големи групи арестувани комунисти, патриоти и прогресивни младежи.
- 10 След падането на Ухан през октомври 1938 г. антикомунистическата дейност на гоминдана постепенно се активизира. През февруари 1939 г. Чан Кай-ши разпрати тайно такива реакционни документи като инструкциите „Методи за разрешаване на въпроса за комунистическата партия“, „Мерки за предотвратяване на комунистическата дейност в окупираните райони“ и др. В районите, които се намираха под властта на гоминдана, и в Централен и Северен Китай политическият натиск и военното настъпление срещу комунистическата партия се засилваха всеки ден. Тази кампания достигна кулминационната си точка през периода от декември 1939 г. до март 1940 г. и се наричаше „първа антикомунистическа кампания“. Нападенията на реакционните гоминдански войски в провинциите Шенси и Гансу срещу пограничния район Шенси—Гансу—Нинся и срещу ръководените от комунистическата партия антияпонски отряди на смъртта в Западната част на Шанси — двете нападения, за които говори др. Мао Цзе-дун в тази си реч — бяха големи военни операции, предприети от гоминдана през време на тази първа антикомунистическа кампания. По-късно, през февруари—март 1940 г., Чан Кай-ши отново започна да реакционеря-гоминдановец Чжу Хуай-бин да обедини под

свое командване бандите на Пан Бин-сюн, Чжан Ин-у и Хоу Жу-юн и от три страни да настъпи срещу 8-а армия в района Тайханшан. Това настъпление беше напълно разбито от 8-а армия, три гоминдански дивизии бяха унищожени и по такъв начин започнатата от Чан Кай-ши първа антикомунистическа кампания беше окончателно разгромена.

- 11 Впоследствие броят на японските войски, срещу които се сражаваха войските, ръководени от Китайската комунистическа партия, порасна. В 1943 г. 8-а и Новата 4-а армия се сражаваха вече срещу 64% от всички японски войски, нахлули в Китай, и срещу 95% от цялата марионетъчна армия. Виж труда „За коалиционното правителство“ в 4-я том на настоящото издание.
- 12 Имат се предвид някои гоминдановци, които се бяха специализирали в борбата с комунистите.
- 13 По онова време личният състав на войските и органите на властта, които се намираха под ръководството на комунистическата партия, получаваха месечно средно по 5 сребърни юани на човек за храна и други разноски.

ДЕСЕТТЕ ИСКАНИЯ КЪМ ГОМИНДАНА*

(1 февруари 1940 година)

* Обръщение, написано от другаря Мао Цзедун на състоялия се в Янан протестен митинг против изменническите действия на Ван Цзиней

На 1 февруари в Янан се състоя протестен митинг против изменническите действия на Ван Цзин-вей. Участниците в митинга, обхванати от справедливо негодуване, единодушно взеха решение да заклеят с позор измяната и капитулацията на Ван Цзин-вей и да бъдат докрай за гойна против японските агресори. За преодоляване на сегашната криза и за завоюване на победа във войната ние си позволяваме да направим десет предложения, чието осъществяване е необходимо за спасяване на родината, и бихме желали националното правителство, всички партии и групи, офицерите и войниците, които водят война против японските агресори, и всички съотечественици да ги приемат и осъществяват на практика.

Първо: да обявим безпощадна война на ванцинвейевците в цялата страна. Като събра около себе си своите привърженици, изменникът Ван Цзин-вей се присъедини към врага, предаде родината, сключи изменнически таен договор и стана съучастник на врага. За това целият наш народ единодушно призна, че той заслужава смърт. Обаче засега това се отнася само до явния Ван Цзин-вей и още не се е разпростряло върху тайните ванцинвейевци. А тайните ванцинвейевци все още дръзко, пред очите на всички заграбват командните постове и скривайки истинския си образ, проникват дълбоко във всички пори на обществото. Чиновниците, които крадат държавната хазна и вземат подкуп, са техни съучастници, а специалисти же по предизвикване на търкания — техни помощници. Ако не разгърнем движението против ванцинвейевци в цялата страна отгоре надолу, от големите градове до селата,

ако не вдигнем на война против ванцинвейевци всички кръгове — партийни и правителствени, военни и граждански, журналисти и учащи се, — не ще успеем да изкореним привържениците на Ван Цзин-вей и те ще продължават своите пагубни действия, отваряйки вратите за външния враг и подривайки нашия тил. Трудно е дори да си представим каква огромна вреда може да нанесе това. Необходимо е правителството да заповяда да се вдигне целият народ на безпощадна война против ванцинвейевците, при това там, където тази заповед не се изпълнява, местните власти трябва да носят отговорност за неизпълнението ѝ. Ванцинвейевците трябва да се изкореняват безпощадно. Такова е първото наше предложение, което молим да бъде прието и провеждано на практика.

Второ: да засилваме сплотяването. Сега често се случва да слушаме приказки не за сплотяване, а за единство, при това смята се, че единството може да бъде постигнато само чрез ликвидиране на комунистическата партия, чрез ликвидиране на 8-та и Новата 4-а армия, чрез ликвидиране на пограничния район Шенси—Гансу—Нинся, чрез повсеместното ликвидиране на силите, които са за борба против японския империализъм. Хората забравят, че именно комунистическата партия, 8-а армия, Новата 4-та армия и пограничният район Шенси—Гансу—Нинся са най-енергичните борци за единството на цялата страна. Та именно комунистическата партия, 8-а армия, Новата 4-та армия и Пограничният район бяха за мирното разрешаване на сианския конфликт! Та именно комунистическата партия, 8-а армия, Новата 4-а армия и Пограничният район бяха инициаторите за образуване на единия антияпонски национален фронт, та именно те са за създаването на една демократична република и сами осъществяват това на практика най-енергично! Та именно комунистическата партия, 8-а армия, Новата 4-а армия и Пограничният район стоят на първата линия на отбраната на страната, отблъсквайки натиска на 17 неприятелски дивизии, прикривайки Централната китайска равнина и Северозапада, защищавайки Северен Китай и районите южно от река Янцзи, решително провеждайки на практика трите народни принципа и „Програмата за съпротива срещу Япония и за

изграждане на държавата“! А от момента, когато Ван Цзин-вей обяви курса на борба с комунистите и на дружба с Япония, такива хамелеони като Чжан Цзюн-май и Е Цин му пригласят със своите литературни упражнения, а антикомунистите и твърдоглавите му помагат, като провокират търкания. Под фалшивия флаг за единство се прокарва деспотизъм; сплотяването се отхвърля и се предизвиква разцепление. „Замислите на Сима Чжао* са вече известни на всички и на всекиго.“

Що се отнася до комунистическата партия, 8-а армия, Новата 4-а армия и Пограничния район, то те решително ратуват за истинско единство против мнимото единство; за полезното единство против вредното единство; за реалното единство против формалното единство; за единство не на основата на капитулацията, а на основата на войната против грабителите; за единство не на основата на разцеплението, а на основата на сплотяването; за единство не на основата на движението назад, а на основата на движението напред. Единство върху основата на войната против японските агресори, на сплотяването и движението напред — това е единство действително, полезно, реално. Ако пък се стремим към единство на друга основа, то към каквито и красиви думи да прибягваме при това, с каквито и сложни фокуси да си служим, ще се получи обратен резултат на този, който ни е нужен, и ние в никакъв случай не можем да се съгласим с това. Що се отнася до силите, които водят борба против агресорите, тях трябва да обичаме и пазим еднакво — не бива към едни да се отнасяме добре, а към други зле; трябва да им се доверяваме, да ги снабдяваме, да се грижим за тях, да ги поощряваме. Трябва да се отнасяме към хората искрено, без всякакво лукавство; по отношение на хората трябва да проявяваме широта, като отстраним всяко тесногърдие; и ако постъпваме по такъв начин, няма да се намери човек — освен злонамерени хора, — който да не се съгласи с всеобщото сплотяване и да не тръгне по пътя на изграждането на единна държава. Единството трябва да се осно-

---

* Сима Чжао — полководец на княжеството Вей при княз Мао (III век); той убил своя княз и завладял княжеството. Цитираните тук думи принадлежат на княз Мао.

вава върху сплотяването, сплотяването — върху движението напред; само ако вървим напред, можем да се сплотим, само ако се сплотим, можем да постигнем единство. Това е неоспорима истина. Такова е второто наше предложение, което молим да бъде прието и провеждано на практика.

Трето: неотклонно да осъществяваме конституционно управление. Дългогодишният период на „политическа опека“ не даде и най-малки резултати. Когато е достигната границата, необходимо е да се извърши поврат, а трябва да се започне с въвеждането на конституционно управление. При това свобода на словото не съществува, забраната за дейността на партиите не е отменена, всичко, което се върши в страната, противоречи на принципите на конституционното управление. А ако същото става и при изработването на конституция, то с какво ще се отличава тя от обикновен казионен документ? Ако същото става и при осъществяването на конституционно управление, с какво ще се отличава то от еднопартийния деспотизъм? Ако и през сегашния период на тежка национална криза не помислим за изменение на курса, нападението на японските агресори и на Ван Цзин-вей отвън и подривната работа на предателите в тила ще поставят под най-голяма заплаха самото съществуване на нашата държава и на нашия народ. Правителството трябва да отмени незабавно забраната за дейността на партиите, да насърчава изразяването на общественото мнение и по този начин да покаже своя искрен стремеж да въведе конституционно управление. Наистина сега това са най-неотложните мерки, с които може да се завоюва великото доверие на народа и да се отвори път към обновяване на страната. Такова е нашето трето предложение, което молим да бъде прието и провеждано на практика.

Четвърто: да се сложи край на търканията. От март миналата година, когато бяха пуснати в ход тъй наречените „Мерки за ограничаване дейността на чуждите партии“, в страната се разгаря кампания за „ограничаване“ на комунистите, за „разтваряне“ на комунистите, за борба срещу комунистите; ту тук, ту там възникват кървави инциденти, леят се потоци кръв. Но и това изглежда беше недостатъчно и ето през октомври миналата

година се появиха новите тъй наречени „Мерки за уреждане на проблемата за чуждите партии“. В районите на Северозападен, Северен и Централен Китай се появи и тъй наречената „Програма за практическите мероприятия по уреждането на проблемата за чуждите партии“. Казват, че от „политическо ограничаване“ на комунистите сега вече преминали към „военно ограничаване“ на комунистите, и тези приказки безспорно имат почва под себе си. Така нареченото „ограничаване на комунистите“ означава именно борба с комунистите. А борбата с комунистите е коварен замисъл на японските империалисти на Ван Цзин-вей, насочен към поробването на Китай. Ето защо всички са разтревожени, всички споделят помежду си своите опасения, като смятат, че ни предстои да преживеем повторно трагедията, която стана преди повече от десет години. Работата вече стигна до такива събития като пинзянското клане в Хунан, цюешанското клане в Хенан, нападението на Чжан Ин-у срещу 8-а армия в провинцията Хебей, унищожаването на партизанските отряди от Цин Ци-жун в Шандун, убийството на около 600 комунисти от Чен Жу-хуай в източната част на провинцията Хубей, широкото настъпление на войските на централното правителство срещу гарнизоните на 8-а армия в източната част на провинцията Гансу и неотдавнашния кървав инцидент — нападението на старите войски срещу новите в провинцията Шанси и придружаващото го нахлуване на старите войски в района, отбраняван от 8-а армия. Ако не бъде сложен бързо край на подобни явления, това ще заплашва с гибел и двете страни; и как може да се говори тогава за победа над японските агресори? Необходимо е в интерес на сплотяването и на войната против агресорите правителството да издаде заповед за наказването на всички, които провокират кървави инциденти, и с това да покаже на цялата страна, че то не ще допусне те да се повторят. Такова е нашето четвърто предложение, което молим да бъде прието и провеждано на практика.

Пето: да вземем под защита младежта. Неотдавна в околностите на Сиан е създаден концентрационен лагер, в който са затворени над 700 представители на прогресивната младеж от провинциите на Северозападен Китай

и на Централната равнина. Тях ги държат там като престъпници, поробват ги духовно и физически, тяхното положение е непоносимо трагично. А защо тази невинна младеж е подхвърлена на такова безчовечно отнасяне? Та младежта е цветът на нацията, а прогресивната младеж още повече представлява най-ценният наш капитал във войната против японските грабители. Убеждението е въпрос на съвест за всекиго, а мисълта не може да се задуши с оръжие. Престъпният характер на „походите на фронта на културата“, провеждани в продължение на десет години в миналото, е очевиден за всички — тогава защо днес отново да се тръгва по този гибелен път? Правителството трябва незабавно да даде нареждане по цялата страна за защита на младежта, да ликвидира сианския концентрационен лагер и строго да забрани всякакви гаври с младежта по места. Такова е нашето пето предложение, което молим да бъде прието и провеждано на практика.

Шесто: да помагаме на фронта. Войските, които се сражават на най-предната линия и са се отличили във войната против японските грабители, като например 8-а армия, Новата 4-а армия и други части, са поставени в най-лоши условия: те са лошо обмундировани, хранят се оскъдно, не получават боеприпаси, не им е осигурено медицинско обслужване. А съвсем разпасалите се негодници още и всячески хулят тези части. В ушите се натрапва безкрайната, безотговорна и простащка клевета. Хората, които имат заслуги, не се награждават, техните усилия не се отбелязват, напротив, срещу такива хора се сплетничи, срещу тях се кроят всякакви интриги. Не бива повече да търпим тези странни явления, които огорчават командирите и бойците и намират одобрението на врага. За да се повдигне духът на войските и в интерес на успешното водене на войната, необходимо е правителството напълно да осигури снабдяването на войските, които са се отличили на фронта, и същевременно строго да забрани на негодниците да клеветят и да сплетничат. Такова е нашето шесто предложение, което молим да бъде прието и провеждано на практика.

Седмо: да обуздаем органите на Специалната служба. Нашите съвременници оприличават безчинствата, вър-

шени от хората от органите на Специалната служба, на делата на Чжоу Син и Лай Цзюн-чен през танската епоха¹ и на Вей Чжун-сян и на Лю Цзин — през минската². Вместо да се борят с враговете, те насочват своята енергия срещу собствения си народ, избиват хората, както се коси трева; алчността на тези рушветчи е безкрайна. Тези органи са наистина кухни на клеветата и фабрики на злото. Никой още не е внушавал на народа такъв ужас както зверовете от органите на гоминданската Специална служба. За да поддържа своя авторитет, правителството трябва да обуздае органите на Специалната служба и да ги реорганизира, като установи, че задачата на тези органи е изключително борбата с враговете и националните предатели. По този начин народът ще бъде успокоен и ще се укрепят основите на държавата. Такова е нашето седмо предложение, което молим да бъде прието и провеждано на практика.

Осмо: да изкореним кражбите от държавната хазна и рушветчийството. Има хора, които през годините на войната против японските агресори натрупаха по стотици милиони юани от националното бедствие и имат по десетина държанки³. И свикването в армията, и вътрешните заеми, и контрола върху икономиката, и помощта за пострадалите от стихийни бедствия и за бежанците — всичко това крадците на държавната хазна и рушветчиите превръщат в източник за лично забогатяване. Щом е страната вилнее такава глутница от хищници, няма нищо чудно в това, че държавните работи се намират в най-плачевно състояние. Негодуването на народа достигна границата, а никой не се решава да разобличи злодеите. За спасяването на нашата страна от заплашващата я разруха е абсолютно необходимо да се провеждат с твърда ръка ефикасни мерки, за да се изкоренят напълно кражбите от държавната хазна и рушветчийството. Такова е нашето осмо предложение, което молим да бъде прието и провеждано на практика.

Девето: да изпълним завещанието на Сун Ят-сен. В завещанието на Сун Ят-сен се казва: „Аз отдадох четиридесет години на делото на националната революция, за да постигна свобода и равенство за Китай. Въз основа на четиридесетгодишния си опит аз дойдох до дълбокото

убеждение, че за постигането на тази цел е необходимо да се издигнат народните маси...“ Велики думи! Целият наш 450-милионен народ ги знае. Обаче мнозина се кълнат в завещанието, а малцина го изпълняват. Награждават ония, които изменят на завещанието, а наказват ония, които го осъществяват на дело. Какво по-чудовищно може да има от това? Правителството трябва да издаде заповед да се наказват като изменници на делото на Сун Ят-сен всички, които се осмеляват да нарушават завещанието, които не издигат народните маси, а, напротив, ги потъпкват. Такова е нашето девето предложение, което молим да бъде прието и провеждано на практика.

Десето: да осъществим трите народни принципа. Гоминданът обяви трите народни принципа за учение на своята партия. Обаче твърде много хора, считайки за своя най-важна задача борбата срещу комунистите, престанаха да се занимават с въпросите на войната против японските агресори, а когато самият народ се вдига на борба с агресорите, всячески се стараят да смазват и пресичат неговите действия. Това е отказване от принципа на национализма. Длъжностните лица лишават народа от всякакви демократически права. Това е отказване от принципа на народовластието. Когато хората гледат страданията на народа, но си дават вид, че не ги забелязват — това е отказване от принципа на народното благоденствие. Тези хора постоянно споменават трите народни принципа, но само заради ефектния израз; ако пък някой ги осъществява както трябва, него или го вземат на смях за неуместно усърдие, или сурово го наказват. Това именно поражда много несъобразности, и вярата в учението на Сун Ят-сен пропада. Крайно необходимо е да се публикува заповед, която да изисква категорично трите народни принципа да се осъществяват на дело в цялата страна, и строго да се следи за изпълнението на тази заповед. Нарушителите на заповедта трябва да се подлагат на сурови наказания, а ония, които я изпълняват — по всякакъв начин да се поощряват. Тогава може би трите народни принципа най-сетне ще се осъществяват и ще бъде положена основата за победа във войната против японските грабителни. Такова е нашето десето предложение, което молим да бъде прието и провеждано на практика.

В тези десет точки е пътят към спасението на родината, програмата на войната против японските грабителци. Сега, когато врагът все по-силно притиска нашата страна, когато изменникът Ван Цзин-вей вилнее, ние нямаме право да крием нашите най-дълбоки опасения. Ако нашите предложения бъдат приети и проведени на практика, това ще бъде велико благо за делото на войната против грабителите, велико благо за делото на освобождението на китайския народ. Очакваме с нетърпение отзиви на нашето обръщение.

Б Е Л Е Ж К И

- 1 Чжоу Син и Лай Цюн-чен — жестоки чиновници при императрица У Цзе-тян от танската династия. Те организирали широка шпионска мрежа и по собствен произвол хващали неудобните им хора, приписвали им измислени обвинения, изтезавали ги и безпощадно ги убивали.
- 2 Лю Цзин — евнух на император У-цзун от минската династия; Вей Чжун-сян — евнух на император Си-цзун от минската династия. С помощта на огромен апарат на тайната полиция те заграбили властта и потискали народа, като не му давали свободно да говори и действа. Всеки, който се обявявал против тях, рискувал да бъде подхвърлен на преследвания и изтезания.
- 3 Има се предвид гомндацкият реакционен генерал в Сиан Цзян Дин-вен.

**ПО СЛУЧАЙ ИЗЛИЗАНЕТО НА ПЪРВАТА
КНИЖКА НА СПИСАНИЕ „ЧЖУНГО
ГУНЖЕН“**

(7 февруари 1940 година)

Издаването на сп. „Чжунго гунжен“¹ е необходимо. През последните 20 години китайската работническа класа под ръководството на своята партия — Китайската комунистическа партия — разгърна героична борба: стана най-съзнателната част от народа, стана ръководител на китайската революция. Китайската работническа класа в съюз със селяните и с всички революционни слоеве на народа се бори против империализма и феодализма, за създаване на новодемократичен Китай, за изгонване на японския империализъм. В това е нейната велика заслуга. Обаче китайската революция още не е завършена, ще трябва да се положат още много усилия, ще трябва сами да се сплотим, да сплотим около себе си селяните и другите слоеве на дребната буржвазия, да сплотим около себе си интелигенцията, да сплотим около себе си всички революционни слоеве на народа. Това е огромна политическа и организационна задача. Това е дълг на Китайската комунистическа партия, дълг на прогресивните елементи в работническата класа, дълг на цялата работническа класа.

Окончателното освобождение на работническата класа и на целия народ ще стане възможно едва тогава, когато бъде осъществен социализмът. Китайската работническа класа трябва да се бори за постигането на тази крайна цел. Обаче преминаването към социалистическия етап е възможно само през етапа на антиимпериалистическата, антифеодална демократическа революция. Да се сплотим самите ние, да сплотим около себе си народните маси, да се борим против империализма и феодализма, за създаването на новодемократичен нов Китай — ето задачата, която стои сега пред китайската работническа класа. Списание „Чжунго гунжен“ се издава именно за осъществяването на тази задача.

Списание „Чжунго гунжен“ ще разяснява на популярен език на работническите маси много неща, ще им разказва как се бори работническата класа против японските грабителци, ще обобщава опита от тази борба. То ще положи всички усилия, за да изпълни своята задача.

Сп. „Чжунго гунжен“ трябва да стане школа за възпитание на работниците и за подготовка на ръководни кадри от тяхната среда. Читателите на сп. „Чжунго гунжен“ ще бъдат именно учащите се в тази школа. Изредата на работниците трябва да се подготвят многобройни ръководни кадри, които трябва да притежават знания и умение, не да ламтят за слава, а да вършат работа. Без многобройни кадри, притежаващи такива качества, работническата класа не ще може да постигне освобождение.

Работническата класа трябва да приветствува помощта от страна на революционната интелигенция и да не се отказва от тази помощ, тъй като без нея тя не ще може да върви напред и революцията не ще може да бъде завършена успешно.

Бихме желали списанието да се издава добре, да помества повече живи материали, всестранно да избягва мъртвите щампи и шаблони, да пише достъпно, интересно и живо.

Цом сме се заловили за издаването на списанието, трябва да се отнесем сериозно към тази работа и да я вършим както трябва. Това е дълг не само на онези, които го издават, но и на онези, които го четат. Много важно е читателите да изказват своето мнение, да пишат бележки и писма, да съобщават какво им харесва и какво не им харесва. Само при това условие списанието може да се организира добре.

Нека тези мои пожелания послужат като въстъпителна статия за първата книжка на списанието.

Б Е Л Е Ж К И

1 Месечното списание „Чжунго гунжен“ („Китайски работник“) започна да излиза през февруари 1940 г. в Янан. То се издаваше от комисията по профсъюзното движение при Централния комитет на Китайската комунистическа партия.

ЦЯЛОТО ВНИМАНИЕ ВЪРХУ СПЛОТЯВА- НЕТО И ДВИЖЕНИЕТО НАПРЕД*

(10 февруари 1940 година)

* Написано от другаря Мао Цзе-дун за янан-
ският вестник "Синьжинхуабай" във връзка с

Война против японските агресори, сплотяване, движение напред — ето трите главни лозунга, издигнати от комунистическата партия миналата година по случай годишнината на събитията от 7 юли. Това е триединен курс. При това и трите му съставни части са еднакво необходими. Ако насочваме цялото внимание само върху войната против японските агресори и забравяме за сплотяването и движението напред, такава „война“ няма да има надеждна опора и в нея няма да можем да издържим дълго. Войната без сплотяване и без движение напред може в края на краищата да се превърне в капитулация или да завърши с поражение. Ние, комунистите, смятаме за необходимо и трите тези задачи да бъдат слети в едно. За да водим война против японските агресори, трябва да се борим против капитулацията, против изменническото съглашение, сключено от Ван Цзин-вей, против марионетното правителство на Ван Цзин-вей, против националните предатели и капитулантите, които се крият в редовете на антияпонския фронт. За да се сплотим, трябва да се борим против разколническите действия, против вътрешните търкания, против ударите в гърба, нанасяни на 8-а армия, на Новата 4-а армия и на всички прогресивни сили, които се сражават против японските грабителите, против подривната дейност в базите за съпротива срещу грабителите в тила на врага, против подривната дейност в пограничния район Шенси—Гансу—Нинся; който представлява тилът на 8-а армия, против непризнаване правото на комунистическата партия на легално съществуване, против валящите като град наредби за „ограничаване

действието на чуждите партии". За да вървим напред, необходимо е да се борим против всичко, което ни дърпа назад, против опитите да се сложат под миндера трите народни принципа и „Програмата за съпротива срещу Япония и за изграждането на държавата“, против нежеланието да се осъществява съдържашото се в завещанието на Сун Ят-сен указание относно необходимостта да се „издигнат народните маси“, против затварянето на прогресивната младеж в концентрационни лагери, против пълното ликвидиране дори на онези мизерни свободи на словото и печата, които съществуваша в началния период на войната против японските агресори, против превръщането на движението за конституционно управление, в бюрократическо предприятие, предадено в пълно разפורеждане на шепа лица, против нападенията срещу новите военни части в Шанси, против такива действия като разгромяването на „лягата на самопожертвуванието“ и зверските разправи с прогресивни дейци¹, против блокирането на пътищата и против безчинствата, вършени от „Съюза на младежта на трите народни принципа“ по шосето Ся-нян—Юйлин и по Лунхайската железопътна линия², против позорното поведение на хора, които имат по десетина държанки и трупат по стотици милиони юани от националното бедствие, против беззаконията, вършени от крадците на държавната хазна и рушветчиите, против произвола на тухао и лешен. Без това, без сплотяването и движението напред, лозунгът за война против японските агресори ще остане празен звук и няма да има никаква надежда за победа във войната. Какъв трябва да бъде политическият курс на вестник „Синчжунхуабао“ през втората година от неговото съществуване? Той трябва да насочва цялото внимание върху сплотяването и движението напред и по такъв начин да се бори против отровните миазми, които вредят на делото на войната против японските грабители, за да се осигурят по-нататъшни успехи в тази война.

Б Е Л Е Ж К И

- 1 „Лига на самопожертвуването“ — съкратено название на „Шансийската лига на самопожертвуването в името на спасението на родината“, масова антияпонска организация, създадена в провинцията Шанси през 1936 г. и просъществувала до началния период на войната против японските грабители. Тази организация сътрудничесе тясно с комунистическата партия и изигра важна роля във военните действия против японските грабители в провинцията Шанси. През декември 1939 г. в западната част на Шанси Ян Си-шан открито пристъпи към разгромяване на „Лигата на самопожертвуването“ и много комунисти, активисти на лигата и прогресивци представители на народните маси бяха зверски убити.
- 2 Като се почне от 1939 г., гоминданът под фирмата „Бюро за обслужване“ при „Съюза на младежта на трите народни принципа“ — организация на гоминданските яничари — организира по шосето Сянян-Юйлян и по Луцхайската железопътна линия голям брой застави. На тези застави агентите на Специалната служба и войници задържаха представителите на прогресивната младеж и на интелигенцията, които отиваха в пограничния район Шенси—Гансу—Нився или идваха от този район. Задържаните биваха затваряни в концентрационни лагери, хвърляни в затвори, убивани или пък заставаха да служат в гоминданското разузнаване.

ЗА НОВОДЕМОКРАТИЧНО КОНСТИТУЦИОННО УПРАВЛЕНИЕ*

(20 февруари 1940 година)

* Реч. произнесена от другаря Мао Цзе-дун в Янан на събраието на Дружеството за съдействието за установяване на конституционно управление. По това време много другари в партията, заблудени от гълкашката пропаганда на Чан Кайши за установяване на конституционно управ-

ление", смятаха, че гоминданът наистина може да въведе такова управление. В настоящата реч другарят Мао Цзе-дун разобличи измамата на Чан Кай-ши, изтръгна из ръцете му оръжието на пропагандата за установяване на конституционно управление и превърна тази пропаганда в средство за пробуждане на народа, за да поиска той от Чан Кай-ши демократически свободи. Поради това Чан Кай-ши трябваше бързо да се откаже от своята демагогия и през цялата война против японските грабители той вече не се осмели да пропагандира „конституционното управление“.

Обстоятелството, че представители на всички среди от населението на Янан провеждат днес тук учредително събрание на Дружеството за съдействие за установяване на конституционно управление, че всички проявяват такъв интерес към конституционното управление, е твърде значително. Защо създаваме това дружество? За да спомога то за изразяване волята на народа, за победата над японските грабителни и за изграждането на нов Китай.

Всички са съгласни да воюват против японските агресори. Тази работа вече се извършва и трябва само упорито да се продължава. Но има друга работа, която се нарича демократизация, и засега тя не се извършва. За съвременен Китай и двете тези работи имат първостепенно значение. На Китай, разбира се, липсват още много работи, но на първо място му липсват две неща: независимост и демокрация. Докато на Китай липсва макар и едно от тези две неща, работите му ще вървят зле.

На нас ни липсват две неща, но затова пък имаме и две излишни. А кои са тези две излишни неща? Едното е империалистическият гнет, а другото — феодалният гнет. Поради тях именно Китай стана колониална, полуколониална и полуфеодална страна. Сега нашият народ се нуждае най-вече от независимост и демокрация, а това значи, че империализмът и феодализмът трябва да бъдат съборени. Те трябва да бъдат съборени решително, окончателно и безпощадно. Някои твърдят, че трябва само да строим, а не трябва да събаряме. Тогава, позволете да попитаме, трябва ли да съборим Ван Цзин-вей, трябва ли да съборим японския империализъм, трябва ли да събо-

рим феодалния ред? Ако не започнем незабавно да събаряме цялата тази мерзост, не може и да се мисли за каквото и да било строителство. Китай ще бъде спасен само тогава, когато съборим всичко това, и само тогава той ще може да пристъпи към строителство. Всяка друга постановка на въпроса е просто глупост. Само след като съборим старото, прогнилото, можем да строим новото, здравото. Да съединим борбата за независимост с демократизацията — това значи да водим войната против японските грабителни върхове основаща на демократизирането на страната или, с други думи, да демократизираме страната в интерес на войната против грабителите. Без демокрация войната, против японските грабителни върхове може да завърши само с поражение. Без демокрация няма да издържим във войната, а с демокрация безусловно ще победим, макар и за тая цел да се наложи да воюваме 8—10 години.

Какво значи конституционно управление? Това е демократичен режим. Аз съм съгласен с всичко, което токущо каза тук нашият уважаем другар У Юй-чжан¹. Но какъв демократичен режим ни е нужен сега? Нужен ни е новодемократичен режим, новодемократично конституционно управление. Това не е старият, отживял времето си тъй наречен демократичен режим от европейско-американски тип, режим на буржоазната диктатура, но същевременно засега още не е и демократичният режим от съветски тип, режим на диктатурата на пролетариата. Демокрацията от стария тип съществуваше в чуждите държави; сега тя вече се е изродила в нещо реакционно. Такава реакционна вектория на нас никак не ни е нужна. Конституционното управление, за което говорят китайските твърдоглавци — това е буржоазнодемократичният режим от стария тип, който съществува в чужбина. Обаче като бръщолевят за своя стремеж към конституционно управление, на дело те съвсем не го желаят, а само използват подобни брътвежи, за да заблуждават народа. На дело те се стремят към фашистката еднопартийна диктатура. Що се отнася до китайската национална буржоазия, тя действително се стреми именно към такова конституционно управление, като желае да осъществи в Китай буржоазна диктатура, но тя няма да успее защото китайският народ не иска това.

Китайският народ не желае буржоазията да установи диктатура само на своята класа. Работите на Китай трябва да се ръководят от преобладаващото мнозинство от населението. Съвсем недопустимо е една класа — буржоазията — да сложи ръка върху цялото управление на страната. Добре, но как стои въпросът със социалистическата демокрация? Това, разбира се, е много добър режим и в бъдеще всички страни в света ще въведат социалистическата демокрация. Но в днешен Китай такава демокрация засега е неосъществима и затова ни се налага временно да се откажем от нея. Социалистическата демокрация ще може да се осъществи само в бъдеще, когато се появят съответните условия за това. Демократичният режим, който е необходим сега на Китай, не е демокрацията от стария тип и засега още не е и социалистическата демокрация, а новата демокрация, съответстваща на съвременните условия в Китай. Конституционното управление, чието въвеждане се подготвя сега, трябва да бъде новодемократично конституционно управление.

А какво значи новодемократично конституционно управление? Това е диктатура на съюза на няколко революционни класи, насочена против националните предатели и реакционерите. Някога беше казано: „Щом има ядене — нека ядат всички“. Аз мисля, че с тези думи може да се охарактеризира образно и новата демокрация. Ако е вярно, че „трябва да ядат всички“, то и властта не трябва да се присвоява от една партия, от една група, от една класа. Най-добре от всички изрази това Сун Ят-сен в манифеста на I-я общокитайски конгрес на гоминдана. В този манифест се казва: „В наше време така нареченото „народовластие“ в различните страни често се монополизира от буржоазията и се превръща в оръдие за потискане на простия народ. А гоминданският принцип на народовластие означава, че властта трябва да бъде общо достойние на целия прост народ, а не да се присвоява от шепя хора.“

Другари! Изучавайки проблемите на конституционното управление, ние трябва да четем различни материали, но особено внимателно трябва да четем този манифест. А приведените по-горе думи от манифеста трябва да заучим много добре: „... властта трябва да бъде общо достоя-

ние на целия прост народ, а не да се присвоява от шепата хора"; такова е конкретното съдържание на новодемократичното конституционно управление, за което говорим, такава е демократичната диктатура на съюза на няколко революционни класи, насочена против националните предатели и реакционерите, такова е конституционното управление, което ни е нужно днес. Такова конституционно управление е същевременно конституционно управление на единния антияпонски фронт.

Дружеството, което създаваме днес, се нарича Дружество за съдействие за установяване на конституционно управление. Защо се оказва нужно „съдействие“? Ако всички действуват, човек би казал, че няма защо да се съдействува! А при това ние тичаме, свикваме събрания. Защо? Защото има хора, които не действуват, лежат и не мърдат, не желаят да вървят напред. Те не само не вървят напред, но дори се дърпат назад, Ти ги зовеш напред, а те по-скоро ще умрат, отколкото да направят крачка напред. Такива хора се наричат твърдоглави. Те са твърдоглави до невероятност. И ето налага се да свикваме събрания, за да им „съдействуваме“. Откъде е дошла тази дума „съдействуваме“? Кой я е изнамерил? Тази дума не я изнамерихме ние. Изнамери я уважаваният от всички нас велик човек — същият онзи човек, който бе казал: „Аз отдадох четиридесет години на делото на националната революция...“, тази дума я изнамери Сун Ят-сен. Истина, нима в неговото завещание не е написано: „В последно време аз настоявах за свикване на Националното събрание... да *съдействуваме* за осъществяването на това в най-кратък срок е особено необходимо. Такова е моето най-строго поръчение.“

Другари, това не е обикновено, а „най-строго“ поръчение. „Най-строго поръчение“ — това е извънредно поръчение. Нима можем да се отнасяме към него пренебрежително, да го игнорираме? В завещанието е казано „в най-кратък срок“ — съвсем не в най-дълъг, не в сравнително дълъг и дори не просто в кратък срок, а „в най-кратък срок“. Именно за да бъде свикано Националното събрание в най-кратък срок, е нужно „съдействие“. Изминаха вече 15 години от смъртта на Сун Ят-сен, а Националното събрание, за свикването на което той настояваше, и досега

не е свикано. Разправията с „политическата опека“* продължава непрекъснато и времето за тази разправия е загубено съвсем без полза. Най-краткият срок бе превърнат в най-дълъг, а при това на всяка крачка се позовават на Сун Ят-сен. Можем да си представим как душата на Сун Ят-сен в небесата осъжда неговите недостойни наследници! Сега е съвсем ясно: без съдействие не може да има движение напред. Има още много хора, които се дърпат назад; има още много несъзнателни хора и затова е необходимо да се „съдействува“.

Необходимо е да се съдействува, когато няма движение напред; необходимо е да се съдействува и тогава, когато движението върви много бавно. Затова ние широко разгърнахме организирането на дружества за съдействие за установяване на конституционно управление — и младежки дружества, и женски дружества, и работнически дружества, и дружества в учебните заведения, в учрежденията, във войсковите части. Всички те се заловиха за работа с голям размах и въодушевление. И ето днес ние създаваме Обединено дружество за съдействие, за да съдействуваме всички заедно за най-бързото установяване на конституционно управление, за най-бързото осъществяване заветите на Сун Ят-сен.

Някои казват: онези хора се намират в другите райони, а вие — в Янан; вие ще съдействувате, а те няма да обръщат внимание. Каква полза ще има от това? Полза ще има. Тъй като нашето движение се разширява, те ще бъдат принудени да се вслушват в нас. Ние ще провеждаме повече събрания, ще пишем повече статии, ще четем повече лекции, ще изпращаме повече телеграми и те ще бъдат принудени да се вслушват в това. Аз смятам, че нашите многобройни дружества за съдействие в Янан имат две цели: да изучават и да потикват. Защо е нужно да изучават? Тъй като онези хора не вървят напред, вие ще ги потиквате. А ако ви попитат защо ни карате да бързаме, вие ще трябва да отговаряте на този въпрос, а за да отговорите, трябва основно да изучите всички доводи в полза на конституционното управление. Много неща

*Виж бележка 2 към „Беседа с кореспонденти на телеграфната агенция „Чжунянше“ и на вестияците „Саоданбао“ и „Синшанбао“ в настоящия том

бяха току-що казани тук от уважаемия другар У Юй-чжан; ето това са именно доводите. Проблемите на конституционното управление, които стоят пред нас, трябва да се изучават навред: в учебните заведения, в учрежденията, във войсковите части, от всички слоеве на населението.

Когато ние самите се подготвим, ще ни бъде по-лесно да потикваме другите, а да потикваш — това именно значи да „съдействуваш“. Ако навред започнат да потикват, постепенно навред ще се започне движение. А след това множеството малки поточета ще се слеят в една могъща река, която ще помете без остатък всичко гнило, всичко реакционно, и тогава ще се появи новодемократичното конституционно управление. По такъв начин ползата от нашето потикване ще бъде много голяма. Това, което се върши в Янан, не може да не влияе върху целия Китай.

Другари, да не смятате, че шом проведем събрание и изпратим телеграма, твърдоглавите ще се изплашат и веднага ще тръгнат по пътя на прогреса, ще послушат нашите заповеди? Не, те няма да ни послушат тъй лесно. Мнозина твърдоглави са преминали специална школа за твърдоглавие. Те са твърдоглави днес и ще си останат твърдоглави утре и вдругиден. А какво значи твърдоглав? „Твърдоглав“ значи закостенял, инертен, който не прогресира нито днес, нито утре, нито вдругиден. Ето такива хора именно се наричат твърдоглави. Да заставим такива твърдоглави да се вслушат в нашия глас не е лесна работа.

Във всички други страни в света — в Англия, във Франция, в САЩ, в СССР — конституционните режими възникваха по следния начин: революцията побеждаваше, демокрацията ставаше факт и едва тогава се провъзгласяваше основният закон, в който се закрепваше този факт; този закон именно беше конституцията. В Китай работата стои иначе. В Китай революцията още не е завършена и никъде в страната, с изключение на нашия Пограничен район и на редица подобни на него места, демокрацията още не е станала факт. Съвременната действителност в Китай — това е полуколониалният, полуфеодалният строй. Затова дори и да провъзгласим добра конституция, тя неизбежно ще се натъкне на съпротивата на феодалните сили, ще срещне противодействие от страна на твърдо-

главите. Невъзможно е да се надяваме на безпрепятственото ѝ осъществяване. Затова сегашното движение за конституционно управление — това е борба за още непостигнатата демокрация, а съвсем не за законодателно закрепване на вече осъществена демокрация. Това е велика борба, а съвсем не лесна работа, която не изисква напрежение на силите.

Сега някои отдавнашни противници на конституционното управление² също заговориха за него. Защо заговориха те за конституционно управление? Защото под натиска на сражаващия се с японските грабители народ те се оказаха в безизходно положение и трябва да предприемат нещо. Те крещат с цяло гърло, че „винаги неизменно сме настоявали за конституционно управление“, и вдигат невероятен шум. Термина „конституционно управление“ ние слушаме вече много години, но и досега още не сме видели и помен от това конституционно управление. Те говорят едно, а вършат съвсем друго. Това се нарича двуличие по въпроса за конституционното управление. Това двуличие именно съставлява истинската същност на техните „неизменни настоявания“. Днешните твърдоглави са именно такива двуличници. Вдигнатият от тях шум около конституционното управление е просто демагогия. В недалечно бъдеще все може би ще видите да се появи „конституция“, а след това и „президент“. А демократичните свободи? Кога ще ви ги дадат? Не е известно. В Китай вече са провъзгласявани конституции. Нима Цао Кун не провъзгласи конституция³? А къде са демократичните свободи? Що се отнася до президентите, те бяха още повече. Първият, Сун Ут-сен, разбира се, беше добър президент. Но го отстрани Юан Ши-кай — той беше вторият президент; третият беше Ли Юан-хун⁴, четвъртият — Фин Го-чжан⁵, петият — Сюй Ши-чан⁶. Може да се каже, доста много. Обаче по какво се отличаваха те от самодържавните монарси? И президентите, и техните конституции бяха измама. В такива страни като съвременните Англия, Франция, САЩ така нареченото „конституционно управление“, така наречените „демокрации“ всъщност представляват управление на канибали. Подобно положение може да видим и в Централна, и в Южна Америка. Много държави там са украсени с републикански фирми, зад които

всъщност няма и грам демокрация. Същото може да се каже и за днешните твърдоглави в Китай. Техните приказки за конституционно управление са само „окачване на овнешка глава, за да продават кучешко месо“. Те окачват овнешките глави на конституционното управление, а продават кучешкото месо на едностранната диктатура. Аз съвсем не съм склонен да ги ругая голословно. Имам основание за това; то се състои в това, че те, говорейки за конституционно управление, не дават ни най-малки свободи на народа.

Другари, истинското конституционно управление не идва само. То се извоюва в тежка борба. Затова не бива да мислите, че е достатъчно да проведем събрание, да изпратим телеграма, да напишем статия — и конституционното управление е готово. Също така в никой случай не бива да мислите, че е достатъчно Националният политически съвет⁷ да вземе резолюция, националното правителство да издаде указ, да свика на 12 ноември Националното събрание⁸, да обнародва конституция или дори да избере президент — и навред у нас ще настъпи всеобщо благополучие и всеобща благодат. Не, така не става и не трябва да си правим илюзии. Трябва добре да разясним това обстоятелство и на простите хора, не бива да ги заблуждаваме. Работата съвсем не е така проста.

Но значи ли това, че ни остава само да сложим кръст на тази работа, смятайки я толкова трудна, че няма никакви надежди за установяване на конституционно управление? Не, това също би било погрешно. Все още има надежди за установяване на конституционно управление, и то твърде реални надежди. Китай непременно ще стане страна на новата демокрация. Защо? Защото трудностите по пътя към установяване на конституционно управление възникват поради интригите на твърдоглавите, а твърдоглавите не могат да бъдат вечно твърдоглави. Ето защо ние храним сериозни надежди. Макар че всички твърдоглави в света си остават твърдоглави днес, ще си останат такива и утре, и вдругиден, те не могат вечно да останат твърдоглави; в края на краищата те трябва да се променят. Ван Цзин-вей например много дълго време беше твърдоглав, но след това се оказа невъзможно да бъде повен

тив японските грабители, не му остана нищо друго, освен да бяга направо в обятията на японците. И Чжан Го-гао например също дълго беше твърдоглав, но когато проведохме няколко събрания за неговото разкритикуване и добре го разкритикувахме, той също офейка. Твърдоглавите всъщност са хора упорити, но не твърди. Те дълго упорствуват, а после се променят; превръщат се в дрипа, която предизвиква отвращение у хората. Случва се твърдоглавите да се поправят. Това също става в резултат на борба с тях, на продължителна борба; те признават грешките си и се поправят. С една дума, с твърдоглавите стават промени. Твърдоглавите винаги гледат да спечелят някак за чужда сметка или да направят някакъв двуличен трик. Но досега те винаги са постигали обратното на онова, на което те се надяват. Те започват с опити да навредят на другите, а свършват неизменно с това, че вредят на самите себе си. На времето ние изтъквахме, че Чембърлейн, „който вдигна камък, сам ще си строши кракът“. Така и стана. В миналото Чембърлейн правеше сметката да използва Хитлер като камък, с който да може да удари в краката съветския народ. Обаче в онзи ден, през септември миналата година, когато избухна войната между Германия, от една страна, и Англия и Франция — от друга, този камък падна от ръцете на Чембърлейн и строши неговите крака. И до днес този камък продължава да бие Чембърлейн. Много подобни примери има и в Китай. Юан Ши-кай искаше да удари в краката народа, а удари себе си: поцарува няколко месеца и умря°. Дуан Ци-жуй, Сюй Ши-чан, Цао-кун, У Пей-фу и др. искаха да смажат народа, но в резултат бяха съборени от народа. Всеки, който се стреми да спечели за чужда сметка, непременно свършва зле!

И сегашната антикомунистическа клика на твърдоглавите, мисля, не ще избегне тази участ, ако не тръгне по пътя на прогреса. Тя иска, прикривайки се с такива красиви думи като „единство“, да ликвидира прогресивния граничен район Шенси—Гансу—Нинся, да ликвидира прогресивните 8-а и Новата 4-а армия, да ликвидира прогресивната комунистическа партия, да ликвидира прогресивните народни организации; всичко това е вече предвидено в техните планове. Но аз мисля, че в резултат не твърдоглавите ще ликвидират прогреса, а прогресът ще ликви-

дира твърдоглавите. Ако твърдоглавите не искат да бъдат ликвидирани, за тях има само един изход — сами да тръгнат по пътя на прогреса. Затова ние постоянно съветваме тези твърдоглави: въздръжете се от нападения срещу 8-а армия, от нападки срещу комунистите, срещу Пограничния район. Ако те все пак искат на всяка цена да се занимават с това, нека най-напред изготвят резолюция, в първата точка на която да напишат: „За собственото си унищожаване и за предоставяне на комунистическата партия възможности за значително нарастване на нейните сили ние, твърдоглавите, си поставяме за задача да се борим против комунистите, против Пограничния район“. Опитът на твърдоглавите от „антикомунистическите походи“ е достатъчно богат и ако сега те отново искат да се впуснат в „антикомунистически поход“, защо не, да започнат! Те са се наяли, наспали и сега им се е поискало на „поход“ — е, нека постъпват, както смятат за добре. Но тогава те трябва да бъдат готови да изпълнят своята резолюция — това вече не може да се избегне. В миналото, през десетте години „антикомунистически походи“, всичко ставаше съгласно тази резолюция, а ако занапред на някого му се прище отново да тръгне на „поход“, отново ще трябва да се действа съгласно тази резолюция. Затова аз бих ги посъветвал да се въздръжат от такива „походи“. Целият народ иска борба против японските агресори, иска сплотяване, прогрес, а не „антикомунистически походи“ и затова всеки, който се готви за „поход“, ще бъде бит!

С една дума, всяко движение назад неизменно довежда до резултат, обратен на ония, на които се надяват неговите вдъхновители. Изключение тук няма нито в миналото, нито в настоящето, нито у нас, нито в чужбина.

Така стои сега и въпросът с конституционното управление. Ако твърдоглавите продължават борбата против установаването на конституционно управление, непременно ще се получат резултати обратни на техните очаквания. Движението за конституционно управление в никакъв случай не ще тръгне по пътя, набелязан от твърдоглавите, то неизбежно ще тръгне в разрез с техните желаниа, по пътя, набелязан от народа. Това непременно ще бъде така защото го иска целият народ, защото го иска

ход на световните събития. Кой може да попречи на движението по този път? Колелото на историята не може да бъде върнато назад. Обаче за да изпълним нашата задача, нужно е време — за ден-два тук не можеш постигна успех; нужни са усилия — работейки без усърдие, нищо няма да направиш; нужна е мобилизация на широките народни маси — сам няма да постигнеш успех.

Много добре, че днес сме се събрали тук. След събранието ще трябва още да се пишат статии, да се разпращат обръщения. Трябва да се проведат такива събрания и в Утайшан, и в Тайханшан, и в Северен Китай, и в Централен Китай, и в цялата страна. Ако ние работим в тази насока, то след като поработим няколко години, няма да бъдем далеч от целта. Ние непременно трябва да се справим с тази работа, непременно трябва да завоюваме демокрация и свобода, непременно трябва да въведем новодемократично конституционно управление. Ако не работим в тази насока, ако вървим след твърдоглавите, Китай ще бъде поробен. За да избегнем поробването на страната, трябва обязательно да работим именно така. За това са нужни общи усилия. Достатъчно е да положим тези усилия, и ние ще имаме много големи шансове за успех на нашето дело. Трябва също да разберем, че в крайна сметка твърдоглавите са малцинство, а преобладаващото мнозинство не са твърдоглави; те са способни да вървят по пътя на прогреса. Ако противопоставим мнозинството на малцинството и положим усилия, шансовете за успех на делото ще пораснат още повече. Затова именно аз казвам, че това дело, макар и трудно, е право дело.

Б Е Л Е Ж К И

- ¹ Другарят У Ю-чжан по онова време беше председател на янпското Обединено дружество за съдействие за установяване на конституционно управление.
- ² Има се предвид реакционната клика на гоминдана начело с Чан Кай-ши.
- ³ Белянският милитарист Цао Куи в 1923 г. подкупи 590 депутати от парламента, като им заплати по пет хиляди сребърни юани за глас, и беше избран за „президент“ на Кятайската република. След това беше обнародвана конституция, съставена от продаж-

ние депутати. Тази конституция получи наименованието „Конституцията на Цао Кун“ или „Конституцията на подкупените депутати“.

- 4 Ли Юан-хун беше командир на 21-а специална бригада от Новата армска армия. В 1911 г., през време на учасието встание, по силата на обстоятелствата той беше принуден да се присъедини към революцията и става командувач революционните войски в провинцията Хубей. През време на господството на бейлиските милитаристи той беше вице-президент, а след това и президент на Китайската република.
- 5 Фан Го-чан — един от помощниците на Юан Ши-кай, а след смъртта на шефа — водач на чжлийската (хебейската) клонка на бейлиските милитаристи. В 1917 г. той изгони Ли Юан-хун и става президент на републиката на територията, подвластна на пекинското правителство.
- 6 Сюй Ши-чан — политикан от клонката на бейлиските милитаристи. В 1918 г. парламентът, който беше послушно оръдие на Дуан Цзю-шуй, избра Сюй Ши-чан за президент на републиката.
- 7 Национален политически съвет — организация, имаща изключително съветски характер, която гоминданското правителство беше принудено да създаде след започването на войната против японските гребитани. Всички членове на Националния политически съвет биваха „малки“ в състава на Съвета от гоминданското правителство. Формално тук бяха включени представители на различните антияпонски партии и групи, но членовете на гоминданската съставляваха преобладаващото мнозинство в Съвета. Националният политически съвет нямаше право да ограничава в каквато и да било степен действията на гоминданското правителство. Колкото по-революционни ставаше от ден на ден чжжлийшият гоминдан, толкова повече броят на представителите на гоминданската революционна клонка и на другите реакционери в състава на Националния политически съвет ристеше, и броят на представителите на демократичните сили намаляваше. Заедно с това свободата на словото на демократите все повече се ограничаваше и изговори Съветът всеки ден все повече ставаше играчка в ръцете на гоминданската революционна клонка. Членовете на Националния политически съвет от Китайската комунистическа партия в 1941 г., след събитията в южната част на провинцията Аньхой, няколко пъти отклоняваха да участвуват в заседанията на Съвета в знак на протест против реакционните действия на гоминдана.
- 8 През септември 1939 г. четвъртата сесия на Националния политически съвет по предложение на представителите на комунистическата партия и на демократичните дейци от другите партии и групи взе решение да поиска гоминданското правителство да определи срок за свикване на Националното събрание и за въвеждане на конституционно управление. През ноември същата година

ЗА НОВОДЕМОКРАТИЧНО КОНСТИТУЦИОННО УПРАВЛЕНИЕ

шестият пленум на ЦК на гоминданг обеща, че Националното правителство ще бъде свикано на 12 ноември 1940 г. Гоминдангът възникна от това за разгръщане на своята диктаторска политика. Впоследствие това решение не беше изпълнено.

- На 12 декември 1915 г. Юан Ши-кай се провъзгласи за император, но на 22 март 1916 г. беше принуден да отмени императорския институт.

ЗА ВЛАСТТА В БАЗИТЕ ЗА СЪПРОТИВА СРЕЩУ ЯПОНСКИТЕ ГРАБИТЕЛИ*

(6 март 1940 година)

* Дирекция на Централния комитет на Китайската комунистическа партия до партийните организации на базите от бригада Мао Цзе-дун.

---

1. Съвременната обстановка се характеризира с това, че антикомунистическата клика на твърдоглавите в гоминдана с всички сили ни пречи да създадем антияпонска демократична власт в Северен Китай, Централен Китай и други райони на страната, а ние непременно трябва да изградим такава власт и вече имаме възможност да я изградим във всички най-важни бази за съпротива срещу японските грабителите. Нашата борба по въпроса за властта с антикомунистическата клика на твърдоглавите в Северен Китай, Централен Китай и на Северозапад може да съдействува за организиране властта на единния фронт в цялата страна и приковава вниманието на цялата страна. Затова по този въпрос трябва да се действа много внимателно.

2. Властта, която създаваме в условията на войната против японските грабителите, по своя характер е власт на единния национален фронт. Това е власт на всички ония, които са за борба против японските грабителите и за демокрация, това е демократична диктатура на съюза на няколко революционни класи, насочена против националните предатели и реакционерите. Тази власт се отличава от контрареволуционната диктатура на помещиците и буржоазията, отличава се и от демократическата диктатура на работниците и селяните през периода на аграрната революция. Ясното разбиране характера на тази власт и добросъвестното осъществяване принципите на нейната организация ще съдействуват в огромна степен за демократизацията на цялата страна. Забегките — както вляво, така и вдясно — ще окажат крайно отрицателно въздействие върху целия народ.

3. Започнатата сега работа по свикването на Консултативния съвет на провинцията Хебей и изборите за Хебейски административен комитет имат извънредно сериозно значение. Извънредно сериозно значение има също създаването на нова власт в северозападната част на провинцията Шанси, в провинцията Шандун, в района северно от река Хуайхе, в околните Суйде и Фусян* и в източната част на провинцията Гансу. Тази работа трябва да се провежда съгласно изложените по-горе принципи, като по всякакъв начин се избягват забежките вляво или вдясно. Сега по-сериозна опасност представлява „левият“ уклон, който се изразява в подценяване значението на завоюването от нас на средната буржоазия и прогресивните шенши.

4. Като изхождаме от това, че властта се осъществява от единния антияпонски национален фронт, в органите на властта трябва да съществува следното числено съотношение: комунистите заемат една трета от всички места, безпартийните леви прогресивни елементи — една трета и междинните групировки — една трета.

5. Необходимо е да се осигури ръководно положение на комунистите в органите на властта, а за тази цел е нужно комунистите, съставлявайки по брой една трета, по своите лични качества да стоят по-високо от останалия състав на органите на властта. При това условие вече ще може да се осигури ръководната роля на партията и няма да има нужда от по-голям брой места. Под ръководна роля тук съвсем не се разбира лозунг, който трябва да повтаряме от сутрин до вечер. Ръководна роля не означава също, че трябва рязко и високомерно да искаме от другите да ни се подчиняват; тя означава, че трябва да убеждаваме и възпитаваме некомунистите, като провеждаме правилна политика и даваме пример със своята образцова работа, така че те сами с готовност да приемат нашите предложения.

6. На прогресивните елементи, които не влизат в нашата партия, трябва да се дават една трета от местата, тъй като те са свързани с широките маси на дребната буржоазия. Такава линия ще изиграе огромна роля в завоюването на дребната буржоазия на наша страна.

* Провинция Шенси.

7. Предоставянето на една трета от местата на междинните групировки има за цел завоюването на средната буржоазия и на прогресивните шенши. Завоюването на тези прослойки е важна крачка към изолирането на твърдоглавите. Днес в никой случай не можем да не се съобразяваме със силата на тези прослойки и трябва да се отнасяме към тях предпазливо и внимателно.

8. Ние трябва да стоим на позициите на сътрудничество с всички некомунисти, които влизат в органите на властта, независимо от това, дали те са свързани с други партии или групи и към какви именно партии или групи принадлежат, стига само да поддържат борбата против японските грабителни и да желаят да сътрудничат с комунистическата партия.

9. Изложеният по-горе принцип на представителство в органите на властта изразява истинската политика на нашата партия и ние не бива да се отнасяме формално към неговото осъществяване. За провеждане тази политика на практика необходимо е да възпитаваме партийните членове, които ще работят в органите на властта, да преодоляваме тяхната ограниченост — нежеланието или непривичката да сътрудничат с некомунистите, необходимо е да се борим за демократически стил в работата, по всички въпроси най-напред да се съвещаваме с некомунистите и да действваме само след като си осигурим съгласието на мнозинството. Същевременно трябва да поощряваме всячески некомунистите да изказват своите възгледи по всички въпроси и да се вслушваме в техния глас. В никой случай не бива да мислим, че щом веднаж армията и властта се намират в наши ръце, значи всичко трябва да се върши безусловно по наше желание и затова нямало защо да се стараем да убеждаваме некомунистите в правилността на нашите предложения и да се стремим те да провеждат тези предложения на практика по вътрешно убеждение.

10. Изложеният по-горе принцип на представителство е само общо положение и ние трябва да го провеждаме на практика съобразно с реалната обстановка във всяка дадена област; не бива механически да подвеждаме всичко под споменатите цифри. Съставът на най-низовите органи на властта може да се изменя по собствено усмот-

рейше, като се предотвратява проникването в тях на тухла и лешен. Там, където органите на властта са учредени вече отдавна — в пограничния район Шанси—Чахар—Хебей, в Централно-хебейския район, в Тайханшанския район и в Южно-хебейския район, — провежданият по-рано курс трябва да бъде изменен съгласно този принцип. При създаването на нови органи на властта винаги трябва да се ръководим от този принцип.

11. Линията на единния антияпонски фронт, по въпроса за изборите трябва да се състои в това, че с право да избира и да бъде избран се ползува всеки китайски гражданин, който е навършил 18-годишна възраст и поддържа борбата против японските грабителски и демократия независимо от неговата класова принадлежност, националност, пол, религия, партийна принадлежност и културно равнище. Създаването на органи на властта на единния антияпонски фронт трябва да се осъществява чрез избирането им от населението. Те се изграждат по принципа на демократическия централизъм.

12. В основата на цялата дейност на органите на властта на единния антияпонски фронт трябва да бъдат положени: борбата против японския империализъм, защитата на народа, който участва в борбата против японските грабителски, уреждането на интересите на всички обществени прослойки, които са за борба против грабителите, подобряване условията за живот на работниците и селяните и смазване на националните предатели и реакционерите.

13. Към некомунистите, които илизят в нашите органи на властта, не бива да предявяваме същите искания, както и към комунистите, по отношение на битовото им поведение, както и по отношение на изживянията и действията им, иначе у тях ще се породят недоволство и неувереност.

14. Цялото бюро на Централния комитет, отделите на бюро на Централния комитет, партийните комитети на всички райони и ръководният състав на всички военни съединения са длъжни добре да разяснят горензложението на всички партийни организации, за да може настоящата директива да се прилага напълно в работата на органите на властта.

СЕГАШНАТА ТАКТИКА НА ПАРТИЯТА В ЕДИННИЯ АНТИЯПОНСКИ ФРОНТ*

(11 март 1940 година)

* Говор на доклад на другаря Мао Цзе-дун на

---

1. Сегашното политическо положение е следното:

а) Войната, която Китай води против агресорите, нанесе тежки удари на японския империализъм и той вече не е в състояние да предприеме ново широко военно настъпление. По такъв начин във войната вече настъпва етапът на стратегическото равновесие. Обаче врагът както и преди упорито провежда своята основна линия на пълно поробване на Китай и я осъществява чрез подкопаване на единния антияпонски фронт, чрез усилено провеждане на „изтребителни походи“ в своя тил и чрез активизиране на икономическата агресия. б) В резултат на войната в Европа позициите на Англия и Франция на Изток са отслабени, а САЩ продължават да се придържат към политиката на изчакване, „следейки отвисоко борбата на тигрите“. Затова възможността за свикване на „далеконточна мюнхенска конференция“ засега е изключена. в) Външната политика на Съветския Съюз одържа нови победи. Съветският Съюз както и преди провежда политика на активно подпомагане на Китай в неговата война против японските грабителни. г) Прояпонската групировка на едрата китайска буржоазия отдавна вече окончателно е капитулирала пред Япония и се готви да създаде марионетъчна власт. А що се отнася до групировката на едрата буржоазия с европейско-американска ориентация, тя още е способна да продължава борбата против японските грабителни, обаче нейните съглашателски тенденции както и преди представляват сериозна опасност. Тя води двойствена политика: от една страна, тя още е склонна заедно с различните сили, които не влизат в гоминдана, да се бори против грабителите; от друга страна

пък, тя всячески подкопава тези сили и особено беснее против комунистическата партия и прогресивните елементи. Това е кликата на твърдоглавите в единния антияпонски фронт. д) Междинните сили включват средната буржоазия, прогресивните шенши и групировките, които притежават реални сили по места. Тъй като имат противоречиви интереси както с главните господстващи сили — едрите помешчици и едрата буржоазия, — така и с работниците и селяните, те обикновено заемат междинна позиция между прогресивните сили и твърдоглавите. Те представляват междинна групировка. Това е центърът в единния антияпонски фронт. е) Ръководените от комунистическата партия прогресивни сили на пролетариата, селячеството и градската дребна буржоазия през последния период значително пораснаха и общо взето вече създадоха бази, в които съществува антияпонска демократична власт. Влиянието на тези сили върху работниците, селяните и градската дребна буржоазия в цялата страна е много голямо. Те оказват също известно влияние и върху междинните сили; в театъра на военните действия войските на японските грабителите, против които се сражават комунистите, вече почти са се изравнили по численост с онези, с които се сражават гоминданските войски. Ръководените от комунистическата партия сили съставляват прогресивното крило на единния антияпонски фронт.

Такава е сегашната политическа обстановка в Китай. В тези условия все още съществува възможност да постигнем поврат към по-добро и да предотвратим поврата към по-лошо и решението на Централния комитет на партията от 1 февруари беше съвсем правилно.

2. Главното условие за победа във войната против японските грабителите е разширяването и укрепването на единния антияпонски фронт; за постигането на тази цел е необходимо да провеждаме тактика на разгръщане на прогресивните сили, на завоюване на междинните сили и на борба с твърдоглавите. Тези три задачи са неразделни, при което средството за сплотяване на всички сили, които са против японските грабителите, е борбата. През периода на единния антияпонски фронт борбата е средство за сплотяване, а сплотяването — цел на борбата. Ако се

ако се стремим към него с цената на отстъпки — то ще загине. Другарите в нашата партия вече започнаха да разбират постепенно тази истина. Обаче мнозина още не са я разбрали. Между тези последните едни считат, че борбата може да разцепи единния фронт, други — че към таква средство като борбата може да се прибегва без всякакъв ограничения; трети провеждат неправилна тактика по отношение на междинните сили, у четвърти съществува неправилна представа за твърдоглавите. Необходимо е всички тези грешки да се изправят.

3. Да разгръщаме прогресивните сили — това значи да разгръщаме силите на пролетариата, на селячеството и градската дребна буржоазия, това значи смело да разширяваме 8-а и Новата 4-та армия, това значи да създаваме многобройни демократични опорни бази за съпротива срещу японските грабителни, това значи да обхващаме чрез организационната мрежа на комунистическата партия цялата страна, това значи да разгръщаме в цялата страна масово движение на работниците, селяните, младежта, жените, децата и т. н., това значи да завоюваме цялата интелигенция в страната, това значи да разширяваме рамките на движението за установяване на конституционно управление, като въвличаме в него широките народни маси. Само като разгръщаме крачка по крачка прогресивните сили, можем да предотвратим поврата към лошо в сегашната обстановка, да попречим на капитулацията и разцеплението и да положим непоклатима основа за победата над японските грабителни. Обаче разгръщането на прогресивните сили ще изисква продължителна и сериозна борба: трябва да се борим ожесточено не само с японските империалисти и с националните предатели, но и с твърдоглавите. Тъй като твърдоглавите се противопоставят на разгръщането на прогресивните сили, а междинните сили се колебаят, то без решителна борба с твърдоглавите и без реални успехи в тази борба е невъзможно да дадем отпор на натиска на твърдоглавите, невъзможно е да преодолеем колебанията на междинните сили, а тогава и прогресивните сили няма да имат възможност да растат.

4. Да завоюваме междинните сили, това значи да завоюваме средната буржоазия, прогресивните шенши и

групировките, които притежават реални сили по места. Тези три категории се различават помежду си, но в съвременната обстановка всички те спадат към междинните сили. Под средна буржоазия се разбира националната буржоазия, която не влиза в категорията на компрадориите, т. е. в категорията на едрата буржоазия. Макар тя да има класови противоречия с работниците и да се отнася отрицателно към самостоятелността на работническата класа, в окупираните райони тя изпитва върху себе си гнета на японските империалисти, а в районите, където господства гоминданът, търпи притеснение от страна на едрите помещици и на едрата буржоазия. Затова засега тя още иска да се бори против японските грабители и иска да завоюва за себе си политическата власт. По въпроса за войната против японските грабители средната буржоазия е за сплотяване в името на войната, а по въпроса за властта поддържа движението за установяване на конституционно управление и при това се старее да използва за постигане на своите цели противоречията между прогресивните сили и твърдоглавите. Необходимо е да завоюваме тази прослойка на наша страна.

Прогресивните шенши съставляват лявото крило на помещическата класа, т. е. те са обуржоазили се помещици. Техните политически позиции в общи черти са сходни с позициите на средната буржоазия. Те имат класови противоречия със селяните, но наред с това имат и противоречия с едрите помещици и едрата буржоазия. Те се отнасят отрицателно към твърдоглавите, но искат също така да използват противоречията между нас и твърдоглавите за постигане на собствените си политически цели. Тази група ние също така в никой случай не бива да пренебрегваме, а трябва да я завоюваме.

В групировките, притежаващи реални сили по места, влизат генералите, които имат постоянни подвластни им територии, и генералите на „пъстрите“ войски, които нямат такива територии. При все че те имат противоречия с прогресивните сили, те влизат в противоречия и със сегашното гоминданско централно правителство, което провежда политика на осигуряване своите интереси за чужда смет-

речията между нас и твърдоглавите за постигане на своите политически цели. Ръководните представители на групировките, които притежават реални сили по места, в мнозинството си също принадлежат към едрите помешчици и едрата буржоазия. Затова, ако във войната против японските грабителни те проявяват понякога известни прогресивни тенденции, то скоро отново се връщат на реакционните позиции. Обаче доколкото тази група има противоречия с гоминданските централни власти, дотолкова тя може да заеме по време на нашата борба против твърдоглавите неутрална позиция, ако ние провеждаме правилна политика.

Нашата политика е насочена към завоюването и на трите посочени категории междинни сили. Но тази политика не само се отличава от онази, която ние провеждаме за завоюването на селяните и градската дребна буржоазия, но и се провежда различно по отношение на всяка от тези категории междинни сили. В лицето на селяните и градската дребна буржоазия ние печелим главен съюзник, а в лицето на междинните сили — само съюзник в борбата против империализма. От междинните сили средната буржоазия и прогресивните шенши са способни да се борят заедно с нас против японските грабителни, а също и да участвуват в създаването на антияпонска демократична власт; но те се боят от аграрната революция. В борбата против твърдоглавите някои от тях могат да участвуват само до определени граници, други могат да пазят благоклонен неутралитет, а трети — само принудителен неутралитет. Групировките, които притежават реални сили по места, водейки съвместно с нас борба против японските грабителни, в нашата борба против твърдоглавите могат да стоят само на позициите на временен неутралитет. Те не са склонни да градят заедно с нас демократичната власт, тъй като сами принадлежат към едрите помешчици и едрата буржоазия. Позицията на междинните сили е изложена на колебания и в тяхната среда неизбежно ще се извършва диференциация. Затова ние трябва, вземайки под обстрел техните лутания, по съответен начин да ги убеждаваме и критикуваме.

През периода на единния антияпонски фронт завоюването на междинните сили е наша най-сериозна задача,

но тя е изпълнима само при определени условия. Тези условия са: а) наличност на достатъчно сили у нас; б) уважение към интересите на междинните сили; в) решителна борба против твърдоглавите, в която ние трябва системно да печелим победи. При липсата на тези условия междинните сили могат да се разколебаят или дори да се превърнат в съюзник на твърдоглавите в тяхното настъпление против нас, тъй като твърдоглавите също полагат всички усилия за завоюването на междинните сили, за да ни изолират по такъв начин. В Китай тези междинни сили имат голяма тежест и често могат да играят решителна роля в нашата борба против твърдоглавите; затова по отношение на тях трябва да заемаме крайно предпазлива позиция.

б. Силите на твърдоглавите сега — това са силите на едрите помешници и едрата буржоазия. Тези класи днес се делят на две групировки: капитуланти и привърженици на войната против японските грабители; в бъдеще в тяхната среда е възможна и по-нататъшна диференциация. Групировката на едрата буржоазия, която обединява привържениците на войната против японските грабители, се отличава от групировката на капитулантите по това, че заема двойствена позиция: от една страна, тя още е за сплотяване във войната против грабителите, а от друга — провежда крайно реакционната политика на разгромяване прогресивните сили като подготвителна крачка към бъдещата капитулация. Тъй като дадената групировка засега още проявява стремеж към сплотяване в името на борбата против японските грабители, ние още имаме възможност да я задържаме в единния антияпонски фронт, и колкото по-дълго правим това, толкова по-добре. Било грешка да пренебрегваме такава възможност, да пренебрегваме политиката на сътрудничество с тази групировка, да я отнасяме към категорията на завършените капитуланти, които всеки момент могат да започнат война против комунистите. Обаче, от друга страна, понеже тази групировка провежда навред в страната реакционна политика на разгромяване прогресивните сили, не осъществява общата програма на революционните три народни принципа, а, напротив, упорито противодействува на осъ-

телно против това, че ние излизаме извън позволените от нея рамки, т. е. разрешава ни да водим само такава пасивна война против грабителите, каквато води тя самата, опитва се да ни асимилира, а тъй като ние не сме съгласни с това, упражнява върху нас идеологически, политически и военен натиск — ние трябва да провеждаме тактиката на отпор срещу нейната реакционна политика и да водим против нея решителна идеологическа, политическа и военна борба.

Такава е нашата революционна двойствена политика — политика на сплотяване чрез борба, — която ние противопоставяме на двойствената политика на твърдоглавите. Ако на идеологическия фронт ние съумеем да издигнем своите правилни, революционни, теоретически положения и с тяхна помощ да нанесем решителен удар на контрареволуционните теории на твърдоглавите; ако в политиката ние осъществяваме тактически мероприятия, които отговарят на изискванията на момента, и нанесем съкрушителен удар на тяхната политика на борба против комунистите, против прогреса; ако ние предприемем съответните военни мерки и нанесем решителен удар на тяхното военно настъпление — ние ще получим възможност да ограничим размаха на тяхната реакционна дейност, да ги заставим да държат сметка за прогресивните сили, ние ще бъдем в състояние да разгърнем тези прогресивни сили, да завоюваме междинните сили и да изолираме твърдоглавите. А същевременно ние ще получим възможност да завоюваме ония от твърдоглавите, които още искат да водят война против японските грабителни, да продължим тяхното пребиваване в редовете на единния анти-японски фронт и да избегнем една голяма гражданска война, подобна на онази, която стана в миналото. Затова през периода на единния антияпонски фронт нашата борба против твърдоглавите се води не само за отбрана срещу тяхното настъпление — отбрана, осъществявана в името на защитата на прогресивните сили от загуби, — но и за да осигурим по-нататъшно разгръщане на прогресивните сили и същевременно, за да продължим съпротивата на твърдоглавите срещу японските грабителни, както и да запазим сътрудничеството с твърдоглавите за избягване на нова голяма гражданска война. Ако ние не водим тази

борба, прогресивните сили могат да бъдат унищожени от твърдоглавите, единният фронт не ще може да съществува, ще изчезне препятствието, което пречи на твърдоглавите да капитулират пред врага, и може да възникне гражданска война. Следователно борбата с твърдоглавите е необходимо средство за сплотяване на всички сили, които водят борба против японските грабители, за да се постигне поврат към по-добро в сегашната обстановка и за да се предотврати една голяма гражданска война. Тази истина вече е потвърдена от целия наш опит.

Но през периода на единния антияпонски фронт в борбата с твърдоглавите трябва да спазваме следните принципи.

Първо, принципа на самозащитата: „Докато не ни закачат, и ние няма да закачим, но ако ни закачат — няма да останем, длъжни“. Това значи, че в никой случай не бива без причина да нападаме първи, но също така не бива и да не отговаряме на удара с удар. В това се състои отбранителният характер на нашата борба. А когато твърдоглавите извършват военни нападения срещу нас, ние трябва всеки път да унищожаваме противника решително, докрай, без остатък.

Второ, принципа на победата: или никак да не се намесваме в боя, или пък, ако ще се бием, да се стремим към победа; с други думи, в никой случай не бива да влизаме във въоръжено сблъскване необмислено, без подготовка и без увереност в успеха. Трябва да умеем да използваме противоречията в лагера на твърдоглавите; да ги бием, като избираме най-напред най-реакционните, а не всички изведнаж. В това се състои ограниченият характер на нашите схватки с врага.

Трето, принципа на примирието. В определен момент, когато настъплението на твърдоглавите е отбито и те още не предприемат ново настъпление, ние трябва навреме да се спрем и да прекратим с това дадения въоръжен конфликт. През следващия период и двете страни спазват примирието и през този период ние трябва да вземаме инициативата и да се договаряме с твърдоглавите за еднодействие. Ако те се съгласяват с това, сключва се мирно съглашение с тях. В никой случай не бива да се бием без-

на главозамайване от успехите. В това се състои преходният характер на всяка отделна наша схватка. Само когато твърдоглавите започват ново настъпление, ние отново отговаряме на него с въоръжена борба. Тези три принципа могат да се охарактеризират иначе с три думи: „правота, пресметливост и самообладание“. Като водим упорито борба, основана на тези три принципа — принципите на правотата, пресметливостта и самообладанието, — ще можем да разгърнем прогресивните сили, да завоюваме междинните сили и да изолираме твърдоглавите, за да не дръзнат те по-нататък да ни нападнат, за да не дръзнат да влязат в споразумение с противника, за да не дръзнат да започнат голяма гражданска война. Тогава ние ще си осигурим възможността за поврат към по-добро в сегашната обстановка.

6. Гоминданът е партия, която има много разнороден състав. В него влизат и твърдоглави, и междинни сили, и прогресивни сили. Не бива да причисляваме целия гоминдан към твърдоглавите. Понеже ръководството на гоминдана издава контрареволуционни заповеди, провокиращи търкания, като например „Мерките за ограничаване дейността на чуждите партии“, и мобилизира всички свои сили, за да провокира навред в страната с контрареволуционни цели идеологически, политически и военни търкания, някои смятат, че целият гоминдан се състои от твърдоглави. Това е грешка. В сегашния гоминдан твърдоглавите засега още заемат командните постове и определят политиката на своята партия, обаче те съставляват само малцинство в нея; а огромното мнозинство от членовете на гоминдана (твърде много от тях са членове на партията само номинално) в никой случай не се отнасят непременно към категорията на твърдоглавите. Необходимо е ясно да се разбере това и само тогава ние ще можем да използваме противоречията вътре в гоминдана, да прилагаме диференцирания подход към различните групи в неговия състав и с всички сили да се борим за сплотяване с неговите междинни и прогресивни групи.

7. По въпросите за създаване органи на властта в опорните бази за съпротива срещу японските грабители трябва да изхождаме от определението на тази власт

като власт на единния антияпонски национален фронт. В районите, където господствува гоминданът, такава власт още няма. Тази власт е власт на всички ония, които поддържат войната против японските грабителни и демократичната, т. е. демократическата диктатура на съюза на няколко революционни класи, насочена против националните предатели и реакционерите. Тя се отличава от диктатурата на помещиците и буржоазията, но се отличава в известни отношения и от демократическата диктатура на работниците и селяните в строгия смисъл на тази дума. Съставът на органите на властта трябва да бъде следният: членовете на комунистическата партия заемат една трета от местата в тях и представляват пролетариата и най-бедните селяни; левите прогресивни елементи заемат една трета от местата и представляват дребната буржоазия; останалата трета заемат междинните и други елементи, които представляват средната буржоазия и прогресивните шенши. Само националните предатели и антикомунистическите елементи нямат право да влизат в състава на тези органи на властта. Приблизително такова становище по отношение състава на органите на властта е съвсем необходимо, защото иначе не ще можем да осигурим тази власт по своя характер да бъде власт на единния антияпонски национален фронт. Такава политика по въпроса за състава на органите на властта е истинската политика на нашата партия и тя трябва да се провежда в живота действително, а не формално. Но това е само приблизително становище и ние трябва да го провеждаме в живота, като се съобразяваме с конкретните условия; не бива да подвеждаме механично всичко под тези цифри. За низовите органи на властта този принцип може малко да се поизменя, за да не се позволява на тухао, на шеншите и на помещиците да вземат органите на властта в свои ръце; обаче основният дух на това становище не трябва да се нарушава. Що се отнася до некомунистите, влизащи в органите на властта на единния антияпонски фронт, няма съществено значение дали те принадлежат към някоя партия или група и към коя именно. В районите на властта на единния антияпонски фронт всяка партия и група — било то гоминданът или друга някоя партия, стига само да не се бори против комуни-

стическата партия, а да сътрудничи с нея — трябва да се ползува с правото на легално съществуване.

Линията на единния антияпонски фронт по въпроса за избирането на органи на властта трябва да се заключава в това, че с право да избира и да бъде избран се ползува всеки китайски гражданин, който е достигнал 18-годишна възраст и поддържа борбата против японските грабителни и за демокрация независимо от неговата класова принадлежност, националност, партийна принадлежност, пол, религиозни убеждения и културно равнище. Създаването на органи на властта на единния антияпонски фронт трябва да става чрез избирането им от населението с по-нататъшно ходатайство пред националното правителство за утвърждаване на избраните. Органите на властта се изграждат по принципа на демократическия централизъм. В основата на цялата дейност на органите на властта на единния антияпонски фронт трябва да бъдат положени: борбата против японския империализъм и изобличените национални предатели и реакционери; защитата на народа, който участва в борбата против японските грабителни; уреждане интересите на всички обществени прослойки, които са за борба против японските грабителни, и подобряване условията на живота на работниците и селяните. Създаването на такива органи на властта на единния антияпонски фронт ще окаже огромно влияние върху цялата страна и ще послужи като образец за организиране властта на единния фронт навред в страната; затова необходимо е всички членове на нашата партия дълбоко да осъзнаят това и енергично да провеждат на практика изложените принципи.

8. В борбата за разгръщане на прогресивните сили, за завоюване на междинните сили и за изолиране на твърдоглавите не бива да пренебрегваме ролята на интелигенцията. Още повече че твърдоглавите на свой ред с всички сили се борят за интелигенцията; поради това въвличането на цялата прогресивна интелигенция в орбитата на влияние на нашата партия представлява за нас необходима и важна политическа задача.

9. Нашата пропаганда трябва да бъде основана върху следните искания: а) да се осъществи завещанието на Сун Ят-сен: да се вдигнат народните маси на единодушна

борба против японските грабителни; б) да се осъществи принципът на национализма: да оказваме решителна съпротива на японския империализъм; във външната политика — да се борим за пълното национално освобождение на китайския народ; във вътрешната — да се борим за равнопоставяне на всички националности вътре в страната; в) да се осъществи принципът на народовластието: да се даде на народа неограничена свобода за борба против японските грабителни, за спасяване на родината, да се каберат от народа правителствените органи от всички степени; да се установи революционно-демократична власт на единния антияпонски национален фронт; г) да се осъществи принципът на народното благоденствие: да се отменят тежките данъци и берии и да се намалят арендата за земята и дълженият процент, да се установи 8-часов работен ден, да се развива селското стопанство, промишлеността и търговията, да се подобряват жизнените условия на народа; д) да се провежда на практика декларацията на Чан кай-ши, че „цялата страна — открай до край, целият народ — от мало до голямо, всеки, какъвто и да бил той, е длъжен да води война против грабителните, защитавайки родната земя“.

Всички тези искания бяха издигнати от самия гоминдан като програмни и същевременно това е обща програма на гоминдана и на комунистическата партия. Обаче сегашният гоминдан е неспособен да осъществи всякъв тези искания с изключение само на искането за война против японските грабителни; само комунистическата партия и прогресивните сили са способни да осъществят тази програма. Това е най-елементарната програма, която вече е получила широко разпространение сред народа, но много членове на комунистическата партия още не умеят да я използват като оръжие за мобилизиране на народните маси и за изолиране на твърдоглавите. Отсега нататък е необходимо в нашата пропаганда да използваме постоянно и петте точки на тази програма и да ги популяризираме в обръщения, декларации, позиви, статии, речи, беседи и т. н. В гоминданските райони тя представлява само програма за пропаганда, а в районите, където пристигат 8-а и Новата 4-а армия, това е програма за действие. Постъпвайки така, както изисква тази про-

СЕГАШНАТА ТАКТИКА НА ПАРТИЯТА В ЕДИННИЯ ФОР

грама, ние действваме законно, а противодействие
твърдоглавите срещу осъществяването на тази прог
от нас е незаконно. На етапа на буржоазнодемокра
ската революция тези програмни положения на гоминц
в общи черти съвпадат с нашата програма. Обаче и
логията на гоминдана коренно се различава от иде
гията на комунистическата партия. Поради това
трябва само да провеждаме на практика тази обща п
грама на буржоазнодемократическата революция, а в
какъв случай да не следваме идеологията на гоминдан

**СМЕЛО ДА РАЗГРЪЩАМЕ СИЛИТЕ, КОИТО
ВОДЯТ БОРБА ПРОТИВ ЯПОНСКИТЕ ГРАБИ-
ТЕЛИ, ДА ОТБИВАМЕ НАПАДЕНИЯТА НА
АНТИКОМУНИСТИЧЕСКАТА КЛИКА НА
ТВЪРДОГЛАВИТЕ***

(4 май 1940 година)

* Директива на Централния комитет на Кинеската комунистическа партия до Югоизточното бюро на Централния комитет, написана от другаря Мао Цзе-дун. През периода, когато другарят Мао Цзе-дун пише тази директива, членът на Централния комитет на партията, секретарят

на Югоизточното бюро на ЦК др. Сян Ин, допущах сериозни десносектантски грешки. Той не провеждаше упорито на практика директивите на Централния комитет, не се решаваха смело да издига масите, не се решаваха да разширява освободените райони и въоръжените сили на народа на заетата от японците територия, подценяваше сериозността на настъплението на гоминданската реакция и водеше недостатъчна морална и организационна подготовка за отблъскване на това настъпление. След получаването на тази директива членът на Югоизточното бюро на ЦК на ККП, командирът на I-о самостоятелно съединение на Новата четвърта армия др. Чен И, незабавно пристъпи към изпълнението ѝ, а другарят Сян Ин не желаше да я изпълнява и както преди не се готвеше за евентуално нападение на гоминданската реакция. В резултат на това в момента, когато през януари 1941 г. Чан Кай-ши провокира инцидента в южната част на провинцията Анхуй, другарят Сян Ин се оказа в безпомощно положение; вследствие на това нашите войски в Южен Анхуй, наброяващи общо 9 хиляди души, бяха напълно разгромени. При това беше убит от реакционерите и сам др. Сян Ин.

---

1. Във всички райони в тила на противника и в районите на военните действия ние трябва да различаваме преди всичко техните общи черти, а не онова, което е специфично за всеки от тях; в противен случай можем да направим най-груба грешка. В Северен, Централен или Южен Китай, северно или южно от Янцзи, в равнините, планинските или езерните райони независимо от това, дали става дума за 8-а армия, за Новата четвърта армия или за партизанските сили в Южен Китай — навред има специфични особености, но навред има и общи черти: навсякъде има враг, навсякъде се води война против японските грабителни. Затова навсякъде ние имаме възможност да разгръщаме своите сили и навсякъде трябва да правим това. Централният комитет ни е посочвал вече много пъти как да ги разгръщаме. Да разгръщаме своите сили, това значи: да не се съобразяваме с ограниченията, които поставя гоминданът, да излизаме извън рамките, с които може да се съгласи гоминданът, да не чакаме нареждания от когото и да било, да не се надяваме, че ще получим материално снабдяване от горе; действайки независимо и самостоятелно, да разгръщаме по-смело войсковите части, решително да създаваме нови бази, независимо и самостоятелно да мобилизираме масите на територията на тези бази, да създаваме органи на властта на единния антияпонски фронт, които да действуват под ръководството на комунистическата партия, и да напредваме във всички райони, окупирани от противника. Например в провинцията Цзянсу трябва, без да се съобразяваме с неодобрението,

ограниченията и натиска от страна на антикомунистическите елементи — Гу Чжу-тун, Лен Син, Хан Де-цин² и др., — да установяваме на територията от Нанкин на запад до морския бряг на изток, от Ханчжоу на юг до Сюйчжоу на север максимално бързо, последователно и планомерно наш контрол над всички райони, където това е възможно, независимо и самостоятелно да увеличаваме числеността на войсковите части, да създаваме органи на властта, да учредяваме финансови органи и да събираме данъци за нуждите на борбата против японските грабители, да създаваме стопански организации и да развиваме селското стопанство, промишлеността и търговията, да откриваме различни учебни заведения и усилено да подготвяме кадри. Централният комитет искаше през тази година да доведете въоръжените сили, които се сражават против японските грабители в районите на провинциите Цзянсу и Чзецзян, намиращи се в тила на противника, до 100 хиляди щика, да създадете незабавно органи на властта и т. н. Не ни е известно какво сте направили конкретно във връзка с тази директива. В миналото вие вече пропуснахте благоприятния момент; ако пропуснете и възможностите, които ви се представят тази година, покъсно ще бъде още по-трудно да осъществите всичко това.

2. Сега, когато антикомунистическата клика на твърдоглавите гоминданци упорито води политика на „предотвратяване дейността на комунистите“, на „ограничаване на комунистите“ и на борба с комунистите и по такъв начин готви капитулация пред Япония, ние трябва да съсредоточим вниманието си върху борбата, а в никой случай не върху единството; да съсредоточим вниманието си върху единството би било най-груба грешка. Затова трябва да заемаме принципно позиция на решителна съпротива и на решителна борба против всякакви закони и заповеди, против всякаква пропаганда и критика от страна на антикомунистическата клика на твърдоглавите, които имат за цел „предотвратяване дейността на комунистите“, „ограничаване на комунистите“ и борба с комунистите във всяка област — теоретическата, политическата или военната. В нашата борба трябва да изхождаме от принципите на правотата, пресметливостта и самообладането или — което е същото — от принци-

пите на самозащитата, победата и примирието*, а това на свой ред означава, че сега всяка отделна схватка трябва да има отбранителен, ограничен и преходен характер.

Ние трябва да водим решителна борба против всички реакционни закони и заповеди, против пропагандата и критиката от страна на антикомунистическата клика на твърдоглавите, като ги парираме със своите контрамерки. Например те искат четвърто и пето самостоятелни съединения³ да бъдат придвижени на юг, а ние отговаряме на това с категоричен отказ; те искат частите на Е Фей и Чжан Юн-и⁴ да бъдат изпратени на юг, а ние отговаряме на това с молба да се разреши изпращането на част от тези войски на север; те твърдят, че ние нарушаваме реда за набиране в армията, а ние отговаряме на това с молба да се разшири районът за вербуване на войници за Новата 4-а армия; те говорят, че нашата пропаганда е погрешна, а ние ги молим да прекратят всякаква антикомунистическа пропаганда и да отменят всички наредби, които предизвикват търкания; те ще предприемат срещу нас военно настъпление, а ние, за да го отблъснем, ще организираме контранастъпление. Провеждайки такава политика на контрамерки, ние винаги ще бъдем прави. Всички подобни оправдани контрамерки трябва да се предприемат не само от Централния комитет на нашата партия, но и от всяка част от нашата армия. Прекрасни примери за подобен начин на действие са случаите, когато Чжан Юн-и и Ли Сян-нян протестираха енергично пред своите командувачи — Ли Пин-сян и Ли Цзун-жен⁵. Само като заемем такава решителна позиция спрямо твърдоглавите и като прилагаме в борбата принципите на правотата, пресметливостта и самообладанието можем така да ги сплашим, че да не смеят да ни притесняват; само така ще можем да стесним размаха на дейността на твърдоглавите по „предотвратяване дейността на комунистите“, по „ограничаване на комунистите“ и борба с комунистите; само така ще можем да принудим твърдоглавите да признаят нашето легално положение; най-

* Виж точка 5 от труда „Сегашната тактика на партията в

сетне, само така твърдоглавите няма да дръзнат лесно да извършат разцепление. За това борбата представлява най-важното средство за преодоляване опасността от капитулация, за осигуряване поврат към по-добро в сегашната обстановка и за укрепване сътрудничеството между гоминдана и комунистическата партия. Ако говорим за нашата партия и за нашата армия, то само упоритата борба против твърдоглавите ще ни даде възможност да повдигнем духа, да засилим мъжеството на нашите кадри, да ги сплотим, да увеличим нашите сили, да укрепим армията, да укрепим партията. Ако говорим за нашите отношения с междинните сили, то само упоритата борба против твърдоглавите ще ни даде възможност да завоюваме колебаещата се част и да подкрепим съчувстващата ни част от междинните сили — в противен случай това ще бъде невъзможно. Ако говорим за правилна реакция срещу възможни изненади в мащаба на цялата страна, то и тук само курсът на упоритата борба ще даде възможност на цялата партия и на цялата армия да се подготвят психологически за тях и да вземат в своята работа съответните мерки. В противен случай ще бъдат повторени грешките от 1927 г.⁶

3. При оценката на съвременното положение трябва да се разбира, че, от една страна, опасността от капитулация рязко се е засилила; а, от друга страна, още не е загубена възможността да преодолеем тази опасност. Сега военните стълкновения имат ограничен характер, те още не са се разпрострели по цялата страна. Действията на другата страна⁷ представляват стратегическо разузнаване и още не означават незабавно разгръщане на широк „наказателен поход против комунистите“; това са подготвителни крачки към капитулация пред японските агресори, но още не незабавна капитулация. Нашата задача е твърдо и енергично да провеждаме на практика единствено правилния курс на Централния комитет на разгръщане прогресивните сили, на завоюване междинните сили и на изолиране на твърдоглавите и по този начин да преодолеем опасността от капитулация и да осигурим поврат към по-добро в сегашната обстановка. Ако при оценката на съвременното положение и при поставяне на задачите бъдат допуснати забавки вляво или

вдясно и ние не ги разкриваме и преодоляваме, това също ще бъде свързано със сериозни опасности.

4. Отбранителните действия на 4-о и 5-о самостоятелни съединения през време на настъплението на войските на Хаң Де-цин и Ли Цзун-жен в източната част на провинцията Анхуей, отбраната на колоната на Ли Сян-нян през време на настъплението на войските на кликата на твърдоглавите в централната и източната част на провинцията Хубей, решителната борба на самостоятелното съединение на Пин Сюе-фин в района северно от Хуайхе, активността на войските на Е Фей северно от Янцзи и напредването на повече от 20 хиляди бойци от 8-а армия на юг, в района северно от брега на Хуайхе, в източната част на провинцията Анхуей и в северната част на провинцията Цзян Су⁸ — всичко това беше не само напълно необходимо и абсолютно правилно, но и представляваше необходими мерки, за да не посмее Гу Чжу-тун да ви атакува в южните райони на провинциите Анхуей и Цзянсу. Значи колкото по-големи успехи ние спечелим северно от Янцзи, колкото по-активно действуваме там, толкова по-трудно ще бъде на Гу Чжу-тун да се реши на авантюристични действия южно от Янцзи, толкова по-лесно ще бъде за вас да вършите своята работа в южните райони на провинциите Анхуей и Цзянсу. Също така колкото повече 8-а армия, Новата четвърта армия и партизанските отряди в Южен Китай разгръщат своята дейност на северозапад, в Северен, Централен и Южен Китай, колкото повече комунистическата партия разгръща своята дейност навред в Китай, толкова по-големи ще бъдат шансовете да преодолеем опасността от капитулация и да осигурим поврат към по-добро в сегашната обстановка, толкова по-лесно ще бъде за нашата партия да върши своята работа в цялата страна. А да изхождаме от противоположна оценка и да приемем противоположна тактика, т. е. да смятаме, че колкото повече разгръщаме своята дейност, толкова по-бързо те ще вървят към капитулация, или че колкото повече отстъпваме, толкова по-решително те ще се борят против японските грабители, или, най-сетне, да смятаме, че сега вече е настъпил моментът за скъсване в мащаба на цялата страна, че сътрудниче-

ството между гоминдана и комунистическата партия е вече невъзможно — би било погрешно.

5. В мащаба на цялата страна нашият курс във войната против японските грабители е курс на единния анти-японски национален фронт. Създаването на демократични бази за съпротива срещу японските грабители в тила на врага също се осъществява върху основата на принципите на този единен антияпонски национален фронт. Вие трябва да изпълнявате безусловно решенията на Централния комитет по въпроса за властта.

6. В районите, където господства гоминданът, нашият курс трябва да бъде друг, различен от курса в районите на военните действия и в районите, намиращи се в тила на врага. В районите, където господства гоминданът, ние трябва да укрием на сигурно място своите кадри, задълго да минем в нелегалност и да набираме сили, изчаквайки благоприятния момент. Тук трябва да се борим против излишната прибързаност и против нарушенията на правилата на конспирацията. Тук тактиката на борбата с твърдоглавите се състои в това, въз основа на принципите на правотата, пресметливостта и самообладанието, в рамките, допускани от законите и заповедите на гоминдана и от обществените традиции, да водим борба и да набираме сили, имайки твърда почва под краката си. Когато гоминданът принуждава членове на нашата партия да влизат в гоминдана, трябва да влизаме в него; трябва да се стараем да проникваме широко в местните взаимоспомагателни организации, в културно-просветните, стопанските и военните организации; във войските на централното правителство и в „пъстрите“ войскови части⁹ трябва широко да разгръщаме работата по създаване на единния фронт, т. е. по установяване на приятелски връзки. Във всички гоминдански райони основният курс на нашата партия се заключава също в това, да разгръщаме прогресивните сили (да разгръщаме партийните организации и масовото движение), да завоюваме междинните сили (националната буржоазия, прогресивните шенши, „пъстрите“ войскове части, междинните групи в гоминдана¹⁰, междинните елементи във войските на централното правителство¹¹, върхушката на дребната буржоазия и различните дребни партии и групировки),

да изолираме твърдоглавите и с всички тези средства да преодоляваме опасността от капитулация и да се борим за поврат към по-добро в сегашната обстановка. Същевременно трябва да бъдем напълно готови да посрещнем всякакви възможни изненади от местен или общокитайски мащаб. В гоминданските райони организациите на нашата партия трябва да бъдат строго законспирирани. Сътрудниците на Югоизточното бюро¹² и на всички провинциални, специални, околийски и районни комитети (като се почне от секретарите и се свърши с готвачите) трябва да бъдат подложени на строга и щателна индивидуална проверка, при това решително недопустимо е в ръководните органи от всички степени да се оставят лица, макар и в най-малка степен съмнителни. Трябва всячески да пазим нашите кадри. Всички партийни работници, намиращи се в легално или полулегално положение, трябва да бъдат преместени в други райони и законспирирани или пък прехвърлени на работа в армията, ако има опасност, че гоминдановци могат да ги арестуват и убият. Нашият курс в районите, заети от японците (големите градове, средните и малките градове и селата, например Шанхай, Нанкин, Уху, Уси и др.), в общи черти е същият, както и в гоминданските райони:

7. Предлага се на другарите от Югоизточното бюро на ЦК и от Югоизточното отделение на Револуционния военен съвет да обсъдят горензложените указания по въпросите за тактиката, утвърдени на настоящото заседание на Политбюро на ЦК, да запознаят с тях целия ръководен състав — както партийния, така и военния — и неотклонно да ги провеждат на практика.

8. Запознаването на ръководния партиен и военен състав с настоящата директива в южната част на провинцията Анхуей се възлага на др. Сян Ин, а в южната част на провинцията Цзянсу — на др. Чен И, като запознаването с нея и обсъждането ѝ трябва да бъдат завършени в продължение на един месец от момента на получаването ѝ. На др. Сян Ин се възлага да разработи съгласно указанията на Централния комитет практическите мероприятия по провеждането на настоящата директива от всички партийни и армейски организации и да доложи на Централния комитет за резултатите.

Б Е Л Е Ж К И

- 1 Става дума за няколко партизански съединения, които действуват против японските грабителни в Южен Китай под ръководството на Китайската комунистическа партия.
- 2 Реакционни генерали, изпратени от гоминданското правителство в провинциите Цзянсу, Чжецзин, Цзянси и в южната част на провинцията Анхуей.
- 3 Имат се предвид 4-а и 5-а самостоятелни съединения на Новата четвърта армия, които по това време създаваха бази за съпротива срещу японските грабителни в района на река Хуайхе на границата на провинциите Цзянсу и Анхуей.
- 4 Имат се предвид частите на войските от Новата четвърта армия, които се намираха под командването на другарите Е Фей и Чжан Юн-и. По това време те разгръщаха партизанската война против японските грабителни и създаваха бази за съпротива в района северно от река Янцзи — в централната част на провинцията Цзянсу и в източната част на провинцията Анхуей.
- 5 През март—април 1940 г. председателят на гоминданското анхуейско провинциално правителство Ли Пин-сян и командувачият 5-а военна зона Ли Цзун-жен (и двамата принадлежаха към гуансианската милитаристична клика) разгрънаха широко военно престъпление срещу частите на Новата 4-а армия, които се намираха на границата на провинциите Анхуей и Хубей. Командувачият частите на Новата 4-а армия в района северно от Янцзи др. Чжан Юн-и и командувачият Хубей-хенанската ударна колона др. Ли Сян-пин протестираха енергично против тези престъпни действия, насочени към проваляне борбата против японските грабителни, и даякоха отпор на войските на Ли Пин-сян и Ли Цзун-жен.
- 6 Имат се предвид десктопортионистическите грешки на Чен Ду-сю.
- 7 Има се предвид гоминданската клика на твърдоглавите начело с Чан Кай-ши.
- 8 През януари 1940 г. Централният комитет на Китайската комунистическа партия, за да подкрепи борбата на Новата 4-а армия против японските грабителни в района северно от река Хуайхе — в източната част на провинцията Анхуей и в северната част на Цзянсу, — прехвърли от Северен Китай на юг повече от 20 хиляди бойци от 8-а армия, които и пристигнаха в северната част на провинцията Цзянсу.
- 9 Кликата на Чан Кай-ши наричаше своите собствени войски „войски на централното правителство“, а гоминданските войски на

и бяха снабдявани по-лошо от „войските на централното правителство“.

- 10 Имат се предвид всички групировки и отделни лица вътре в мандана, които известно време не проявяваха особена активност в борбата с комунистите или пък заемаха неутрална позиция.
- 11 Макар гоминданските „войски на централното правителство“ и да представляваха собствени войски на кляката на Чан Кай-ши, в тях имаше офицери и отделни части, които през периода на войната против японските грабителни не проявяваха особена активност в борбата с комунистите или заемаха неутрална позиция. Именно те се имат предвид в дадения случай.
- 12 Югоизточното бюро — представителство на Централния комитет на Китайската комунистическа партия, което ръководеше от 1938 до 1941 г. работата в югоизточния район, който обхващаше провинциите Цзянсу, Чжецзян, Анхуй, Цзянси, Хубей и Хуан.

ЗА СПЛОТЯВАНЕ ДОКРАЙ

(Юли 1940 година)

Третата годишнина от започването на войната против японските грабителци съвпада с деветнадесетгодишнината от основаването на Китайската комунистическа партия. Ние, комунистите, отбелязвайки днес третата годишнина на войната, особено силно чувствуваме своята отговорност. Отговорността за бъдещето на китайския народ, за неговото възраждане или поробване лежи върху всички партии и групи, които се борят против японските грабителци, върху целия народ, но — така смятаме ние, комунистите, — още по-голяма отговорност пада върху нас. Във връзка със сегашното положение Централният комитет на нашата партия публикува декларация, главното съдържание на която са призивите за война докрай и за сплотяване докрай. Ние се надяваме, че тази декларация ще бъде одобрена от приятелските партии, от приятелските армии и от целия китайски народ; а особено членовете на комунистическата партия трябва най-добросъвестно да провеждат на дело политическата линия, набелязана в тази декларация.

Всички комунисти трябва да знаят, че само ако водим война против японските грабителци с твърдата решителност да завоюваме победа, можем да постигнем пълно сплотяване и че само ако сме напълно сплотени, можем да завоюваме победа във войната. Затова комунистите трябва да служат за пример и във войната, и в сплотяването. Ние водим борба само с врага, със закоравелите капитуланци и антикомунистически елементи, и се стремим към истинско сплотяване с всички останали. Но закора-

велите капитуланти и антикомунистически елементи навсякъде са само малцинство. Аз проучих състава на служащите в един местен правителствен орган. От 1,300 служащи там се оказаха само 40—50 закоравели антикомунисти, т. е. по-малко от 4%, а всички останали желаят сплотяването и войната против японските грабители. Ние, разбира се, не можем да се отнасяме търпимо към закоравелите капитуланти и антикомунисти: да се отнасяме към тях търпимо, значи да им дадем възможност да подкопават делото на войната против японските грабители, да подкопават сплотяването. Поради това е необходимо да се борим решително с капитулантската клика; необходимо е също така решително да отбиваме всички нападения на антикомунистическите елементи, като спазваме принципа на самозащитата. Ако не постъпваме по този начин, това ще бъде проява на десен опортюнизъм, който нанася вреда на делото на сплотяването и на делото на войната против японските грабители. А по отношение на всички ония, които не действуват като закоравели привърженици на капитулацията, които не са закоравели антикомунисти, трябва да провеждаме политика на сплотяване. Между тях има хора, които седят на два стола, има хора, които действуват по принуда, има и хора, временно заблудени, и ние трябва да завоюваме всички тези хора на своя страна в името на по-нататъшното сплотяване и воденето на войната против японските грабители. Ако не постъпваме по такъв начин, това ще бъде проява на „ляв“ опортюнизъм, който също вреди на делото на сплотяването и на делото на войната против японските грабители.

Всички комунисти трябва да знаят, че ние бяхме инициаторите на единния антияпонски национален фронт, и ние трябва твърдо да следваме курса на единния фронт. Сега, когато изпитанията, преживявани от страната, стават всеки ден все по-тежки, когато в международната обстановка се извършват резки промени, ние трябва да поемем огромна отговорност — отговорността за съдбата на китайския народ. Ние трябва непременно да победим японския империализъм, ние трябва непременно да създадем в Китай независима, свободна, демократична република, а за да постигнем това, необходимо е да сплотим

огромното болшинство от населението на страната — както членовете на различните партии и групи, така и хората, които не влизат в никакви партии и групи. Комунистите обаче не могат да влизат в безпринципен единен фронт с всекиго и затова ние трябва да се борим против такива неща като „разтварянето на комунистите“, „ограничаването на комунистическата дейност“, „предотвратяването на комунистическата дейност“, преследването на комунистите и против десния опортюнизъм в партията. Но същевременно на никой член на комунистическата партия не е позволено да нарушава провежданата от партията политика на единния фронт и поради това всички членове на партията трябва, изхождайки от принципалната линия на война против японските грабители, да сплотяват всички ония, които са още способни да оказват отпор на грабителите, и да се борят против „левия“ опортюнизъм в партията.

Изхождайки от това, по въпроса за властта ние се борим за властта на единния фронт, с други думи, ние сме против еднопартийната диктатура на която и да било друга партия или група, но ние не сме и за диктатурата само на комунистическата партия, а сме за обединената диктатура на всички партии, групи, среди от населението, въоръжени сили, която именно представлява властта на единния фронт. Събаряйки в тила на врага вражеската и марионетъчната власт и установявайки там антияпонска власт, членовете на комунистическата партия трябва да прилагат утвърдената от Централния комитет на нашата партия система на „трите трети“. Както в състава на органите на властта, така и в представителните органи членовете на комунистическата партия трябва да заемат само една трета от местата, за да остават двете трети за представителите на другите партии и групи и за безпартийните, които са за война против японските грабители и за демокрацията. Всеки, който и да бил той, стига само да не е привърженик на капитулацията и на борбата против комунистите, може да участва в работата на правителствените органи. На всички партии и групи, стига само да не са за капитулацията и за борбата против комунистите, при антияпонската власт трябва да бъде дадено място да съществуват и да действуват.

По въпроса за армията в декларацията на нашата партия се казва: да се придържаме и заинапред към решението „да не създаваме организации на нашата партия в приятелските войски“. Там, където местните партийни организации засега още не спазват най-строго това решение, положението трябва да се поправи. Трябва да се отнасяме приятелски към всички войски, които не устройват военни провокации против 8-а и Новата 4-а армия. А и с войските, които по-рано предизвикваха търкания с нас, трябва, когато прекратяват подобни действия, да възстановяваме приятелските отношения. Това именно ще бъде осъществяване политиката на единния фронт по въпроса за армията.

В името на осигуряване нуждите на войната против японските грабителни необходимо е в областта на финансите, икономиката, културата и просветата при унищожаването на предателите да осъществяваме политиката на единния фронт въз основа на регулиране интересите на всички класи и да се борим, от една страна, против десния опортюнизъм, от друга — против „левия“ опортюнизъм.

Международната обстановка сега е такава, че империалистическата война се разпространява по цял свят и породената от империалистическата война тежка политическа и икономическа криза неизбежно ще предизвика революционни взривове в много страни. Ние преживяваме нова епоха на войни и революции. Невъзмеченият във водовъртежа на империалистическата война Съветски Съюз оказва подкрепа на всички потиснати народи, на всички потиснати нации в света. Всичко това благоприятствува за войната на Китай против японските грабителни. Но същевременно в условията, когато японският империализъм готви нахлуване в страните на Южните морета, засява настъпването срещу Китай и неизбежно ще се старе да склонни колебаещите се елементи в Китай да капитулират, опасността от капитулация се е засилнала като никога. Четвъртата година на войната против японските грабителни ще бъде най-трудната година. Нашата задача е да сплотим всички сили, борещи се против агресорите, за борба против капитулантите, за преодоляване на всички трудности.

ЗА СПЛЮТЯВАНЕ ДОКРАЯ

членове на комунистическата партия, тясно сплотен с приятелските партии и с приятелските армии, трябва енергично и одушно да изпълняват тази задача. Ние сме уверени, с общите усилия на всички членове на нашата партия, приятелските партии и на приятелските армии, с усилията на целия народ ще успеем да преодолеем опасността от капитулация, да преодолеем трудностите, да изгоним японските грабители, да си върнем родната земя. Перспективите на нашата война са лъчезарни.

ЗА НАШАТА ПОЛИТИКА*

(25 декември 1940 година)

* Директива на Централния комитет на Китайската комунистическа партия до партийните организации, написана от другаря Мао Цзе-дун.

В обстановката на нарастващата понастоящем антикомунистическа кампания нашата политика придобива решаващо значение. Много от нашите ръководни дейци обаче все още не разбират, че политиката на партията през сегашния период трябва значително да се различава от политиката през периода на аграрната революция. Трябва да се разбере, че през цялата война срещу японските грабители провежданата от нашата партия политика на единен антияпонски национален фронт няма да се измени при никакви обстоятелства. Много политически принципи, които в миналото, през периода на аграрната революция, действуваха в продължение на десет години, в сегашните условия не бива да бъдат прилагани механически. И преди всичко съвсем непригодна е сега, когато водим война против японските грабители, погрешната и в миналото левичарска политика през последния период на аграрната революция, породена от неразбирането на двете главни особености на китайската революция: че тя е буржоазнодемократическа революция, която се извършва в полуколониялна страна, и че има продължителен характер. За тази политика бяха характерни например оценката на петия „поход“ и на борбата против петия „поход“ като решително сражение между революцията и контрареволуцията, политиката на икономическо унищожение на буржоазията (левичарската трудова и данъчна политика) и кулачеството (даване на кулаците най-лоша земя), физическото унищожаване на помещиците (лишаването им от право на земя), потискането на интелигенцията, левите забегки при смазването на контрареволуционерите, неограниче-

ният монопол на комунистите в органите на властта, линията на комунистическа народна просвета, левичарската военна политика (настъпление срещу големите градове и отказване от партизанската война), превратаджииската политика в работата в белите райони, политиката на сурови организационни изводи във вътрешно-партийния живот¹ и т. н.

Тази левичарска политика, право противоположна на десноопортюнистическата политика на Чен Ду-сю през последния период на първата велика революция, беше израз на „левия“ опортюнизъм. През последния период на първата велика революция само обединение и отказване от борбата, а през последния период на аграрната революция само борба и отказване от обединението (с изключение на обединението с основните селски маси) — ето най-яркият израз на двете крайни политически линии. Тези две крайни политически линии нанесоха огромна вреда на партията и революцията.

Сегашната политика на единния антияпонски национален фронт не предполага само обединение и отказване от борбата и същевременно не предполага само борба и отказване от обединението, а съчетава и обединението, и борбата. Конкретно това означава:

1. Обединяване на всички, които водят борба против японските грабителци, т. е. обединяване на всички работници, селяни, войници, интелигенция и делови среди, които се борят против агресорите, в единния антияпонски национален фронт.

2. Политика на независимост и самостоятелност в единния фронт. На нас ни са необходими както единство, така и независимост.

3. Във военно-стратегическата област това значи независима и самостоятелна партизанска война при единно стратегическо ръководство. Да водим главно партизанска война, но да не се отказваме и от водене на маневрени действия на редовните войски при наличността на благоприятни условия.

4. В борбата с антикомунистическата клика на твърдоглавите това значи да използваме противоречията, да завоюваме мнозинството, да се борим против малцин-

ството, да разбиваме противниците поотделно; това значи правота, пресметливост, самообладание.

5. В политиката, провеждана в районите, заети от противника, и в районите, в които господствува гоминданът, това значи, от една страна, всестранно разгръщане на работата по изграждането на единния фронт, от друга — линия на укриване на най-добрите кадри; това значи в организационната работа и в борбата да укриваме най-добрите кадри, да минем задълго в нелегалност и да набераме сили, изчаквайки благоприятния момент.

6. Във взаимоотношенията с различните класи в страната основната линия е разгръщане на прогресивните сили, завоюване на междинните сили и изолиране на антикомунистическата клика на твърдоглавите.

7. По отношение на антикомунистическата клика на твърдоглавите това значи да провеждаме революционна двойствена политика, а именно: доколкото те още са способни да се борят против японските грабителни, да провеждаме политика на обединение с тях, а доколкото твърдоглавите се борят упорито против комунистите, да провеждаме политика на тяхното изолиране. Обаче присъщата на твърдоглавите двойственост се проявява и в борбата против японските грабителни. Доколкото те още се борят против японските грабителни, ние провеждаме политика на обединение с тях, а доколкото те се колебаят (например тайно се сприятеляват с агресорите и не водят активна борба срещу Ван Цзин-вей и националните предатели), провеждаме политика на борба с тях и на тяхното изолиране. В борбата с комунистите твърдоглавите също проявяват двойственост. Затова и нашата политика също има двойствен характер. А именно: доколкото те засега още не са склонни да скъсат окончателно сътрудничеството между гоминдана и комунистическата партия, ние провеждаме политика на съюз с тях, а доколкото осъществяват политика на репресии и организират въоръжени нападения срещу нашата партия и народа, ние провеждаме политика на борба с тях и на тяхното изолиране. Трябва да различаваме хората, които заемат двойствена позиция, от националните предатели и прояпонските елементи.

8. Дори между националните предатели и прояпонските елементи има хора, които заемат двойствена пози-

ция. По отношение на тях ние също трябва да провеждаме революционна двойствена политика. А именно: доколкото те заемат прояпонска позиция, да водим политика на борба с тях и на тяхното изолиране, а доколкото се колебаят, да водим политика на тяхното привличане на наша страна. Трябва да различаваме такива хора, които заемат двойствена позиция, от закоравелите национални предатели като Ван Цзин-вей, Ван И-тан² и Ши Ю-сан².

9. Както трябва да правим разлика между прояпонски настроените едри помещици и едрата буржоазия, които са против борбата с японските грабителни, и едрите помещици и едрата буржоазия с англо-американска ориентация, които са за борба с японските грабителни, така трябва да правим разлика и между едрите помещици и едрата буржоазия, които заемат двойствена позиция, т. е. които са за борба против японските грабителни, но същевременно се колебаят, които са за сплотяване, но същевременно се борят против комунистите, и националната буржоазия, средните и дребните помещици и прогресивните шенши, които заемат по-малко двойствена позиция. Нашата политика се гради върху тези различия.

Охарактеризираните по-горе различия в нашата политика се обуславят именно от вземането под внимание на различията в позициите на съответните класови групи.

10. Също така трябва да подхождаме и към империалистите. Макар че комунистическата партия се бори против всички империалисти, нужно е да се прави разлика между японските империалисти, които предприеха агресията срещу Китай, и империалистите от другите страни, които понастоящем не осъществяват агресия; нужно е също да правим разлика между германските и италианските империалисти, които сключиха съюз с Япония и признаха „Манчжоу-Го“, и английските и американските империалисти, които противостоят на Япония; нужно е също да правим разлика между Англия и Америка от периода, когато те провеждаха политика на „далекоизточен Мюнхен“ и вредяха на борбата на Китай против японските грабителни, и Англия и Америка днес, когато те са се отказали от тази политика и са заели позиция на поддържане борбата на Китай. Нашите тактически прин-

ципи. както и преди се заключава, в това, да използваме противоречията, да завоюваме мнозинството, да се борим против малцинството, да разбиваме противниците поотделно. Нашата позиция по въпросите на външната политика се отличава от гоминданцката. Гоминдантът твърди, че „врагът е само един, всички останали са приятели“; формално той се отнася еднакво към всички държави с изключение на Япония, а на дело се ориентира към Англия и Америка. Ние обаче трябва да правим разлика. Първо — разлика между Съветския Съюз и капиталистическите страни, второ — разлика между Англия и Америка, от една страна, и Германия и Италия — от друга, трето — разлика между народите на Англия и Америка, от една страна, и империалистическите правителства на Англия и Америка — от друга страна, четвърто — разлика между политиката на Англия и Америка през периода на „далекоизточния Мюнхен“ и тяхната политика днес. Върху тези различия именно ние градим нашата политика. Основният курс на нашата политика е противоположен на гоминданския: той се състои в това, придържайки се твърдо към принципите на самостоятелно водене на войната и на възраждане на страната със собствени сили, да използваме максимално помощта отвън, а не подобно на гоминдана в това, отказвайки се от самостоятелно водене на войната и от възраждане на страната със собствени сили, да се ослабяваме на помощта отвън или да се присъединим към някой империалистически блок.

Едностранчивото разбиране на тактическите въпроси от страна на много ръководни партийни работници и произтичащото отгук мислене наляво и надясно може да се преодолее само ако те изучават измененията и развитието на политиката на партията в миналото и сега и по този начин стигнат до всеостранно и цялостно разбиране на тази политика. Сега, както и преди, главната опасност вътре в партията са тенденциите, породени от левичарските възгледи. В районите, в които господства гоминдантът, много партийни работници са неспособни да провеждат както трябва политиката на укриване най-добрите кадри, на минаване задълго в нелегалност и на набиране на сили в очакване благоприятния момент, тъй като не

придават сериозно значение на антикомунистическата политика на гоминдана. Същевременно много други партийни работници са неспособни да провеждат политиката на разгръщане на единния фронт, тъй като те разглеждат опростено целия гоминдан като едно открай докрай черно петно и се проникват от най-пълна безнадеждност. Аналогични явления се наблюдават и в районите, окупирани от японците.

В районите, намиращи се под властта на гоминдана, както и на територията на опорните бази за съпротива срещу японските грабителни дейци, които се стремят само към обединение и забравят необходимостта от борба, надценявайки способността на гоминдана да се бори против агресорите, заличаваха принципната разлика между гоминдана и комунистическата партия, отказваха се от независима, самостоятелна политика в единния фронт, приспособяваха се към едрите помешчици и едрата буржоазия, приспособяваха се към гоминдана, доброволно се лишаваша от свобода на действие, не се решаваха смело да разгръщат революционните сили, бореци се против японските грабителни, не смееха да противодействуват решително на гоминданската политика на борба с комунистите и на „ограничаване комунистическата дейност“. Тези десноуклонистки възгледи представляваха в миналото сериозна опасност, но сега са общо взето вече преодолени. Обаче от зимата на 1939 г. навред започна да се проявява друг, „ляв“ уклон, чието възникване се дължи на антикомунистическите провокации на гоминдана и на борбата, която ние в самозащита водим против тях. Положението вече е поправено до известна степен, но още не напълно; „левият“ уклон все още се проявява на много места, по много конкретни въпроси на политиката. Поради това изучаването и правилното разрешаване по места на конкретните въпроси на политиката става сега абсолютно необходимо.

Централният комитет вече е давал на времето директиви по редица конкретни въпроси на политиката. Тук ние само ще посочим обобщено няколко момента.

За състав на органите на властта. Необходимо е решително да се провежда системата на „трите

мат само една трета от местата, като привличат широките безпартийни среди да участвуват в управлението. В северната част на провинцията Цзянсу и на други места, където е започнато вече създаването на антияпонски демократични органи на властта, комунистите могат да имат дори по-малко от една трета от местата. Както в административните учреждения, така и в представителните органи трябва да се включват представители на дребната буржоазия, на националната буржоазия и на прогресивните шенши, които не развиват активна антикомунистическа дейност; необходимо е да се допускат да участвуват в тези органи и учреждения също така и гомицдановци, които не развиват антикомунистическа дейност. В представителните органи могат да бъдат допускани да участвуват и малък брой десни елементи. Трябва да се избягва с всички средства монополът на комунистите. Ние само ликвидираме диктатурата на компрадорската едра буржоазия и на едрите помешчици, но съвсем не я заменяме с едностранната диктатура на комунистическата партия.

За трудовата политика. Трябва да се подобряват жизнените условия на работниците, и едва тогава ще се появи възможност да повишим тяхната активност в борбата против японските грабителни. Но трябва всячески да избягваме левичарските уклони. Не бива да прекаляваме в увеличаването на работната заплата и намаляването на работния ден. При сегашните условия в Китай е още трудно да се въведе навсякъде осемчасов работен ден и в някои клонове на производството засега още трябва да се разрешава десетчасов ден. В останалите клонове дължината на работния ден трябва да се определя съобразно с условията. Необходимо е след сключването на договори между работниците и работодателите работниците да спазват трудовата дисциплина и работодателите да получават известна облага. В противен случай фабриките и заводите ще бъдат затваряни; това ще навреди на борбата против японските грабителни и ще ошети самите работници. Толкова по-малко трябва да се прехвърлят границите на възможното при подобряването на битовите и трудовите условия на селските работници, тъй като това може да предизвика възражения от страна

на селяните, безработица сред селските работници и намаляване на производството.

За аграрната политика. Трябва да се разясни на партийните членове и на селяните, че сега не е време да се осъществява коренна аграрна революция, че мероприятията, прилагани през периода на аграрната революция, сега не могат да бъдат прилагани. Сега политиката трябва да се състои, от една страна, в това, да заставим помещиците да намалят арендата и лихвения процент; само в този случай ще може да се повиши активността на основната селска маса във войната против японските грабителни. Но и тук не трябва да отиваме много далеч. По принцип арендата трябва да се намалява с 25%. В случаите, когато селските маси искат по-голямо намаление, при подялбата на реколтата може да се установи съотношение 4:6 или 3:7 в полза на арендатора, но да не се превишава тази норма. Лихвеният процент не трябва да се намалява повече, отколкото е допустимо с оглед на кредитните отношения, които съществуват в икономиката на страната. От друга страна, трябва да се установи, че селяните внасят арендата и лихвите по заемите и че правото на собственост върху земята и имуществото се запазва за помещиците. Не бива да се допуска намаляването на лихвения процент да лишава селяните от възможността да получават заеми; не бива да се допуска при уреждането на стари дългове земята, дадена по-рано в залог на помещици, да му се изземва без компенсация.

За данъчната политика. Размерите на данъците трябва да се определят в зависимост от дохода. Всички лица, които получават доход (с изключение само на най-бедните, които трябва да бъдат освобождавани от данъци), т. е. над 80% от населението, включително работниците и селяните, трябва да носят бремето на държавните данъци; данъчното бреме не трябва да се стоварва изцяло върху помещиците и капиталистите. Необходимо е да се забрани такъв начин за събиране средства за издържане на армията като задържането на частни лица и облагането им с контрибуция. А що се отнася до техниката на събирането на данъците, то до-

тема, може да се прилага старата, гоминданската, като се внасят съответни подобрения в нея.

За изкореняване на предателите. Трябва решително да смазваме закоравелите национални предатели и закоравелите антикомунисти. Без това е невъзможно да защитим революционните сили, които водят борба против японските грабителци. Но в никой случай не бива да наказваме хората напразно; по никой начин не бива да допускаме да страдат невинни. Трябва да се отнасяме снизходително към колебаещите се елементи из средата на реакционерите и към техните неволни съучастници. Трябва решително да се откажем от телесните наказания и от изтезаването на затворниците; трябва да придаваме по-голямо значение на уликите и да не се доверяваме твърде на словесните показания. Трябва да освобождаваме всички пленени военнoслужашци от японската армия, от марионетъчните и „антикомунистическите“ войски. Не подлежат на освобождаване само ония военнопленници, които са заслужили омразата на народа и безусловно подлежат на наказание; при това присъдите трябва да се утвърждават от по-горните инстанции. Трябва широко да въвличаме в нашата армия пленниците, взети насила в армията и настроени повече или по-малко революционно, а всички останали да освобождаваме; и ако те отново попаднат в плен, отново да ги освобождаваме. Не бива да ги подлагаме на оскърбления, да им изземваме парите и вещите, да искаме да се разкайват, а трябва във всички случаи да се отнасяме към тях сърдечно и дружелюбно. Такава политика трябва да провеждаме спрямо всички пленници, колкото и реакционно да са настроени те. Тази политика е извънредно ефикасна за изолиране на реакционните сили. На ренегатите, с изключение на ония, които са извършили тежки престъпления, трябва да даваме възможност да се поправят при условие че ще прекратят антикомунистическата си дейност. Ако те са способни да се върнат към революцията, можем да ги приемаме при себе си, но не бива да им позволяваме отново да влизат в партията. Не бива да слагаме под един знаменател обикновените гоминдански осведомители и японските шпиони и националните предатели, а трябва да правим рязка разлика между тях, да

подхождаме към тях диференцирано. Трябва да сложим край на хаотичното положение, при което арестите се вършат от най-различни учреждения и организации. За да въведем революционен ред, необходим в борбата против японските грабителни, трябва да установим, че право да арестуват престъпници имат само съдебните органи и органите на обществената безопасност, а през време на бойни операции — и войската.

За правата на гражданите. Трябва да се установи, че всички помешчици и капиталисти, които не са против борбата с японските грабителни, се ползват наравно с работниците и селяните с лични и имуществени права, с избирателно право, със свобода на словото, на събранията, сдруженията, убежденията и вярванията. Органите на властта пречат само на дейността на лицата, които организират подривна работа и вдигат метежи на територията на нашите опорни бази. Всяка друга дейност се ползува със защита от страна на органите на властта и намеса в нея не се допуска.

За икономическата политика. Трябва енергично да развиваме промишлеността, селското стопанство и търговията. Трябва да привличаме от другите райони капиталистите, които желаят да открият предприятия на територията на нашите опорни бази за съпротива срещу японските грабителни. Трябва да поощряваме частните предприятия и да гледаме на намиращите се под ведомството на органите на властта държавни предприятия само като на част от общата стопанска дейност. Всичко това е необходимо, за да си осигурим задоволяването на нашите нужди със собствени ресурси. Трябва да избягваме да нарушаваме дейността на които и да било полезни предприятия. Митническата и валутната политика трябва да съответствуват, а не да противоречат на основната линия на развитие на селското стопанство, промишлеността и търговията. Да организираме добросъвестно и грижливо, а не как да е стопанството на територията на опорните бази, за да осигурим задоволяването на нашите нужди със собствени ресурси — такова е главното условие за продължителното съществуване на опорните бази.

За политиката в областта на културата и просветата. В центровете на вниманието трябва да по-

ставим широкото разпространяване и повишаване равнището на знанията и навиците, необходими на народните маси в борбата против японските грабителци, както и възпитаването на чувство за национално достойнство. Трябва да разрешаваме на либералните буржоазни педагози, културни дейци, журналисти, учени, инженерно-технически работници да идват на територията на опорните бази, за да сътрудничат с нас в областта на народното образование, в издаването на вестници и във всички други работи. В нашите учебни заведения трябва да привличаме ония представители на интелигенцията, които водят сравнително активна борба против японските грабителци, за да можем да ги използваме след кратковременна подготовка за работа във войската, в правителствените учреждения и обществените организации. Тях трябва смело да ги привличаме, да ги използваме за работа и да ги издигаме. Не трябва да се боим абсолютно от всички на основание на това, че при нас могат да се промъкнат реакционни елементи. Известен брой реакционери неизбежно ще се промъкнат при нас, но няма да бъде късно да ги изчистим и в процеса на учението и работата. На територията на всяка опорна база трябва да създаваме печатници, да издаваме книги и вестници, да организираме учреждения за разпространяване и доставяне на печатните издания. Използувайки всички възможности, на територията на всяка опорна база трябва да откриваме големи школи за подготовка на ръководни дейци и колкото по-големи и повече са те, толкова по-добре.

За военната политика. Трябва всемерно да разширяваме редовете на 8-а и на Новата 4-а армия, защото това е най-надеждната въоръжена сила, с помощта на която китайският народ твърдо води националната война против грабителците. По отношение на гоминданските войски трябва и заанапред да следваме политиката, изразена в известните думи: „Докато не ни закачат, и ние няма да закачим . . .“, като разгръщаме всемерно работата по установяване на приятелски връзки. В 8-а и в Новата 4-а армия трябва всячески да привличаме съчувстващите ни офицери — както членове на гоминдана, така и безпартийни — за съдействие в изграждането на нашата армия. Положението, при което ръководните кадри на

нашата армия се състоят изключително от комунисти, сега също трябва да се измени. Разбира се, във войските, които съставляват главните сили на нашата армия, не трябва да се въвежда системата на „трите трети“, но при условие че на нашата партия се осигури ръководството на войските (абсолютно необходимо и непоклатимо искане), не трябва да се страхуваме да привличаме голям брой съчувстващи да участвуват в изграждането на армията както във военно, така и в техническо отношение. Днес, когато нашата партия и нашата армия вече са застанали на здрава идеологическа и организационна основа, привличането на голям брой съчувстващи (разбира се, само не подривни елементи) не само не е опасно, но и е необходимо за спечелване симпатиите на целия народ и за разгръщане силите на революцията. Ето защо е нужна такава политика.

Цялата партия трябва решително да провежда на практика изложените по-горе принципи на партийната тактика в единния фронт и изработените въз основа на тях конкретни политически директиви. Сега, когато японските бандити василват агресията срещу Китай, а вътре в страната едрите помещици и едрата буржоазия провеждат политика на репресии срещу комунистическата партия и срещу народа и вършат вържени нападения срещу тях, ние можем да водим упорито борба против японските грабителни, да разширяваме единния фронт, да спечелим симпатиите на целия народ и да се стремим към поврат към по-добро в съвременната обстановка само като осъществяваме на практика изложените по-горе тактически принципи и конкретни политически директиви. Но поправяйки грешките, трябва да действуваме постепенно, без да проявяваме излишна прибързаност, тъй като тя може да породни недоволство сред нашите кадри, недоверие у масите, контранастъпление на помещиците и други отрицателни явления.

Б Е Л Е Ж К И

- ¹ Виж част 4 от „Решение по някои въпроси от историята на нашата партия“ в 4-ия том на настоящото издание.
- ² Ван И-таи — крупен бюрократ от периода на господството на бейянските милитаристи, японофил и национален предател. След събитията от 1935 г. в Северен Китай Чан Кай-ши го взе на служба при себе си. В 1938 г. като японска марионетка той беше назначен за председател на марионетъчния „Севернокитайски политически съвет“.
- ³ Ши Ю-сан — един от най-вероломните гоминдански милитаристи. След започването на войната против японските грабителни, командувайки 10-а армейска група на гоминданските войски, в споразумение с японските войски той систематически предприемаше нападения срещу 8-а армия в южната част на провинцията Хебей, унищожаваше антияпонските демократични органи на властта, извършваше масови убийства на комунисти и прогресивни дейци.

**ЗАПОВЕД И ИЗЯВЛЕНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА
СЪС СЪБИТИЯТА В ЮЖНАТА ЧАСТ
НА ПРОВИНЦИЯТА АНХУЕЙ**

(Януари 1941 година)

**ЗАПОВЕД
НА РЕВОЛЮЦИОННИЯ ВОЕНЕН СЪВЕТ ПРИ ЦЕНТРАЛНИЯ
КОМИТЕТ НА КИТАЙСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА
ПАРТИЯ**

(20 януари 1941 година, гр. Янан)

Славата за бойните подвизи на Новата 4-а армия на Китайската националнореволуционна армия във войната против японските грабителите се разнесе по цялата страна и отвъд нейните граници. Огромни са заслугите на командувачия армията Е Тин в ръководенето на военните действия против агресорите. През време на предислокирането на север съгласно получената заповед частите на Новата 4-а армия бяха подложени внезапно на коварно нападение, организирано от прояпонската клика, а самият Е Тин беше тежко ранен, заловен и хвърлен в затвор. Донесенията за хода на събитията в южната част на провинцията Анхуей, получени от командира на 1-о самостоятелно съединение на Новата 4-а армия Чен И и от началник щаба Чжан Юн-и, крайно възмутиха и дълбоко разтревожиха Реввоенсъвета.

Вземайки съответни мерки в отговор на чудовищното престъпление на прояпонската клика, която подкопава делото на войната против японските грабителите, извършва нападение срещу народните войски, провокира и раздухва гражданска война, Реввоенсъветът назначава с настоящето Чен И за изпълняващ длъжността командувач на Новата 4-а армия на Националнореволуционната армия, Чжан Юн-и — за заместник командувач армията, Лю Шао-ци — за комисар на армията, Лай Чуан-чжу — за началник щаба на армията, Ден Цзи-хуей — за началник на политуправлението на Новата 4-а армия.

Реввоенсъветът възлага на изброените лица начело с изпълняващия длъжността командувач армията Чен И да се заемат най-енергично да приведат армията в ред, да

я сплотят, да засилят сътрудничеството на армията с народа и изпълнявайки трите народни принципа на Сун Ятсен и ръководейки се от неговия завет, да укрепват и разширяват единния антияпонски национален фронт, да водят борба в защита на нацията и държавата, за решително довеждане на войната с японските грабителите до пълна победа, за предотвратяване вероломните нападения на прояпонската клика.

**ИЗЯВЛЕНИЯ НА ПРЕДСТАВИТЕЛЯ НА РЕВОЛЮЦИОННИЯ
ВОЕНЕН СЪВЕТ ПРИ ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА
КИТАЙСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ ПРЕД
КОРЕСПОНДЕНТ НА АГЕНЦИЯ „СИНХУА“**

(22 януари 1941 година)

Антикомунистическата провокация в южната част на провинцията Анхуей назряваше отдавна. Това, което се случи сега, е само началото на ония неочаквани събития в мащаба на цялата страна, за които говорихме. Откакто японските бандити сключиха тройния съюз¹ с Германия и Италия, в стремежа си по-скоро да сложат край на китайско-японската война, те полагат всички усилия, за да предизвикат изменения във вътрешната обстановка на Китай. Те си поставят за цел да смажат с ръцете на самите китайци движението против японските грабителите в Китай и да укрепят своя тил за напредване на юг, за да могат свободно да осъществяват това напредване, огласявайки го с настъплението на Хитлер срещу Англия. Многобройните главатари на прояпонската клика в Китай, притаили се отдавна в различните гоминдански партийни, правителствени и военни органи, денонощно се занимават с подстрекателство. Към края на миналата година те напълно завършиха подготовката на своя план. Вероломното нападение срещу частите на Новата 4-а армия в южната част на провинцията Анхуей и публикуването на реакционната заповед от 17 януари са само началото на осъществяването на техния план. Предстоят още извънредно важни събития. А в какво се състоеше целият план на японските бандити и на прояпонската клика? Той предвиждаше сле-

1. С цел да се мобилизира общественото мнение да се публикуват две телеграми, подписани от Хе Ин-цин и Бай Чун-си — от 19 октомври и от 8 декември², адресирани до Чжу Де, Пин Де-хуай, Е Тин и Сян Ин.

2. Като подготовка за раздухването на гражданска война да се разгърне във вестниците кампания по въпроса за важността на военната дисциплина и на изпълнението на заповедите.

3. Да се унищожат частите на Новата 4-а армия, разположени в южната част на провинцията Анхуей.

4. Да се съобщи за „бунт“ на Новата 4-а армия и за нейното разформироване.

Всички гореизложени точки са вече изпълнени.

5. Да се назначат Тан Ен-бо, Ли Пин-сян, Ван Чжунлян и Хан Де-цин за командувачи „антикомунистическите“ армии в различните участъци на фронта в Централен Китай, а Ли Цзун-жен — за върховен главнокомандуващ на всички тези войски, и да се предприеме настъпление срещу частите на Новата 4-а армия, намиращи се под командването на Пин Сюе-фин, Чжан Юн-и и Ли Сян-лян, а в случай на успех да се предприеме по-нататъшно настъпление срещу частите на 8-а и Новата 4-а армия в провинцията Шандун и в северната част на провинцията Цзянсу, където японската армия ще взаимодейства тясно с „антикомунистическите“ войски.

Осъществяването на тази точка е вече започнато.

6. Да се съобщи под някакъв предлог за „бунт“ на 8-а армия, да се разформирова тази армия и да се даде заповед за залавянето на Чжу Де и Пин Де-хуай.

Това мероприятие в настоящия момент се намира в стадий на подготовка.

7. Да се закрийт представителствата на 8-а армия в Чунцин, Сян, Гуйлин, да се арестуват Чжоу Ен-лай, Е Цзян-ин, Дун Би-у, Ден Ин-чао.

Осъществяването на това мероприятие също започва: представителството в Гуйлин вече е закрито.

8. Да се спре вестник „Синхуажубао“.

9. Да се предприеме настъпление срещу пограничния район Шенси—Гансу—Нинся и да се завземе гр. Янан.

10. В Чунцин и във всички провинции да се извършат масови арести на антияпонски дейци, да се смаже движението против японските грабителите.

11. Да се разгромят организациите на комунистическата партия в провинциите и да се извършат масови арести на комунисти.

12. Японската армия ще се изтегли от Южен и Централен Китай, а гоминданското правителство ще представи това като „възвръщане на загубените територии“ и същевременно ще води пропаганда за сключване на „почетен мир“.

13. За сметка на войските, изтеглени от Централен и Южен Китай, японската армия ще засили своите гарнизони в Северен Китай и ще започне най-жестоко настъпление срещу 8-а армия, за да може съвместно с гоминданските войски да унищожи напълно 8-а и Новата 4-а армия.

14. Наред с непрекътавящото се нито за минута настъпление срещу 8-а и Новата 4-а армия гоминданската и японската армия ще бездействуват, както и миналата година на всички останали фронтове, подготвяйки преминаването към пълно прекратяване на войната и към сключване на мир.

15. Гоминданското правителство ще сключи мирен договор с Япония и ще се присъедини към тройния съюз.

Сега се води активна подготовка за осъществяването на всички горепосочени мероприятия.

Такъв е в общи черги коварният план на японските грабителите и на прояпонската клика в Китай. Централният комитет на Китайската комунистическа партия в своята декларация от 7 юли 1939 г. посочи, че „в настоящия момент главната опасност е капитулацията, а борбата против комунистите е подготовка на капитулацията“. В обръщението от 7 юли 1940 г. се казваше: „Пред нас стои невиджана още опасност от капитулация и невиджани трудности във войната с агресора“. В своята телеграма от 9 ноември 1940 г.² Чжу Де, Пин Де-хуай, Е тин и Сян Ин посочваха още по-конкретно: „В нашата страна има хора, които разпалват „нова“ антикомунистическа кампания, стремяйки се да разчистят пътя за капитулация пред врага... Те искат с помощта на тъй наречените „съвместни

китайско-японски наказателни походи против комунистите“ да сложат край на войната против японските грабители. Вместо война с агресорите на тях е нужна гражданска война, вместо независимост — капитулация, вместо сплотяване — разцепление, вместо светлина — мрак. Коварни са техните дела, гибелни са техните планове. Сега навсякъде говорят за това, това вълнува всички сърца. Никога досега в нашата страна не се е създавала такава опасна обстановка както днес!“

Затова събитията в южната част на провинцията Анхуй и заповедта на Чунцинския военен комитет от 17 януари слагат началото на цяла редица събития. Особено сериозно политическо значение има заповедта от 17 януари.

Фактът, че авторите ѝ посмяха открито да издадат тази контрареволуционна заповед, като хвърлиха предизвикателство на цял свят, говори, че те са готови да тръгнат по пътя на окончателното разцепление и пълната капитулация. Известно е, че политическите представители на твърде слабите в Китай едри помещици и на едрата буржоазия не смеят да направят нито една крачка без своя задкулисен господар, а още по-малко да се решат на такива чудовищни дела. В сегашната обстановка очевидно е вече много трудно да заставим авторите на заповедта да се откажат от своето решение; без изключителните усилия на целия народ и без сериозен международен натиск това изглежда ще бъде невъзможно. Ето защо най-важната задача на целия китайски народ днес се състои в това, да следи с най-голяма бдителност развоя на събитията, да бъде готов да посрещне настъпването на най-мрачна реакция, без да допуска и сянка от безгрижие. А бъдещето на Китай е съвсем ясно: дори да допуснем, че японските бандити и прояпонската клика успеят да осъществят своя план, то ние, Китайската комунистическа партия и китайският народ, не само ще сметнем за свой дълг, но и ще намерим сили в себе си да вземем работата в свои ръце и да поправим положението; ние в никой случай няма да позволим на японските бандити и на прояпонската клика да доведат докрай своето черно дело. Колкото и мрачна да е обстановката, колкото и тежък път да ни се наложи да изминем в бъдеще и как-

вито и жертви да понесем по този път (загубите на Новата 4-а армия в южната част на провинцията Анхуей са част от тези жертви), японските бандити и прояпонската клика в края на краищата ще бъдат бити. Това е обусловено от следните обстоятелства:

1. Китайската комунистическа партия вече не може да бъде така лесно измамена и разгромена, както беше в 1927 г. Тя вече израсна в могъща, несъкрушима политическа партия.

2. Несъмнено между членовете на другите партии и групи (включително и гоминдана), потресени от страшната опасност от поробване на китайския народ, ще се намерят много хора, които не желаят капитулацията и гражданската война. Макар някои от тях временно и да са заблудени, в нужния момент тяхното съзнание може да се пробуди.

3. Същото може да се каже и за китайската армия. В повечето случаи войската действа против комунистите по принуда.

4. Преобладаващото мнозинство от китайския народ не желае да стане колоннални роби.

5. Ние се намираме в навечерието на големи промени в хода на империалистическата война. И колкото и да се суетят паразитите, хранени от империализма, техният задкулисен господар е много несигурен. Когато дървото рухне, маймуните ще се разбягат коя какъдето види. И тогава положението ще изглежда вече съвсем друго.

6. Революцията в много страни е само въпрос на време. Тези революции и революцията в Китай неизбежно ще си оказват подкрепа една на друга и с общи усилия ще завоеват победата.

7. Съветският Съюз е най-голямата сила в света, която решително ще помага на Китай да доведе войната против японските грабителни до победа.

Вземайки под внимание всички изброени обстоятелства, ние бихме искали да предупредим ония, които обичат да си играят с огъня, да не вирят много нос. Ние ги предупреждаваме официално: по-внимателно, с огъня шега не бива, пазете собствените си глави! Ако тези хора са способни да размислят хладнокръвно, те трябва честно и бързо да направят следното:

1. Да се спрат на края на пропастта, докато още не е късно, и да прекратят своите провокации.

2. Да отменят реакционната заповед от 17 януари и да признаят, че съвсем не са прави.

3. Да накажат Хе Ин-цин, Гу Чжу-тун и Шангуан Юн-сян като главни виновници за кървавите събития в южната част на провинцията Анхуей.

4. Да освободят Е-Тин и да го възстановят на длъжността командувач Новата 4-а армия.

5. Да върнат напълно личния състав и въоръжението на Новата 4-а армия, пленени през време на събитията в южната част на провинцията Анхуей.

6. Да осигурят материално всички ранени командири и бойци, както и семействата на бойците от Новата 4-а армия, загинали в южната част на провинцията Анхуей.

7. Да изтеглят от Централен Китай така наречените „антикомунистически наказателни“ войски.

8. Да унищожат всички съоръжения, построени на Северозапад с цел за блокада³.

9. Да освободят всички политически затворници — патриоти.

10. Да премахнат едностранната диктатура, да установят демократичен режим:

11. Да осъществят на дело трите народни принципа и да се ръководят от завета на Сун Ят-сен.

12. Да арестуват и предадат на съд главатарите на прояпонската клика.

Ако горепосочените 12 точки бъдат изпълнени, положението на работите ще се оправя от само себе си, а ние, комунистите и целият китайски народ, разбира се, няма да създаваме усложнения. Ако обаче тези точки не бъдат изпълнени, ние при цялото си желание никак няма да можем да помогнем, защото „струва ми се, че бедата за Цзи Сун се крие не в княжеството Чжуанюй, а в стените на собствения му дворец“⁴ и реакционерите, които дигнаха камък, ще строшат собствените си крака! Ние ценим сътрудничеството, но трябва и те да го ценят. Трябва да кажем открито, че нашите отстъпки имат граница и времето на отстъпките вече свърши. Реакционерите извадиха меч и нанесоха първия удар, и причинената от този меч рана е много дълбока. Ако те още мислят за бъде-

щето, трябва сами да се заемат с лекуването на тази рана. По-добре късно, отколкото никога! Това е жизнено важно за тях самите и ние не можем да не им направим последно предупреждение. А ако те упорствуват, ако продължават да вършат своите безобразия, търпението на китайския народ ще се изчерпи и той ще ги изхвърли на бунището; тогава вече ще бъде късно за разкаяние.

Що се отнася до Новата 4-а армия, Революционният военен съвет при Централния комитет на Китайската комунистическа партия издаде на 20 януари заповед, с която назначи Чен И за изпълняващ длъжността командувач армията, Чжан Юн-и за заместник командувач армията, Лю Шао-ци — за комисар на армията, Лай Чуан чжу — за началник щаба, и Ден Цзи-хуей — за началник на политуправлението на армията. Частите на Новата 4-а армия в Централен Китай и в южната част на провинцията Цзянсу още наброяват над 90 хиляди души. Макар тези части да се намират под двоен удар — на японските бандити, от една страна, и на „антикомунистическите войски“, от друга; — те безусловно ще съумеят в тежката борба да изпълнят докрай своя дълг пред народа и родината. Освен това частите на братската 8-а армия в никой случай няма да наблюдават със скръстени ръце как притискат от две страни Новата 4-а армия и ще вземат съответните мерки; за да ѝ окажат необходимата помощ. Ние можем да заявим това открито на всички реакционери.

Що се отнася до декларацията на представителя на Чунцинския военен комитет, за нейното опровержение е достатъчно да се каже: „Комитетът сам си противоречи“. Та нали в заповедта на Чунцинския военен комитет се казваше, че Новата 4-а армия „вдигнала бунт“, а в декларацията на представителя на комитета се казва, че Новата 4-а армия се стремела да излезе в района на триъгълника Нанкин—Шанхай—Ханчжоу и да създаде там опорна база. Да допуснем, че това е вярно, тогава няма влизането в района на триъгълника Нанкин—Шанхай — Ханчжоу може да се смята за „бунт“? Тъпоумният представител на Чунцинския военен комитет не си е направил труда да се замисли против кого в края на краищата отива там армията да вдига бунт. Та това

искайте да позволите на Новата 4-а армия да отиде там и се опитвахте да я унищожите в южната част на провинцията Анхуй? Разбира се, хората, предани на японския империализъм, трябва да постъпват именно така. Ето защо именно се появи планът за съсредоточаване на седемте дивизии за „изстребителната“ операция, ето защо именно беше издадена заповедта от 17 януари, ето защо Е Тин е предаден на съд. Бихме искали обаче да добавим още, че този глупак — представителят на Чунцинския военен комитет, — без да иска, се е изтървал пред цял свят за плановете на японския империализъм.

Б Е Л Е Ж И

- 1 Има се предвид тройният военен съюз между Германия, Италия и Япония, сключен в Берлин на 27 септември 1940 г.
- 2 Телеграмите от 19 октомври и 8 декември бяха изпратени от името на началника на генералния штаб на гоминданското правителство Хе Ин-цин и неговия заместник Бай Чун-си през зимата на 1940 г. когато Чан Кай-ши предприе втората антикомунистическа кампания. В телеграмата от 19 октомври, клеветейки безсрамно 8-а и Новата 4-а армия, които водеха упорито борбата в тила на врага, те поискана със заповеди частите на тези армии, които се намираха южно от река Хуанхе и действаха против японските грабители, да се оттеглят в определени срокове в района северно от Хуанхе. На 9 ноември другарите Чжу Де, Пин Де-хуай, Е Тин и Сян Ин в телеграма-отговор до Хе Ин-цин и Бай Чун-си опровергаха клеветническите измислици на последните, позовавайки се на фактите и имайки предвид интересите на страната, изказаха съгласие да прехвърлят на север войските, които се намираха в южната част на провинцията Анхуй. Телеграмата на Хе Ин-цин и Бай Чун-си от 8 декември, изпратена в отговор на телеграмата на Чжу Де, Пин Де-хуай, Е Тин и Сян Ин от 9 ноември, целеше по-нататъшното мобилизиране на „общественото мнение“ на борба против комунистите.
- 3 Има се предвид организираната от гоминданските реакционери блокада на пограничния район Шенси—Гансу—Нинся. След 1939 г. гоминданците, изкарвайки насила населението на работа, построиха около Пограничния район пет линии съоръжения, състоящи се от ровове, стени и полски укрепления с бойници, които се простряха през няколко провинции, като се почне от

изток. В навечерието на събитията в южната част на провинцията Анхуей броят на войските, които обкръжаваха Пограничния район, беше увеличен на повече от 200 хиляди души.

- ⁴ Думи на Конфуций от книгата „Лунюй“. Ци Сун бил сановник в княжеството Лу в епохата на Чунцю; Чжуанюй — малко княжество, което съществувало в онази епоха. Ци Сун се готвел за поход срещу княжеството Чжуанюй. Конфуций смятал, че бедата заплашва Ци Сун не отвън, а се крие в самото княжество Лу.

**ОБСТАНОВКАТА СЛЕД РАЗГРОМА
НА ВТОРАТА АНТИКОМУНИСТИЧЕСКА
КАМПАНИЯ***

(18 март 1941 година)

* Директива на Централния комитет на Китайската комунистическа партия до партийните организации, написана от другаря Мао Цзе-дун.

---

1. Кулминационната точка на втората антикомунистическа кампания¹, която беше започната с телеграмата на Хе Ин-цин и Бай Чун-си от 19 октомври миналата година, бяха събитията в южната част на провинцията Анхуей и заповедта на Чан Кай-ши от 17 януари²; а антикомунистическата реч на Чан Кай-ши от 6 март и антикомунистическата резолюция на Националния политически съвет³ бяха вече ариергарден бой на реакционните сили в тази кампания. Сега напрежението може би до известна степен временно ще отслабне. В навечерието на решителното сблъскване между двете големи световни империалистически групировки едрата китайска буржоазия с англо-американска ориентация, както и преди враждебна спрямо японските бандити, не може да не се стреми към временно и незначително отслабване на напрежението, което съществува в настоящия момент в отношенията между гоминдана и комунистическата партия. Същевременно положението в самия гоминдан (противоречията между центъра и периферията, между кликата „Си-си“ и кликата на „Политическите науки“, между кликата „Си-си“ и кликата „Фусинше“, между кликата на твърдоглавите и междинните групировки, противоречията вътре в самата клика „Си-си“ и кликата „Фусинше“), положението в страната (недоволството на широките народни маси от произвола на гоминдана и съчувствието на тези маси към комунистическата партия) и политиката на нашата партия (която продължава своята протестна кампания) — всичко това, взето заедно, не позволява на гоминдана да запази и занаяпред в отношенията си с комунистическата партия

същото напрежение, каквото съществуваше през последните пет месеца. Загова именно сега на Чан Кай-ши е необходимо временно незначително отслабване на това напрежение.

2. Борбата показва, че престижът на гоминдана е паднал и че престижът на комунистическата партия е пораснал, и стана повратна точка в посока към известно изменение в съотношението на силите между комунистическата партия и гоминдана. Това обстоятелство принуди Чан Кай-ши отново да се замисли над собственото си положение и над линията на своето поведение. Усиленото изтъкване на задачите на националната отбрана, декларациите, че е време партийната ограниченост да се предаде в архивата, представляват от негова страна опит да се яви в ролата на „вожд на нацията“, който стои над противоречията в страната, и външно да покаже, че той не клони към една класа, към една партия, за да може всъщност да запази господството на едрите помешчици, на едрата буржоазия и гоминдана. Но ако работата се ограничи само с предназначенията за измама изменение на формата, а политиката не бъде изменена, то този опит на Чан Кай-ши несъмнено е обречен на провал.

3. Политиката на отстъпки, провеждана от нашата партия в началото на тази антикомунистическа кампания, когато в интерес на общото дело партията направи твърде много отстъпки (телеграмата от 9 ноември миналата година), спечели съчувствието на широките народни маси; целият народ одобри също нашето преминаване към енергично контрастъпление след събитията в южната част на провинцията Анхусей (първите и вторите дванадесет искания⁴, отказването от участие в сесията на Националния политически съвет и протестната кампания, разгърната по цялата страна). Тази наша политика, основана на принципите на правотата, пресметливостта и самообладанието, беше съвсем необходима, за да се разгърне антикомунистическата кампания, и вече даде своите резултати. Докато основните въпроси, които представляват предмет на спорове между комунистическата партия и гоминдана, не получат разумно разрешение, ние, както и преди, трябва да водим кампания на категоричен протест против провокираните от прояпонската и антикомунистическата клика в

гоминдана събития в южната част на провинцията Анхуей и против всякакъв вид политически и военен натиск срещу нас, трябва да разширяваме пропагандирането на първите дванадесет искания, като не допускаме ни най-малко отслабване на нашите усилия.

4. В районите, в които господства, гоминданът в никой случай няма да отслаби нито политиката на репресии против нашата партия и прогресивните групи, нито антикомунистическата пропаганда и затова нашата партия трябва да засили бдителността си. Вероятно гоминданът още ще продължава нападенията срещу нашите войски в района северно от река Хуайхе, в източната част на провинцията Анхуей и в централната част на провинцията Хубей, и нашата армия ще трябва решително да отбива тези нападения. Всички опорни бази трябва упорито да провеждат на дело директивата на Централния комитет от 25 декември миналата година⁵, да засилят разяснителната работа в партията по въпросите на тактиката и да преодолеят левичарските възгледи, за да държим здраво и задълго всички демократични опорни бази за съпротива срещу японските грабителни. В цялата страна и във всички опорни бази трябва да се борим против погрешната оценка на обстановката от ония хора, които смятат, че между гоминдана и комунистическата партия вече е настъпило или в най-скоро време ще настъпи окончателно скъсване, и против редица неправилни възгледи, произтичащи от тази погрешна оценка.

Б Е Л Е Ж К И

- ¹ Виж труда „За единадесетия пленум на ЦИК на гоминдана и втората сесия на Националния политически съвет“ в 4-я том на настоящото издание.
- ² Има се предвид издадената от името на Военния комитет на националното правителство контрареволуционна заповед на Чан Кай-ши от 17 януари 1941 г. за разформироването на Новата 4-а армия. Виж по-подробно „Изявления пред кореспондент на агенция Синхуа“ в „Заповед и изявления във връзка със събитията в южната част на провинцията Анхуей“ в настоящия том.
- ³ На 6 март 1941 г. на заседанието на Националния политически съвет Чан Кай-ши произнесе антикомунистическа реч, в която заяви че е непустимо съществуването на антияпонска демократи-

чна власт в тила на врага, че народните въоръжени сили, ръководени от Китайската комунистическа партия, трябва съгласно неговата „заповед и план“ да се „съсредоточат в посочените им райони“, и се разглаголюва, че в страната трябвало да съществува „единно военно командване“ и „единна правителствена власт“. Същия ден на заседанието на Националния политически съвет, който се намираше в ръцете на реакционната клика на гоминдана, беше взета резолюция, в която се оправдаваха престъпните действия на Чан Кай-ши, насочени против комунистическата партия и против народа, и се съдържаха разюздани нападки срещу комунистите — членове на Националния политически съвет, които бяха отказали да присъствуват на заседанията на Съвета в знак на протест против събитията в южната част на провинцията Анхуей.

Първите дванадесет искания бяха предявени на Националния политически съвет на 15 февруари 1941 г. от членовете на Съвета — комунисти; по съдържание те съпадаха с дванадесетте искания, изложени в „Заповед и изявления във връзка със събитията в южната част на провинцията Анхуей“ (виж „Изявления пред кореспондент на агенция Синхуа“). Вторите дванадесет искания бяха предявени на Чан Кай-ши на 2 март 1941 г. от комунистите — членове на Националния политически съвет като предварително условие за тяхното участие в заседанията на Съвета. Тези искания гласяха:

1. Да се прекратят незабавно по цялата страна военните нападения срещу въоръжените сили на комунистическата партия.
2. Да се прекратят незабавно по цялата страна политическите репресии, да се признае легалното положение на Китайската комунистическа партия и на всички други демократични партии и групи, да се освободят арестуваните в Сиан, Чушун, Гуйян и във всички други места.
3. Да се снемат навред печатите от затворените от властите книжарници, да се отмени заповедта за изземване на антияпонските печатни издания.
4. Да се прекратят незабавно всякакви репресии против вестник „Синхуажиао“.
5. Да се признае за законно положението на пограничния район Шенси—Гансу—Нинся.
6. Да се признае антияпонската демократична власт в тила на врага.
7. Да се прикрепят войсковите части към отбраняваните сега от тях райони в Централен, Северен и Северозападен Китай.
8. В състава на войските, ръководени от Китайската комунистическа партия, освен 18-а армейска група да се създаде още една армейска група. Двете тези армейски групи трябва да се състоят общо от шест корпуса.

9. Да се освободя целият наш ръководен състав, пленен в южната част на провинцията Анхуей; да се отпуснат средства за оказване помощ на семействата на загиналите през време на

10. Да се освободят всички военнослужащи, пленени в южната част на провинцията Анхуей; да се върне всичкото иззето оръжие.

11. Да се създаде обединен комитет от всички партии и групи, като всяка партия и група изпрати в него по един представител; за председател на комитета да се назначи представителят на гоминдана, а за заместник-председател — представителят на комунистическата партия.

12. Да се включи в състава на президентума на Националния политически съвет представител на Китайската комунистическа партия."

⁵ Има се предвид директивата „За нашата политика“, поместена в настоящия том.

**ИЗВОДИ ОТ РАЗГРОМА НА ВТОРАТА
АНТИКОМУНИСТИЧЕСКА КАМПАНИЯ***

(8 май 1941 година)

* Директива на Централния комитет на Китайската комунистическа партия до партийните орга-

---

Последната антикомунистическа кампания, както се казваше още в директивата на Централния комитет от 18 март, остана зад нас. След нея войната против японските грабители продължава в нова международна и вътрешна обстановка. Нови в тази обстановка са следните фактори: разширяването на империалистическата война, подемот на международното революционно движение, сключването на съветско-японския пакт за неутралитет¹, разгромът на втората антикомунистическа кампания на гоминдана и като последица от този разгром — намаляването на политическия престиж на гоминдана и нарастването на политическия престиж на комунистическата партия; към това трябва да добавим подготовката в последно време на ново, широко настъпление срещу Китай от страна на Япония. За да сплотим целия народ за упорита борба против японските грабители и да продължаваме да преодоляваме успешно опасността от капитулация на едрите помещници и едрата буржоазия и тяхната антикомунистическа активност, абсолютно необходимо е да изучаваме и усвояваме поуците от героичната победоносна борба на нашата партия против последната антикомунистическа кампания.

1) От двете най-важни противоречия в Китай както и преди основно си остава националното противоречие между Китай и Япония, а противоречията между класите вътре в страната както и преди заемат подчинено място. Фактът, че националният враг нахлу дълбоко в нашата страна, определя всичко. Докато противоречието между Китай и Япония продължава да съществува в остра форма, дори в случай на пълна измяна и капитулация на едрите помещници и едрата буржоазия, положението, което се съз-

даде в 1927 г., в никой случай не може да се повтори; не могат да се повторят нито „превратът от 12 април“², нито „превратът от 21 май“³. Част от другарите оценяваха първата антикомунистическа кампания⁴ като „преврата от 21 май“; последната антикомунистическа кампания също бе оценявана като „преврата от 12 април“ и „преврата от 21 май“. Обективните факти обаче доказаха, че тази оценка бе неправилна. Грешката на тези другари се състоеше в това, че те забравиха, че основното противоречие е националното противоречие.

2) В такава обстановка направляващите цялата политика на гоминданското правителство едри помещици и едра буржоазия с англо-американска ориентация както и преди проявяват своята двойственост. От една страна, те са враждебни спрямо Япония, а от друга — враждебни спрямо комунистическата партия и представляваните от нея широки народни маси. Същата двойственост те проявяват и в борбата против японските грабители, и в антикомунистическата дейност. В борбата против японските грабители те се отнасят враждебно към Япония, но същевременно не водят войната активно, не се борят активно против Ван Цзин-вей и другите национални предатели, а понякога дори кроят интриги с японските посланици, които пристигат с мирни мисии. В антикомунистическата си дейност те се стремят да се борят против комунистите, стигат дори до такива крайности като събитията в южната част на провинцията Анхуей и заповедта от 17 януари, но същевременно не искат да скъсат окончателно и както и преди, се придържат към политиката на „удара и ласката“. Всичко това се потвърди за лишен път в хода на последната антикомунистическа кампания. Извънредно сложният политически живот на Китай изисква от нашите другари зорко внимание. Доколкото едрите помещици и едрата буржоазия с англо-американска ориентация още водят борба против японските грабители и доколкото те още се придържат към политиката на „удара и ласката“ по отношение на нашата партия, дотолкова и линията на нашата партия трябва да се заключава в това, както се казва, „да въздействуваме върху човека, като прилагаме неговите собствени правила на поведение“⁵: на „удара“ да

волюционна двойствена политика. Докато едрите помещици и едрата буржоазия не изменят окончателно, тази наша политика ще си остане неизменна.

3) В борбата против антикомунистическата политика на гоминдана трябва да се прилага цяла система от тактически похвати. Тук в никой случай не бива да се допускат никакви необмислени действия: жестокостта на представяваните от Чан Кай-ши едри помещици и едра буржоазия и тяхната омраза към революционните сили на народа са не само доказани от десетгодишната война против комунистите в миналото, но и са ярко продемонстрирани от двете антикомунистически кампании вече в хода на войната против японските грабителни и особено от събитията в южната част на провинцията Анхуей през време на втората антикомунистическа кампания. Ако революционните сили на народа не искат Чан Кай-ши да ги унищожат, а искат да го заставят да признае тяхното съществуване, за тях няма друг път, освен да водят непримирима борба против неговата контрареволуционна политика. Банкрутът на опортюнистическата линия на др. Сян Ин⁹ през време на последната антикомунистическа кампания трябва да послужи като сериозно предупреждение за цялата партия. А ние трябва да водим борбата, ръководейки се от принципите на правотата, пресметливостта и самообладанието. Неспазването, макар и на един от тези принципи, ще ни струва много скъпо.

4. В борбата против кликата на твърдоглавите в гоминдана трябва да различаваме компрадорската едра буржоазия от националната буржоазия, на която изобщо не е свойствен компрадорският характер или е свойствен в сравнително малка степен; необходимо е също така да различаваме най-реакционните помещици от прогресивните шенши и от помещиците въобще. Така се обосновава теоретически борбата на нашата партия за привличане на междинните групи от своя страна и за създаване органи на властта по системата на „трите трети“. Централният комитет неведнаж е посочвал това още от март миналата година. Правилността на подобен подход беше потвърдена още веднаж през време на последната антикомунистическа кампания. Позицията, която ние заемахме преди събитията в южната част на провинцията Анхуей и която

бе изразена в телеграмата от 9 ноември 1940 г.⁷, беше съвършено необходима за нашето преминаване към политическо контранастъпление след тези събития. Без това би било невъзможно да завоюваме на своя страна междинните групи, тъй като без многократни нагледни уроци междинните групи не биха успели да разберат защо на нашата партия е нужно да води решителна борба против кликата на твърдоглавите, защо само чрез борба можем да постигнем сплотяване, а ако се откажем от борбата, няма да бъде постигнато никакво сплотяване. Макар ръководните представители на групировките, притежаващи реални сили по места, да са също едри помещици и едра буржоазия, то поради наличността на противоречия между тях и представителите на едрите помещици и едрата буржоазия, които контролират централната власт, те общо взето също трябва да бъдат разглеждани като междинна сила. Ян Си-шан, който през време на първата антикомунистическа кампания се бореше против комунистите особено яростно, този път вече заемаше междинна позиция; а гуансийската клика, която първия път засмаше междинна позиция, този път премина в антикомунистическия лагер; обаче между нея и кликата на Чан Кай-ши както и преди съществуват противоречия, и към тях не бива да подхождаме с една и съща мярка. Това важи толкова повече за другите подобни групировки. Освен това много наши другари и досега още оставят различните групи на помещиците и различните групи на буржоазията на една дъска; като че ли след събитията в южната част на провинцията Анхуей всички помещици и цялата буржоазия са станали изменници. Това е повърхностен подход към сложния политически живот на Китай. Ако подхождаме към работата по такъв начин и започнем да се отнасяме към всички помещици и към цялата буржоазия така, както към кликата на твърдоглавите в гоминдана, ние рискуваме да се изолираме. Трябва да разбираме, че китайското общество е такова общество, на което „полюсите са малки, а средата голяма“⁸, и ако комунистическата партия не съумее да завоюва на своя страна масите на междинните слоеве, за да може на всеки от тях да бъде осигурено съответно място, тя не ще бъде в състояние да разреши на-

5) Някои другари, които не разбират достатъчно ясно, че главното противоречие е противоречието между Китай и Япония и които поради това погрешно оценяват класовите отношения в страната, проявяват понякога колебания и по въпросите на политиката на партията. На тези другари, които след събитията в южната част на провинцията Анхуей изхождаха от своята оценка на тези събития като „преврата от 12 април“ и „преврата от 21 май“, очевидно се е сторило, че принципиалното указание на Централния комитет от 25 декември миналата година е вече неприменимо или не напълно приложимо. Те смятат, че сега вече е нужна не властта на всички ония, които са за отпор срещу японските грабители и за демокрация, а само властта на работниците, селяните и градската дребна буржоазия; че е нужна вече не политиката на единния фронт от периода на войната против японските грабители, а политика на аграрна революция, подобна на онази, която се провеждаше в миналото, през време на десетгодишната гражданска война. Тези другари поне временно са загубили ясна представа за правилната политика на партията.

6) Когато Централният комитет на нашата партия посочи на тези другари необходимостта да бъдат готови да посрещнат във всеоръжие възможно скъсване на гоминдана с нас, да посрещнат във всеоръжие възможен поврат на събитията към по-лошо, те престанаха да виждат всички други възможности. Те не разбират, че макар да е съвършено необходимо да се готвим за по-лошото, това не значи, че трябва да отхвърлим мисълта за възможно развитие към по-добро, а, напротив, подготовката за по-лошото именно е условие за завоюване на възможност за поврат към по-добро и за превръщане на тази възможност в действителност. Този път, като се подготвихме напълно да посрещнем във всеоръжие едно скъсване на гоминдана с нас, ние постигнахме това; че гоминданът не посмя да скъса.

7) Още голям брой другари не разбират единството между националната и класовата борба, не разбират единството между политиката на единния фронт и класовата политика, а оттук не разбират и единството между възпитанието в духа на единния фронт и класовото възпи-

тание. Тези другари смятат, че след събитията в южната част на провинцията Анхуей трябва да се обърне особено внимание на тъй нареченото класово възпитание, отделно от възпитанието в духа на единния фронт. Те и досега още не разбират, че в течение на цялата война против японските грабителни нашата партия провежда спрямо представителите на горните и средните слоеве на обществото, които още водят борба против агресорите — независимо от това, дали става дума за едрите помешчици, едрата буржоазия или за междинните класи, — само една цялостна, двуединна (двойствена) политика на единния национален фронт, която включва и обединението, и борбата. Дори ако става дума за военнослужащите от марионетъчните войски, за националните предатели и прояпонските елементи, то по отношение на тях трябва да провеждаме същата двойствена политика с изключение на случаите, когато е необходимо да се прилага политика на решително отстраняване на закоравели хора, които упорито не желаят да се поправят. Възпитателната работа, която нашата партия провежда в своите редове и сред народните маси, по своя характер също обхваща и двете тези страни, а именно: обучаването на пролетариата, селячеството и останалите слоеве на дребната буржоазия как, от една страна, да се обединяват под различни форми с различните слоеве на буржоазията и помешчиците за съместна борба против японските грабителни; от друга — как да водят различна по степента на напрежението борба с тези слоеве в зависимост от степента на тяхното съгласителство, неустойчивост и антикомунистическа активност. Политиката на единния фронт — това е именно класова политика; едната е неделима от другата. Ако не разберем това, не можем да разберем и много други въпроси.

8) Има още и такива другари, които не разбират, че пограничният район Шенси—Гансу—Нинся, както и опорните бази за съпротива срещу японските грабителни в Северен и Централен Китай по характера на своя социален строй вече са новодемократични. Критерият за определяне дали даден район по характера на своя социален строй е новодемократичен е главно участието на представители на народните маси в органите на властта и налич-

ради това властта на единния фронт под ръководството на комунистическата партия е главният белег на новодемократичното общество. Някои смятат, че само провеждането на такава аграрна революция, каквато имахме през периода на десетгодишната гражданска война, може да се смята за осъществяване на новата демокрация. Това не е вярно. Сегашният политически строй на територията на опорните бази е политическият строй на единния фронт на всички, които са за борба против японските грабителни и за демокрация. В икономиката на тези бази са ликвидирани общо взето полуколониалните и полуфеодалните елементи. Съществуващата в тях култура е антиимпериалистическата, антифеодална култура на широките народни маси. Затова от която и страна да ги разглеждаме — било то от политическа, икономическа или културна — както в опорните бази за съпротива срещу агресорите, на територията на които е проведено само намаляване на арендата и на лихвения процент, така и в пограничния район Шенси—Гансу—Нинся, където вече е осъществена последователна аграрна революция, — еднакво съществува новодемократично общество. Някога това, което ние имаме сега на територията на опорните бази, ще бъде осъществено в цялата страна. Китай ще стане новодемократична република.

Б Е Л Е Ж К И

- 1 Има се предвид пактът за неутралитет, сключен между Съветския Съюз и Япония на 13 април 1941 г. Сключването на този пакт укрепи мира на източната граница на Съветския Съюз, провали тайните планове за съвместно нападение на Германия, Италия и Япония срещу Съветския Съюз и беше голяма победа на мирната външна политика на Съветския Съюз.
- 2 Има се предвид контрареволуционният преврат, извършен от Чан Кай-ши в Шанхай на 12 април 1927 г. През време на този преврат Чан Кай-ши извърши масови убийства на комунисти и революционни работници, селяни и интелигенция. Виж бележка 5 към „Доклад за обследване на селското движение в провинцията Хунан“ в 1-я том на настоящото издание.
- 3 Виж бележка 16 към работата „Борбата в Цзинганшан“ в 1-я том на настоящото издание.

- 4 Има се предвид антикомунистическата кампания, предприета от Чан Кай-ши през зимата на 1939 г. и пролетта на 1940 г. Виж бележка 10 към работата „Да сплотим всички сили, които са за борба против японските грабители, да се борим против антикомунистическата клика на твърдоглавите“ в настоящия том.
- 5 Думи на Чжи Си от коментара му към 13-а глава на книгата „Чжунюн“ — една от книгите на конфуцианския канон.
- 6 Виж бележката под линия към заглавието на работата „Смело да разгръщаме силите, които водят борба против японските грабители, да отбиваме нападенията на антикомунистическата клика на твърдоглавите“ в настоящия том.
- 7 Става дума за телеграмата, изпратена на 9 ноември 1940 г. от главнокомандувачия 8-а армия Чжу Де и неговия заместник Пин Де-хуай, както и от командувачия Новата 4-а армия Е Тун и неговия заместник Сян Ин в отговор на телеграмата на Хе Ин-ци и Бай Чун-си от 19 октомври. В тази телеграма се разобличаваше антикомунистическият и капитулантски заговор на гоминданските реакционери и се подлагаше на унищожителна критика желанието на Хе Ин-ци и Бай Чун-си за прехвърляне на север намиращите се южно от реката Хуанхе части на Новата 4-а и на 8-а армия. Обаче в името на сплотяването за борба против японските грабители, в името на общото дело в телеграмата все пак беше дадено съгласие за прехвърляне на намиращите се южно от Янцзи части на Новата 4-а армия на север от Янцзи. При това в телеграмата отново бе поставено искането за разрешаване на редица важни спорове въпроси в отношенията между комунистическата партия и гоминдана. Тази телеграма бе посрещната съчувствено от междинните групи и доведе до изолирането на Чан Кай-ши.
- 8 Този израз на другаря Мао Цзе-дун означава, че ръководещият революцията китайски промишлен пролетариат, от една страна, и реакционните китайски едри помещици и едра буржоазия — от друга, съставляват малцинство в китайското общество. Виж „Реч на заседанието на Народнополитическия съвет на пограничния район Шенси—Гансу—Нинся“ в 4-я том на настоящото издание.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
ПЕРИОДЪТ НА ВОЙНАТА СРЕЩУ ЯПОНСКИТЕ АГРЕСОРИ (II)	
ДВИЖЕНИЕТО ОТ 4 МАЙ (<i>Май 1939 година</i>)	7
Бележки	11
НАСОКА НА РАЗВИТИЕТО НА МЛАДЕЖКОТО ДВИЖЕНИЕ (<i>4 май 1939 година</i>)	13
Бележки	25
ПРОТИВ КАПИТУЛАНТСТВОТО (<i>30 юни 1939 година</i>)	27
Бележки	34
ДА ОБУЗДАЕМ РЕАКЦИОНЕРИТЕ (<i>1 август 1939 година</i>)	37
Бележки	43
БЕСЕДА С КОРЕСПОНДЕНТ НА „СИНХУАЖИБАО“ ОТНОСНО СЪВРЕМЕННАТА МЕЖДУНАРОДНА ОБСТАНОВКА (<i>1 септември 1939 година</i>)	45
Бележки	54
БЕСЕДА С КОРЕСПОНДЕНТИ НА ТЕЛЕГРАФНАТА АГЕНЦИЯ „ЧЖУНЯНШЕ“ И НА ВЕСТНИЦИТЕ „САОДАНБАО“ И „СИНМИНБАО“ (<i>16 септември 1939 година</i>)	57
Бележки	66
ЕДИНСТВОТО НА ИНТЕРЕСИТЕ НА СЪВЕТСКИЯ СЪЮЗ И НА ЦЯЛОТО ЧОВЕЧЕСТВО (<i>28 септември 1939 година</i>)	67
Бележки	79
ПО СЛУЧАЙ ИЗЛИЗАНЕТО НА ПЪРВАТА КНИЖКА НА СПИСАНИЕ „ГУНЧАНДАНЖЕН“ (<i>4 октомври 1939 година</i>)	81
Бележки	97

СЪВРЕМЕННАТА ОБСТАНОВКА И ЗАДАЧИТЕ НА ПАРТИЯТА (10 октомври 1939 година)	99
ШИРОКО ДА ПРИВЛИЧАМЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЯТА (1 декември 1939 година)	105
КИТАЙСКАТА РЕВОЛЮЦИЯ И КИТАЙСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ (Декември 1939 година)	111
Глава I. Китайското общество	113
1. Китайският народ	113
2. Древното феодално общество	115
3. Съвременното колониално, полуколониално и полуфеодално общество	118
Глава II. Китайската революция	125
1. Революционното движение през последното столетие	125
2. Против кого е насочена китайската революция?	126
3. Задачите на китайската революция	130
4. Движещите сили на китайската революция	131
Помешчиците	132
Буржоазията	133
Различните категории на дребната буржоазия извън селяните	135
Селяните	137
Пролетариатът	139
Декласираните елементи	141
5. Характерът на китайската революция	141
6. Перспективите на китайската революция	145
7. Двудеинната задача на китайската революция и Китайската комунистическа партия	147
Бележки	148
СТАЛИН — ПРИЯТЕЛ НА КИТАЙСКИЯ НАРОД (20 декември 1939 година)	153
Бележки	156
В ПАМЕТ НА БЕТЮН (21 декември 1939 година)	157
Бележки	161
ЗА НОВАТА ДЕМОКРАЦИЯ (Януари 1940 година)	163
1. Какъзе върви Китай?	165
2. Ние искаме да изградим нов Китай	166
3. Особености на историческото развитие на Китай	166
4. Китайската революция — част от световната революция	169
5. Политическият строй на новата демокрация	175

6. Икономиката на новата демокрация	182
7. Против диктатурата на буржоазията	184
8. Против левичарското празнословие	189
9. Против твърдоглавите	191
10. Старите три народни принципа и новите три народни принципа	195
11. Културата на новата демокрация	202
12. Историческите обобености на културната революция в Китай	205
13. Четирите периода	207
14. Уклоните по въпроса за характера на културата	214
15. За национална, научна, масова култура	216
Бележки	220
ДА ПРЕОДОЛЕЕМ ОПАСНОСТТА ОТ КАПИТУЛАЦИЯ, ДА ПОСТИГНЕМ ПРЕЛОМ В ОБСТАНОВКАТА (28 януари 1940 година)	223
Бележки	228
ДА СПЛОТИМ ВСИЧКИ СИЛИ, КОИТО СА ЗА БОРБА ПРО- ТИВ ЯПОНСКИТЕ ОКУПАТОРИ, ДА СЕ БОРИМ ПРОТИВ АНТИКОМУНИСТИЧЕСКАТА КЛИКА НА ТВЪРДОГЛА- ВИТЕ (1 февруари 1940 година)	231
Бележки	239
ДЕСЕТЕ ИСКАНИЯ КЪМ ГОМИНДАНА (1 февруари 1940 го- дина)	243
Бележки	253
ПО СЛУЧАЙ ИЗЛИЗАНЕТО НА ПЪРВАТА КНИЖКА НА СПИ- САНИЕ „ЧЖУНГО ГУНЖЕН“ (7 февруари 1940 година)	255
Бележки	258
ЦЯЛОТО ВНИМАНИЕ ВЪРХУ СПЛОТЯВАНЕТО И ДВИЖЕ- НИЕТО НАПРЕД (10 февруари 1940 година)	259
Бележки	263
ЗА НОВОДЕМОКРАТИЧНО КОНСТИТУЦИОННО УПРАВЛЕ- НИЕ (20 февруари 1940 година)	265
Бележки	277
ЗА ВЛАСТТА В БАЗИТЕ ЗА СЪПРОТИВА СРЕЩУ ЯПОН- СКИТЕ ГРАБИТЕЛИ (6 март 1940 година)	281
СЕГАШНАТА ТАКТИКА НА ПАРТИЯТА В ЕДИННИЯ АНТИ- ЯПОНСКИ ФРОНТ (11 март 1940 година)	287
СМЕЛО ДА РАЗГРЪЩАМЕ СИЛИТЕ, КОИТО ВОДЯТ БОРБА ПРОТИВ ЯПОНСКИТЕ ГРАБИТЕЛИ, ДА ОТБИВАМЕ НА-	

ПАДЕНИЯТА НА АНТИКОМУНИСТИЧЕСКАТА КЛИКА НА ТВЪРДОГЛАВИТЕ (4 май 1940 година)	303
Бележки	312
ЗА СПЛОТЯВАНЕ ДОКРАЙ (Юли 1940 година)	315
ЗА НАШАТА ПОЛИТИКА (25 декември 1940 година)	323
Бележки	337
ЗАПОЗЕД И ИЗЯВЛЕНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СЪБИТИЯТА В ЮЖНАТА ЧАСТ НА ПРОВИНЦИЯТА АНХУЕЙ (Януари 1941 година)	339
Заповед на Революционния военен съвет при Централния комитет на Китайската комунистическа партия (20 януари 1941 година гр. Янач)	341
Изявления на представителя на Революционния военен съвет при Централния комитет на Китайската комуни- стическа партия пред кореспондент на агенция „Син- хуа“ (22 януари 1941 година.	342
Бележки	349
ОБСТАНОВКАТА СЛЕД РАЗГРОМА НА ВТОРАТА АНТИКО- МУНИСТИЧЕСКА КАМПАНИЯ (18 март 1941 година)	351
Бележки	355
ИЗВОДИ ОТ РАЗГРОМА НА ВТОРАТА АНТИКОМУНИСТИ- ЧЕСКА КАМПАНИЯ (8 май 1941 година)	359
Бележки	367

Редактор: *Георги Георгиев*
Техн. редактор: *Иван Янков*
Коректор: *Маргарита Савова*
Корица: *Борис Ангелушев*

* * *

Дадена за печат на 22. II. 1954 г.

Тираж: 10,000. Формат: $\frac{1}{32}$ $\frac{64}{108}$. Печ. коли 23 $\frac{1}{4}$. Автор. коли 30-46. Изд. коли 17-67